

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

38'inci Toplantı
16 Temmuz 2020 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, ikinci devre Başkan ve Başkanlık Divanı seçimindeki destekleri dolayısıyla Komisyon üyelerine teşekkür ettiğine ve Komisyona seçilen Bursa Milletvekili Ahmet Kılıç'a hayırlı olsun dediğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, Merkez Bankası ve diğer kuruluşların sunuşlarına, Komisyonun çalışmalarına basının ilgi ve katılımı ile sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine ve kanun tekliflerinin etki analizine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, kanun tekliflerinin usule uygun bir şekilde gelmesi gerektiğiyle ilgili ısrarını tekrarladığına ve Merkez Bankası ve diğer kurumlarla ilgili görüşmelerin hâlâ yapılmadığına ilişkin açıklaması

2.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, kanun tekliflerinin Komisyona getiriliş usulüne, basının Komisyon toplantısına ilgisinin düştüğüne ve

Merkez Bankası ve diğer kurumlarla ilgili görüşmelerin haftaya yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması

3.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, Başkan ve Başkanlık Divanını tebrik ettiğine ve Komisyonda kanun yapma kalitesini yükseltmenin yollarına bakılması gerektiğine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ile 2 Milletvekilinin İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3037)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

38'inci Toplantı

16 Temmuz 2020 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 12.13'de açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkan Lütfi Elvan,

İkinci devre seçiminde Başkan olarak kendisine ve Başkanlık Divanına desteklerinden dolayı tüm üyelere teşekkür ettiğine ve Komisyona seçilen Bursa Milletvekili Ahmet Kılıç'a hayırlı olsun dediğine,

Merkez Bankası ve diğer kuruluşların sunuşlarına, Komisyonun çalışmalarına basının ilgi ve katılımı ile sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine ve kanun tekliflerinin etki analizine,

İlişkin açıklama yaptı.

Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu, Başkana ve Başkanlık Divanına hayırlı olsun dediğine, Kanun tekliflerinin usule uygun bir şekilde gelmesi gerektiğiyle ilgili ısrarını tekrarladığına ve Merkez Bankası ile diğer kurumlarla ilgili görüşmelerin hâlâ yapılmadığına,

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, Başkan ve Başkanlık Divanına yeni dönemde başarılar dilediğine, Kanun Teklifi'nin Komisyona getiriliş usulüne, basının Komisyon toplantısına ilgisinin düştüğüne ve Merkez Bankası ile diğer kurumlarla ilgili görüşmelerin haftaya yapılması gerektiğine,

Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu, Başkan ve Başkanlık Divanını tebrik ettiğine ve Komisyonda kanun yapma kalitesini yükseltmenin yollarına bakılması gerektiğine

İlişkin açıklama yaptı.

İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ile 2 Milletvekilinin İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3037), görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Şirin Ünal ve arkadaşlarının 5651 sayılı Kanuna bir ek madde eklenerek TBMM bünyesinde Dijital Mecralar Komisyonu kurulmasıyla ilgili madde ihdasına ilişkin önergesi, redaksiyon değişikliği çerçevesinde kabul edildi.

16 Temmuz 2020 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.13

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, sayın teklif sahibi, çok değerli milletvekillerimiz, kıymetli Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın çok değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 38’inci Birleşimini açıyorum.*

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkan Lütfi Elvan’ın, ikinci devre Başkan ve Başkanlık Divanı seçimindeki destekleri dolayısıyla Komisyon üyelerine teşekkür ettiğine ve Komisyona seçilen Bursa Milletvekili Ahmet Kılıç’a hayırlı olsun dediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Gündeme geçmeden önce tüm Komisyon üyelerimize, Başkan olarak bana ve Başkanlık Divanına göstermiş olduğunuz teveccüh için çok teşekkür ediyorum, destekleriniz için çok teşekkür etmek istiyorum.

Yeni bir üyemiz var geçen dönemden farklı olarak, Bursa Milletvekilimiz Ahmet Kılıç Bey. Ahmet Kılıç Bey’e de hayırlı olsun diyorum. Gündemimizde (2/3037) esas numaralı İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ile 2 Milletvekilinin İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi bulunmaktadır. Sunumlarını yapmak üzere teklif sahibi milletvekillerimize söz vereceğim ama söz vermeden önce usul açısından söz talebi vardır.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu’nun, kanun tekliflerinin usule uygun bir şekilde gelmesi gerektiğiyle ilgili ısrarını tekrarladığına ve Merkez Bankası ve diğer kurumlara ilgili görüşmelerin hâlâ yapılmadığına ilişkin açıklaması

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum; tekrar hayırlı uğurlu olmasını diliyorum sizin ve Divanın yeni görevlerinin ya da tekrarlanan görevlerinin, yeni değil de yenilenen görevlerinin.

Değerli arkadaşlar, her görüşmemizden önce, her kanun teklifinden önce olduğu gibi yine burada da utana sıkıla gerçekten de bu kanun tekliflerinin mevzuatımızda yazılı şekilde, o usule uygun bir şekilde gelmesiyle ilgili ısrarımı tekrarlıyorum. Bunları tek tek söylemek istemiyorum ama burada diğer komisyonlara gitmesi gereken, diğer komisyonlarda görüşülmesi gereken maddeler var. Burada etki analizi yapılmamış, yine birçok kamu kuruluşunun görüşü yazılı olarak gelmemiş, yazılı olarak

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

gelmemiş, sivil toplum kuruluşlarının görüşleri, meslek kuruluşlarının görüşleri önceden gelmemiş vaziyette yani usul olarak yasama yapma usulüne uygun değil, kendi mevzuatımıza uygun değil. Bu konu Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden sonra düzelecekti güya, torba kanun gelmeyecekti güya ama çok daha kötü oldu maalesef.

Sayın Başkanım, biraz sonra söz aldığımda ayrıntılı olarak bu usulle ilgili sıkıntılarımıza değineceğim ama buna ilave olarak şunu söyleyeceğim: Şimdi, biz, Merkez Bankasını bu dönem hâlâ kanuna uygun bir şekilde denetime almadık, Merkez Bankası Kanunu'na uygun olarak hâlâ gelip bize bilgi vermediler. TÜİK ve Sayıştayla ilgili bilgi alacaktık, bunlarla ilgili öyle bir kararımız vardı, onlar yapılmadı. Ayrıca Cumhurbaşkanlığı kararnamesi gereğince Sosyal Güvenlik Kurumunun gelmesi gerekiyordu, iki yıldan beri her altı ayda bir yapılması gereken bu görüşmenin hiçbiri yapılmadı, iki yıldan beri. Ya, biz kanunları niçin çıkarıyoruz? Bu Plan ve Bütçe Komisyonu niye var? Türkiye Büyük Millet Meclisi niye var? Bu yasama usullerini neden ihdas ediyoruz? Bunları anlamak mümkün değil. Yani “Kendi kendimizi kandırıyoruz.” diyeceğim ama o da değil, ya bu onun ötesinde, kendi kendimizi küçümsemeyelim. Yani, şimdi, Sosyal Güvenlik Kurumu neden gelip de iki yıldan beri tek bir kere bile bilgi vermez bu Komisyona? Bu Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde yazıyor, buradan da çıkmadı. E, Merkez Bankası Kanunu gereğince yapılması gereken iş belli, neden bunları yapmıyoruz Sayın Başkan? Yani kendimizi küçümsemeyelim, hakikaten küçümsemeyelim.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

2.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, kanun tekliflerinin Komisyona getiriliş usulüne, basının Komisyon toplantısına ilgisinin düştüğüne ve Merkez Bankası ve diğer kurumlarla ilgili görüşmelerin haftaya yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan ve Divan üyelerine yeni dönemde başarılar diliyorum öncelikle. Sayın Başkan “yeni dönem” diyoruz ama eski tas eski hamam. Yani yeni dönemin üzerinden, seçilmenizin üzerinden on dakika geçti, on dakika sonra eski tas eski hamam şeklinde bir torba yasayla karşılaştık, bu da “Aynı şekilde devam edeceğiz.” demenin bir göstergesidir sanıyorum. Çünkü önümüze gelen torba yasaya baktığımızda, torba yasa, evet, değerli milletvekillerimiz tarafından imzalanmış ama belli ki saraydan gelen bir torba yasa, milletvekillerimizin katkısıyla hazırlanmış bir torba yasa değil, milletin temel dertlerine derman olan bir torba yasa önümüzde yok. Sonuç olarak saraydan gelen direktifler doğrultusunda vekillerimiz tarafından imzalanmış bir torba yasa var ve bu torba yasada -Bülent Bey’in de söylediği gibi- etki analizi şu anda masalarımıza gelmiş değil Sayın Başkan. Bilmiyorum, sunum yapmadan önce etki analiziyle ilgili bir rapor dağıtacak mı teklif sahibi değerli milletvekillerimiz ama şu anda etki analizi masalarımızda yok.

Bir de Sayın Başkan şunu sormak istiyorum: Bizim eski torba yasalarımızda veya yasa görüşmelerimizde buraya bütün basın gelirdi, şimdi yalnızca TRT kamerası ve TBMM TV’nin kamerasını gördüm. Bu konuda sizin mi bir talimatınız var yoksa basının ilgisinde mi düşüş var? Ya, ikisi de kötüdür yani eğer talimatınızla olduysa bu kötü bir şeydir tabii ki -olmadığını ümit ediyorum- ama ikincisi, eğer ki basın buraya artık ilgi göstermiyorsa bu da şu demek oluyordur: “Ya, buraya nasıl olsa saraydan belli fermanlar geliyor, burası da o fermanlara mühür basıyor. Burada bir şey tartışılıyor, konuşuluyor ama nasıl olsa bir şey değişmiyor.” duygusu varsa o, basının ilgisini düşürür, bunu da dikkatlerinize sunuyorum Sayın Başkan. Neden basın sıralarında birkaç basın mensubu arkadaşlarımız

var -onları saygıyla selamlıyorum ama- neden basın ilgisinde düşme var, bunu da Komisyon olarak değerlendirmeliyiz çünkü burası, ben, benim beş yıllık üyeliğimde, her zaman basın tarafından ilgi görmüştür ama gittikçe düşen bir basın ilgisi var, bunu da takdirlerinize sunuyorum.

Sayın Başkan, teklifi iki gün önce gördük, biliyorsunuz, dün de değerlendirme yaptık grup sözcüleri olarak. Sivil toplum kuruluşları ve sendikaların görüşlerini, inanın ancak dün gece belli sendikalarla yaptığımız görüşmelerle alabildik ve onlar da kendi kurullarını toplayamadılar. Bu konuda çeşitli sivil toplum kuruluşlarının, kamu kuruluşlarının ve sendikaların görüşlerini alabileceğimiz zamanı tanımanız gerektiğini düşünüyorum, bu teklifler oluşuktan sonra ve sizin de bu konuda, yani Başkanlık olarak, bu talepleri, teklifleri, önerileri toplamanız gerektiğini düşünüyorum. Bundan sonraki oluşacak yasa tekliflerinde sizden istirhamım bu şekilde davranmanız; ilgili yazıları ilgili kurumlara yazmanız, onların görüşlerini toplamanız, bunu Komisyon üyeleriyle paylaşmanız... Bu şekilde daha etkin bir yasama yürüteceğimizi düşünüyorum.

Sayın Başkan, bir kez daha çağrı yapacağım şu konuda... Merkez Bankası, düşünün para politikasıyla ilgili çok önemli kararlar alıyor; ciddi bir parasal genişleme var, faiz politikası, para politikası, genişleyen parasal yapı. Bütün bunlarla ilgili Merkez Bankasıyla ilgili oturumu mutlaka yapmış olmamız gerekiyordu, ben hâlâ şans olduğunu düşünüyorum. Bu hafta Merkez Bankasına bir çağrı yapın ve Meclis kapanmadan önce, gelecek hafta mutlaka bir Merkez Bankası oturumu yapmayı tekrar öneriyorum.

TÜİK ve Sayıştay oturumlarını mutlaka yapabilmeliyiz. Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili oturumun biz de yapılması çağrısını yapıyoruz. Bütün bunların Meclisin kapanmadan, ara vermeden yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

3.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, Başkan ve Başkanlık Divanını tebrik ettiğine ve Komisyonunda kanun yapma kalitesini yükseltmenin yollarına bakılması gerektiğine ilişkin açıklaması

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar..

Sayın Başkan, önce tebrik ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Siz herhâlde yoktunuz oylamada.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yoktum sabahleyin ama gerçekten samimiyetle söylüyorum: Sizin Başkanlığımız, genel komisyonlara baktığımızda kendimizi şanslı görüyoruz, samimiyetinize inanıyoruz.

SALİH CORA (Trabzon) – Oy bile vermediniz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Anlamadım?

SALİH CORA (Trabzon) – Oy bile vermediniz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim, bilmiyordum, öğrendim, sağ olun.

Ben, Lütfi Elvan Bey'i gerçekten çok değerli bulan bir parlamenterim. Bunun ötesinde inşallah ortalamaya göre daha verimli bir çalışma yaparız yani ortalamayı burada özellikle kullanıyorum. Şimdi, gerçekten bu partili Cumhurbaşkanlığı sistemiyle beraber kanun yapma kalitemiz çok düştü ve giderek düşüyor. Bunu dillendiriyoruz ama buna sahip çıkması gereken de biziz. Mesela buna da, bu teklife de

çok teşekkür ederiz Yaşar Bey'e, Ayşe Hanım'a ve imza koyanlara. Fakat bunun altında nedenselliği çok iyi tartışmıyoruz ve daha da kötü bir şey söyleyeyim: Kendimiz baktığımızda kamuda giderek veri kıtlığı var. Zaten bir veri anarşizmi var yani Türkiye'de bir veri anarşizmi var, buna da SGK'de başlayan -çok uzun süredir başlayan- bir veri kıtlığı var. Yani onun için -mesela ben akademisyenim- bütün arkadaşlarımızla beraber bunların nedenselliğini ve bize verilmeyen etki analizlerini kendi çapımızda araştırmaya ve bir görmeye çalışıyoruz ama bir de burada böyle bir sorun var. Bu da neye mal oluyor? Bakın, çok defa şuna mal oldu, burada da gördük: Şubatta yasa yaptık, mayısta değiştirdik. Hatırlayın konaklama vergisini, burada konaklama vergisi görüşülürken bir teklifle değiştirildi, olmadı çıkarken tekrar aynı şey geldi. Bunlar hepimiz için çok önemli, kanun yapma kalitemizi yükseltmenin yollarına bakmamız lazım. Bu, gerçekten giderek yasamayı ve dolayısıyla Türkiye'nin yönetimini savuruyor. Bu nedenle bunu bir defa daha gündeme getirmek istiyorum.

Hayırlı olsun, teşekkür ederim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- *Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, Merkez Bankası ve diğer kuruluşların sunuşlarına, Komisyonun çalışmalarına basının ilgi ve katılımı ile sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine ve kanun tekliflerinin etki analizine ilişkin açıklaması*

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Merkez Bankası ve diğer bahsedilen kurumlarla ilgili görüşmelerimiz devam ediyor, en kısa sürede bunların sunuşlarını gerçekleştireceğiz, onu özellikle ifade edeyim. Hatta Merkez Bankasına resmî olarak da yazımızı yazdık. İşte bakalım, Meclisin kapanma durumuna göre eğer bir uzama durumu söz konusu olabilirse -önümüzdeki hafta kapanır mı, kapanmaz mı bilemiyoruz- ona göre tekrar ilgili kurumlarla görüşeceğiz.

İkinci husus: Bu basına yönelik bizim herhangi bir telkinimiz söz konusu değil, onu özellikle ifade edeyim.

Üçüncüsü: Bu teklif, sivil toplum kuruluşlarının görüşlerini, düşüncelerini... Biz mümkün olduğu ölçüde buraya, tabii pandemi sürecine rağmen sivil toplum kuruluşlarını davet etmeye çalışıyoruz, zaman zaman arkadaşlarımızın değişik teklifleri de oluyor, onlara da pozitif bakmaya çalışıyoruz ama burada özellikle kanun teklifinde gelen hususlar, genellikle sivil toplum kuruluşları tarafından gündeme getirilen ve bunun çözümü istenen konular. Dolayısıyla bunların bir anlamda ilgili arkadaşlar tarafından -kanun teklifi veren veya diğer parti grupları olabilir, kanun teklifi veren arkadaşlar olabilir- bunlar dinleniyor, konuşuluyor; bunu da burada ifade etmek istiyorum.

Şimdi, müsaade ederseniz...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Etki analizi konusu Sayın Başkanım...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Etki analizi konusunda özellikle kanun teklifi veren arkadaşlarımızla da daha önce konuştum. Bunun ne kadarlık bir maliyeti vardır ve bununla ilgili detay bilgileri teklif sahibi arkadaşımız sizlere sunacak, sizlere bu detaylı bilgileri verecek diye düşünüyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- *İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ile 2 Milletvekilinin İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3037)***
** (2/3037) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, sunuşlarını yapmak üzere teklifin ilk imza sahibi olan Sayın Yaşar Kırkpınar’a söz vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Kırkpınar.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle Sayın Başkan ve Divanı seçilmelerinden dolayı tebrik ediyorum, kendilerini bir kere daha kutluyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcılarımız, çok kıymetli bürokratlarımız ve basınımızın çok değerli mensupları; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Bu kanun teklifimizin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifi'mizi Düzce Milletvekilimiz Sayın Ayşe Keşir ve buraya imza atan kıymetli milletvekili arkadaşlarımızla birlikte hazırladık.

Şimdi, kanun teklifimizin geneli üzerinde bir iki cümle ifade etmek istiyorum: Kanun teklifimiz, yaşadığımız Covid süreciyle ilgili ekonomik ve sosyal hayatın devamı için gerekli hususlara yönelik birtakım düzenlemeler içermektedir. Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid salgınının ekonomik ve sosyal hayatımıza etkilerini azaltmak için geçtiğimiz günlerde çeşitli kanuni düzenlemeler yapmıştık. Özellikle, iş gücü piyasasındaki olumsuz etkilerin ortadan kaldırılmasına yönelik kısa çalışma uygulamasının kolaylaştırılması düzenlemesi yapılmıştı ve bu başvuru şartları kolaylaştırılmıştı.

Yine, istihdamın devamı için, işçilerin işten çıkarılmalarını engellemek için birtakım düzenlemeler yapmıştık. Özellikle ücretsiz izne ayrılanlara nakdi destek sağlanmıştı. Bu uygulamalarla hem işçinin işini kaybetmemesi hem de işverenin mali anlamda desteklenmesi sağlanarak işletme hayatının da devamlılığı sağlanmıştı. Salgının etkilerinin haziran ayından itibaren azalmaya başlamasıyla birlikte yine ekonomik ve sosyal hayatta normalleşmeye doğru bir yöneliş olmuştu. Bu süreçle birlikte ekonomik ve sosyal hayatın daha hareketlenmesi ve normalleşmesi beklenmektedir. Bu çerçevede kanun teklifiyle kısa çalışma ödeneğinden ve nakdi ücret desteğinden yararlanan işçilerin, çalıştıkları yerlerde normal çalışma düzenlerine geçmeleri hâlinde sosyal güvenlik primlerinin sigorta işveren paylarının tamamının üç ay süreyle İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanması teklif edilmektedir. Bu sayede iş gücü piyasası normalleşmeye doğru daha hızlı bir şekilde yol alacaktır. Ayrıca bazı sektörlerde normalleşmenin farklılık arz etmesi nedeniyle kısa çalışma uygulamasının sektörel bazlı hâle getirilmesi de bu teklifle arzulanmaktadır.

Diğer taraftan bazı vatandaşlarımızın muhtemel hak mağduriyetlerinin önüne geçmek için kanunlarda gerekli düzenlemelerin yapılması da teklif ediliyor. Soma'da bazı maden ocaklarında çalışan, tazminata hak kazanacak şekilde hizmet akdi sona erdirilen işçilerden kıdem tazminatlarını alamayanların, kıdem tazminatlarının Türkiye Kömür İşletmeleri tarafından karşılanması ve bu şekilde bir mağduriyetin giderilmesiyle ilgili yapılan bir düzenlemeden de bahsetmek istiyorum.

Yine, ülkemize gelen yabancı plakalı araçların yerli araçlara uygulanan imkânlardan yurtdışında çalışan vatandaşlarımızın da faydalanmasına yönelik bir düzenlememiz söz konusu. Engellilikle ilgili yükümlülüklerini yerine getirmesiyle Covid sürecinden etkilenen yükümlülerin bu süreçteki durumları da göz önünde bulundurularak bunlara biraz daha zaman tanınması teklif ediliyor.

Yine, Covid sürecinin başlamasıyla birlikte gerek eğitim gerekse sınavların yapılamamasıyla birlikte ve çeşitli sektörlerden gelen talepler de göz önünde bulundurularak 50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta olan iş yerlerinin, iş yeri hekimi görevlendirilmesi hükmünün yürürlüğünün ötelenmesiyle ilgili de bir teklifimiz söz konusu.

Bu ve buna benzer maddeler içeren birtakım düzenlemeleri bugün huzurlarınıza arz ettik. Geneli üzerinde bu özet ifadeleri kullandıktan sonra maddeler üzerinde de yeri geldikçe görüş ve düşüncelerimizi belirteceğimizi ifade etmek istiyorum. Ayrıca, başta milletvekillerimiz olmak üzere tüm paydaşların bu kanun teklifimize yapacakları katkılara şimdiden teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Kırkpınar.

Şimdi kanun teklifiyle ilgili müzakerelere...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sizce etki analizini vermiş mi oldu şimdi? Siz de dinlediniz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Maddelerde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama biz bütünü üzerinde konuşacağız.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Maddelerde mutlaka madde detaylarına gireceklerdir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, o zaman bütünü üzerinde konuşmayalım, maddelere geçelim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şu anda Sayın Kırkpınar'ın madde üzerindeki değerlendirmesini bilmiyorum, onu bekleyeceğiz.

Şimdi, teklifin tamamı üzerindeki müzakerelere geçiyorum.

Söz taleplerini karşılayacağım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bürokratları tanımadık. Bir de Hükûmetten yani iktidardan bir Bakan Yardımcısı dahi yok. Bunun sebebini de açıklar mısınız?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – 2 Bakan Yardımcısı var, maskelerden tanıımıyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hazine ve Maliye Bakanlığından yok.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, şimdi, bakın, hiç Bakan Yardımcısı yoktan 2 Bakan Yardımcısı var geçtik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Maskelerden...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Siz de dediniz ki: “Şunlar, şunlar yok.”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tanıtın o zaman.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, tanıtalım.

Evet, müzakerelere katılan Bakan Yardımcılarımız, bürokrat arkadaşlarımız kendilerini tanıtırlarsa memnun oluruz.

(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Evet, şimdi müzakerelere geçiyoruz.

Sayın Kuşoğlu, söz sizde.

Buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu sene, bu dönem görüyorsunuz, yasama usulümüzle ilgili çok önemli sıkıntılar söz konusu. Değerli arkadaşlarımız, 1'inci imza sahibi oldukları teklifi getirdiler, kendileri -gayet iyi biliyoruz- çok değerli milletvekilleri. Ancak, şimdi, bu yasayı görüşüyoruz ya da torba kanunu. Bu dönemde torba kanun asla gelmeyecekti, hiçbir şekilde torba kanun gelmeyecekti, böyle konuşulmuştu ama şimdiye kadar buradan çıkan yasa tekliflerinin hepsi maalesef torba kanun şeklinde oldu.

Şimdi, bakın bürokrasi burada, ilgili bakanlar yok. Bakanların da tabii ki siyasi sorumlulukları söz konusu değil, siyasi bir güç yok arkalarında. Burada olsalardı da çok şey ifade etmeyecekti ama bakanlar da yok burada. Yani bürokrasiden alacağı bilgileri siyasi bir şekilde burada anlatacak, arkasında duracak "Bunu getirdik, bu yasa teklifinin şöyle bir özelliği vardır." diyebilecek durumda değiller. Değerli arkadaşlarımız, milletvekili, yasa yapan kişiler aslında. Biz, burada idarenin getirdiği, Hükümetin getirdiği, siyasi sorumluluğu olan yürütme erkinin getirdiği, istediği yasaları yapmak durumundayız. Şimdi, böyle bir şey söz konusu değil, böyle bir yasa yapma usulü olmaz hakikaten, sakatlık burada.

Bakın, burada yürütme ve yürürlüğü çıkaralım, 8 madde var, 10 maddelik kanun teklifi. Şimdi, ilki Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumuyla ilgili, TÜBİTAK'la ilgili, 278 sayılı TÜBİTAK Kanunu'yla ilgili. Biz bununla ilgili geçen sene bir madde çıkarttık, hatta bu konuyla ilgili bir düzenleme yaptık. Hatırladığım kadarıyla daha geçen sene Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığını da bu düzenlemenin kapsamına aldık. Peki, geçen sene bu yapılırken neden bu konu gündeme gelmedi? Neden "Bununla ilgili böyle bir eksik vardır." demedi bürokrasi, Hükümet sıralarından bu konuyla ilgili eksik görülmedi? Şimdi neden getiriliyor? Şimdi, o zaman bunu getiren, o düzenleme yapılırken bu eksikliği yapan kişiyle ilgili herhangi bir sorumluluk, müeyyide söz konusu mu? Bu nasıl bürokrasidir? Kimse sormuyor mu bunun hesabını? "Ya, bu geçen sene getirildi, sen bu işi bilmiyorsun demek ki. Bunu neden getirmedin?" diyebiliyor mu kimseye? Yok. Bu nasıl bürokrasidir? Nasıl devlet kurumlarıdır bunlar?

Bakın, hemen 2'nci madde: 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu. Bu da birkaç ay önce görüşüldü, nisanı burada görüştük. Ya, nisanı görüştüğümüz maddeyle ilgili burada tekrar düzenleme yapıyoruz.

3'üncü madde: 4447'ye geçici bir madde ilave ediyoruz, normal çalışma sürelerine dönülmesinin teşvik edilmesi amaçlanıyor, detayına gireceğiz, bunlarda da eksikler var ama. Bunları niye görüp de biz nisan ayında getirmedik? Bu nasıl bir öngörüdür? Bu nasıl bir siyasi düşüncedir, siyasi iradedir, bürokrasidir, yürütme erkidir? Bu nasıl devlet kurumudur? Nisandan bugüne kadar bunları nasıl göremiyor? Nasıl bir çalışma şeklidir bu? Bunları soruyorum ben de.

5'inci madde Soma'yla ilgili. Burada, Soma'yla ilgili, Soma hadisesi olduğundan beri en az 7-8 kere biz düzenleme yaptık. İlla nihayetinde şimdi tabii eksiklikleri var ama orada haklarını alamamış işçilerle ilgili bir düzenleme yapıyoruz, çok da eksikliği var. Niye şimdiye kadar bu eksiklikler defalarca bizler tarafından da dile getirildiği hâlde yapılmadı? Bu kadar kişi mağdur oldu, mağdur olmaya devam etti. Daha yeni, eksik bir düzenleme yapıyoruz.

6'ncı maddeye bakın: İlave süre veriyoruz. Bir düzenleme yapılmış, güya arkasında durulmuş; bu engellilerle ilgili olarak "iki yılı" "üç yılı" yapıyoruz yine.

Bakın, 7'nci madde, daha önce çıkarılmış, kara yollarında geçiş yapan araç sahiplerine idari para cezaları uygulanmış; siyasi iktidar, Meclis böyle öngörmüş, bürokrasi "Böyle olsun." demiş, ondan sonra da şimdi hepsini affediyoruz. Bu nasıl devlet anlayışıdır? Soruyorum: Bu nasıl devlet anlayışıdır, bu nasıl yürütme erkidir, bu nasıl bir sistemdir? Allah aşkına, buna bir cevap verebilecek olan var mı ya?

Ben utanıyorum, gerçekten sıkıldığım için böyle söylüyorum. Boşu boşuna şimdiye kadar düzenlenmiş, bu kadar ceza kesilmiş; bu kadar polis, emniyet görevlisi devreye girmiş, düzenleme yapılmış, ondan sonra devlet bunları tekrar siliyor. Bu nasıl bir devlet anlayışıdır?

8'inci maddeye bakın: Öteleme yapılıyor yine. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 38'inci maddesinde 1/7/2020 olan, Temmuzda başlaması gereken iş sağlığı ve iş güvenliğiyle ilgili düzenlemelerin 31/12/2023'e ertelenmesi, ötelenmesi getiriliyor, bu 5'inci kez getiriliyor bildiğim kadarıyla. E, niye yaptınız bu düzenlemeleri, niye getirdiniz, buralardan geçirdiniz ya? Yapamayacağınız, eksik olan, hâlâ işverenlerin hazır olmadığı, piyasanın hazır olmadığı bir düzenlemeyi niye getirdiniz de 5'inci kez erteliyorsunuz, dalga geçmek için mi yapıyorsunuz? Maalesef öyle.

İşte bütün maddelerimiz bunlardan ibaret; defalarca getirilmiş, en yakın zamanlarda bunlarla ilgili düzenleme yapılmış ama yürütme erkinden, bürokrasiden ve siyasi iradeye sahip olanlardan bir tane adam bunları görmemiş, bu eksikliği görmemiş, hâlen de görmüyor, bu sıkıntı, rezalet devam ediyor. Bu nasıl bir sistemdir? Bu nasıl sistemdir Allah aşkına, Meclis böyle mi çalışır? Bizler de bürokraside çalıştık, bir tane yanlış getirelim buraya ya da eksiklik olsun, işimize son verirlerdi. Böyle bir sistem olmaz, böyle bir yürütme erki olmaz; böyle bir sistem olmaz, gerçekten olmaz.

Bakın, size bazı rakamlar vereceğim, TÜİK'in mayıs ayında, en son açıkladığı rakamlar: Nüfus, geçen sene 61 milyon 261'miş, şimdi mayıs ayında 62 milyon 320 bine çıkmış; 1 milyon artmış nüfus, çalışabilir nüfus, çalışma yaşındaki nüfus. İş gücü 32 milyon 401'miş, 29 milyon 388'e düşmüş. Bakın, bir yıl içerisinde çalışabilir nüfus 1 milyon artmış, iş gücü 3 milyon düşmüş. "İş gücü 3 milyon düşüyor." TÜİK böyle diyor. İstihdam 28 milyonmuş, 25 milyona düşmüş. İstihdam yani istihdam edilen nüfus, çalıştırılan nüfus geçen sene 28 milyonmuş bu sene 25 milyona düşmüş; 3 milyon düşmüş. Ama diyor ki TÜİK "İşsiz sayısı 4 milyon 202'ymiş, 3 milyon 775'e düşmüş; işsizlik azalmış." Ancak diyor ki: "İş gücüne dâhil olmayanlar var 4 milyon, bu azaldı." 4 milyon kişi yok olmuş Türkiye'de.

Ya, bu nasıl bir sistemdir, nasıl bir bürokrasidir, nasıl bir devlet kurumudur? Dalga geçiyor bizlerle.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – 4 milyon artış var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 4 milyon azalış var. İş gücüne dâhil olmayanlarda azalış var yani 4 milyon kişi buhar olmuş. İş gücüne dâhil olmayanlarda 4 milyon azalış var.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Artış var, artış.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yok. 26, 25 milyona düştü ya.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ne olmuş peki? 4 milyon kişi artmış, iş gücüne dâhil olmayan 4 milyon kişi artmış yani bu 4 milyon kişi ne olmuş?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İş bulamıyor, evinde.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Peki, işsiz değil mi? Dalga mı geçiyor bu TÜİK bizimle?

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Umudunu kaybetmiş artık. "İş bile aramıyorum." diyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani böyle bir sistem olur mu? Bu nasıl bir yasa yapmaktır, sistemdir, dalga geçmektir?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – İş aramıyor, işsizler.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Pes etmiş.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – İş aramayan işsizler ordusu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, böyle bir ortamda bizim uğraştığımız konulara bakın değerli arkadaşlar, şu uğraştığımız konulara bakın. Şimdi, bu rakamlara göre, TÜİK'teki bu rakamlara göre değerli arkadaşlarım, ya ekonomi berbat durumdadır ya TÜİK bizimle dalga geçiyordur. Ya, TÜİK'in, bir kamu kurumunun bu milletle dalga geçmesi söz konusu olamayacağına göre puan berbat durumda. E, o zaman biz neyle uğraşıyoruz? Biz neyle uğraşıyoruz o zaman? Teklifte imzası olan arkadaşlarımız lütfen alınmasın ama bu, sistemin gereği böyle oluyor maalesef, böyle saçma sapan şeylerle uğraşıyoruz. Böyle bir sistem olamaz, böyle bir yasa yapma usulü olamaz arkadaşlar.

Şimdi, burada değerli bürokrasi var. Biz onlara hesap sormayacağız ama buradaki kanunlarla ilgili, değişiklik istenen kanunlarla ilgili olan kurumları, mesela, TÜBİTAK'ı, TÜBA'yı, Sosyal Güvenlik Kurumunu, Çalışma Bakanlığını, ilgili bütün devlet kurumlarını yasa yaparken masaya yatıracağız, nasıl çalıştıklarıyla ilgili sorularımız olacak. Kim cevap verecek? İlgili bürokrata biz herhangi bir şey söyleyemeyiz. Birisi siyasi iradeye sahip olacak burada, geçen dönem olduğu gibi bir bakan olacak, o bakana hesap soracağız “Yanlış yapıyorsun.” diyeceğiz ya da “Doğru yaptın.” diyeceğiz. Şimdi böyle bir şey söz konusu olabilir mi? Nasıl olacak bu? Böyle bir sistem olur mu? Ondan sonra da bir ay önce yaptığımız yasa çalışmasındaki eksiklikler bir daha bir daha buraya geliyor.

Bakın, 8 maddeyi tek tek anlatmaya çalıştım. 8 madde de en kısa zamanda, geçmişte burada görüşülmüş olan konular ihtiva ediyor; demek ki tartışmıyoruz, demek ki görüşmüyoruz, böyle bir yasa yapma sistemi olmaz demek ki. Geçen, bundan önceki torba yasada da -ne kadardı hatırlamıyorum ama- 20 küsur maddenin yüzde 90'ı yine aynı şekilde, çok kısa bir süre önce görüşülmüş maddelerdi. Burada ne bürokrata kimse bir şey söyleyebiliyor... Dalga geçiyor “Ya, bu eksik olmuş, şunu gönderelim Meclise çıkarsın da.” diye. Yönetmelik böyle yapılmaz. Böyle kanun yapılır mı! Yönetmelikte bu hatalar olmaz ve hiçbir sorumlusu yok, siyasi sorumlusu yok. Bir bakan gelip de, siyasi sorumluluğu olan bir bakan gelip de “Sorumlusu benim.” diyemiyor “Ben istifa ediyorum.” diyemiyor. Böyle şey olur mu? Böyle bir sistem olur mu? Tabii, bakanlar olsa da siyasi sorumlulukları yok, hiçbirisi seçilmiş değil ve Meclise karşı hiçbirisinin sorumluluğu yok; millete de sorumluluğu yok, Meclise de sorumluluğu yok yeni Anayasa'mıza göre. Biz de kanun yapıyoruz burada güya, yasama yapıyoruz.

Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Kuşoğlu.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri, sivil toplum ve sendikaların değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum, hoş geldiniz.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan; derin bir ekonomik kriz yaşıyorduk. Coronavirüs salgınıyla birlikte bu derin ekonomik kriz daha da derinleşti ancak bu krize gerçekten doğru bir teşhisle bakan ve doğru bir tedavi uygulayan bir iktidar yok ve buna karşı da Meclisimiz de devreye geçip bütün vatandaşlarımızın sorunlarını dikkate alan yasal düzenlemeler yapmıyor, yapamıyor çünkü Meclisimiz sarayın vesayeti altında ve ancak saraydan gelen fermanlar doğrultusunda yasalar çıkarabiliyor yani doğrudan halkın çıkarlarını değil sarayın neyi öne koyduğuna göre, çıkardığı fermanlara göre burada milletvekillerimiz imzalar atıyor, teklifleri buraya getiriyor ve ancak onları görüşebiliyoruz.

Değerli teklif sahiplerine buradan soruyorum arkadaşlar... Şimdi, memlekette bu krizden önce 8 milyon işsizimiz vardı. Şu anda, geniş tanımlı olarak DİSK'in yaptığı son araştırmalara göre 13 milyon kişinin üzerinde işsizimiz var. Diyelim ki normalleşme süreciyle birlikte 1 milyon, 2 milyon kişi işine

dönebilmiş olsun, şu krizde normalleşme olsa bile en azından 10 milyon işsizimiz var arkadaşlar. Geniş tanımlı olarak en az 10 milyon işsizle çıkacağız bu krizden eğer ikinci dalga olmazsa. Bu teklifte, bu 10 milyon işsizi dair herhangi bir düzenleme var mı? Hayır, yok.

Arkadaşlar, esnafımız çok büyük sıkıntı içinde, iş yerini açabilse bile esnaflarımızın iş hacminde çok ciddi anlamda düşüşler oldu, iflaslar kapıda. Onlara doğrudan bir gelir desteği verilmedi, borç kapısı gösterildi ama ekim, kasım, aralık ayında -biliyorsunuz- ertelenen borçları katmerlisiyle ödeyecekler. Bunlara dair herhangi bir düzenleme var mı bu teklifte? Hayır, yok.

Değerli arkadaşlar, çiftçimiz, büyük bir boşluk içinde; girdi fiyatlarının yüksekliği nedeniyle çok ciddi borç altında; para kazanamıyor; işini bırakıyor. Bunlara dair bir tedbir var mı? Hayır, yok.

Gençlerimiz borçlu, Kredi ve Yurtlar kurumuna borçlular, borçlarını ödeyemiyorlar, hacizlerle karşı karşıya kalıyorlar. Bunlara dair bir tedbir var mı? Hayır, yok.

Oysa, milletin temsilcileri burada bu tedbirleri alıyor olsaydı -arkadaşlar, bu örnekleri artırabilirim ama- emin olun, bu teklifler olurdu ve bunların finansmanı ortaya konulurdu, milletimizin bu dönemde yaşadığı ekonomik sıkıntılar büyük oranda giderilirdi. Eğer ki milletin temsilcileri, mesela bu yasal düzenlemeyi yapıyor olsalardı, yalnızca Soma'yla ilgili değil bütün iş cinayetleriyle ilgili, işçilerimizin iş kazalarıyla, iş cinayetleriyle ilgili haklarını güvence altına alan bir düzenleme yaparlardı. Ama bunları görmüyoruz.

Değerli arkadaşlar, ben, maddelere geçmek istiyorum çok uzatmadan çünkü maddeler çok kritik, gerçekten çok önemli tercihlerde bulunulmuş maddelerde. Bakın “kısa çalışma ödeneği” diye bir yöntem belirlendi, bunu Çalışma Bakanlığımız mı belirledi artık, bilmiyorum. Kısa çalışma ödeneğinde işçilerimize maaşlarının belli bir orantısıyla ödenek tahsis edildi ve bununla ilgili tekrar bunu uzatmak ve bununla ilgili, normalleşmeyle ilgili adımlarla ilgili tercihlerde bulunuluyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, çok kritik bir madde var. Şimdi, biz ne yapıyoruz bu tip krizlerde? Ta 2016 yılından beri “Büyük bir ekonomik kriz yaşıyoruz, bu ekonomik krizden çıkmak için ne yapmamız lazım? Patronları desteklememiz lazım.” diyoruz. “Yani, patronlar iyi hissetmeli ki, patronlara 10 milyarca lira destek vermeliyiz ki piyasa ayakta kalsın.” diyoruz, değil mi? Genel bakış bu. Az önce sunduğu konu da buydu, teklif sahibinin. Diyor ki: “Patronlar sıkıntı altında arkadaş, ben patronlara iyi hissettirmeliyim.” Bununla ilgili de yöntem ne? Kaynak nerede? İşsizlik Sigortası Fonu'nda. İşsizlik Sigortası Fonu, işçilerin işsiz kaldığında güvence altına alınması için kurulmuş bir fon. Arkadaşlar, en az beş yıldır bütün krizlerde İşsizlik Fonu'nu patronları teşvik etmek için kullanıyoruz. Şimdi, diyelim ki bu tercihte bulundunuz. Ben, İŞKUR temsilcisine de soruyorum, Sayın Çalışma Bakan Yardımcım, size de soruyorum; değerli temsilcilerimiz burada, hanımefendiye de soruyorum -özür dilerim isminiz aklıma gelmedi- size de soruyorum, teklif sahiplerimize de soruyorum... Beş yıldır bu tercihte bulunuyorsunuz. Şimdi, diyorsunuz ki: “Ben, patronları iyi hissettirirsem işçi, iş kazanır.” değil mi? Böyle bir tercihte bulundunuz, 10 milyarlarca lira da teşvikte bulundunuz. Eğer, bunun sonucu, arkadaşlar olumlu bir şey yapıyor olsaydınız, hani, beş yıl önce 28-29 milyonda olan istihdam sayısı kaçta olurdu? Herhâlde 35 milyon, 36 milyon, 37 milyonda olurdu değil mi? Hani, bizim nüfusumuz 83 milyon, Almanya'nın da nüfusu 83 milyon. Almanya'da şu anda 42 milyon insan çalışıyor. Bakın, 83 milyonda, Almanya'da 42-43 milyon insan çalışıyor.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – 44 milyon.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 43-44 milyon, evet. 43 son rakam, 44 milyon insan çalışıyor. Yani, bizim nüfusumuz da 83 milyon. Eğer ki olumlu olsaydı, sizin rakamlarınızla 36-37'ye çıkmış olmamız lazımdı değil mi bu teşviklerle? Peki, ne olmuş arkadaşlar sonucu? Hani, “Ben, patronları teşvik

edeyim.” dediğiniz için patronlar abat mı olmuş? Patronlar da abat olmamış. İşçiye peki istihdam... İş mi kazanmış? Hayır arkadaşlar. 29-30 milyon olan istihdam sayısı son rakamlarla 25 milyona düşmüş arkadaşlar. 83 milyonda 25 milyon insan çalışıyor. Gelin bunu düşünelim arkadaşlar. Bu torba yasa bunu düşünüyor mu? Bu teşhisi ortaya koyuyor mu? Bu teşhisle ilgili tedavi uyguluyor mu? Hayır. Ya, bir doktora gidersiniz arkadaşlar değil mi? Bir doktor eğer ki bir ilaç veriyorsa -değil mi Cemal ağabey- o ilaç işe yaramıyorsa ne yaparsın? Ya ilacı değiştirirsin ya doktoru değiştirirsin. Biz maalesef doktoru değiştiremedik, doktor diyor ki: O ilaç sana yaramadı yine aynı ilacı veriyorum. Bu ilaç yaramadı yine aynı ilacı veriyorum. Ya hasta ölüyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hastayı değiştirelim, hastayı...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yok, yok ilacı değiştiriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl değiştiriyorsun? Aynı ilacı veriyorsun Cemal ağabey, aynı ilacı veriyorsunuz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hastayı değiştirelim, hastayı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynı ilaç. Ne diyorsun? Ben patronlara teşvik vereceğim ki istihdam korunsun. Bak, torba gerekçesinde bu var. Patronları teşvik etmeliyim ki istihdam korunsun diyorsun. Ya, arkadaş, aynı ilacı veriyorsun, farklı sonuç bekliyorsun. Einstein’ın ünlü lafı: “Aynı şeyleri yapıp farklı sonuçlar beklemek -sözüm meclisten dışarı olsun- ancak ahmakların işidir.”

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Patron olmasa... Patronsuz iş yeri mi var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, biz, ahmak olmayalım arkadaşlar. Aynı şeyleri yapmışız, sonuç kötü olmuş aynı şeyleri yapmaya devam ediyoruz. Biz ne önerdik arkadaşlar? Devlet eğer ki bir destek verecekse...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Patronsuz bir iş yeri var mı? Onu söyle.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Devlet nerede, devlet?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın arkadaşlar, tercihlerimizi değiştirelim diyoruz. Eğer ki iyi bir ekonomik düzen kurarsak, kurallarıyla, kaideleriyle iyi bir ekonomik düzen kurarsak -işverenlerin temsilcileri de burada, işçi temsilcileri de burada- güven veren bir ekonomik düzen kurarsak kurumlarıyla, kurallarıyla, bir hukuk devleti olursak Türkiye dünyanın iş potansiyeli açısından en potansiyelli ülkelerinden biri. Ama siz, demokrasimizi tarumar ediyorsunuz, hukuk devletini tarumar ediyorsunuz -CDS primimiz 530’un üzerinde- bütün iş kurallarında yandaşları kayırıyorsunuz, rekabet şartlarını ortaya koymuyorsunuz; yabancı sermaye kaçıyor, yerli sermaye yatırım yapmıyor. Ya, iki yıl önce 2019 yılında Sayın Bakan çıkmamış mıydı “2,5 milyon istihdam yaratacağız” diye. İş veren temsilcilerine, işçi temsilcilerine soruyorum, ne oldu? 4 milyon istihdam düştü, bırakın artmayı 4 milyon istihdam düştü. Aynı Bakan, bakın, aynı doktor, kötü doktor, Berat Albayrak diyor ki: “2,5 milyon istihdamı artıracağım.” Bırakın 2,5 milyon istihdamı artırmayı, Dimyat’a pirince giderken eldeki bulgurdan olduk, istihdam 25 milyona düştü değerli arkadaşlar. Eğer ki bu teşhisi ortaya koyamıyorsak... İyi doktor ne yapar? Önce teşhisi ortaya koyar, der ki; senin hastalığın bu arkadaş, senin yapman gereken reçete şu; demokrasi, hukuk devleti, kurumları ve kurallarıyla işleyen bir siyasi rejim, kurumları ve kurallarıyla işleyen bir ekonomik düzen. Bunların hepsi olursa iş verenlerimiz yatırım yapar, yabancı sermaye gelip buraya yatırım yapar. O zaman işçiler de iş bulurlar. Ama siz ne yapıyorsunuz arkadaşlar? Hukuk devletini daha da tarumar ediyorsunuz, iş piyasasını... Ekonomik alanda hiçbir kurala tabi olmayan bir yandaş ekonomisi düzeni kurmuşsunuz. İş verenlere diyorsunuz ki “Arkadaş, ben seni teşvik edeceğim, sen de işçi alacaksın. Vallahi bu düzenlemede diyorsunuz ki “Sigorta primini ben ödeyeceğim.” Değil mi? Öyle diyorsunuz “sigorta primini de ben ödeyeceğim.”

Nereden? “İşsizlik Sigortası Fonu’undan ödeyeceğim.” diyorsunuz. İşçinin parasıyla patrona teşvik veriyorsunuz. Yıllardır bunu yaptınız. Peki, ben burada işveren temsilcilerine de soruyorum: “Sigorta priminizi veriyorum.” dedi. Diyelim ki yarın desin ki muhtasarı da ben veriyorum, işçinin vergisini de ben veriyorum. Yapmadık mı arkadaşlar? Buradan 3 tane yasa çıkardık. “Sigorta primini de ben veriyorum işçi alırsan.” Yetmedi, daha ne dedik? “İşçinin maaşını da ben veriyorum” dedik. Buradan bu yasa çıktı 2018 yılında. “İşçinin maaşını da veriyorum, işçinin maaşını da...” Ne oldu? Ya bir de masaj yapsak işverenlere alimallah, bir de masaj yapsak... Hadi arkadaş, 3 işçi daha al desek yine alamaz. İş dünyasını, ekonomik düzeni, kuralları, kaideleri işletmezsek arkadaşlar üste para verseniz bile işçi alamaz. Yapmadık mı bunları? Hepsini yaptık. Ya bütün dünya böyle mi yapıyor?. Kim sigortasını veriyor? Kim muhtasarını veriyor? İşçiye ne yapıyor? Ne yaptı bu corona döneminde bütün sosyal devletler? “Evinde otur. Maaşın benim güvencemde.” dedi sosyal devletler. Maaşının yüzde 90’ına, yüzde 100’üne kadar karşıladi. Bir sosyal devletin yapması gereken bu. Olağanüstü bir dönemde işi durdurup işçiye de “Bütün maaşın benim güvencemde.” demek. Bunu yaptık mı? Hayır, yapmadık.

Değerli arkadaşlar, şimdi, aynı şeyleri yapıp gerçekten farklı bir sonuç bekleyemeyiz ve şunu da söyleyeyim: Skandal bir düzenlemeyle buraya geldiniz, arkadaşlar, skandal. Bakın, şimdi, corona döneminde İŞKUR’a başvurup işsizlik sigortası... Efendim, kısa çalışma ödeneğine başvuran bütün firmalara diyorsunuz ki: “Sigorta primin benden arkadaş.” diyorsunuz, öyle değil mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İşçi çıkarmazsa, işten çıkarmazsa.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne “arkadaş” ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşçi çıkarmazsa “Sigorta primin benden.” diyorsunuz. Ya, yapacağınız şeyin gerçekten farkında mısınız?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, arkadaşlar, bakın, şunu söyleyeyim: İş dünyasında her sektörde var. Pek çok sektör zora girdi değil mi? Ama bu sektörlerin bazıları, yani gerçekten kendileri faaliyetlerini durdurdular. Dediler ki: “Benim işçimin sağlığı önemlidir.” Talebi olduğu hâlde durdurdu bazı iş yerleri. Bazı iş yerleri siz durdurmadığınız için: “Talebim var, arkadaş, ben işçi sağlığını da önemsemiyorum.” dedi, çalışmaya devam etti. Bakın, birinci sıkıntıyı söylüyorum: Bazı iş yerleri şalteri indirdi, fabrikasını kapattı, değil mi Nilgün Hanım, öyle yaptı? İşçilerini evine gönderdi, kısa çalışma ödeneğine başvurdu. Bazı iş yerleri de talebi var, çalışmaya devam ediyor; zorlandı, borçlandı harçlandı, kısa çalışma ödeneğine başvurmadi. Öyle değil mi arkadaşlar?

Aynı sektördeki 2 tane firmayı düşünün, 1 tanesi kısa çalışma ödeneğine başvurmuş, diyorsunuz ki: “Arkadaş, sigorta primin benden.” diğeri başvurmamış, zorlanmış, borçlanmış, işçisini de düşünmemiş -tamam, o yönde de eksik sayalım- diyorsunuz ki: “Benden sana sigorta primi yok arkadaş, çünkü sen başvurmadın.” Tekrar işe dönmüşler aynı şartlarda.

Bir sektör düşünün ki... Şu an da hâlâ normalleşemeyen sektörler var, değil mi Cemal Bey? Turizm sektörü sıfır çalışmıyor, yabancı... Ama araba sektörüne bakalım, araba sektörü 3 vardiya çalışıyor, öyle değil mi? İşveren temsilcisi burada. 3 vardiya çalışıyor, mal yetişmiyor veya imalat sanayisine bakalım: PMI verilerine bakıyorsunuz, ciddi anlamda yüksek, çalışıyor ama aynı sektörde de arkadaşlar, bu işçiye çıkarmama şartını tutturabilen firmalar hangileri? Onu söyleyelim, bakalım. Öz sermayesi güçlü firmalar, öyle değil mi? Aynı sektörde zorlanmayan, 3 vardiya çalışan diyelim ki “Tofaş” diyelim ki “Renault” bilmem ne, şu bu, bunu destekleyeceksiniz, diyeceksiniz ki: “Benden sana 1 milyar daha arkadaş, sen 3 vardiya çalışıyorsun ama sigorta primin benden.” diyeceksin, saçmalığa bak. 3 vardiya çalışıyor adam, para kazanıyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama Tofaş çalıştıysa, işveren ödeneğine de başvurmuşsa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır arkadaşlar. Ama diğer yandan zorlanan, aynı sektörde, öz sermayesi yok, işçisini belli oranda azaltmak zorunda kalmış -kısa çalışmaya da başvuramamış, başvuramamış ya da- firmalara diyeceksin ki: “Arkadaş, benden sana beş kuruş para yok.”

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kahrolsun emperyalizm!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, böyle bir şey olabilir mi arkadaşlar? Böyle bir düzenleme nasıl buraya gelebilir? Ya, nasıl gelir böyle bir düzenleme?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu zaten olağan bir şey, arada yeniliyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, bu bir boyutu, bakın, bu bir boyutu. Bu, skandal bir düzenleme. Buna toptan karşıyım ben, bakın, şey için eleştirmiyorum “Şöyle yapsanız daha iyi olur.” Demiyorum, toptan karşıyım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Felsefesine karşı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşsiz parasının, işçinin parasının patrona teşvik olarak verilmesine karşıyım. İşe de yaramıyor, onu söyledim. Yapmamız gereken, İşsizlik Sigortası Fonu’ndan 10 milyon işsizimize –bakın en az 10 milyon şu an işsizimiz var geniş tanımlı olarak- doğrudan gelir desteği vermektir. Bu yasayı çıkarabiliyor muyuz? Hayır, çıkaramıyoruz. Niye?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “İşsiz fonu patronun fonudur.” diyorsunuz, patronu teşvik ediyorsunuz. İşe yarıyor mu? Hayır, yaramıyor ama ısrar ediyorsunuz. Arkadaşlar, gelin, bu yoldan vazgeçelim, bu saçma sapan yasayı da geri çekmeyi öneriyorum.

Diğer mesele, arkadaşlar, şimdi işten çıkarma yasağıyla ilgili, belli sektörlerle ilgili erteleme öneriyorsunuz değil mi? Doğru anladım değil mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İstisna.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İstisnaya açıyorsunuz. Diyorsunuz ki: “Arkadaş, ben, bundan sonra Cumhurbaşkanımı; işten çıkarma yasağını otomotiv sektöründe kaldırıyorum.” Ee? “Ama turizm sektöründe devam ettiriyorum.” diyorsunuz değil mi?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Hayır, hayır. Sektörel değil o.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sektörel değil o.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dün öyle konuştuk.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Hayır, hayır.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tekstil sektörel.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Süreyi uzatmak için...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, işten çıkarma yasağını uzatmıyor musunuz?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, işten çıkarma yasağında istisnalar getiriyoruz, o ayrı bir madde. Hocamın söylediği ayrı bir şey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam tamam, özür dilerim; haklısınız. İşten çıkarma yasağında istisnalar getiriyorsunuz. Özür dilerim, doğru söyledim.

“Turizm sektörü şu anda çalışmıyor. Buna işten çıkarma yasağını koyalım.” diyorsunuz değil mi? İşten çıkarılsın ama başka sektörlerde işten çıkarma yasağını devam ettireceksiniz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ne alakası var Garo Bey?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sektörel bazda değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Açıklamadınız ki.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yok yok açıkladı, iflas eden firmaları...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Maddelerde tartışalım bunları.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – İsterseniz şöyle yapalım: Arkadaşlar, siz not alın Sayın Paylan'ın sorularını, açıklamalarınız varsa birazdan maddelerde alalım.

Buyurun Sayın Paylan.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sektörel bazda değil bu, firma bazında.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Özürlülerim, tamam, pardon benim notlarımda bir karışma oldu.

Şimdi, işten çıkarma yasağında diyelim ki firmalar iflas etti, onlar işten çıkarabilsin diye söylüyorsunuz öyle mi?

AYŞE KEŞİR (Düzce) - İş bittiyse, proje bittiyse.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam veya iş akdi bittiyse. Arkadaşlar, ben size söyleyeyim, işveren temsilcileri de burada: Eğer ki bu yasal düzenlemeyi bu şekilde geçirirsek firmalar kapatırlar, yeniden açarlar. Bu, çok kolay olan bir şey biliyorsunuz; şirket kapatmakla şirket açmak bir günlük mesele artık, çok kolaylaştırıldı; eskiden bir hafta, on gün sürerdi şirket kapatma...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – O kadar şey var, kredibilitesi var, öyle şey mi olur?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya hayır, zor durumda olan firmalar için söylüyorum. Bunlar çok kolay şeyler.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yani zor durumda olan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, bu tip sıkıntılar oluşabilir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kırkpınar, Sayın Paylan'ı dinleyelim. Siz notlarınızı alın, ben sizden cevaplarımı isteyeceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son olarak, arkadaşlar, bakın Soma'daki sonuç olarak, oluşan iş cinayetleriyle ilgili bir düzenleme getirmişsiniz. Sendika temsilcimiz de burada, kendisini de dinlemek istiyoruz gerçekten. Ciddi eksiklikleri barındıran bir düzenleme arkadaşlar. Şimdi, bununla ilgili önerimiz, gerçekten özellikle madencilikle ilgili iş cinayetleri kamu vicdanında ciddi yaralanmalara yol açmıştır. Elbette, Soma bu cinayetlerin en büyüğüdür, son dönemde yaşadığımız cinayetlerin en büyüğüdür ama bu iş cinayetlerinde arkadaşlar, eğer ki bir büyük iş cinayetine dair bir düzenleme yapıyorsak bunu yalnızca orayla sınırlayamayız. Ayşe Hanım, ben eminim o konuda da sizin vicdanınıza güvenirim. Ermenek'teki iş cinayetini neden bu düzenlemeye katmayalım veya diğer iş cinayetlerini niye katmayalım? Niye zaman sınırlamasını bu kadar dar tutalım? Bakın, bu Komisyon defalarca düzenlemeler yaptı Ayşe Vekilim ve her seferinde kamu vicdanında eksiklikler yarattı. Yani, belli düzenlemeler yapıldı ama diğer madenlerdeki iş cinayetleri, iş kazaları bu düzenlemelere katılmadı; bu konuda ciddi eksiklikler olduğunu düşünüyoruz ve bununla ilgili de bu sınırlı teklifi genişletmeyi öneriyoruz. Diğer madencilik şirketleriyle ilgili olan düzenleme mutlaka genişletilmeli. Bu redevanslı iş yerlerini mutlaka katmalıyız arkadaşlar, buradaki iş cinayetlerini. En önemlisi iş kazası nedeniyle, ölüm veya malullük nedeniyle tazminatı hak etmiş kişi veya vârislerine ödeme koşullarıyla ilgili bir hüküm de yok, bu hükmü de daha açıklayıcı bir şekilde yapabilmeliyiz. Yani, ölenler var, diyelim ki bu hak edişler söz konusu olmuş, malullükler söz konusu olmuş ama bunların vârislerine ödeme koşullarıyla ilgili de bir hüküm yok; bunları da düzenlemeliyiz diyorum.

Son olarak şunu da söyleyeyim arkadaşlar, bir eklemem daha var. Engellilerle ilgili bir düzenleme var değerli arkadaşlar. Bakın, bu kanun teklifinde ya yanlış yaptığımız yasaları bir daha düzenliyoruz ya da 2012’de, 2010’da Avrupa Birliğiyle uyum veya diğer gerekçelerle yaptığımız düzenlemelere ertelemeler getiriyoruz. Değerli arkadaşlar, engellilerle ilgili sivil toplum kuruluşlarından kimse var mı? Onu da bilmiyorum, umarım vardır. Bu konuda, arkadaşlar, bu ertelemeyi benim milletvekilliğim döneminde sanırım 3’üncü veya 4’üncü kez yapıyoruz. Engellilerle ilgili bu düzenlemeleri ertelemek de belediyeler veya diğer kamu kuruluşlarında motivasyonu kırıyor. Ya, bu ertelemeleri kaçınıcı kez yaptık artık, bu ertelemeleri yapmamayı öneriyorum ve kamu kuruluşlarının, özel sektörün, diğer kuruluşların...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Kamu yani...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Belediyeler var.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Konuşuruz sonra.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Belediyeler, özel sektör veya kim olursa olsun engellilerle ilgili düzenlemelerin artık hayata geçmesi lazım. Kaçınıcı kez bu yasayı erteliyoruz?

Diğer bir mesele, iş sağlığı ve iş güvenliği uzmanı konusunda, değerli arkadaşlar bakın, yasayı 2012 yılında çıkarmışız. 2012 yılında, yasa bir yıl sonra yürürlüğe girmesi için devreye sokulmuş; 2013 yılında. 2013 yılından bugüne 6 kez veya 7 kez bu yasayı ertelemişiz, diyoruz ki iş sağlığı ve iş güvenliği uzmanı konusunda 7 kez ertelemişiz.

Peki, bu dönemde ne olmuş arkadaşlar? Biz iş cinayetleri konusunda hâlâ Avrupa’da 1’inciyiz, dünyada 3’üncüyüz arkadaşlar. Bakın, iş cinayetlerinde hâlâ Avrupa’da 1’inciyiz, dünyada 3’üncüyüz ve bu konuda gerekli düzenlemeleri yapmadığımız için, hayata sokmadığımız için iş cinayetleri devam ediyor. Bu sefer ne yapmışsınız arkadaşlar? Bu yasal düzenlemeyi ta 2023’ün sonuna kadar ertelemişsiniz. Bu ne demektir biliyor musunuz? Firmalara “İş güvenliğini boş ver, iş sağlığını boş ver, uzmanı boş ver; sen çalışmana bak; işçiymiş, iş güvenliğiniymiş, iş cinayetiymiş bunları boş ver.” demek anlamına geliyor. Bunu kesinlikle kabul etmemeliyiz arkadaşlar. Bakın, eğer ki bu yasa bir kez daha geçerse bu dönemde olacak her bir iş cinayetinin vebali üzerinizde olur, onu söyleyeyim. Her bir iş cinayetinin vebali üzerinizde olur; teklif sahiplerine ve el kaldıracaklara söylüyorum. Bu yasayı üç yıl daha ertelemek demek, patronlara “Kardeşim, iş güvenliğine bizim herhangi bir önem verdiğimiz yok, siz çalışmanıza bakın.” demektir. Ben bu anlamda -eminim ki işverenler de böyle bir şeyi asla istemezler- bu yasa değişikliğinin yapılmamasını ve iş sağlığı ve iş güvenliği uzmanlarının bir an önce işletmelerde istihdam edilmesi için yasanın uygulamaya geçmesini öneriyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Paylan.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlarım.

Ben usulle ilgili söz aldığımda geneliyle ilgili bir değerlendirme yaptım. Şimdi, maddeler üzerinden kısaca teknik bir değerlendirme yapmak istiyorum.

1’inci madde, TÜBA’ya, özellikle TÜBA üyelerinin özlük haklarını düzenlemek veya onlara ekonomik olarak bir gelir tanımlamak... TÜBA bütün ülkelerde o ülkenin en itibarlı kurumudur, hiç istisnasız. Dolayısıyla biz bugün asla bilim insanlarına da cimri davranmamalıyız ve davranamayız yani güreşçilerimizden seçkin bürokratlarımıza, iş adamı gibi gelir sağlayan dolu bürokratlarımıza

uygun gördüğümüzü neden bilim insanlarından kıskanalım. Gerçekten burada ödeme yapılmalı ve kendilerini onore edecek bir düzenleme yapılmalı ama Parlamento olarak da bizim bu TÜBA'yla ilgili on beş dakika bir bilgilenme hakkımızın olduğunu düşünüyorum. Bakın, şimdi TÜBA'yı konuşuyoruz, TÜBA'dan kimse yok burada; TÜBA anlamında kimse yok, yanlış anlamayın lütfen. Ben beraber olduğumuzda Diyanet İşleri Başkanımıza da söyledim, dedim ki: "Sayın Başkan, Diyanetin bütçesi görüşülürken Komisyona lütfen gelin; siz orasını görün, biz de sizi görelim, bunlar olmaz başka türlü. Yani bu iş Diyanetin sekreterini, TÜBA'nın genel sekreterini... Özür dilerim, elbette ki çok değerli arkadaşlar, üçü de çok kıymetli, çok değerli ama bu çizgiye olmuyor. TÜBA Başkanı, TÜBA Başkan Yardımcısı... Bakın, bizim üniversitemizin rektörü de TÜBA üyesi. Ya, TÜBA kadar itibarlı bir başka mevki yok. Ekonomik olarak, tekrar ediyorum, yüz binlerce lira maaş alan bürokratlar var 3 yerden, 4 yerden. Elbette ki bunlar bir tarafa bilim insanlarımız, hiç cimri davranmamız gereken bir kesim ama bunu yapmamız lazım. Bakın, tekrar ediyorum, bu kanunları getiriyorsunuz, çok teşekkür ederiz ama yani lütfen getirirken... Bunların tam olarak nedenselliğiyle ilgili ne siz ne biz hepimiz, hiçbirimiz tam bir bilgi sahibi değiliz; bunu hiç olmazsa buralarda telafi edelim. İşimiz millete hizmet; bir günümüzü, yarım günümüzü versek bunlar çözülür. Kimdir TÜBA üyeleri? Ben giriyorum, bakıyorum; TÜBA üyeleri hangi özlük hakları alıyorlar, bilmiyoruz. Neden böyle bir şey geldi, bunu da bilmiyoruz, gerekçesinde de bu kadar açık yazmıyor. Biz, hepimiz şurada vakit harcıyoruz. Dünkü bilgilendirmedeki gibi on beş dakika...

Sayın Elvan'a da teşekkür ederim. Sayın Kırkpınar da oradaydı ama bunu bir tamamlayalım, bunu biraz dört başı mamur bir hâle getirelim. Bu, sizin göreviniz yani iktidar partisi olarak, Cumhur İttifakı olarak bunu yapmak lazım.

2'nci madde olarak söyleyeyim: Şimdi, değerli arkadaşlar, corona konusunda görüştüğümüz bir kurum var: "İşsizlik Fonu" 1999'da kurulmuş, 2000'de faaliyete geçmiş, nihayetinde 271 milyar lira gelir toplamış; 107 milyar lirasını primlerden, 36 milyar lirası devlet katkısı. Devlet yüzde 13'ünü vermiş, yüzde 14'ünü harcamış ve esasında çok eksik olan bir kurum tamamlanmış. Üzülerek söylüyorum -daha önce Sayın Bakan Yardımcımızla da görüşmüştük- buna benzer "Ahilik Fonu" gibi güzel teşebbüsleriniz vardı ama rafta kaldı. AK PARTİ'nin İşsizlik Fonu'na denk bir kurumu yok. Bakın, bütün bu dönemde Türkiye buna benzer bir kurum kazanamamış ama bu kurum bizim bu corona sürecinde üzerinde durduğumuz tek kurum. Gerisi kredi arttırma, bir de sosyal güvenlik... Ama bakın, bu fonu da amaçlarının dışında kullanıyoruz.

Türkiye'nin geçmişinde buna benzer deneyimler var; İYAK'lar, MEYAK'lar ve şimdi de bu. Dolayısıyla, hatta bu 15 Temmuz şehit ve gazileri için toplanan bu fonlarla ilgili çok ciddi eleştiriler var ve giderek devlete güven gidiyor, giderek devletin elini koyduğu yerden millet elini çekiyor. Ben, mesela, gerçekten çok daha fazla vefayla ilgili fon beklerdim, millî gelirin binde 1'ini bulmadı. Güven aşınması var, işte, bunu, buralarda aşındırıyoruz.

Mesela, işsizliği 3'üncü maddeyle beraber değerlendirmek istiyorum. İşsizlik Fonu'nda kısa çalışma düzenlemesinin bir kuralı var değil mi? Bununla ilgili karşımızda ne olabilir? Sadece corona süreciyle ilgili süre uzatımı olabilir ama 2'nci maddede sektörel ayrışma geliyor. Buna neden gerek var? Hangi firma kısa çalışma ödeneğinden yararlanacak, bunun kuralları çok net belli değil mi? Niçin sektöre... Bu durumdan kurtulan firmalar normale geçer, kurtulamayanlar devam eder. Böyle bir ayrışmaya yani alt kırılımlara giderek meseleyi boğmaya gerek yok. Hepimiz biliyoruz, turizm bu konuda çok negatif bir durumda. "Biz turizmde bunu devam ettiriyoruz." demeye ne gerek var. Zaten kısa çalışma ödeneği iş yerini kapatma durumunda olan bütün firmalar için geçerli, buna ihtiyaç yok ki. Hele böyle blok blok yetki vermek zaten doğru değil.

3'üncü maddeyi de söylüyorum: Bakın, arkadaşlar, 3'üncü madde istihdam politikasıyla alakalı değil. İşsizlik Fonu'nu eritiyoruz. 24 milyar lira... Eğer altı ay sürerse Sayın Kırkpınar'ın dediği, dün verdiği bilgiler çerçevesinde, İşsizlik Fonu'ndan SGK primlerini karşılayacağız. Kime? Normale dönen firmalara. Bu nedir? Bu, asla istihdam politikası değil. Bu, işverenin SGK primlerini ödeyerek maliyetleri düşürmek ve iç piyasayı canlandırmak. Bunu yapın, ama bunu İşsizlik Fonu'ndan yapmayın, bunu hazineden yapın, destek budur. Bakın, bunu, İşsizlik Fonu'nu böyle erittiğimizde yarın devlet olarak yalancı çobana döneceğiz. Devlet güvene ihtiyaç duyduğu zaman yanında kimseyi bulamayacak.

3'üncü maddeye karşı değilim. Bunu biz söyledik; iç piyasayı canlandıralım, verilsin, ÖTV kaldırılsın. Bazen olağanüstü dönemler olağanüstü tedbirler getirtir. Türkiye'nin olağanüstü tedbirler almasını canıgönülden destekliyorum. Bana göre piyasa faizleri sadece otomotivde düşük -diğerlerinde- bunların sübvansede edilmesini canıgönülden destekliyorum ama bunu da destekliyorum. İç piyasayı destekleme politikası yok. Bunun İşsizlik Sigortası Fonu'yla alakası yok arkadaşlar, bunun istihdamla alakası yok. Zaten İşsizlik Sigortası Fonu benim önümde. İşsizlik Sigortası Fonu'yla ilgili ciddi çalışmalar yapmış akademik dünya. Harcamaların sadece yüzde 36'sı işsizlik ödeneği, bunun da yüzde 10'u GAP'a gitti. İçtiğiniz sigarayla Kuzey Kutbu'nun arasındaki erime ilişkisinden bakarsanız hepsinin istihdamla alakası var. Kuralları koymuş aslında İşsizlik Sigortası Fonu. Hiç gerek olmadan çalışır, hiç gerek olmadan, bu düzenlemelere gerek yok. İşsizlik Sigortası Fonu'yla ilgili 2'nci maddeye de gerek yok, 3'üncü maddeye de gerek yok. 3'üncü maddeyi yapın ama bunu hazineden karşılayalım, bunun yeri burası. Böyle yaptığınız müddetçe bakın ne oluyor biliyor musunuz arkadaşlar? 2020 Türkiye'si hatta 2019 Türkiye'si 2009 Türkiye'sinden daha fakir bir Türkiye ve bugün "istihdam" diyorsunuz. Söyleyeyim hemen, 35 milyon kayıtlı istihdama ulaşmadan Türkiye bir şey olmuş sayılmaz. Ben milletvekili olduğumda çalışan sayısı 28 milyondur, 29'a gidiyordu, şimdi 25'lere düştü, kayıtlı çalışan sayısı 20 milyon altına düşecek. Bunun da 4,5 milyonu devletin 3,5 milyonu da 3 milyon küsuru da KOBİ'ler. Yani sürüklenen bir Türkiye. Tekrar ediyorum, dünya çok gelişmesine rağmen 2019 Türkiye'si 2009 Türkiye'sinden ekonomik olarak daha fakir. 1 milyar 400 milyon nüfuslu her Çinlinin cebine, 83 milyon nüfuslu her Türkün cebinden yıllık yüzde 50 daha fazla para giriyor.

Evet, 4'üncü maddeye itirazımız yok, 5'inci maddeye de itirazımız yok ama genişletilmeli. Ama bu işler zamanında takip edilmeli. Diğer maddelerle ilgili ciddi yorumlarımız yok.

8'inci maddeye geldiğimizde, bakın arkadaşlar, burada bir sıkıntı var, uzatıyoruz. Hâlbuki Sayın Kırkpınar çok güzel bir formül söyledi. Gelin, iktidar olarak bunu düzenleyin. Lütfen, bunun arkasında durma cesaretini hep beraber gösterelim. Bizim başka bir önerimiz vardı ama onun önerisi hepimizinkinden daha doğru bir öneri. Bakın arkadaşlar, Türkiye'de 3 milyon 150 bin KOBİ var. Bunun 2 milyon 950 bini mikro KOBİ. Ortalama kaç kişi çalışıyor biliyor musunuz mikro KOBİ'de? Sahibiyle beraber 1,96. Sahibini çıkardığımızda her KOBİ 1 kişiden az çalıştırıyor. Şimdi, biz bunlara diyoruz ki: İş güvenliği elemanı çalıştır. Bir formül var "Devlet bir havuz yapsın buradan hizmet versin parası karşılığı." Düşünün 1 kişiden az çalışıyor, 2 kişi, 1 kendisi 1 yanındaki. Yaşar Bey'de dedi ki: Bunlardan birisine eğitim vererek sertifika verelim ve denetleyelim. Bitsin, bir düzenleme yapın, bu gelip gitmesin, yıpranmış tren yolu gibi olmasın.

Bir de bir başka önerimiz daha var bu 3'üncü maddeyle ilgili. Sayın teklif sahibi, değerli arkadaşlar ve Sayın Bakan Yardımcımız; madem bu altı aylık işveren primi ödeniyor Fon tarafından, bunun kamu tarafından ödenmesi gerekiyor iç piyasayı canlandırma açısından, gelin, bu 3 milyon 150 bin KOBİ'nin BAĞ-KUR primlerini de ödeyelim, gelin, hazineden bunu ödeyelim altı ay. Bunlar, samimi

söylüyorum, işverenden de çalışandan da daha mağdur insanlar; iş yeri sahibi, mekân sahibi... Bizim böyle bir önerimiz var, buna destek verin. “Yok.” Siz yapın, vallahi biz buradayız, maddelerinize destek veriyoruz, veririz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Tatlıoğlu.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Bugün şehitlerimiz var. Şehitlerimize Cenab-ı Allah’tan rahmet diliyorum; ailelerine, Emniyet camiamıza ve Türk milletine sabır ve başsağlığı diliyorum.

Değerli arkadaşlarım, bir corona sürecini yaşıyoruz, dünya bugüne kadar benzerini yaşamadığı küresel bir salgınla karşı karşıya kaldı. Salgın, ekonomiler üzerinde tahribatlar yapmış, ekonomilerde daralmaya, işsizliğin ve yoksulluğun artmasına neden olmuştur. Türkiye, salgına karşı her alanda çok önemli birçok tedbir almıştır, süreci başarılı bir şekilde yönetmiştir ve yönetmektedir. Salgının ekonomimiz üzerindeki olumsuz etkisini azaltacak, bu süreçten olumsuz etkilenen vatandaşlarımızın geçimini temin edecek önlemler süratle alınarak uygulamaya konulmuştur. İstatistiklere baktığımız zaman salgının ekonomimiz üzerindeki en ağır olumsuz etkisinin nisan ayında olduğunu görüyoruz. Mayıs ve haziran aylarındaki göstergeler en kötünün geride kaldığını göstermektedir. Birkaç örnek verirsem: Sanayi üretimi nisan ayında aylık yüzde 30,4; yıllık yüzde 31,4 daralmış iken mayıs ayında aylık yüzde 17,5 artış var; yıllık daralma da 19,9’a inmiş görünmektedir. Aynı şekilde, kapasite kullanım oranı haziran ayında 3,4 puan artarak 66’ya yükselmiş, yine hem imalat sanayisinin performansını gösteren en güvenli referans olan hem de büyümenin, üretimin öncü göstergesi olan PMI endeksi, haziran ayında 53,9’a yükselmiştir. Buna dikkatinizi çekmek istiyorum: 2018 yılı Şubat ayından bu tarafa yani yirmi sekiz aydır en yüksek seviyeye haziran ayında yükselmiş görünüyor. Hepiniz biliyorsunuz ki 50’nin üzeri, olumlu göstergedir, büyüme bölgesine geçildiğine delalet eder. Hâlbuki, PMI Endeksi’nin nisan ayı göstergesine baktığımız zaman 33,4’e kadar düştüğünü hepimiz gördük ama haziran ayındaki bu gösterge önümüzdeki süreçte gerek üretim gerekse büyüme açısından umut verici bir göstergedir.

Bunun dışında tabii baktığımız zaman Ekonomik Güven Endeksi, Tüketici Güven Endeksi, Reel Kesim Güven Endeksi, Sektörel Güven Endeksleri, yine Perakende Satış ve Ciro Endeksleri, hepsinde çok önemli iyileşmeler var, artışlar söz konusu. Bunlar da yine ekonomimizin toparlanmasına delalet etmekte, önümüzdeki dönem için büyük umut vermekte.

Sözlerimin başında da dedim: Coronavirüs salgını, tüm dünyada etkisini en başta işsizlikte göstermiştir. TÜİK’in en son açıkladığı veriye baktığımız zaman o da nisan ayı göstergeleri, yani iş gücü göstergeleri, nisan ayının göstergeleri, yani Türkiye’nin de en ağır hissettiği ay, nisan ayı. Bir de şunu söyleyeyim: İş gücüne dâhil olmayanlar ilk defa bu bültende yer almıyor. Bu işi takip edenler bilirler, yıllardır “iş gücüne dâhil edilmeyenler” diye ayrı bir post var. Orada iş arayıp iş bulamayan, çalışmaya hazır olanlar o bölgede yayınlanıyor. Biz, şahsen kendim... Hani bir gerçek işsizlik rakamı, bir de genişletilmiş işsizlik rakamı olarak o iş gücüne dâhil olmayanları da dâhil ederek işsizlik rakamını buluyoruz. Yani burada da böyle bir tablo var. Evet, istihdamda 2,5 milyona varan önemli bir düşüş var, buna karşılık işsizliğin düşmesi tezat gibi görünüyor ama bunun sebebi de belli. Yani iş gücüne dâhil olmayanlara baktığımız zaman orada görüyoruz. Yani nisan ayında coronavirüsten dolayı zaten insanımızın çoğu evine çekilmiş, iş arama imkânı yok, iş bulma imkânı yok. Bunları da anketlerde, ki

bu anketler bildiğim kadarıyla -TÜİK'ten kimse var mı bilmiyorum- uluslararası kuruluşlarla uyumlu bir şekilde, onların standartlarına uygun bir şekilde yapılan anketler. Yani burada çok anormal bir gelişme gibi görmüyorum açıkçası. Yani istatistiğin hazırlanış şekli böyle bir sonucu ortaya koyuyor; olağan bir dönem değil malum, nisan ayı en olağanüstü dönemi yaşadığımız bir ay, bu ayda da veriler bu şekilde kendini gösterdi.

Teklif gelirse, teklifin maddeleriyle ilgili birkaç konuda görüşlerimi ifade edeceğim.

1'inci madde, TUBA'yla ilgili bir madde. Şöyle söyleyelim: Yanlış hatırlamıyorsam 93 yılında 497 sayılı KHK'yle kurulan bir kurumumuz. Yeni sisteme geçerken malum kurumlarımızın teşkilat kanunları yürürlükten kaldırıldı ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yeni teşkilat mevzuatı oluşturuldu. 9 Temmuz 2018 tarihli 700 sayılı KHK'yle TUBA'nın mevcut kanunu kaldırıldı, 15 Temmuz 2018 tarihli 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle de yeni mevzuatı belirlendi. İşte bu belirlemede, TUBA'nın ta baştan beri mevzuatında yer alan 2547 sayılı Kanun'un 38'inci maddesi kapsamında görevlendirilenlere ödenen tutarla ilgili hüküm Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde herhâlde sehven yer almadı. Şu anda bu düzenleme düzeltiliyor, yani kurumun başından beri mevzuatında yer alan bir hüküm bu maddeyle tekrar yerine getiriliyor. Burada, bu süreçte görev alan -benim bildiğim- hem TUBA'nın Başkanı değerli hocamız hem de 2 hocamız bir anlamda bu imkândan yararlanamadan çalışmak durumunda kaldılar. Yani benim görüşüm bunların, bu hakkı alabilmeleri yönünde. Bir geçici madde de ilave edilmesi gerekir. Çünkü öteden beri var olan bir uygulama sehven bir dönem kalkmış, şimdi tekrar getiriyoruz. Ara dönemde yapılan çalışmaların da karşılığını vermek gerekir diye düşünüyorum.

Teklifin 2'nci maddesi, kısa çalışma uygulamasında başvuru süresi ya da kısa çalışma ödeneğinden yararlanma süresinin sektörel olarak ayrı ayrı veya bir bütün olarak uzatılabilmesine ilişkin Cumhurbaşkanımıza yetki veriyor; olumlu görüyoruz. Çünkü bu virüsten etkilenme sektörleri göre farklı farklı. Mesela turizm, işte, hepimizin bildiği gibi turizm sektöründe olumsuz etkisi hâlen devam ediyor. Bu anlamda sektörel bir yetki vermeyi de olumlu bir düzenleme olarak görüyoruz.

3'üncü madde, normal çalışmaya dönüşüm teşvikleriyle ilgili bir madde. Yani kısa çalışma ödeneğinden yararlanılanlar ile nakit ücret desteğinden yararlanılanlar ilgili olarak "Eğer bunlar normal çalışmaya dönerlerse SGK primlerini karşılayacağız." diyor, teşvik getiriyor.

Burada -dün de görüşmüştük- benim kafama takılan bir tek şu var: 1 Temmuz 2020 öncesi başvuruları esas alacağız. Peki, 1 Temmuz 2020 öncesi hem kısa çalışma ödeneğine ya da nakit ücret desteğine başvurusu var hem de ertesi ay çalışmaya başlatmış. Bunlara da verecek miyim? Yani, diyelim ki nisan ayında yararlanmış, mayıs ayında ya da haziran ayında tekrar normal çalışmaya dönmüş. Bunlar da bir hak alacaklar mı yani?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Belli bir oranı var, üç ayın ortalaması alınıyor. O üç ay ortalamadan ne kadar kullanmışsa o çalışma ödeneğinden, çok cüzi bir miktar faydalanacak.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Onun gerekçesini tam ortaya koymamız lazım. Yani zaten işletme bir ay sıkıntı çekmiş ama ertesi ay hatta 3 vardiya çalışmaya başladıysa bilmiyorum destek vermeme gerek var mı? Yani bu yönüyle bir sorgulanması lazım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Cumhurbaşkanına kararların sonunda bu yetki verildi.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – O zaman maddede şey yaparız.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Maddede konuşalım Başkanım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Maddede konuşalım.

Bu 4'üncü madde, fesih yasağıyla ilgili istisnalar getiriyor. İş yerlerinin kapanması, faaliyetlerinin sona ermesi ya da belirli süreli iş ve hizmet sözleşmelerinde sürenin sona ermesi ya da ilgili mevzuata göre yapılan her türlü hizmet alım-yapım işlerinde işin sona ermesi hâlleri fesih engelinin istisnaları olarak düzenleniyor.

Teklifin 5'inci maddesi, yıllardır gündemde olan, bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak da takip ettiğimiz, Manisa Vekilimiz ve Grup Başkan Vekilimiz Erkan Akçay Bey'in de gündeme getirdiği bir konu; kıdem tazminatlarının ödenmesi konusu. Bu konuda, tabii, ben, şu görüşe katılıyorum: Ermenek'te de benzer durumda arkadaşlarımız, insanımız varsa onlara da bu hakkın verilmesinin eşitlik açısından daha doğru olacağını düşünüyorum.

Teklifin 6'ncı maddesi, engellilerin erişilebilirliğiyle ilgili bir konu. Ona bir yıl daha süre uzatımı veriyoruz, bu Covid gerekçesiyle.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geçen yıl neydi gerekçe?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bu konular niye yapılmamış bugüne kadar, biraz daha irdelenmesi gerekir yani. Çünkü Covid neticede marttan bu tarafa üç-dört aylık bir konu. Üç-dört ay içinde mi bu sonuçlanacaktı da bu sonuçlanamadı? O yönüyle tabii ki değerlendirilmesi gerekir. Esas sebebin ne olduğunu anlamak lazım, gecikmedeki esas sebebin ne olduğunu ortaya koymak lazım.

7'nci madde, yabancı plakalı araçlara yönelik ödemesiz geçişle ilgili ödedikleri idari para cezasının yurt içindeki vatandaşlarımızla eşitlenmesi konusu. Doğru bir uygulama. Bizim “Avrupalı Türkler” diye adlandırdığımız, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın mağdur olduğu bir uygulama bu. Bu konu da önemli ve düzenlemeyi destekliyoruz.

8'inci madde, iş güvenliği uzmanı çalıştırmayla ilgili zorunluluğu, 50'den az çalışanı olan ve en az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri için süreyi uzatıyoruz. Bilmiyorum süreyi çok mu fazla uzatıyoruz, 2023 demişiz. Aslında dün de grup temsilcileriyle konuştuk, bu maddeyle ilgili bir düzenleme ihtiyacı olduğu açık. Çünkü bu hükmün uygulanabilme kabiliyeti yok, o anlaşılıyor, 2023'e kadar uzattığına göre. İsterseniz 2053 diyelim, bir daha uzatmak zorunda kalmayalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 2071 diyelim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama esas sorunu çözmek lazım. Burada, ilgili maddede, bu zorunlulukla ilgili mevcut durumu tespit edip buna göre yeni bir tedbir geliştirmenin daha doğru olduğunu düşünüyorum, böyle sürekli uzatıp uzatıp yapmaktansa.

Ben teklifi verdikleri için Sayın Kırkpınar'a, Sayın Keşir'e çok teşekkür ediyorum. Hayırlı olsun diyorum, teklifi destekliyoruz. Sağ olun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ederim Sayın Kalaycı.

Sayın Öztürk, buyurun lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli katılımcılar, teklif sahibi arkadaşlarım; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Malumunuz, bu coronavirüs salgını dolayısıyla daha önce de birçok kanun teklifini Komisyonumuzda görüştük ve bugünkü gelen arkadaşlarımızın sunduğu 8 ana madde, yürürlük ve yürütme maddesiyle de 10 maddeden ibaret olan bu mini paket de yine bu salgının ekonomik ve sosyal hayata etkilerinin azaltılması amacıyla getirilmiştir. Kanun teklifi İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi. Ben de teknik bir değerlendirme yapmak istiyorum kısaca.

Evet, arkadaşlarımız önemli katkılarda bulundular, benden önce konuşan 4 partimizin temsilcisi de, sözcülerimiz, aslında bir bütünün parçalarını teker teker açıklığa kavuşturmaya çalıştılar. Kendilerine teşekkür ediyorum.

Teklifle, her şeyden önce iş gücü piyasasının normalleşme sürecinin hızlandırılması amaçlanıyor belli ki. Yine, iş akitlerinin feshedilmesini engelleyen uygulama ile kısa çalışma uygulamasının uzatılması getiriliyor. Soma’da maden işçilerinin kıdem tazminatlarının ödenmesine ilişkin düzenlemeler yer alıyor. Yine, Yükseköğretim Kanunu’nun kamu kuruluşları ve vakıflarda görevlendirme düzenlemesi kapsamında TÜBA’dan görevlendirilenlerin sosyal ve mali hakları emsalleriyle eşitleniyor. Yeni tip coronavirus salgını nedeniyle Cumhurbaşkanının, kısa çalışma başvurusunu 31 Aralık 2020 tarihine kadar uzatma yetkisi genişletiliyor. Yine, Cumhurbaşkanına, 31 Aralık 2020 tarihi korunarak, kısa çalışma ödeneğinin süresini sektörel olarak ayrı ayrı veya bir bütün olarak uzatabilecek yetki veriliyor. Ekonominin normalleşmeye başlamasıyla birlikte iş yerinde haftalık normal çalışma sürelerine dönülmesinin teşvik edilmesine ilişkin düzenlemelere yer veriliyor teklifte; tabii, arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum getirdikleri için.

Böylece Covid-19 salgını kaynaklı zorlayıcı sebebe bağlı olarak özel sektör iş yerlerinde kısa çalışma ödeneğinden yararlananlar ile nakdî ücret desteğinden yararlananların çalıştıkları iş yerinde, haftalık normal çalışma sürelerine dönülmesi hâlinde sigortalı ve işveren paylarının tamamı, 31 Aralık 2020 tarihini geçmemek üzere, üç ay süreyle İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanabilecek.

Yine, işverene her ay için sağlanacak destek süresi kısa çalışma ödeneği alanlar için kısa çalışma ödeneği aldığı aylık ortalama gün sayısını, nakdî ücret desteğinden yararlandırılanlar içinse nakdî ücret desteği aldıkları aylık ortalama gün sayısını geçemeyecek bu durumda.

Kısa çalışmadan yersiz yararlandırıldığının tespiti veya kısa çalışma başvurusuna yönelik uygunluk tespitinin olumsuz sonuçlanması ya da nakdî ücret desteğinden yersiz yararlanıldığının tespiti hâlinde, iş yeri bu düzenleme kapsamında sağlanan destekten yararlanamayacak veya yersiz yararlanmış sayılacak, bunu da tazmin edecekler. Yani destekten yersiz yararlanıldığının tespiti hâlinde yararlanan destek tutarı işverenden gecikme cezası ve gecikme zammıyla birlikte geri tahsil edilecek. Söz konusu teşvikten yararlanmakta olan işverenler, bu teşvikten yararlanan ayda aynı sigortalı için diğer sigorta primi indirimi, teşvik ve desteklerden de yararlanamayacak.

Düzenleme kapsamında İşsizlik Sigortası Fonu tarafından işverene sağlanan, sigortalı hissesine karşılık gelen destek tutarının sigortalıya ödenmesi, işverenden talep edilemeyecek. İşsizlik Sigortası Fonu’ndan düzenleme kapsamında karşılanan tutarlar gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gelir, gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmayacak.

Cumhurbaşkanı, düzenlemede yer alan üç aylık süreyi sektörel olarak ayrı ayrı veya bir bütün olarak altı aya kadar uzatmaya yetkili olacak. Dediğim gibi, ben teknik bilgileri tekrar ediyorum belki ama bunun tadadı önemli.

Yine, Covid-19 salgını gerekçesiyle işçilerin iş akitlerinin feshedilmesinin önüne geçilmesine yönelik düzenlemenin uygulama süresini üçer aylık sürelerle 30 Haziran 2021 tarihine kadar uzatabilmesi için Cumhurbaşkanına yetki veriyor düzenleme. Ayrıca belirli süreli iş veya hizmet sözleşmelerinde sürenin sona ermesi, iş yerinin herhangi bir sebeple kapanması ve faaliyetinin sona ermesi ilgili mevzuatına göre yapılan her türlü hizmet alımları ile yapım işlerinde işin sona ermesi hâlleri fesih engelinin istisnaları arasına ekleniyor.

Soma’da 13 Mayıs 2014 tarihinde meydana gelen maden ocağı kazası sonrasında Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun taraf olduğu redevans sözleşmeleri kapsamında yer alan Işıklar, Atabacası ve Geventepe ocaklarında çalışan ve kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde hizmet akdi sona erdirilen işçilerden kıdem tazminatlarını alamayanların tazminatları Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu tarafından ödenecek, yapılan ödeme nedeniyle kurumun redevans sözleşmesinin tarafı olan ilgili şirkete veya şirketlere rücu hakkı da saklı tutuluyor, bu düzenlemede.

Son olarak da toplu taşıma araçlarının engellilerin erişilebilirliğine uygun olmasının sağlanabilmesi için yapılacak yükümlülükleri düzenleyen hükümler uyarınca ilk kez denetlenerek eksikliği olduğu tespit edilenler ile daha önce tespit edilip süre verilenlere karşılanması gereken yükümlülüklerin yeni coronavirus salgını sebebiyle aksaması dolayısıyla yükümlülüğün maliyet ve niteliğine göre ilâve süre verilebilecek.

Bir diğer konu da otoyollardan -biraz önce söylendi- geçiş ücreti ödmeden geçen yabancı plakalı araçlar yerli plakalı araçlarla aynı ceza ve usullere tabi olacak.

Değerli arkadaşlar, tabii bu 8 maddenin sanıyorum hemen hemen hepsine sizler de destek ve katkı vereceksiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Destek vermeyeceğiz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Öyle ümit ediyoruz, öyle talep ediyoruz,

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bazı maddelere...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bazı maddelere. Çünkü bu hakikaten yaşadığımız bu olağanüstü günlerde belki ifadem tırnak içinde “palyatif tedbirler” gibi gelse de ekonominin, ekonomik hayatın gerektirdiği tedbirler. Dolayısıyla, biz grup olarak buna destek olacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 25 milyona düştü istihdam.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Evet istihdam düştü, olağanüstü günlerden geçiyoruz; sadece Türkiye’de değil dünyada. Ben, bu istihdam için de bakın ne denildi: “Evde kal, sağlıklı kal.” İnsanlar, birçok insan artık iş aramaktan vazgeçti, sağlık güvenliğini birinci sıraya aldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İnsanlar aç, aç.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Umarız, dileriz en kısa zamanda bu Covid sürecini atlatır, normal hayata döneriz ve istihdam da hızla yükselir. İstihdam elbette azaldı ama bu sadece Türkiye’ye mahsus değil, bütün dünyayı kasıp kavuruyor.

Ben hepinize tekrar teşekkür ediyorum ve teklif sahibi arkadaşlarımı da tebrik ediyorum.

Bu arada unuttum, yeni seçilen Başkan ve Komisyon yönetimini de tekrar tebrik ediyorum, hayırlı uğurlu olsun diyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Paylan biz mi çıkarttık coronayı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – AKP virüsü coronadan daha tehlikeli.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hadi oradan canım. Öyle bir şey mi var? Olur mu ya, ilkelere, değerlere...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nereye geldiniz? Uçacaktık çakıldık.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Göreve geldiğimizde ülke ne hâldeydi. Millet sıralarda, sağlık sektörünün...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, arkadaşlar, müsaade edin.

İSMAİL TATLIOĞLU(Bursa) – AKP coronadan daha tehlikeli.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yemek arası vereceğiz. Ondan önce bir beş dakikalık söz talebi var acil. Onu karşılayıp ondan sonra yarım saat yemek arası vereceğim. Sonra devam edeceğiz.

Sayın Kaboğlu, buyurun lütfen.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan Sayın üyeler, hepinize selamlar.

Evet, bu, torba yasa corona döneminde getirildiği için önemli bir torba yasa, önemli bir yasal düzenleme. Ben içeriye girmeden öncelikle İç Tüzük 38 gereği bir kısa değerlendirme yapacağım. “Komisyonlar kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir Komisyon bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder.” biçimindeki hükme dayanarak buna bakmak istiyorum. Gerçekten, birinci nokta torba yasa konusu. Dile getirildiği gibi, esasen, 6771 sayılı Anayasa değişikliğiyle ilgili Kanun’la torba yasa uygulamasına son verilmesi gerekirdi. Anayasa’ya tamamen aykırı hâle gelmiş bulunuyor çünkü artık Hükümet tasarısı uygulaması bulunmuyor.

İkincisi, teklif münhasır yetkidir, Meclisin yetkisidir.

Üçüncüsü, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri yoluyla düzenlemeler yapılıyor ve torba yasa esasen Anayasa Mahkemesinin de denetimini çok zorlaştırdığı için Anayasa’ya aykırı hâle gelmiş bulunuyor.

Bu açıdan, birinci genel saptama budur çünkü 27’nci Dönemde bugüne kadar yapılan düzenlemede 28 torba yasaya bu eklendiği zaman, 981 madde torba yasa yoluyla yapılan kanunlar şeklinde karşımıza çıkıyor. Gerçekten, Anayasa Mahkemesinin denetimini son derece zorlaştırıyor. Bunu da Anayasa’ya uygun olarak yapmadığımız gibi, Anayasa Mahkemesi de etkili bir denetim yapamıyor. Aslında bu, Anayasa’ya aykırı olduğu gibi, 64 Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin 24’ünün de torba şeklinde düzenlenmiş olduğuna bakarsak, gerçekten, gerek gerçek olması gereken yasama gerekse paralel yasama Anayasa’ya aykırı bir biçimde ilerlemektedir. Bu birinci nokta.

İkinci nokta ise: Belirtildi yine ama burada 6 kanunda değişiklik yapılıyor, neredeyse her maddeye 1 kanun düşüyor. Bu 6 kanun aslında daha önce 1’den çok kez görüşülmüş olan, değiştirilmiş bulunan kanunlar. İşsizlik Sigortası Kanunu 4 kez değiştirilmiş, İş Kanunu 3 kez değiştirilmiş, Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanun 2 kez değiştirilmiş, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu yine 1 kez değiştirilmiş olmakla birlikte, Sayın Kuşoğlu’nun beyan ettiği bu özensiz yasama ve etki analizinin yapılmadan -diğer üyeler de belirttiler- yasamanın ne kadar dağınık olduğunu ve Anayasa açısından okunuşunun ne kadar zorunlu olduğunu gösteriyor.

Şimdi, bu yasa önerisine baktığımız zaman, çoğu maddesi esasen Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunu ilgilendirdiği hâlde buraya gelmiş bulunuyor; yine anayasal açıdan bunu da anlamak zor. Plan ve Bütçe Komisyonunun işi çok fazla ama Plan ve Bütçe Komisyonuna nedense bir perdeleme komisyonu, bir torba komisyonu işlevi yükleniyor. Bu açıdan da konunun sakıncalı yönüne değinmek gerekir, ihtisas komisyonlarının amacı bu olmasa gerek.

Üçüncü nokta: Bu kadar önemli bir yasal düzenlemede -ki Covid-19 dönemine ilişkin sosyal düzenleme- Anayasa yok. Oysa Anayasa’nın madde 41-65 arasında çok önemli sosyal haklara, güvencelere ilişkin düzenlemesi söz konusu; Anayasa’nın 5’inci maddesi, hak ve özgürlükleri iletme

konusundaki hükmü ve tabii ki çerçeve hüküm, sosyal devlet özelliği, madde 2. Madde 5, madde 41 ve madde 65'in olmayışı, bu düzenlemede hiç dikkate alınmamış olmaları, esasen daha önceki hatiplerin değindiği üzere, bu dağınıklığı, yetersizliği ve eksiklikleri beraberinde getiriyor.

Bir husus daha -sizler gerekçenizde de yazmışsınız- dördüncü nokta: Şu anda Türkiye sağlık OHAL'i döneminde yaşıyor. Sağlık olağanüstü hâl döneminde yaşayan bir ülkede, esasen biraz önce değindiğim anayasal hükümlerin bunların lehine maksimize edilmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Lütfen toparlayın Sayın Kaboğlu.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sağ olun, toparlıyorum.

Yani olağanüstü sağlık hâline uygun olarak, bu maddelerin, geniş kitleleri nasıl koruyacağına dair yorum yoluyla uygulamaya geçirilmesi gerekiyor ama bu maksimize etme çalışması bir yana, en aزیyla yetinilmiş, dağınık, yetersiz ve Anayasa'ya aykırı bir biçimde. Bu açıdan aslında üzgünüm ama bir anayasacı olarak daha çok üzgünüm. Sanki Anayasa'nın uğramadığı bir Meclis ve Komisyon çalışması yapmaktayız. Bu hem İç Tüzük'e göre hem de Anayasa'nın amir hükümlerine göre, özellikle 11'inci maddesi ve 81'inci maddesi açısından ciddi sorunlar yaratıyor.

Ben son söz olarak, şuna dikkat çekmek suretiyle sözlerimi bitireceğim: 16 Nisan 2017'ye kadar anayasa fetişizmi yapıldı bu ülkede ama 9 Temmuz 2018'den bu yana bir bakıma Anayasa unutuldu ve bu düzenlemeler Anayasa analizi yapılmadan, Anayasa'ya uygunluk değerlendirmesi yapılmadan gündeme getirildiği için tekrar tekrar, parça parça, bölük bölük düzenlemeler yapma gereği doğuyor.

Bu itibarla, Sayın Başkan, bu metnin geri çekilerek İç Tüzük madde 38 ışığında bir Anayasa'ya uygunluk yönünden incelenmesi ve ondan sonra Komisyona getirilmesiyle esasen torba kanunların yarattığı sakıncaları da önleyecektir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Kaboğlu.

Değerli Komisyon üyelerimiz, görüşmelere saat 14.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.56

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.35****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, toplantıya başlıyoruz. Salonumuzda bulunan misafirlerimizin aralıklı olarak oturmasını, yan yana oturmamasını özellikle rica ediyorum, tedbirli olalım. Oturum alanı yetmiyorsa dışarıda televizyon ekranında yayınıımız var, oradan canlı olarak da izleyebilirsiniz.

Evet, Komisyonumuzun 38’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Toplantıya devam ediyoruz.

Kanun teklifi üzerindeki müzakerelerde söz taleplerini karşılayacağım. Öncelikli olarak Komisyon üyelerimizin söz taleplerini karşılıyoruz. Misafirimiz var -herhâlde grup öyle arzu ediyor- ben Sayın Veli Ağbaba’ya öncelikli olarak söz vereyim, ondan sonra devam edelim.

Buyurun Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok teşekkür ederim Başkanım.

Ayrıca, yeni seçilen arkadaşlarımıza ve sizlere başarılar diliyoruz.

Değerli arkadaşlar, Türkiye’deki pandemi bir sağlık krizi olmasının ötesinde artık bir işçi sorununa, emekçi sorununa dönüşmüştür. İktidar bu süreç içerisinde krizi âdeta fırsata çevirmiş, bu süre içerisinde işçi haklarını alabildiğince gasbetmiş, yetmemiş, milyonlarca işçinin ücretini elinden almış, işçileri açlığa ve yoksulluğa mahkûm etmiştir. Bu süreci en baştan itibaren tek bir cümleyle özetlememiz gerekirse o da şudur: Virüsten kurtulan işçi, AKP iktidarına yakalanmıştır.

Değerli arkadaşlar, hatırlanacağı üzere Meclisten daha öncesinde tüm itirazlarımıza rağmen ekonomik istihdam paketi geçmiş, işçilerin ücretsiz izne çıkarılmasının, hatta işten çıkarılmasının önü açılmıştı. Ücretsiz izne çıkarılan işçilere günlük 39 TL yani aylık 1.177 TL para verilmiş; bu durum iktidarınız tarafından pişkince ve “İşçilerimizi salgının etkilerine karşı korumasız bırakmadık.” diye sunulmuştu. Şimdi, getirdiğimiz bu teklifle ücretsiz izin uygulamasının önü, 2021 yılına kadar uzatılabilecek yani eğer bu teklif yasalarsa milyonlarca işçinin bir yıl boyunca açlıktan ölmesinin, kıvrınmasının önü açılacak.

Biliyorsunuz, AKP iktidara geldiği zaman sürekli çay ve simit hesabı yapmıştı ve çay simit hesabını herkes biliyor. Şimdi, değerli arkadaşlar, simit 2 lira, çay 2 lira; bir kişi bir öğünde 4 lirayla, 3 öğünde 12 lirayla geçenebilir; 5 kişi bir günde 60 lirayla geçenebilir sadece çay ve simitle; 30 günde ise 1800 lirayla geçenebilir. Şimdi verilen para 1.177 TL. Arkadaşlar, elinizi vicdanınıza koyun; 1.177 lirayla 4 kişilik bir aile nasıl geçenebilir, bir bakın. Tekrar söylüyorum, 1.177 lirayla çay ve simit alamadan geçinmesini, çay ve simit yemeden yaşamasını istiyorsunuz ve bunun 2021 yılına kadar da

uzatılması isteniyor. Değerli arkadaşlar, bakın, atanan banka yöneticileri var, yönetim kurulu üyeleri var, danışmanlar var; belki siz deneyemeyebilirsiniz ama 1.177 lirayla geçinmeyi madem onlar bir denesinler. Örneğin Vakıfbanktan 13 bin TL alan birisi nasıl geçinebiliyor ya da sarayda danışmanlık yapan birisi 1.177 lirayla nasıl geçinebilir, bir bakmak lazım. Sayın milletvekilleri, bu 1.177 lira meselesi yani günlük 39 lira meselesi çok önemli, bu konuda herkesi, Parlamentoda bulunan bütün milletvekillerini vicdana davet ediyorum.

Yine, teklifte yer alan bir diğer madde, salgın döneminde kısa çalışma ödeneği alanların ücretsiz izne gönderilip, nakdî ücret desteğinden yararlandırılan iş yerlerinin, işveren ve işçi SGK primlerinin önümüzdeki üç ay boyunca İşsizlik Sigortası Fonu'ndan tarafına ödenmesidir. Bu teklifin özeti şudur: İşsizlik Sigorta Fonu bugüne kadar birçok kesime verildi, işçi dışında kullanmayan kimse kalmadı, şimdi de bu fon amacı dışında kullanılıyor. Devlet, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan elini çekmeli ve İşsizlik Sigorta Fonu mutlaka işçi için kullanılmalıdır, başka bir kesim için kullanılmamalıdır.

Yine, değerli arkadaşlar, bu kısa çalışma ödeneğiyle ilgili bir şey söylemek istiyorum: Biliyorsunuz, kısa çalışma ödeneği işçinin son on iki aylık ücretinin ortalamasının yüzde 60'ı alarak ödeniyor, en fazla asgari ücretin yüzde 150'sine kadar ödeme yapılıyor.

Türkiye'nin en önemli sorunlarından biri, işçinin SGK'ye bildirimini asgari ücret üzerinden yapılmasıdır. Örneğin, kişi 5 bin TL ücret almakta ancak SGK'ye bildirimini asgari ücret üzerinden yapmaktadır. İŞKUR kısa çalışma ödeneğini ise SGK'ye yapılan bildiri üzerinden hesaplamakta, bu nedenle işçinin kısa çalışma ödeneği asgari ücretten hesaplanmaktadır. Yani işçi 5 bin TL ücret alırken, 1.500 TL kısa çalışma ödeneğine mahkûm olmaktadır. Kısa çalışma ödeneği en az asgari ücret tutarında ödenmelidir, tekrar söylüyorum, en az asgari ücret tutarında ödenmelidir.

Değerli arkadaşlar, teklifte yer alan bir başka şey, belirli süreli iş veya hizmet sözleşmelerinde sürenin sona ermesi, ilgili maruzata göre yapılan her türlü hizmet alımı ve yapım işlerinin sona ermesi hâllerinde iş akdinin feshedilmesine olanak sağlıyor. İhale veya yapım işlerindeki işçilerin işten çıkarılabilmesine ilişkin bu düzenleme haksız ve yersiz bir uygulama ve inşaat işverenlerini koruyamaya yönelik bir düzenlemedir. Söz konusu düzenleme, inşaat işlerinin durdurulması veya ihalenin iptali gibi nedenlerle işçinin işinin sona ermesi nedeniyle işten çıkarılabilmesine olanak sağlamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, hemen toparlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu durumda yandaş firmalar işçileri işten çıkarabilecek ve hiçbir yaptırım uygulanmayacaktır.

İktidarın getirdiği teklifle iş güvenliğinin ve iş sağlığının yine bir kenara bırakıldığı görülmektedir. İşçinin canının ve sağlığının önemsenmediği bir kez daha gösterilmektedir.

Değerli arkadaşlar, teklifte kamu kurumları ile 50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri için 1/7/2020 tarihyken yapılan değişiklikle bu tarih 31/12/2023'e ertelenmekte. Değerli arkadaşlar, Türkiye'de bu sayı aralığında olan iş yeri sayısı tam 1,8 milyon; bu iş yerlerinin her birinde üçer kişi çalıştığını düşünürseniz 5,4 milyon kişi eder ve maalesef bu iktidar döneminde, on sekiz yıllık dönemde katledilen, kurban giden işçi sayısı 25 bin kişi. Şimdi, bir de kalkmış en az 5,4 milyon kişinin canı, üç yıllığına daha tehlikeye atılıyor. Bu, derhâl geri çekilmeli, hakikaten bu çok tehlikeli bir uygulamadır. Meclisin çıkarmış olduğu yasa, yine Meclis eliyle üç yıl ertelenmek istenmektedir. Bu da işçiye “Ya ölüme razı ol ya da ölümün fitrat olduğunu kabul et.” demektir. Bu yasanın mutlaka çekilmesi gerekiyor.

Sayın Başkanım, ben tekrar teşekkür ediyorum ama bu 1.177 lira meselesi, 39 lira meselesi hakikaten Meclise yakışmayacak bir tekliftir, bu teklifin de mutlaka düzeltilmesi, en azından asgari ücret bazında para ödenmesi gerekiyor.

Ben teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Ağbaba.

Sayın Katircioğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında benim geneli üzerindeki konuşmamda, tabii, AK PARTİ’li milletvekillerimiz de olsaydı iyi olurdu. Efendim, ben şunu söylemek istiyorum: Bakın, biliyorsunuz, bir zamandan beri yaşadığımız bu corona virüsü henüz daha tıp dünyası tarafından yeteri kadar anlaşılmış bir virüs değil. Ne yapıyor, ne ediyor, nasıl gelişiyor? Ve her geçen gün yeni birtakım araştırmalar yapılıyor ve birtakım önerilerde bulunuluyor fakat sıkıntı hâlâ devam ediyor. Şimdi bunu niçin söylüyorum? Bunu şunun için söylüyorum: Benzer bir durum, ekonomik krizle de ilgili diyebilirim yani bugün dünyada aşağı yukarı 2008 krizinden ders almış bütün ülkeler benzer politikalar uyguluyorlar ve umuluyor ki bu politikaların sonuçları, 2008 krizinde alınan sonuçlara uygun olacaktır diye düşünüyorlar fakat öyle olmayabilir, öyle olmama ihtimalinin çok kuvvetli olduğu bir dönem yaşıyoruz, öyle söyleyeyim size. Biraz açayım bunu, ne demek istediğimi anlatmaya çalışayım. Şimdi, 2008 krizi olduğunda biliyorsunuz, Merkez Bankası para politikaları genişlemeci politikalar olarak uygulandı ve gerçekten özellikle Amerika üzerinden veya Batı dünyası üzerinden gidersek Merkez Bankası faizleri düşürdü, likiditeyi artırdı piyasalarda ve böylelikle bir anlamda düşen talebi canlandırma gibi bir etki yarattı fakat bunun sonunda beklenen konulardan bir tanesi, tabii, bu parasal genişlemenin enflasyona olumsuz etki edeceği yani enflasyonun artacağı şeklindeydi fakat o dönemde böyle bir şey olmadı ve gerçekten de biraz Keynesyen sayılabilecek bu politika anlayışı genel kabul görmüş oldu yani ekonomik krizde genişleyici para politikalarıyla, efendim, faizlerin düşmesi ve sonunda piyasalarda likiditenin artırılmasıyla krizle baş edilebileceği kanaati genel olarak kabul edilmiş oldu. Şimdi, benzer bir şeyi bu krizde de yaşıyoruz ve diyebilirim ki bütün dünya ülkelerinde merkez bankaları, benzer bir şekilde genişleyici para politikaları uyguluyorlar. Bizdeki biçimi de öyle yani Merkez Bankası ikinci piyasadan tahvil alıyor, piyasaya likidite veriyor ve böylelikle faizler zaten düşmüş durumda yani enflasyonla ilişkilendirdiğimizde negatif faizlerin olduğunu da görüyoruz, vesaire vesaire...

Şimdi, buraya da yansıyan bir mesele var. Parasal genişlemeyi sağlamak, iş dünyasına çeşitli destekler vermek ve böylelikle üretimin artacağını beklemek acaba doğru mu, acaba gerçekçi mi? Bakın, ben size söyleyeyim, ben onun gerçekçi olmadığı kanaatindeyim. Bunun sebeplerini de bir iki cümleyle anlatmaya çalışayım size. Mesela, borsada BIST 100 endeksi 120 bine mi, 119 bine mi ne çıkmıştı, Sayın Bakan “İşte, Türkiye’ye güvenin bir işaretidir bu yükseliş, takdire değer bir durumdur.” dedi veya geçenlerde, iki üç gün önce konut piyasasıyla ilgili olarak benzer bir şey söyledi, “Görüyor musunuz? 190 bin konut satıldı.” dedi. Dolayısıyla da işlerin iyiye gittiğine dair olumlu mesajlar verdi Sayın Bakan. Fakat arkadaşlar, esasında bunlar spekülasyon saikiyle yapılan işlemler hâline dönüşmüş durumda yani bugün borsada, zaten negatif faizlerin olduğu bir ülkede paranın borsaya gitmesiyle mal ve hizmetler piyasasındaki enflasyon belki düşük gelebilir size. Yüzde 12,6’yı yanılmıyorsam son endeks değeri fakat bu, aslında varlık fiyatlarının enflasyonu olarak görülmeli yani bir anlamda varlık fiyatları, ürün fiyatları şişiyor, değerleri artıyor ki bu, esasında, Türkiye’ye baktığımızda, varlıklı kesimlerin bundan yararlandığı anlamına geliyor. Başka biçimde söyleyecek olursam, varlıklı kesimler, negatif faizlerin olduğu bir yerde spekülasyon faiziyle para kazanıyor ve böylelikle ülkedeki gelir

dağılımı ciddi bir sıkıntıya girecek gibi gözüküyor. Mesela -bilmiyorum izliyor musunuz ama- yine bir iki gün önce Makarna Üreticileri ve Sanayicileri Derneğinin Başkanı şöyle bir şey söyledi: “Bugünyda inanılmaz bir spekülasyon var.” dedi ve bunun başka ürünlere de sirayet edeceğini söyledi.

Yani arkadaşlar, kısaca söylemek istediğim şey şu: Biz, iş dünyasını desteklemeye karar verdiğimizde, o destekler, bizim amaçladığımız gibi üretimi artırmaktan çok, belki de spekülasyon saikiyle para kazanmaya yönelik olan bir davranışı tetikleyebilir ki Türkiye’de olan da budur. Onun için ben, Bakanın açıkladığı bu artışları yani bu borsadaki artışı veya konut satışlarındaki artışı alkışlanacak bir olay değil, aksine işlerin daha da tehlikeye girdiğini gösteren olaylar olarak okumak gerektiğini düşünüyorum.

Burada da, mesela şöyle söyleyeyim size: Hatırlayacaksınız, parasal genişlemenin ilk günlerinde, mart ayının ortalarından sonra yanılmıyorsam, iş dünyası, daha doğrusu özel bankalar, Merkez Bankasının genişleme politikası sonucunda bir rezerv elde ettiler fakat bu rezervi beklendiği gibi üretime kaydırmadılar yani üretime yönelik krediler olarak dağıtmadılar. Ne yaptılar? Hazineye borç verdiler yani olan buydu. Nitekim, bunu gözleyen Merkez Bankası, bu sefer aktif rasyosu denilen bir rasyoyla bir anlamda bankaları zorladı çünkü özel bankalar, devlet bankaları gibi kredi vermek istemiyorlardı. Dolayısıyla da böyle bir baskı kurdular ve kredilerin bir anlamda üretim kesimine geçmesine yönelik bir etki üretmeye çalıştılar. Yine de baktığınızda, rakam yanlış olabilir ama yanılmıyorsam 200 milyon civarında da ceza kestiler bankalara, aktif rasyosunun kurallarına uymayanlara da ceza kestiler.

Şimdi, niçin bunları söylüyorum? Şunun için söylüyorum: Evet, verelim peki, ya işsizlik sigortasından bu paraların verilmesi gibi veya sigortaların devlet tarafından ödenmesi gibi arkadaşlarımızın itiraz ettiği sigorta primlerinin politikaları... Doğrusunu isterseniz bunları yapalım ama bunların bir denetim mekanizmasıyla yapılması gerektiği çok açık. Çünkü verdiğimiz bu imkânların nereye gideceğini bilmiyoruz ve görebildiğimiz kadarıyla yani şu mart ayından, martın ortalarından itibaren olanlara baktığımızda, benim anladığım kadarıyla bir üretimi tetikleyeceği, üretimi artıracığı düşünülen parasal genişlemenin beklendiği gibi sonuçlar vermediğini de en azından enflasyon oranından görüyoruz. Dolayısıyla da önümüzdeki dönemde 2008 krizinin sonuçlarından giderek, elde edilmiş olan deneyimden giderek uygulanan ekonomi politikaları, bugünün Türkiye’sinde, dünyasında da diyebiliriz tabii, beklenen etkiyi yaratmıyor çünkü farklı koşullardayız, o günün dünyasında belki enflasyona sebep olmadı ama varlık fiyatları enflasyonuna neden oldu ve Türkiye’de de olan bu.

Dolayısıyla, özetle, bu politikaların bir denetim mekanizmasıyla yürütülmesi gerektiğini söylemeye çalışıyorum. Tabii, bunu sadece sizlerin dikkatine getirmiş oldum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Katırcıoğlu.

Sayın Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, bürokrasinin, kurumların çok değerli temsilcileri; Türkiye bir ekonomik kriz yaşıyordu, ekonomik kriz süreci içerisindeyken coronavirus kaynaklı yeni bir ekonomik krize girdi. Elbette, coronavirus nedeniyle pandemi sürecinde, bütün dünya ekonomisi, bütün dünya ülkelerinin ekonomileri krize girmiş durumda. Gelişmiş ülkeler bu konuda hem para politikası araçlarını, hem maliye politikası araçlarını kullandılar. Türkiye de her iki politika aracını kullandı ancak Türkiye ile diğer ülkeleri kıyasladığımızda, Türkiye’nin maliye politikası araçlarını kullanmakta oldukça çekingen davrandığını görüyoruz, daha çok para politikası araçlarını kullandı. Merkez Bankası, bütün dünya merkez bankalarının yaptığı gibi faizleri indirdi. Politika faizinin inmesine paralel olarak, piyasada

mevduat ve kredi faizleri aşağı indi. Şu anda negatif faiz söz konusu. Bir kredi genişlemesiyle ekonomiye kaynak aktarmak ve buradan, ekonomide bir ivme yaratılmak isteniyor. Bu da kendisini, kişilerin, hane halkının ve işletmelerin borçlanması şeklinde gösteriyor. Nitekim, son açıklanan paket içerisinde tatil kredisi, otomobil kredisi, ev kredisi, ihtiyaç kredisi gibi unsurların yer alması bunu gösteriyor.

Konut sektöründe açılan krediler nedeniyle, konutta olağanüstü bir patlama, talep var. Bunlar şüphesiz ki olumlu gelişmeler ancak maliye politikasının yani bütçeden yapılacak harcamaların da en az kredi politikası kadar etkin bir şekilde devreye sokulması gerekirdi, bunu göremiyoruz. Şimdi, birçok destek paketi açıklandı ama esnafa gidip sorduğunuzda ben, esnafa bu destek paketlerinden tek kuruş bile düşmediğini görüyorum. Geçenlerde, Beyoğlu Büyük Parmakkapı Sokak'a gittim. Oradaki esnafla oturduk, sağ olsunlar güzel karşıladılar; sohbet ettik, bu açıklanan paketlerden o sokaktaki esnafın payına düşen bir kuruş bile yok.

Şimdi, esnafa kira yardımı yapılması gerekir. Nereden yapacaksınız bunu? Bütçeden yapmanız lazım. Bütçeden yok, "Kredi al." deniliyor. Kredi Garanti Fonu'na başvurma şartları zannedildiği kadar kolay değil. Hatta oradaki bir esnafın kredi alabilmesi için Kredi Garanti Fonu Genel Müdürünü aradım, elbette fon kaynağı temin ediyor. Kredileri bankalar veriyor ama bankalar da o krediyi çok kolayına vermiyor.

Efendim, bütçe imkânsızlıkları ileri sürülecektir; her ülkenin bütçesi imkânsızlıklar içerisinde. Türkiye gibi diğer ülkelerin bütçelerinde kaynak yoktur, kimse böyle bir kriz sürecini öngörüp de kenara bir para ayırmış değildir. Ama ülkeler, maliye politikaları çerçevesinde bütçeden gerekli harcamaları, kaynakları da yaptılar.

Sayın Öztürk öğleden önceki oturumda bir cümle söyledi, "Türkiye'de istihdam azaldı." dedi, bütün dünyada azaldığı gibi. Evet doğru, Türkiye'deki istihdam rakamlarına bakıyorum ben şimdi, 2019 Aralık ayında 27 milyon 600 bin kişi varken, istihdam edilen kişi sayısını söylüyorum, 2020 Nisanında bu rakam 25 milyon 600 bine düşmüş, doğal. 2 milyon kişi azalmış ama TÜİK bir mucize gösteriyor "İşsizlik azaldı." diyor, bu süreçte. İstihdam azalırken işsizliğin azaldığı tek ülkeyiz. İşsizlik oranı, 2019 Aralık ayında yüzde 13,7 iken 2020 Nisanında yüzde 12,8'e iniyor. Ama gerçek işsizlik dediğimiz rakam, elbette TÜİK'in dediği gibi değil, bunu da TÜİK'in rakamlarından hesaplıyoruz. İş aramaya, çalışmaya hazır olanlar, mevsimlik çalışanlar, eksik istihdam, bütün bunları kattığımızda işsiz insan sayısının, işsiz kişi sayısının 10 milyon 202 bin olduğunu görüyoruz. Bu rakam da yüzde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – On dakika mı verdiniz Sayın Başkanım?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hayır beş dakika.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Tümü üzerinde değil mi bu?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Komisyon üyelerimiz tümü üzerinde konuşuyor ama kısıtlama yapmıyorum, ne zaman bitirseniz.

Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Peki, teşekkür ederim Sayın Başkan.

İşsizlik oranı yüzde 24,6'ya geliyor, yani Türkiye'de her 4 kişiden 1'i işsiz şu anda.

Bu pakete baktığımızda, paketin bu çerçevede getirdiği teşviklerin son derece yetersiz olduğunu görüyorum. Esnafa yönelik herhangi bir teşvikin pakette olmadığını görüyorum. Var olan teşviklerden bir kısmına ilişkin süre uzatımı getiriliyor. İşsizlik Fonu'ndan yapılması planlanan ödeme istihdamı rahatlatacaktır. Zorlayıcı sebebe bağlı olarak özel sektör iş yerlerindeki kısa çalışma ödeneğinden

yararlananlar ile nakdî ücret desteğinden yararlananların çalıştıkları iş yerinde normal çalışma sürelerine dönülmesi hâlinde 31 Aralık 2020 tarihine kadar işçi ve işveren sigorta primlerinin İşsizlik Fonu'ndan karşılanması şüphesiz ki istihdamı rahatlatacaktır; bu önemli bir gelişme. Ancak doğru olan, bu desteğin bütçeden verilmesi arkadaşlar. İşsizlik Fonu her sıkıştığımızda başvuracağımız bir fon olmamalı. Müteahhitler sıkıştı, para ödeyeceğiz, İşsizlik Fonu'na başvuralım; kamu bankalarının sermayeleri azaldı, eridi, oralara destek verelim. Sürekli olarak İşsizlik Fonu'na başvuruyoruz, bunu bütçeden karşılamak daha doğru olur.

Şunları da söyleyerek konuşmamı tamamlamak istiyorum: Türkiye'de gerçekten istihdam üzerindeki vergi yükünü azaltıp istihdamı arttırmak istiyorsak orta vadeli bir programa ihtiyaç var. İstihdam üzerindeki vergi yükü açısından OECD ülkeleri içerisinde Türkiye, en ağır vergi yüküne sahip ülkelerden birisidir; 7'nci sıradaydı. Ama toplanan prim hasılatına bakıyoruz, sosyal güvenlik prim gelirlerinin -işçi, işveren hepsi dâhil- gayrisafi yurt içi hasılaya oranının Türkiye'de yüzde 7,2 seviyelerinde olduğunu görüyoruz. Oysa, Türkiye'ye benzer prim oranlarına sahip ülkelerde toplam sigorta prim hasılatının millî gelire oranının yüzde 12'ler seviyesinde olduğunu görüyoruz. Yani Türkiye, çok dar bir tabandan çok yüksek prim oranlarıyla vergi toplayarak, prim toplayarak sosyal güvenlik sistemini ayakta tutmaya çalışıyor, bu doğru değil. Bu kayıt dışılığı da teşvik eden bir uygulamadır. Kayıt dışılığın nedeni kayıtlı olmanın maliyetinin yüksekliğidir ve kayıt dışılık bizim verimliliğimizin önündeki en önemli engeldir. İşletmeler ayakta kaldıklarını zannederler ama asla büyüyemezler. Ölçek ekonomisinin avantajlarından asla yararlanamazlar. Bunu ifade etmek isterim.

Son cümlem de şu olacak: Sektörler itibarıyla bu kısa çalışma ödeneğiyle ilişkili olarak getirilmek istenen uygulama doğru değil. Eğer bunun makul sebepleri varsa bunu yasa teklifine çok açık, ayrıntılı bir şekilde yazmak lazım. Hangi nedenle ihtiyaç duyuldu, hangi sektörler? Yani çalışan bir insanın yaşam şartlarına bakmak lazım. Hangi parayla, nasıl geçinecek bu arkadaş? Biri sanayi işçisi olabilir, biri hizmet sektöründe işçi olabilir ama ikisi de aynı gıdayla beslenecektir. "Diğer iş daha hafif, öbürü daha ağır; öbürüne bu desteği verelim, diğerine vermeyelim." gerekçe bu mudur bilemiyorum tabii ama bunu açıklığa kavuşturmak lazım. Eğer zorunlu ise bu şartları yasa teklifine yazmak gerekir.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederiz Sayın Hamzaçebi.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, bürokratlarımız ve basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yine bir torba yasa ve yine İşsizlik Fonu'na göz dikilen bir teklif arkadaşlar. Ben işçi kökenli bir milletvekili olarak öncelikle şunu sormak istiyorum, bu yasayı önümüze koyan anlayışa bu lafım: Yani işçinin parasını işverenlere aktarmaya yeminli misiniz? Ben gerçekten bu sorunun cevabını merak ediyorum. Getirdiğiniz paketin kendisi mini ama içerdiği haklara baktığımızda dev gibi bir hak gasbı var arkadaşlar. Yani sadece bir tanesini söylemek isterim: "Tek taraflı olarak ücretsiz izin süresinin bir yıl uzatılması." ne demek? Yani resmen işten çıkarma biçimidir bu. Yani adına bir de "işten çıkarma yasağı" dediniz ama dilediğin gibi işçiyi çıkar, tek kuruş ödeme; işverenlere verilen hak bu. Yani işverenlere ballı bir pakettir bunun adı. Kimin cebinden? İşçinin cebinden, arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar, Covid-19 sürecinde işsizlik ve gelir kaybı tarihi seviyelerine ulaşırken, işsizler için kurulmuş olan İşsizlik Sigortası Fonu, bu süreçte işsizlerden çok işverenlerin derdine derman olmaya çalışmıştır. Ücretsiz izin uygulamasıyla günlük 39 TL, yani aylık 1.177 TL'ye muhtaç bırakılan

milyonlarca çalışana bu süreçte bu para bile çok görülmüştür. Fon'da yer alan bilgilere göre nakdi ücret desteği çıkartılan işçilere aylık 1.177 TL değil, ortalama her 1 işçiye aylık 547 TL verilmiştir. 2020 Ocak-Haziran ayları arasında, işverenlere son altı ayda “teşvik ve destek geliri” adı altında 9,3 milyar lira, aktif iş gücü programlarından 1,9 milyar lira ve işbaşı eğitim programları kapsamında 1,5 milyar lira yani toplamda 12 milyar 767 milyon para aktarıldı, arkadaşlar. İstihdamı korumak ve artırmak amacıyla işverenlere 12,7 milyar lira para aktarılmasına karşın TÜİK iş gücü verilerine göre istihdam, ocak ve nisan ayları arasından 1 milyon 650 bin kişi azaldı yani işsizlik ödeneğine başvuranların yüzde 65'i bu ödenekten yararlanamadı. İşçiler bir nevi kendi parası olan bu Fon'dan ne yazık ki yararlanamıyor. İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yararlanmak için öyle koşullar getirildi ki Fon'dan işçiler dışında herkes yararlanmaktadır. Buradan iktidara sormak istiyorum: Bu zor koşullarda işsizlik ödeneğinden yararlanma hakkı kolaylaştırılmayacak da ne zaman kolaylaştırılacak? İşsizlik ödeneğinden yararlanma koşulu “Son üç yıl için 450 gün prim ve son altmış gün kesintisiz hizmet akdi.” bu süreçte kaldırılmalı, herkesin İşsizlik Sigortası Fonu'na erişim hakkı sağlanmalıdır. Ayrıca ücretsiz izne çıkartılan tüm işçilere İşsizlik Fonu'ndan asgari ücret düzeyinde ücret ödenmelidir.

Maddeler hakkında görüşmek istiyorum arkadaşlar.

Madde 1: 1'inci maddeye göre Türkiye Bilimler Akademisinde, yani TÜBA'da görevlendirilen TÜBİTAK ve Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında olduğu gibi sosyal ve mali hakları emsalleriyle eşitleniyor. 1980'li yıllardan bu yana, TÜBİTAK'ta, TEZ-KOOP-İŞ Sendikası tarafından imzalanan toplu iş sözleşmeleriyle TÜBİTAK çalışanlarının mali ve sosyal hakları ciddi oranda gelişmiştir. Uzun yıllar süren mücadeleler sonucunda kazanılan toplu sözleşmelerle geliştirilen bu haklar, yasalar aracılığıyla başka kurumlara emsal oluşturuluyor; bu konuda sendikanın görüşü alınmış mıdır?

Madde 3: Covid-19 salgını kaynaklı zorlayıcı sebebe bağlı olarak özel sektör iş yerlerinde kısa çalışma ödeneğinden yararlanmalar ile nakdi ücret desteğinden yararlananların çalıştıkları iş yerinde, haftalık normal çalışma sürelerine dönülmesi hâlinde, sigortalı ve işveren paylarının tamamı 31 Aralık 2020 tarihini geçmemek üzere üç ay süreyle İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacak. Zaten İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işverenlere yüksek miktarda teşvik veriliyor, bu teşvikler bu maddeyle daha da artacak. İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacı işverenlere kaynak aktarmak değildir arkadaşlar. İşsizlik Sigortası Fonu işçileri ve işsizleri Covid-19 salgınının yarattığı ekonomik ve sosyal tahribattan korumak için oldukça önemli bir kaynaktır ancak daha önceki yıllarda da olduğu gibi Fon, salgın sürecinde de işverene kaynak fonuna dönüşmüştür. 2017'de işverenlere İŞKUR'dan aktarılan teşvik ve desteklerin toplamı 2,5 milyar TL iken, 2018'de 10,7 milyar TL'ye, 2019'da da 16 milyar TL'ye yükselmiştir. Yeni düzenlemeyle işveren yükümlülüğü olan SGK primleri işçinin parasından ödenecektir. Fon, asıl sahipleri için etkin ve yaygın bir yapıda kullanılmalıdır. İktidar istiyorsa hazine kaynak yaratsın ama işçinin parasını işverenlere teşvik olarak vermesin.

4'üncü madde: İş Kanunu'nda “Fesih engeline istisna olacak hâller ve benzeri sebeplerle belirli iş süreli veya hizmet sözleşmesinde sürenin sona ermesi, iş yerinin herhangi bir sebeple kapanması ve faaliyetinin sona ermesi, iş yerinin herhangi bir sebeple kapanması ve iş yerinde işin sona ermesi hâlleri” de eklenmiştir. Böylece işten çıkarmanın kapsamı genişletilmiştir. İş Kanunu'nun 25/2 olarak bilinen ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırılık dışında fesih engeline istisna olarak yeni hâller eklenmiştir. Bu maddeyle fesih yasağının ve ücretsiz izin uygulamasının 30 Haziran 2021'e kadar sürmesi için Cumhurbaşkanına yetki veriliyor. Ücretsiz izin uygulamasının neredeyse bir yıl daha uzatılması işçilerin 1.168 TL'ye mahkûm edilmesi demektir, bunun adı -en başta da söyledim- resmen işten çıkarma biçimidir.

5'inci madde; Soma'da 13 Mayıs 2014 tarihinde meydana gelen maden ocağı kazasında, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun taraf olduğu redevans sözleşmeleri kapsamında yer alan Işıklar, Atabacası ve Geventepe ocaklarında çalışan ve kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde hizmet akdi sona erdirilen işçilerden kıdem tazminatlarını alamayanların tazminatlarının iki ay içerisinde Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumuna müracaat etmeleri hâlinde "Müracaat tarihinden itibaren altı ay içerisinde Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu tarafından ödenir." maddesi eklenmiştir. Burada şu soruyu mutlaka sormak istiyorum, vicdanen de sormak istiyorum: Neden bu kadar süreyle işçileri ve aileleri mağdur ettiniz? Olumlu bir düzenlemedir ancak eksik bir düzenlemedir. Yalnız müracaat süresinin iki ay, ödeme süresinin altı ay olarak belirlenmesi hak kaybına yol açacaktır. Müracaat süresi uzatılmalı, ödeme süresi kısaltılmalıdır, şimdiye kadar geçen süre için de yasal faiz uygulanmalıdır. Ayrıca, 28 Ekim 2014 tarihinde Karaman iline bağlı Ermenek ilçesinde bulunan maden ocağında gerçekleşen maden kazasında tazminatlarını alamayanlar ile Soma'da ve başka şehirlerde faaliyet gösteren Uyar Madencilik ve diğer madenlerde çalışıp tazminatı ödenmeyen işçiler de bu düzenlemeye dâhil edilmelidir.

6'ncı madde görüşülürken engellilerle ilgili yeni bir düzenleme yapılmalıdır arkadaşlar. Engelli aylığı bağlanmasında esas alınan muhtaçlık kriterinin ailenin toplam gelirine göre engelli aylıklarının belirlenmesi, birçok engellinin aylığında kesinti yaşanmasına sebep olmaktadır. Zaten zor şartlarda yaşayan engelli bireylerin ailelerinin toplam geliri göz önünde bulundurularak gerçekleşen kesintiden ya da "Sen muhtaçlık kriterine göre muhtaç değilsin." denilerek engelli aylığı başvuruları reddedilmektedir. Engelli vatandaşların maaş hesabında kişi başı gelir asgari ücretin üçte 1'i olarak belirlenmesi hakkaniyetli değildir, "Kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı asgari ücretin aylık net tutarının 2/3'ünden fazla olanlar." şeklinde bir düzenleme yapılmalıdır.

8'inci maddeyle 4857 sayılı İş Kanunu'nun mülga 81'inci maddesi kapsamında çalışanlar hariç, kamu kurumları ile 50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri için "1/7/2020 tarihinde yürürlüğe girer." şeklinde düzenleme yapılıyor. Belirtilen iş yerleri için sekiz yıldır uygulanmayan bu maddenin yürürlük tarihinin iki buçuk yıl daha ertelenmesi işçi sağlığına ilişkin büyük sorunların yaşandığı günümüzde daha da ciddi sorunlar yaratacaktır. Kanun maddesi ötelenirken belli koşullar getirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bitiriyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOŞER – Sayın Girgin, ilave süreler de bitti, lütfen tamamlayın.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Tamamlıyorum izninizle.

Örneğin, bu madde iki buçuk yıl öteleniyor ancak 2021 yılında şu koşulu, 2022 yılında şu koşulu, 2023 yılında ise şu koşulu yerine getirmiş olmanız gerekmektedir; şu tarihlerde denetimler başlayacaktır, koşullarını yerine getiremeyenlere şu cezalar uygulanacaktır gibi yaptırımların konulması gerekmektedir. Aksi hâlde, 2023 yılında da yeniden bir ötelemeyle karşılaşacağız.

Son olarak, baraj nedeniyle 12 Haziran itibarıyla yetkisi düşen sendikalar var iş kollarının 28'den 20'ye düşmesinden dolayı. Eğer bir düzenleme yapılamaz ise binlerce işçi, on binlerce aile bu konuda mağdur olacaktır. Bu mağduriyeti önlemek için de mutlaka geçen dönemde yapıldığı gibi bu maddede erteleme yapılmalıdır diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOŞER – Teşekkür ederim Sayın Girgin.

Sayın İpekyüz, buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Aslında, arkadaşların sabahleyin genel değerlendirmeyi yaparken de bu yasanın getiriliş şekli konusundaki uyarıları maalesef hep dikkate alınmıyor. Burada tekrar aynı bir tercihle karşı karşıyayız. Tercih derken de aslında Türkiye’de var olan sorunlara nasıl çözüm bulacağımız konusunda, mevcut durumda daha iyiye nasıl gidebileceğimiz bağlamında gerek sizlerin çok kullandığı -iktidarın- istişarenin sıfır olduğu, hiç kimseye danışılmadığı ve bir diğer uygulamayı da yasadaki, kanun teklifindeki maddeleri incelediğimizde de her ne kadar pandemi denilmişse bile pandemi aslında bunu maskeleyerek için, örtmek için bir kılıf gibi durmuş. Neden? Mesela iş yeri hekimleriyle ilgili düzenlemede pandemi bahane gösterilmiş, üç yıl ertelenmiş, 2023’ün sonuna kadar. Kısa ödenekle ilgili aralık ayına kadar, başka bir madde haziran ayına kadar, önümüzdeki yılın haziranına. Yani genel gerekçe pandemi ve bu pandemi ne zaman bitecek? Meçhul, zaten dünya tartışıyor bunu. Burada bunu ne kadar keyfiyetle, kurumların kendi başlarına hazırladığını gösteriyor ve eğer gerekçe var ise o gerekçeye bir kılıf bulmaya gerek yok, bununla ilgili genel düzenlemeyi yapmak lazım. Neden? Çünkü buradaki bir kısım maddelere de baktığımızda, daha önce yapılan düzenlemelerin tekrar uzatılması, tekrar işte ekler getirilmesi, kelimeler getirilmesi, bu da yasanın daha önceki süreçte ne kadar sağlıklı şekilde hazırlanmadığının göstergesidir. Meclise, işte gerek pandemi süreci gerek kapatmaya yakın, bayrama yakın bir süreçte, alelacele, böyle önemli konuların hiç tartışılmadan getirilmesi gerçekten insanı düşündürmekte.

Bir diğeri, tekrar sizin iktidarın ilk dönemlerde, Hükûmet olduğu dönemlerde, 59’uncu Hükûmette, 4 Nisan 2004’te, buna benzer sorunlara, işçilerle, işverenlerle ve kamuyla ilgili sorunlara yönelik çözüm olarak “Üçlü Danışma Kurulu” diye bir danışma kurulu oluşturulmuş, Resmî Gazete’de yayımlanmış. Buradaki amaç, hem ilgili Bakanlığın, Çalışma Bakanlığının İş Kanunu’yla ilgili yapılacak düzenlemelerde kendisinin de orada olması hem işveren temsilcilerinin, konfederasyonlarının orada olması, kamu ve işçi sendikalarından, konfederasyonlardan temsilcilerin orada olması. Ama, bakıyoruz, bu, yani yasada olan Üçlü Danışma Kurulu zaten kullanılmıyor, danışılmıyor. Burada belki arkadaşlar, gelen arkadaşlar birkaç cümle söyleyecekler ama böyle önemli bir konuda gerek Türkiye’deki bölgeler arasındaki farklılığa baktığımızda, örneğin Batman’da, Siirt’te, Mardin’de nasıldır, İstanbul’da, Kocaeli’de nasıldır, Denizli’de nasıldır, bunların farkı irdelenmeden; işçiler ne düşünüyor, yatırımcı ne düşünüyor, sendikalar ne düşünüyor, bunların hiçbir görüşü alınmadan kendi kendimize öteleme yapıyoruz, erteleme yapıyoruz ve -arkadaşlarımızın değiştiği gibi sabah, bizlerin de gerek Genel Kurulda gerek burada- aslında tercih işverenden, patrondan yana. İşçiden yana olmuş olsa onlar konuşur, kendileriyle ilgili düzenlemeleri getirmiş olurdu. Hele hele birkaç kez bunun uzatılması tümüyle işçiyi daha da güvencesiz, daha da sıkıntılı bir sürece sokmakta. Bir taraftan “Üçlü Danışma Kurulu” dediğinde -ben gerekçesine de baktım- ilk çıkartıldığında “çalışma barışı” denilmiş, şu anda çalışma barışı yok edilmiş, tümüyle patronun iki dudağı arasına hapsedilmiş bir işçi söz konusu. “İlişkilerin geliştirilmesi” denilmiş; ilişkilerin değil geliştirilmesi, iktidara muhalefet eden sivil toplum örgütleri, sendikalar, hatta işveren bir itiraz çıkarttığında neredeyse öcü gibi gösterilecek her türlü tehditle karşı karşıya kalmış. Çalışma hayatına ilişkin mevzuatta herhangi bir şey yok. Yani, sonuçta Hükûmet, işveren, işçi ve kamuda bu işin sözcülüğünü yapanlar birbirinden uzak olmuş ve yasa teklifi baskıyla veya tercihle sermayeden yana olmuş. Ne oluyor? Şu kıdem tazminatı belli bir süreç için çok tartışılıyordu bugünlerde, gelmedi ama biraz sanki nefes almak için işverenlere, patronlara sonbahara kadar veya önümüzdeki yıla kadar “Sizi düşünüyoruz, bir rahatlama için bu geçişi sağlıyoruz.” gibi bir süreç geldi.

Kısa çalışma ödeneğiyle ilgili gerek Türkiye’nin birçok yerinde, işte bu dört yüz elli gün ile altmış gün konusundaki çalışma şartlarıyla ilgili aslında tabana yayılmayan bir şey söz konusu yani Türkiye’de maalesef istatistikler, veriler de sağlıklı tutulmadığı için... Ama bire bir görüşmelerde, gerek ticaret ve

sanayi odalarıyla gerek organize sanayi bölgesi yöneticileriyle görüştüğümüzde tabana yayılmadığı konusunda çok şikâyetler var ve bu en çok da iş arayan insanlar açısından, hele hele işe yeni girmiş insanlar açısından büyük bir sorun teşkil etmekte.

Bir diğeri işten çıkarma yasağı ve ücretsiz izin konusu. Tümüyle, bu, haziranın sonuna, önümüzdeki yılın temmuz ayının başına erteleniyor, fesih hakkı yok oluyor, bir taraftan da işçilerin kendileriyle ilgili, gelecekleriyle bütün hakları da engellenmiş oluyor ve patron kendisine bağlı tutmuş oluyor. Yani “işten çıkartma yasağı” deniliyor fakat patron istediği zaman, ücretsiz izinle çıkartıp veya kısa çalışma ödeneğiyle uzaklaştırdığında istediği zaman getirebilecek onu, getirdiğinde de aslında işçiler için veya işsizler için toplanan para tekrar patronun cebine girecek.

İşsizlik sigortası: Bununla ilgili birçok kez biz dile getirdik, aslında artık bunun, bence, bir kanun teklifi getirip ismini değiştirmemiz lazım. Yani “işsizlik sigortası” diyor. Çünkü bir kanunda kimin yarar görüp görmediğine, oranlara bakmak lazım. Gerçek oranlara baktığımızda eğer gerçekten Türkiye’de işsizlik sigortasında işsizler çok büyük bir pastadan daha az alıyorsa, bu pastadan daha farklı kesimler bir pay alıyorsa bunu ismini değiştirelim yani ismini maskelemeye gerek yok, ona bir kılıf uydurmaya gerek yok, İşsizlik Fonu demeyelim, işverene destek sağlamak, işverene fon bulmak gibi bir isme dönüştürelim çünkü son yıllarda, baktığımızda, birçok düzenlemede, ismi işsizlik olduğu hâlde, tekrar yumuşatılarak, esnetilerek çeşitli kavramlarla işverene kapı açılmakta, fon verilmekte, destek olunmakta. Burada da baktığımızda, getirilen birçok düzenlemede, gerek ücretsiz izinde gerekse kısa çalışma ödeneğinde aslında işverenin tam istediği olmuş oluyor, işçi daha da sıkıntıya düşmüş oluyor. İşçiler tümüyle bu süreçte mağdur olduğu gibi -iş arayanlar, zaten ona hiç girmeyeceğim; arkadaşlarımızın birçoğu değindi, muhalefette olan arkadaşlarımızın, bu TÜİK’in açıkladığı rakamlar ve Türkiye’deki istihdam ve işsizlik sorunuyla ilgili- fakat istihdam artmadığı gibi bu İşsizlik Fonu’ndan verilen paraların en büyük gerekçesi de hep şu oluyor: İstihdama yönelik, desteklemek için, istihdamı arttırmak için. Yani kılıf da bu oluyor. Nedense -TÜİK unutmuş herhâlde, belki de bir dahaki açıklamalarında bunu düzeltir, düzeltmeye çalışır, ona bir kılıf bulur- istihdam hiç artmıyor, azalıyor ve para, bir çalışmaya göre, bugüne kadar İşsizlik Fonu’ndan 63 milyar para istihdama yönelik olarak İşsizlik Fonu’ndan oraya aktarılmış ve gelen sayı 3 milyon tekrar azalma.

Bir diğeri, yani işçiyi korumak dışında, aynı bahaneyle, birçok sıfır maliyet gibi gösterilen şeyler aslında tümüyle patrona desteğe dönüşmüş ve oradan birçok şey patronlara -deyim yerindeyse- kıyak şekline dönüştürülmüş yani şöyle söyleyeyim: Daha az işçi çalıştıracaklar, istediği zaman çıkartacaklar, istediği zaman geri çağırarak, geri çağırıldığında primi, istediği zaman hiçbir destek almadan tekrar para almış olacak, çalışmadığı süre boyunca da prim almış olacak. Yani insan okudukça bu yasa teklifini ve bu düzenlemeyi “Daha ne olsun insana?” diyecek yani bu kadar kıyaktan sonra.

Tek taraflı bu ücretsiz izinler konusunda -az önce de dile getirdim- yani kabaca şu oluyor: Patronun dilediği kadar işçiyi dilediği kadar süreyle ücretsiz izne çıkartabileceği bir düzenlemeye biz neden olmuş oluyoruz. Bunun bir an önce düzeltilmesi lazım, bir an önce hazırlıkları, daha çok işçi temsilcileriyle, bu zor dönemde, önümüzdeki döneme ilişkin sağlıklı bir düzenleme yapmak lazım ve hele hele bu sağlıklı düzenlemeyi sağlık bahanesiyle, pandemi bahanesiyle alelacele çıkartmak tümüyle Türkiye kamuoyuna, Türkiye’deki dezavantajlı kesimlere de ciddi bir haksızlık olur.

Teklifin 8’inci maddesi geldiğinde uzun uzun ben orada konuşmak istiyorum çünkü zamanında ben iş yeri hekimliği de yaptım yani bu iş yeri hekimliği konusunda -Sayın Genel Müdür de burada- ilk, teklif çıktığında, tekrar bu yapılan düzenleme ileri bir tarihe ertelenmişti yani mevzuat getirildiğinde. Baktığımızda, Türkiye’deki bütün istatistik kurumları... Artık her kentte işçi sağlığı ve iş güvenliği kurulları oluştu, kriz masaları gibi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, tamamlayın Sayın İpekyüz.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Artık Türkiye’de zaten “iş kazası” deyimi yerine “iş cinayetleri” deniliyor ve öyle bir sürece geldi ki bunun giderek hep ertelenmesi, karşıda, bu işe mükellef olan kişilere ciddi bir rahatlama getirdi, esneme “Nasıl olacak çıkmayacak, nasıl olsa ertelenecek.” Yani bu konuda işverenler tekrar büyük bir baskı yapmaktadır. Şimdi, sorun işçi sayısına, çalışan sayısına baktığında değil, gerçekten bu konuda uzun uzun çalışmak lazım ve burada epey emek harcayan kurumlar var yani sendikalar var, meslek örgütleri var, daha önce sertifika programında çalışanlar var ve bu konuda çalışan özel kurumlar bile çok büyük bir mağduriyet yaşadılar. Bakın, Türkiye’de otellerde yangın çıktı, insanlar yaşamını yitirdi; koca otelde çalışan sayısı 6. Yurtta, öğrenci yurdunda yangın çıktı, insanlar yaşamını yitirdi, çocuklar yaşamını yitirdi; çalışan sayısı az. Bizim bir an önce okullarla ilgili, alışveriş merkezleriyle ilgili, büyük restoranlar... Sorun, çalışan sayısı dışında, oradan hizmet alan insanların sayısına da bakmak lazım. Bununla ilgili Sayın Genel Müdür, çok ciddi bir çalışma yürütmek lazım ve katkı vermek lazım çünkü çalışan sayısına baktığımızda az olabilir çalışan sayısı fakat oraya giren, çıkan, hizmet alan sayısı çok fazla olduğunda, gerçekten, kaza değil cinayet olabiliyor; hepimizin sorumluluğu var burada. Bununla ilgili bir düzenleme yapmak lazım, bunun geri çekilmesi lazım, hele hele yani pandemiye gerekçe gösterip 2023’ün sonuna ötelemek, deyim yerindeyse -yani buna hiçbir kılıfa gerek yok- tümüyle esnafın, işverenin bu konuda baskılarını gündeme almak. Bir teklif sekiz yıl içerisinde 5 kez uzatılıyorsa ciddi bir problem vardır, bu problem üzerinde düşünmek lazım. Sadece kamunun, bürokratların değil işin bütün taraflarının yer alması lazım.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın İpekyüz.

Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, yeni dönemde Komisyonumuzun çalışmalarında başarılar diliyorum. Öncelikle Sayın Lütfi Elvan Başkanımıza ve Komisyon Divanımızda görev alan arkadaşlarımıza başarılarının devamını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sağ olun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Değerli arkadaşlar, yine bir torba kanun ve bir temel kanun niteliğinde Meclis Genel Kurulunda görüşülecek bir torba kanun. Buradan şunun vurgusunu özellikle yapmak istiyorum: Temel kanun niteliğinde görüşülen bu torba kanunda herhangi bir maddenin reddedilme imkânı yok çünkü kanunun tümü üzerinde oylama yapılıyor. Sizin kanun içerisinde arzu etmediğiniz, ret oyu vereceğiniz maddelerin reddedilme imkânı bu anlamda ortadan kalkıyor. Bu eleştiriyi bir kez daha yapma ihtiyacı duyuyorum, çok yanlış bir uygulama. Yasama kalitesi açısından ve bizim, buradaki milletvekilleri olarak, yasama üyeleri olarak, yaptığımız işin niteliği açısından gerçekten çok olumsuz bir uygulama olarak görüyorum torba kanunu.

Aynı zamanda, bakın, geçen -diliyorum olmaz- bundan önceki torba kanunda, 18 maddelik bir kanun vardı, 9 madde ihdas edildi Komisyonunda, 27 maddelik kanun olarak Mecliste görüştük. Yani buraya gelen teklifin yarısı kadar kanun maddesi teklife eklendi, Meclis Genel Kuruluna gitti. Diliyorum bu kanuna da gelmez, bugün akşama kadar yeni ihdas edilecek maddeler gelmez. Açıkçası, hele hele bu sosyal medyayla ilgili birtakım düzenlemeler buraya ihdas edilerek gelir mi diye de endişe duyuyorum, duymuyor da değilim.

Şimdi, bu “Etki analizi yok.” eleştirisini hep yapıyoruz; yine yapacağım, tutanaklara da geçsin istiyorum özellikle. Bakın, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu var, bu kanun hâlen yürürlükte, bu kanunun 14’üncü maddesi aynen şunu diyor, bir kez daha okuyorum. “Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri” başlıklı bir madde bu kanunda, diyor ki bu madde 14: “Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tekliflerinin getireceği mali yük, orta vadeli program ve mali plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanır ve tekliflere eklenir. Sosyal güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilir.” Kanun emrediyor; keyfiyet yok, İç Tüzük değil, kanun emrediyor değerli arkadaşlar. Biz ne yapıyoruz? Hiç, ne ek var ne etki analizi var ne buradaki bahsedilen, bu kanun maddesinde bahsedilen uygulamalar gerçekleştiriliyor. Tabii ki bunu kayıtlara... Ve her seferinde, gelmediği sürece, bunu ısrarla söyleyeceğim, arkadaşlarımız başışlasınlar.

Şimdi, bakın, 1’inci madde Türkiye Bilimler Akademisiyle ilgili bir düzenleme. Şimdi, bu madde aslında, bakın, YÖK Kanunu’nun 38’inci maddesi öğretim üyelerinin bir başka kamu kurum ve kuruluşunda görevlendirilmesine cevaz veriyor ve yapılan görevlendirmede öğretim üyesi, normal, asıl görevindeki ücret ve ödeneklerini almakla beraber görevlendirildiği kurumda da -ne diyor YÖK Kanunu’nda, işte, genel müdür maaşına endekslenerek, onu geçmeyecek kadar bir sınırlama getiriyor- ücret alabilir.

TÜBİTAK Kanunu’nda, TÜBİTAK’la ilgili düzenlenmiş olan kanunun ilgili maddesinde, bu, genel müdür maaşına endekslenmiş ücret herhâlde az görülmüş, o kanunda denmiş ki: “En yüksek devlet memuru maaşına endekslenerek altı aylık ortalaması üzerinden ödenir.” Şimdi, bir öğretim üyesi, üniversitedeki bir akademisyen, üniversitedeki çalışmasının, emeğinin karşılığını alıyor, alacaktır, almalıdır; kamu kurum ve kuruluşuna gittiği ve telif hakları da olabilecek birtakım gelir kaynağı da olabilir, olmalıdır, AR-GE, araştırma geliştirme çalışmaları vesaire gelirleri olabilir ve YÖK, bunu genel müdür maaşına endekslemiş. Şimdi, ben, bu kanun maddesindeki şeye bakıyorum, gerekcede, işte, son fıkrasındaki anılan kısıtlamadan bahsediyor. Bir kısıtlama var, bu kısıtlamayı kaldırıyoruz. Türkiye Bilimler Akademisinde de TÜBİTAK gibi “O sınırlamayı kaldıralım.” diyen bir madde hükmü bu. Nedir o sınırlandırma? “En yüksek devlet memuru” diyor. Yani, şimdi, genel müdür maaşı az geldi, en yüksek devlet memuru... Kaç kişi yararlanacak bundan? Bilmiyorum. TÜBA’yla ilgili, Türkiye Bilimler Akademisinde bu maaştan...

Değerli arkadaşlar, ne yapıyoruz biz, anlamıyorum. Bir yanda işçi ücretleriyle, İşsizlik Fonu’na el atan işveren teşvikleriyle vesaire işçinin boğazını sıkıyoruz, öbür taraftan anlaşılabilir bir şekilde ek maaş olarak genel müdür maaşına endeksli maaş az görülüyor, en yüksek devlet memuruna endeksli maaş verilmesi öngörülüyor TÜBA’ya ve kaç kişinin yararlanacağı... Kişiyi özel bir uygulama mıdır, o da bir şüphe açıkçası.

2’nci ve 3’üncü maddelerde işsizliklerle ilgili bu “sektörel olarak ayrı ayrı veya bir bütün olarak” ibaresinin eklenmesi... Bu, sektörel olarak ayrımı kim yapacak, nasıl yapacak, neye göre yapacak, hangi keyfiyete göre yapacak, buna bir açıklık getirilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Bir başka konu: Tabii bu, işsizlik ödeneğine el atmak... Hani kamuda şey vardır “kamulaştırmazsınız el atma” gibi -belediyeçilik yapanlar bilir- bu da öyle bir el atma; el atılıyor İşsizlik Fonu’na. Aslında İşsizlik Sigortası Fonu’nun adını işveren sigortası fonuna dönüştürsek belki daha doğru olacak çünkü bakın, 2018 yılında -bu, DİSK’in rakamları- işveren teşviklerinin işveren prim ödemelerine oranı yüzde 115, işsizlik sigortası ödemelerinin toplam gelirdeki karşılığı yüzde 16,9 yani İşsizlik Sigortası

Fonu'ndaki gelirin yüzde 16,9'u ancak işsizlik sigortası anlamında ödemelere gidiyor, geri kalanın neredeyse tamamı işveren teşviklerine, işveren desteklerine gidiyor, adı da İşsizlik Sigortası Fonu. Belki işveren sigortası fonu demek daha doğru olur; bu da kabul edilebilir değil.

Şimdi, bir başka konu: Evet “redevans sözleşmeleri kapsamında yer alan birtakım işletmelerde hizmet akdi sona erdirilen işçilerden kıdem tazminatlarını alamayanların kıdem tazminatları ödenir” diyor. Bakın, Soma'da “Ölen öldü, kalan sağlar bizimdir.” diyor. Mayıs 2014'ten bugüne kadar değişen bir şey yok. Yani redevans, nedir bu? Ne kadar kömür çıkarsa çıksın hepsini alma garantisi. Yani ne kadar kömür çıkarırsanız devlet alacak demek. Yani üretim zorlaması, işçi sağlığı ve iş güvenliği ilkelerinin hiçe sayılması demek oluyor. Yani maddede, madende birim maliyetin çok düşürülebilmesi için aşırı ve yoğun bir çalışma temposuyla üretim zorlaması, işçi hakkının, çalışma şartlarının ihlali anlamına geliyor. Bakın, özel sektörün redevans sistemiyle maliyetlerini 140 dolardan 23,8 dolara indirmişler. Nasıl indiriyorlar? Ocaklardaki havalandırma kapasitesi düşürülüyor, yaşam odalarının sayısı, koşulları, olumsuz etkilenecek durumlar ortadan kaldırılıyor. Çalışma koşullarının ağırlaştırılması, dayıbaşı yöntemiyle taşeron işçi çalıştırılması, işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimlerinin azaltılması; bütün bunlar, bu maden ocaklarında yaşanan temel sorunlar Mayıs 2014'teki Soma katliamından günümüze değişen hiçbir şeyin olmaması, yitirdiğimiz 301 canın katliam davasında bilirkişi raporu da bu bahsettiğim redevansın olumsuz yanını tescil eder nitelikte. Hâlen aynı üretim baskısı ve coronavirüse rağmen işçilerin ve aslında Soma'nın sağlığını hiçe sayan uygulamalar maalesef devam ediyor.

Ben bu maddenin sonundaki şu ifadeye de takıldım: Maddeyle 4857 sayılı Kanun'a eklenen geçici 11'inci maddenin son fıkrasında “...rücü hakkı saklıdır.” diyor. Yani böyle bir keyfiyet olur mu? “Rücü ederim, etmem, yani bunu alırım, almam, ona göre ayağınızı denk alın.” gibi bir anlam çıkar buradan diye düşünüyorum.

Bu engelliler hakkındaki düzenleme... Değerli arkadaşlar, kanunu aldım baktım, kanunun sonunda, bu kanun çıktığından günümüze 5 değişiklik yapılmış, 5 değişikliğin tamamı da geçici madde 3 üzerinde değişiklik. Yani “Üç yıl ek süre verilir.” deniliyor. Şimdi, burada bu yapılan değişiklikler, işte yedi yıl süre verilmiş, 2012 yılında sekiz yıla çıkartılmış; 2005 yılında çıkmış bir kanun. Yani bu da aslında, tabiri caizse, arapsaçına dönen bir hâl almış. Ertele, erte, onu erte, bunu erte, o süreyi bu kadar artır, bunu şu kadar artır, kendi içinde çelişkiler var bu durumda. Tabii, arapsaçı gibi, kanunun maddeleri tiftik tiftik edilerek yapılan değişiklikler sonuçta, bütününde veya maddeler arasındaki ilişkilerde tezatlıklar oluşturuyor. Şöyle ki: Bakın, burada deniyor ki bizim bu düzenlememizde, 6'ncı maddede, Engelliler Hakkında Kanun'un bu maddesinde yapılan düzenlemede işte “iki yıl” ibaresi “üç yılı geçmemek” şeklinde...” Yani “Denetim sonucunda ilgili belediye ve kamu kurum ve kuruluşları ile umuma açık hizmet veren her türlü yapıların -yani sadece araçlar falan değil, toplu taşıma araçları değil- denetim sonucunda ilgili belediye ve kamu kurum ve kuruluşları ile umuma açık hizmet veren her türlü yapıların -ve açık alanların malikleri ile toplu taşıma araçları sahiplerine eksikleri tamamlaması için birinci fıkrada belirtilen sürenin bitiminden itibaren- iki yıldır. Üç yılı geçmemek üzere ek süre verilebilir.” diyor. Yani 2018 yılının ilk ayından itibaren üç yıl.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun, lütfen tamamlayalım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şimdi, oysaki yine aynı kanunun yine aynı maddesinin, geçici 3'üncü maddesinin fıkrasında diyor ki: “ikinci ve üçüncü fıkrada öngörülen yükümlülüklerini veya geçici 2 ve 3 üncü maddelerde belirtilen sürelerin bitiminden itibaren öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmediği denetim komisyonlarınca tespit edilen büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve diğer

kamu kurum ve kuruluşlarına Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından her bir tespit için beş bin Türk Lirasından yirmibeş bin Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır. Bir yıl içerisinde uygulanacak idari para cezasının tutarı beşyüz bin lirayı geçemez.” falan filan. Şimdi, üç yıl süre veriyorsunuz ama idari para cezasıyla ilgili bir süre yok, onu sonuna kadar, “Bir yıl içerisinde 500 bin liraya kadar cezayı keserim.” diyorsunuz. Buna da bir düzenleme getirin yani belediyelere, kamu kurum ve kuruluşlarına... Gerçi ben bunun artık, engellilere yönelik sürekli ertelemelerin, engelli haklarına karşı bir tavır olarak algılanmaya başlandığını da düşünüyorum açıkçası. Yani ben Belediye Başkanlığı yaptım, Başkanlık yaptığım dönemde kent içerisindeki yaya geçişlerinde, özellikle tekerlekli sandalye ve kamu binalarında, belediye binalarında o her odaya engellinin girebilmesine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, buyurun efendim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – ...dair düzenlemeleri tamam yaptık kanunun emrettiği şekliyle ama hâlâ yapmayan varsa artık yeter demek lazım, biraz engellinin yanında olmak lazım. Yani coronavirus falan gibi böyle mazeretlerle “Aman olmadı, bir uzatalım. Aman olmadı, yetmedi, el aman uzatalım.” Yani uzata uzata demek ki bu kanuna, Engelliler Hakkındaki Kanun’a pek fazla da dikkat edilmediği söylenebilir.

Otoyollarla ilgili şunu söylemek istiyorum: Yabancı araçlar sadece sanki bizim işte ülkemize gelen, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın gelişleriyle ilgili bir hükümmüş gibi görülüyor; oysaki yabancı araçlarla yabancılar da geliyor, turistler de geliyor. Normalde bu cezanın on beş gün de ödeme süresi var, on beş gün içerisinde yurt dışına çıkarsa ne yapacaksınız? Yabancı plakaları okuma ve adresi var mı plakaların? Hangi adrese ceza gönderilecek, ceza tebliği nasıl yapılacak, kime yapılacak, nereden bilecek?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayın.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Bu konular muallakta. Varsa bir açıklık netlik, bunu da öğrenmek isterim.

Ben kalan maddeler üzerinde düşüncelerim, görüşlerim olduğunda bunları da ayrıca paylaşmak istiyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir kısmı Covid-19 süreciyle, bir kısmı da bu süreçle ilgili olmaksızın getirilmiş olan 10 maddelik bir kanun teklifini görüşüyoruz. Her kanun teklifi buraya geldiğinde aynı burukluğu hissettiğimi söyleyebilirim. Meclisin en temel görevi yasama görevidir. Kanun çıkarmak milletvekillerinin en temel işlevidir ancak 2017 Anayasa değişikliğinden sonra maalesef Meclisin kanun yapma, yasama faaliyetinde bulunma fonksiyonunda büyük zaafılar ortaya çıkmıştır. Hâlbuki Anayasa değiştirilirken “Meclis güçlü olacak, yasama organı güçlü olacak.” diye nutuklar atılmıştır ve buna istinaden de oy devşirilmiştir ama ortaya çıkan uygulama tamamıyla farklıdır.

Önümüze gelen metinlere bakıyoruz. Yani yonca tarlasına benziyor, rastgele üzerinde oynanmış, değişik değişik maddeler, birbirinden kopuk, farklı farklı kanunları ilgilendiren maddeler alt alta dizilmek suretiyle ortaya bir paket çıkarılıyor, sonra bu temel yasadır diye -neresi temelse ben de onu anlamıyorum; sanki Medeni Kanun çıkarıyoruz, sanki Türk Ceza Kanunu'nu baştan sona yeniliyormuşçasına- temel kanundur diye Genel Kurulda da o esaslara göre görüşülüyor. Bu gerçekten milletvekillerinin üzerinde tekrar tekrar düşünmesi gereken bir konudur. Her gelen paket nedeniyle bu meseleyi masaya yatırmak, üzerinde konuşmak, sürekli tartışmak, benzer şeyleri söylemek bizi de yormuştur, zannediyorum ki dinlemekten dolayı da iktidar milletvekillerimiz de yorulmuşlardır. Onun için buraya yeni bir teklif gelmeden önce -herhâlde bu sezon başka gelecek bir teklif yok gibi gözüküyor- gelecek yasama yılından önce bazı prensipleri belirleyelim aramızda Komisyon olarak ve Komisyon Başkanımız, Komisyon Divanı bir yasa yapma esasına, düzenine, ana prensiplerine sahip olmayan teklifleri işleme koymasınlar, bunları düzeltin gelin desinler. Yoksa önümüze geliyor, ya bunlar yani gerekli mi, bu şekilde yapmak mecburiyetinde miyiz biz bunu? Değil. O hâlde kendimize duyduğumuz saygının bir gereği olarak da Meclisin temel işlevine sahip çıkması lazım. Burada temel sorun tabii şeyden geliyor, yürütme organının bu Anayasa değişikliği sonrasında yasama organını zapturapt altına almış olmasından kaynaklanıyor. Her ne kadar Anayasa bağımsız erklerden bahsetmiş olsa da, o eski maddeler, “Yürütme, yasama, yargı erkleri birbirinden ayrıdır.” diye ifade edilen Anayasa maddesi hâlâ yürürlükte de olsa bunu gerçekleştirecek mekanizmalar son Anayasa değişikliğiyle ortadan kalkmıştır. O hâlde yasama organı gerçekten yasama organı olmalıdır, milletvekilleri yaptığı işten onur duymalıdır. Bunu sağlamanın bence bir yolu var, bu yolu birlikte düşünüp, iş birliği yapıp gerçekleştirmeliyiz diye düşünüyorum. O yol da nedir? Yani açıkça söylüyorum, Cumhurbaşkanının bir partinin Genel Başkanı olması yanlıştır. Partinin Genel Başkanı olduğu zaman Mecliste en fazla milletvekili bulunan partinin tüm milletvekilleri biliyorlar ki yarın seçim olduğunda tek tek eline kâğıdı kalemi alacak ve milletvekillerini belirleyecek. Ters düşmemek için de yürütmeden gelen her talep burada bir kanun maddesine dönüşüyor, o kanun sistematığını bozuyor, değişiklik yaptığı ilgili kanunun temel mantığını bozuyor ve yasama sürecinde gösterilmesi gereken hassasiyetlerin tamamını da ortadan kaldırıyor. Bir tek yolu var yani bu işin, Meclisin Meclis olmasının tek bir yolu var: Cumhurbaşkanı hiçbir partinin Genel Başkanı olmamalıdır. Bunu Meclis sağladığı zaman, özerkliğini, bağımsızlığını ve ayrı bir erk olduğunu ispat olur. Bunu zaten gerçekleştirme iradesini ortaya koyamıyorsa zaten ayrı bir erk değildir; bir kere onu kabul etmemiz lazım.

Şimdi, bu teklif de böyle. Yani neresini düzelterek bunun? Düzeltilecek bir tarafı yok ki, her tarafı yanlış çünkü. Nasıl yanlış? Bir kere, bu Anayasa'ya aykırı. Kanunlar Anayasa'ya aykırı olur mu arkadaşlar? Anayasa'ya aykırı kanun olmaz. Bir kere, torba kanun getiriyorsunuz, burada farklı komisyonları ilgilendiren maddeler var, ana komisyonun o maddeler açısından oralar olması lazım ama geliyor buraya, burada biz hepsini konuşuyoruz. Plan ve Bütçe Komisyonu dediğimizde ekonomiyle, maliyeyle, finansla ilgili uzmanlığı olan milletvekilleri burada toplanırdı, kıyasıyla bunları tartışırdı, şimdi böyle bir şey kalmadı. Bir bakıyorsun, bilmem, Enerji Komisyonu ile ilgili madde geliyor; bir bakıyorsun, millî eğitimle ilgili bir madde geliyor; bir bakıyorsun, dış politika geliyor. Kardeşim, biz bütün konuların uzmanı mıyız bu Mecliste? O konuları bizden daha iyi bilen milletvekilleri yok mu, onların oluşturduğu komisyonlar yok mu? Niye oraya gitmiyor da hepsi bize geliyor. Yani, ben kendimi her konuda uzman saymıyorum, kendini her konuda uzman sayan varsa onun için bir sorun yok demektir.

Şimdi, bu pakette 2'inci, 3'üncü maddeler Cumhurbaşkanına yetki veriyor. Kardeşim, Cumhurbaşkanına yasayla da olsa o yetkileri veremezsiniz. Anayasa, yasayla Cumhurbaşkanına hangi yetkilerin verileceğini tadat ederek belirtmiştir. Hem Anayasa'nın 104'üncü maddesinde bu böyledir

hem de özel, spesifik Anayasa'nın maddeleri var. Mesela, Anayasa'da 73'üncü maddeyi -vergi ödeviyle ilgilidir- açtığımız zaman "Vergi oranlarıyla, istisnalarıyla, muafiyetleriyle ilgili olarak alt ve üst sınırları kanunla belirlenmek suretiyle o sınırlar içerisinde Cumhurbaşkanına düzenleme yetkisi verilebilir." diyor. Demek ki vergilerin oranlarıyla ilgili alt üst sınırlarını belirlemek suretiyle bir yetki verebiliriz. Veya Anayasa'nın 167'nci maddesine bakıyorsunuz, dış ticaretin düzenlenmesiyle ilgili bir maddedir ve Anayasa'nın 167'nci maddesinde de dış ticaretle bağlantılı olarak spesifik bazı sınırlar içerisinde yasayla Cumhurbaşkanına yetki verilebileceğiyle ilgili bir hüküm var. Peki, burada 2'nci ve 3'üncü maddelerle ilgili Cumhurbaşkanına yetki verebileceğimizi gösteren Anayasa'da hangi madde var, bana söyleyin. Yok. Bu, Anayasa'ya aykırı ama "Biz yaparız, olur biter." diyorsunuz. Siz yaparsınız olur biter ama memleketin altı üstüne gelir, bütün kurumlar altüst olur, hem devlet dejenere olur hem ülke mahvolur.

Bir de burada iş yaparken sorumluluk duymamız gereken şeyler var değerli arkadaşlar. Buna dikkat etmediğimiz zaman olmaz veya bakıyorsunuz... Bir kanunun vazgeçilmez özellikleri olur; kanunlar özel kişiler hakkında olmaz, kanunlar soyut olur, soyut, somut olmaz. Kanun maddeleri soyut olur, genel olur. Hatta ben öğrencilik yıllarımdan hatırlıyorum, "Sürelî kanun olur mu, olmaz mı?" diye tartışmaları vardı hukuk derslerinde, yani "Bir süre verilebilir mi? Bir kanun maddesi belli bir süre için yürürlüktedir, ondan sonra yürürlükten kalkar." diye ifade edilebilir mi, edilemez mi diye doktrinde tartışmalar vardı. İşte, buna örnek olarak da "Bütçe bir kanundur, bütçe kanunu yıllıktır." O ayrı, o geleneksel bir metin hâline gelmiş, bunun dışında olabilir mi diye. Süreyle ilgili konuyu bırakın -olmazsa olmaz şarttır- soyuttur ve geneldir. Bakıyoruz, burada daha 1'inci maddede 3 kişinin özlük hakları için burada biz kanun maddesi çıkarıyoruz arkadaşlar. Böyle bir şey olur mu? Bunun hiçbir mantığı yok. Biz kendi Başkanımızın özlük haklarıyla ilgili kanun çıkarıyor muyuz ya da içimizden biriyle ilgili?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Meclis Başkanı için çıkarıldı eski dönemlerde.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, biliyorum. Yanlıştı, hiçbir zaman bir kişiyi hedef alan düzenleme yapılamaz, yanlış.

Şimdi, dolayısıyla, bunları tekrar tekrar konuşmayalım. Konuşmak yerine, önümüzdeki yasama yılının başında bir seans yapalım, belli prensipler belirleyelim. İnanın bu metinler bile düzgün değil arkadaşlar, yani zevk vermiyor, okuduğunuz zaman zihninize çakılmıyor. Ne demek istediğini anlamak için, kelime kaçırmayım diye dikkatli dikkatli okuyacaksanız ki bu kanun maddesini anlayasınız. Yasama faaliyeti, redaksiyon dediğiniz şey ayrı bir meslektir, ayrı bir uzmanlık alanıdır, ayrı bir hassasiyet gerektirir. Eskiden ne üstatlar varmış, Mecelle'yi bile açsanız darbimesel olmuş cümleler var. Yüz sene öncenin kanun yapma tekniğinin, üslubunun gerisindeyiz, yani bunu kabul edelim. Yani kanun dediğiniz bir hukuk şaheseri olur, bir edebiyat şahikası olur. Böyle, zevk almadan okuduğun metinlerden kanun olmaz. Zevk almadan okuduğu için düzgünce de uygulanamıyor, arkasından değişiyor.

Sonra, şuradaki maddelerin hepsi daha önce değiştirilmiş maddeler, şimdi tekrar değiştiriyoruz. Ama bunları maddelerle ilgili konular konuşulurken söyleyeceğim için geneli üzerinde bu kadar sözü yeterli buluyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Şener.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, öncelikle yeni dönemde yeni görevinizde başarılar dileyerek başlamak istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Değerli Komisyon üyeleri, değerli misafirler; öncelikle hepimizi saygıyla, hürmetle, sevgiyle selamlıyorum.

Evet, yeni bir ekonomik paketi görüşmek üzere yine toplandık. Coronavirüs salgını nedeniyle tüm ülkelerde, tabii, kısıtlamalar yavaş yavaş gevşetilirken ülkemizde ekonomik sıkıntılardan kaynaklı, ekonomik krizden kaynaklı hızlı bir normalleşmeye doğru bir dönüş yaşanmıştır ve uluslararası kuruluşlar da aslında küresel ekonomilerde daralmaların yaşanacağına bu süreçte dikkat çekmişler, küçülme rakamlarını, ülkelerin daralmalarını paylaşmışlardır. Tabii, Türkiye’ye de sirayet etmiştir, etkisi olmuştur bu sürecin. Türkiye’de de salgında elbette bu süreçte ekonomik olarak kapanma ve tekrar açılma yaşamış bulunuyoruz. Ancak burada bir notu düşmek istiyorum: Covid-19 salgını başlamadan önce de Türkiye’de zaten ekonomik bir krizin içerisindeydik. Şimdi, bugün gelen pakete baktığımız zaman, daha önceki paketlere baktığımız zaman da sanki alınan önlemler ya da yaşanan sıkıntılar sadece Covid-19’a bağlıymış gibi... Gerçekçe olarak bazı maddelerde salgın süreci bahane gösterilerek maddeler getirildiğini de görüyoruz.

Şimdi, nisan, mayıs, haziran aylarında birçok kişi işten ayrıldı ya da işini kapattı, iş yerini kapattı, devletten işsizlik ödeneği almaya başladılar. Bu süreçte, tabii ki bu insanlar -işsizlik ödeneği alanlar- iş aramadılar ve bu insanların da işsiz sayılması için iş araması lazımdı. Bu iş aramayanlar, artı, iş bulmaktan ümidini kesenlerle birlikte Türkiye’de TÜİK’in açıkladığı verilerle istihdamdaki, işsizlik oranlarındaki bir azalan rakamla karşılaştık. Artık toplumun hiçbir kesiminin bu rakamlara çok da inanmadığını görüyoruz ama yine baktığımız zaman, aslında TÜİK’in kendi verilerine baktığımız zaman da işin gerçeğini de bir açıdan ortaya koyduğunu da görüyoruz rakamların. Diğer Komisyon üyelerimizin de değindiği gibi -çok kısa geçeceğim ben de açıkçası- Türkiye’de iş gücünün Nisan 2018’de 32 milyonken Nisan 2020’de 29 milyona düşmüş olması, bunun yanında yıllık bazda ülke nüfusunun 1 milyon 59 bin kişi artmışken istihdam edilen kişi sayısındaki azalışın da 3 milyon 13 bin kişi olmuş olması aslında durumun ne kadar trajik olduğunu da bize gösteriyor. İş aramayanların, işten umudunu kesenlerin ne kadar fazla arttığını görüyoruz. Genç işsizlik oranının yüzde 24,4’e yükseldiğini yani her 4 gençten 1’inin şu anda Türkiye’de işsiz olduğunu görüyoruz. Aynı zamanda TÜİK rakamlarıyla işsizlik düşmüş gibi gösterilse de DİSK-AR tarafından yapılan bir hesaplamayla geniş tanımlı işsiz sayısının Nisan 2020’de 9 milyon 756 bine yükseldiği belirtiliyor. Yani şu anda Türkiye’de 10 milyon işsizimiz var, böyle bir durumdayız. Bunun, tabii, bu işsizliğin her alanda yansımalarını görüyoruz.

Küçük bir örnekle ben bu konuya devam edeceğim. Şimdi, istihdamdaki azalmanın emeklilerimizin maaşlarının ödenmesinde bile bir daralmaya ve sıkıntıya sebep olduğunu görüyoruz. Şimdi, çalışan sayısını düşüp Türkiye’de emekli sayısının giderek artması karşılama oranlarında da 1,95’ten 1,73’e bir düşüş olduğunu gösteriyor. Yani, 2002 yılında 100 emekli maaşının 204 çalışan tarafından ödendiğini düşünürsek, 2020 yılında 100 emekli maaşının 173 çalışan tarafından ödendiği görülüyor. Bu da önümüzde süreçte karşımıza başka sıkıntıların çıkacağını açıkçası bizlere gösteriyor.

Şimdi, tabii, bir şeye daha değinmek istiyorum: Uluslararası Para Fonu, üye ülkelerin bu Covid-19 sürecinde, salgında bütçeden yapılan desteklerin millî gelirlerine oranlarıyla ilgili bir kıyaslama yaptığında karşımıza şöyle bir rakam çıkıyor: Türkiye 55 ülke arasında listenin son sıralarında yer alıyor bu araştırmada. Şimdi, ekonomik önlem paketlerini bu Komisyonda görüştük ve gördük ki devlet hiçbir fedakârlıkta bulunmadı. Bugün tekrar getirilen maddelerde de gördüğümüz gibi -bunları biz daha önceki ekonomik pakette de daha nisan ayında görüşmüştük, bugün yine karşımıza geldi-

devletin bir fedakârlıkta bulunmadığını, aslında bütün yükü İşsizlik Fonu üzerinden karşılamaya çalıştığını görüyoruz. Bu süreçte toplumun her kesimi zor duruma düşmüşken onlara ilaç olan uygulamalar yapılmadı. Örneğin, kamu bankaları aracılığıyla esnaf ve KOBİ'lere kredi kolaylıklar sağlanması gerekirken, birçok esnafımız, birçok KOBİ kredilere ulaşamadı bu süreçte, bu kredilerden yararlanamadı ama konut kredilerinin faizleri düşürülerek konut kredisi hacminde bir genişleme tercih edildi. Bir rakam paylaşmak istiyorum yine bu konuyla ilgili: Konut kredisi hacmi son üç yılda –bakın, üç yıl- 34 milyar 646 milyar TL artarken sadece bu yılın ilk altı ayında, 1 Ocak ve 26 Haziran arasında 32 milyar 178 milyon TL'ye ulaşarak neredeyse bu üç yılın toplamına ulaşmış durumda. Şimdi, ne faydası oldu diye sormak istiyorum ben bu yapılan hamlenin? Yani, arttı da, çok fazla oldu da ne oldu? Üretim mi arttı, istihdam mı arttı? Hayır, hiçbirisi olmadı. Her gün neredeyse dev şirketlerin iflaslarını ve konkordato ilan haberlerini görüyoruz, böyle de bir tabloyla karşı karşıyayız. En son köklü bir firma olan Yörsan firmasının da iflas ettiğini, iflas açıklamasını hep birlikte duyduk.

Şimdi, bu getirilen teklife bakacak olursak daha önce açıklanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmesini beklediğimiz daha geniş kapsamlı bir paket bekliyorduk Başkanım, daha kapsayıcı, daha kalıcı. Böyle bir söylenti duymuştuk ama gele gele, böyle bir mini paketle ve hiçbir şeye de ilaç olmayacağını gördüğümüz bir mini paketle karşılaşmış durumdayız. Yine, daha önceki maddelerin geldiğini görüyoruz.

Şimdi, maddelere geçmeden önce -tüm maddelere geneli üzerinde görüşmemde değinmeyeceğim ama- öncelikle şöyle bir genel olarak getirilen kanun tekliflerinin, aslında, bugüne kadar getirilenlere de baktığımız zaman şöyle bir ruhuna bakmak gerekiyor; bu tekliflerin ruhunda ne yatıyor? Yani bir önceliklendirme yaptığımızda devletin kaynakları, bütçesi nedir? Çeşitli önceliklendirmelerle harcanır topluma karşı. Şimdi, biz, burada baktığımız zaman bu kurtarma paketlerinin önceliklendirilmesinde iktidarın kendisini birinci sıraya koyduğunu görüyoruz; ondan sonra ikinci sırada beni kurtaracak olan işveren diye düşünüyor herhâlde, işveren ikinci sırada; üçüncü sıraya maalesef işçi, emekçi, çalışan kesimler geliyor. Baktığımızda aslında bu pakette bunu görüyoruz, çünkü getirilen kanun teklifindeki maddeler, özellikle 2'nci, 3'üncü ve 4'üncü maddelerde getirilen teklifler işsizlik oranlarında bir artışa da sebep olmayacağı için ve de devletin bütçesine de İşsizlik Sigortası Fonu kullanılarak bu harcamalar gerçekleştirileceği için hiçbir yük getirmeyecek, rakamlarda oh ne güzel olacak. Bu arada işte işverenler mutlu olacak bir şekilde ve en son işçi ne yapsın? Garibim işçi aslında, bu sürede hem ücret alamayacak hem ücretsiz izne çıkarılacak, işinden ayrılamayacak, ayrılırsa kıdem tazminatını, ihbar tazminatını, hiçbir şeyi alamayacak. Bir anlamda çalışan işçi, emekçi bir kısıpaca alınmış oluyor getirilen bu kanun teklifiyle.

Şimdi, 1 Temmuzdan önce kısa çalışma başvurusunda bulunan iş yerlerine kısa çalışmanın sona ermesi ve normal çalışmaya dönülmesi durumunda üç ay süreyle asgari ücret üzerinden prim desteği verilecek. Şimdi, burada şu var: Hem 456 lira düzeyindeki işveren SGK primi hem de 412 liralık SGK işçi payı destek kapsamına alınmış olacak. Yani, aslında, işçiden kesilen miktar da işverenin kasasına aktarılmış oluyor bu teklifle birlikte. Bunun yanında, baktığımız zaman, bir yıllık bir uzatma var torba yasada. Yani, ücretsiz izinle ilgili uygulama 16 Temmuzda sona erecekti, 29 Haziranda bir kararname yayınlanarak o süre bir ay daha uzatıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun, tamamlayın.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN – (İstanbul) – Şimdi de kanunla 1 Temmuz 2021'e kadar uzatılıyor.

Getirilen bu kanun teklifindeki bu maddelerle ilgili detaylara maddeler üzerinde değineceğim ama Sayın Başkanım, özellikle bir kanun maddesi var, onunla ilgili birkaç şeye burada da değinmek istiyorum, madde üzerinde de değineceğim. Madde 8’le 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 38’inci maddesinde bir değişiklik yapılıyor. Bu değişiklikle, kamu kurumları ile 50’den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri için 1/7/2020’de bitecek olan erteleme 31/12/2023 tarihine öteleniyor. Yani burada çok ciddi, üç yıllık bir öteleme var. Öncelikle, neden böyle bir üç yıllık öteleme yapıldığını sormak gerekiyor. Bunun yanında, 6331 sayılı Yasa 2012’de çıkarıldığı zaman çok ses getirmişti ve Avrupa Birliği uyum yasaları çerçevesinde bu yasa getirilmişti ama görünen o ki sadece Avrupa Birliği uyum yasalarına uymak için getirilmiş, çünkü yasa bir türlü hayata geçirilemiyor. Sekiz yıldır, dokuz yıldır hayata geçirilemeyen bir yasa neden yapılmış? Yani ya yaptığın yasayı hayata geçireceksin ya da hayata geçiremeyeceğin bir yasayı yapmayacaksın. Şimdi, burada iki türlü bir sıkıntı var. Yasanın içeriği, gerçekten, tekrar üzerinde çalışılması ve düzenlenmesi gereken bir içerik. Şu anda sektöre hiçbir şekilde çözüm üretmiyor. İşveren ile iş sağlığı ve güvenliği hizmeti veren uzmanlar arasında, işveren ile devlet arasında iş sağlığı ve güvenliği hizmeti veren firmaları ve uzmanları bir tampon bölge ve bir günah keçisi hâline getiren bir yasa olduğunu görüyoruz.

Şimdi, ikinci bir önemli konu: Biliyorsunuz, oluşturulan yeni düzenlemeyle bakanlıklar birleştirildi. Yine görüyoruz ki Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bu yasanın gereklilikleriyle hiç ama hiç ilgilenmiyor. 2012’de çıkan bir yasa bugün, sadece, Covid-19 salgını nedeniyle eğitimlerin aksamasıyla ilgili sınavların gerçekleştirilememesinden kaynaklı olarak oluşacak uzman ve hekim açıklarını önlemek adına İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nda böyle bir ötelemeyi getiriyorsa Bakanlık hiçbir şey yapmamış -burada kurumların yetkilileri var, kendilerine de buradan sorumu da şimdiden iletayım- yatmışlar demek ki ya da Bakan Hanım ilgilenememiş iş yoğunluğundan, böyle bir çalışma yapılamamış. Sayın Başkanım, öncelikle -kayıtlara da geçmesi açısından- bu Bakanlık mutlaka bölünmek zorunda, Çalışma Bakanlığı ayrı bir bakanlık olarak bu çalışmaya başlamalı.

Bakın, daha yeni bir patlama yaşadık Sakarya’da ve insanlarımız öldü. Şimdi, bu kanun teklifi burada ne diyor: “Kamu kurumları ile 50’den az çalışanı...” Ya, kamu kurumları da sekiz yıldır bu hizmeti alamıyorlar. Şimdi, patlamaya baktığımız zaman, birinci patlamadaki malzemeleri taşıyan kamyon nerenin kamyonu? Belediyenin kamyonu. Belediye ne? Kamu kuruluşu. Ölenler kim? Askerlerimiz. Şimdi, kamu kuruluşlarında bu hizmet alınmaya başlansaydı bugün, Bakanlık bunun altyapısını hazırlamış olsaydı –ki uzman sayısı da yetersiz falan değil, başlanabilir bu arada- eğer bu eğitimleri almış olsaydı o çocuklarımız, o kamyonu kullanan kişi, belki de bu kazalar yaşanmayacaktı, o en son kaybettiğimiz 7 vatandaşımız, askerlerimiz hayatını kaybetmeyecekti, o nedenle şehit olmayacaktı. O nedenle bu kanunun ötelenmesi kesinlikle çok riskli. İşverenlerin sıkıntısı olduğunu da biliyoruz. Tamam, biz, işverenleri de tabii ki düşünmek zorundayız -madde üzerinde yine söz alıp konuşmak istiyorum- ama buna mutlaka bir düzenleme getirilmeli ve devlet nasıl şu 2’nci, 3’üncü, 4’üncü maddelerde işverenler için elini taşın altına sokuyorsa –ki sokmuyor da aslında, orada işsizlik Fonu devreye giriyor ama- burada da elini artık taşın altına sokmak zorundadır. Bu kanunun ötelenmesi hiçbir şeyi çözmez. Tekrar kanun üzerinde bir çalışma yapılmak zorundadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Sayın Eksik, buyurun.

HABİP EKSİK (İğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle hazırunu ve sizleri selamlıyorum.

Demin Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun yönetimini seçtik. Sayın Eski Bakanımız Recep Akdağ seçildi ve orada da bu durumu dile getirdik. Bu kanun teklifinin yani 8 maddelik kanun teklifinin 7 maddesi Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun çalışma alanıdır. Bu şekilde, torba yasayla Plan ve Bütçe Komisyonuna getirilmesinin tamamıyla bu yasaların, bu kanun tekliflerinin bence milletvekillerinden ve kamuoyundan kaçırılma amaçlı olduğunu düşünüyorum. Çünkü, teklifin sahiplerine baktığınız zaman, bakın...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, şöyle: Bu Komisyon, niteliksiz bir komisyon değil öncelikle. Yani öyle “kaçırma” gibi bir ifade doğru ifade değil.

HABİP EKSİK (İğdır) – Estağfurullah. O konu da değil. Şöyle söyleyeyim; Sayın Şener...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Müsaade edin. İkincisi de, istihdamla ilgili konular, parayla ilgili konular yine bu Plan ve Bütçe Komisyonunun görev alanı içerisinde. Elbette o Komisyonu da ilgilendiren hususlar vardır.

HABİP EKSİK (İğdır) – Sayın Başkan, müsaade edin, devamı gelecek zaten.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

Ama böyle bir itham doğru değil.

HABİP EKSİK (İğdır) – Önünü ve arkasını duymadığınız zaman arkadaşların kırılması da zaten normal olur.

Öncelikle şunu söyleyeyim: Elbette ki her milletvekili, her konuyla ilgili bilgi sahibidir, her konuyla ilgili görüş belirtme hakkına sahiptir. Fakat komisyonlar kurulurken, yani kanunun mutfağı olan komisyonlar oluşturulurken partiler milletvekillerinin uzmanlıklarına göre, daha önce çalıştıkları alanlara göre, ihtisaslarına göre üye verirler, onun için de zaten komisyonlar o şekilde, o alanda daha spesifik çalışma şansı kazanırlar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Mesela, hangi maddeyi ilgilendirmiyor Plan ve Bütçe Komisyonunu?

HABİP EKSİK (İğdır) – Söyleyeceğim, bir dakika Sayın Başkanım. Karşılıklı olmasına gerek yok.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

HABİP EKSİK (İğdır) – Şunu özellikle söyleyeyim: Elbette ki buradaki milletvekili arkadaşlar, Komisyon üyeleri bu konuyla ilgili çalışmışlardır, yetkin olmama gibi durum söz konusu değildir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ama onu ima ettiniz.

HABİP EKSİK (İğdır) – Ama bu kanun teklifinin asıl tartışılması gereken yer Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonudur.

Geliyorum –onları da teker teker sayacağım- bakın, teklifin sahiplerine baktığınız zaman Sayın Cora var, hukukçudur, avukattır; Sayın Kırkpınar var, ekonomisttir; Sayın Aydın var, orman mühendisidir ve Sayın Keşir var, kendisi gazeteci ve yazardır. Yani ben, Meclisin o öz geçmiş kısmına baktığımda gördüğüm kadarıyla bunlardır. Şunu söyleyeyim: 8’inci maddede 6331 sayılı Kanun’un değiştirilmesiyle ilgili, geçici düzenleme getirilmesiyle ilgili, bu konuyla ilgili çalışmış olma durumları var mıdır, bu konuyla ilgili bir ihtisasları var mıdır?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Var.

HABİP EKSİK (İğdır) – Bakın, ben size şöyle söyleyeyim: İş sağlığı ve güvenliğinde –Genel Müdür de buradaysa, ilgili bürokratlar buradaysa zaten bilirler- bir taraf iş yeri hekimidir, doktordur; bir taraf iş güvenliği uzmanıdır. Ya teknik bir fakülteden mezun olacak ya o bölümün kendisinden mezun olacak ya da mühendis olacak, o bölümlerle ilgili eğitim alacak ve kursunu aldıktan sonra ÖSYM’nin

yaptığı bir sınavda başarılı olup C sınıfı sonrasında B sınıfı ve A sınıfı düzeylerine ulaşacak. Diğer kişi de diğer sağlık personeldir yani sağlıklıdır, sağlık emekçisidir. Şimdi ben size şöyle söyleyeyim: Bu Komisyon bu şey tartışıldığı zaman, ana Komisyon üyelerinin, oy kullanan Komisyon üyelerinin bu alanla ilgili bir şeyleri var mıdır? Yoktur. Bakın ben size şöyle bir şey söyleyeyim, bakın şimdi çok ironik bir şey söyleyeyim, müsaade edin...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Yüksek lisans yapar.

HABİP EKSİK (İğdır) – Bakın, tabii ki yüksek lisans yapması önemlidir.

İş yerlerinde gerçekleşen kazaların yüzde 30'u az tehlikeli yerlerde oluyor. Ölümlü olan iş kazalarının yüzde 50'si az tehlikeli olanda olur.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bu rakamlar doğru mu gerçekten?

HABİP EKSİK (İğdır) – Siz, burada sermayeyi, patronları korumak için bir hamle yapıyorsunuz ama bir tarafın hakkını yediğinizi, bir tarafın özellikle sağlığını, yaşam hakkını tehlikeye attığınızı hesaba katmıyorsunuz. Bakın ülkeler bazında baktığınız zaman iş kazası açısından biz vahim bir durumdayız. Meslek hastalığı konusunda kayıt yok, kayıt;bu ülkede kayıt yok. Yani meslek hastalığından ölen kimse yok görünüyor. Hâlbuki binlerce insanımız kömür madenlerinde çalışır, kum madenlerinde, kum ocaklarında çalışır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayınız, buyurun efendim.

HABİP EKSİK (İğdır) – Tamam Sayın Başkanım.

Şimdi, şunu söyleyeyim: Birçok alanla ilgili ciddi anlamda sıkıntı var. Mesela, İşsizlik Fonu'yla ilgili tartışılması gereken yer yine Çalışma Bakanlığının bağlı olduğu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun olduğu komisyon olması gerekirken burada tartışılıyor.

Engellilerle ilgili düzenleme yapılıyor, burada tartışılıyor. Yani açıkçası şunu söylemek gerekir: Siz bu komisyonları öylesine mi kurdunuz? Bu komisyonlar ne için kuruldu? Sadece Plan ve Bütçe Komisyonu oluşturalım, bütün yasaları Plan ve Bütçeden geçirelim. Elbette ki Plan ve Bütçedeki üyeler yetkindir, birçok alanla ilgili uzmanlıkları var ama bu alanların hepsine yetişmesi imkânsızdır, doğru da değildir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sizi de alalım, dâhil edelim.

HABİP EKSİK (İğdır) – Sayın Başkan, bu şekilde insicamı ikide bir bozacaksanız o zaman ben hiç konuşmayayım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

HABİP EKSİK (İğdır) – Sizin espritüel bir yapınız olduğunu biliyoruz ama bu şekilde bozduğunuz zaman doğru değil.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, son sözlerinizi alalım efendim.

Lütfen arkadaşlar, karşılıklı olmasın.

HABİP EKSİK (İğdır) - Şimdi zaten ilgili maddelerde görüşlerimi dile getireceğim. Şunu özellikle belirtmek istiyorum: Eğer komisyonlar mutfaksa, her alanla ilgili biz bir komisyon kuruyorsak, o zaman bu şekilde kanunları torbaya koyup alelacele, birilerine peşkeş çekmek için İşsizlik Fonu'ndaki parayı ya da işte patronlara kıyak geçmek için bir şeyler yapacaksa en azından bırakın o komisyonun ilgili üyeleri onunla ilgili kendi komisyonlarında bu tartışmayı yürütsünler, en azından tarihe not düşsünler. Zaten çoğunluğunuza bağlı olarak maalesef bu tür teklifleri geçiriyorsunuz.

Ben zaten ilgili maddelerde de görüşlerimi söyleyeceğim.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum Sayın Eksik.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir şey sormak istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

Değerli arkadaşlar, lütfen... İnsanoğluyuz hepimiz, belki istemeyerek bir kelime kullandı orada. “Kaçırdılar ifadesi” şimdi şöyle anlaşıldı yani ben de öyle anladım: Tabii, belki öyle bir niyetiniz de yoktu, olduğunu da düşünmüyorum açıkçası. Sanki buradaki Komisyon üyeleri nitelsiz de yani konularına hâkimiyeti yok. Böyle bir şey oluştu yani benim kafamda da böyle bir şey oluştu. Mesela, bakın, Erol Hocam var, çok nitelikli, çok vasıflı bir arkadaşımız; burada Sayın Bakanımız var, Sayın Kuşoğlu var; hemen yanınızda Necdet Bey var ki yani gerçekten dersine çalışıp gelen bir arkadaşımız. Dolayısıyla belki bir yanlış anlaşılma söz konusu oldu.

HABİP EKSİK (İğdır) – Sayın Başkan, kayıtları geçmesi için mikrofonu açarsanız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sosyal güvenlik uzmanlarından bahsetti, onun için ben alınmadım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Alınmadınız mı?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hayır.

HABİP EKSİK (İğdır) – Şimdi, Sayın Başkan, şöyle bir şey söyleyeyim, özellikle belirtmek istiyorum: Plan ve Bütçe Komisyonu ve Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri, hemen hemen her partide en yetkin olan vekiller buraya görevlendirilir, buraya önerilir. O açıdan bu arkadaşların hiçbirisini bu şekilde görmediğimi ve bu şekilde görmemim de imkânının olmadığını belirtmek isterim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi anlaştık.

HABİP EKSİK (İğdır) – Doğru değildir, sözüm farklı anlaşılmış olabilir ama şunu özellikle belirtmek istiyorum: Bir başka komisyonun görüşmesi gereken kanun teklifini buradan alalecele geçirmek için iktidarın getirmesi konusunu ben eleştiriyorum; doğru olmayan kısmı budur, yetersiz olan kısmı budur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım, iş kazalarındaki ölümlerle ilgili dedi ki Sayın Vekilimiz: “Yüzde 50’si az tehlikeli yerlerde meydana geliyor.” Onunla ilgili kesin bir bilgi var mı yani?

HABİP EKSİK (İğdır) – Söyleyeyim...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – “Yüzde 50” dedi.

HABİP EKSİK (İğdır) – Maddede zaten hepsini sizinle teker teker paylaşacağım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Neyse arkadaşlar, karşılıklı konuşursunuz. Bir araya gelin konuşun onu.

“Yüzde 50” demedi “Yüzde 30” dedi. Bir araya gelin konuşun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – “Yüzde 50” dedi.

HABİP EKSİK (İğdır) – Yüzde 30.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, yüzde 30.

Sayın Demirtaş, buyurun efendim.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben yeni görevinizin yine hayırlı olmasını diliyorum; bütün arkadaşlara başarılar diliyorum, yeni seçilen arkadaşlarımıza. Bütün arkadaşlarımıza da en içten sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Tabi, yeni sistem dedik, yeni sistemle gerçekten, sizlerin ifade ettiğine göre, yeni bir dönemin kapısı aralandığı ifade edilmişti ve kanunların farklı şekilde çıkacağı söylenmişti ve “Parlamento güçlenecek, sert kuvvetler ayrılığı olacak.” gibi iddialar vardı. Şimdi, bakıyoruz öyle mi, gerçekten durum öyle mi? Ama bunu göremiyoruz, maalesef göremiyoruz. Eskiden olduğu gibi yürüyor işler yine; yürütme hazırlıyor, sarayın kapalı kapıları ardında hazırlanıyor, vekil arkadaşlarımız hazırlanan bu kanun maddelerini burada imzalıyorlar ve o şekilde önümüze geliyor. İşte, bu da ne oluyor? Bu da Parlamentonun saygınlığını zedeliyor değerli arkadaşlarım. Burada yeni sistem olacaksa eğer, yeni sistemde böyle iddialarınız varsa kanunların hep beraber uzlaşmayla, birlikte hazırlanması gerektiğini düşünüyorum, Parlamentoda hazırlanması gerektiğini düşünüyorum. Bu olmadığı için tabii ne oluyor? Kamuoyunda bir anda, böyle bir kanun teklifi geliyor, alelacele buradan geçirilmeye çalışılıyor ve yanlış şeyler çıkıyor, yanlış kanunlar çıkıyor buradan.

Bir başka konu -az önceki hatip de ifade etti- buradaki maddelere bakıyoruz, 8 madde var yürürlük maddesi ve yürütme maddesini çıkardığımızda. 8 maddenin 7 tanesi iş ve çalışma yaşamıyla ilgili, sadece 7’nci madde Kara Yolları Genel Müdürlüğüyle ilgili, otoyollarla ilgili bir madde. Geriye kalan, üç aşağı beş yukarı, baktığımızda, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun yetkisi dâhilinde olan maddeler. Tabii bu maddelerin burada değil de ihtisas komisyonu olan Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda görüşülmesi daha doğru olurdu diye düşünüyorum. Ya, bu olmayınca ne oluyor? İşte, komisyonlar işlevini yitiriyor, atıl kalıyor.

Bakin bizler Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda yaklaşık iki yıldır görev yaptık, bir tane kanun teklifi geldi bizim Komisyonumuza; diğer, sağlıkla ilgili, çalışmayla ilgili, aile ve sosyal politikalarla ilgili başka maddeler hep burada görüşüldü. Bizim Komisyondaki arkadaşlarımızla biz bunları değerlendirme fırsatı bulamadık. Yine bugün bu önümüzdeki, konuştuğumuz kanun da böyle bir kanun. 8 maddenin 7 tanesi iş ve çalışma yaşamıyla ilgili ama burada, bizim ihtisas komisyonunda olan arkadaşlarımız olmadan bunu konuşuyoruz. Yani bu demek değildir ki buradaki arkadaşlarımız yetkin değillerdir. Elbette, Plan ve Bütçe Komisyonu en üst düzeyde görev yapan milletvekili arkadaşlarımızın olduğu komisyon, ona hiçbir itirazımız yok ama o zaman Sağlık, Aile Komisyonunu kapatalım, herkes burada konuşsun.

Evet, iş ve çalışma yaşamıyla ilgili bazı düzenlemeler getiriyor bu teklif. Tabii, Türkiye’deki en sorunlu alanların başında iş ve çalışma yaşamı geliyor. Bu nereden kaynaklanıyor? Özellikle ekonomiyle direkt bağlantılı olan bir alan iş ve çalışma yaşamı. 2018 yılından itibaren de Türkiye’de büyük bir ekonomik kriz yaşıyoruz hepinizin bildiği üzere ve bu kriz derinleşerek devam ediyor. Ve şu anda da Covid-19 sürecini yaşıyoruz ve Covid-19 sürecinin de en fazla yıkıcı etkisini gösterdiği alan iş ve çalışma yaşamı; yani işsizlik, yani insanları gelirinin azalması, geleceğe güvenle bakmasının önüne çıkan engeller.

Şimdi burada tabii, bu Covid-19 süreci tüm dünyada, sadece Türkiye’de değil tüm dünyada büyük bir ekonomik krize yol açtı. Bizde önceki krizle birleştğinde aslında bir ekonomik buhrana yol açtı ve bu ekonomik buhranın faturasını da çalışanlar ödüyor. Bu getirilen teklifle bazı adımlar atılmaya çalışılıyor ki o çalışanların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun lütfen.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bazı düzenlemeler var, şimdi bu düzenlemelere baktığımızda olumlu gördüğümüz yönleri olduğu kadar eksik bırakılan yerler de var, yanlış gördüğümüz yerler de var. Ben, tabii diğer maddelerde de konuşacağım ama özellikle, burada Soma'dan gelen arkadaşlarımız da var, onların da sorunlarını çözebilecek bir madde var. Aslında tam anlamıyla çözmiyor da kısmen bir çözüm üretiyor. 2014 yılından beri kıdem tazminatlarını alamıyor bu işçi arkadaşlarımız. Onların bu şekilde kıdem tazminatlarının en azından bir kısmını alması bekleniyor ve yetersiz bir düzenleme. Sadece kıdem tazminatları yok bu işçi arkadaşların, ihbar tazminatı alacakları da var. Ayrıca, sadece bu üç ocakta işten çıkarılan arkadaşlarımız yok, aynı konumda olan Uyar Madencilik işçileri de var; onların da yasal haklarının ödenmesi noktasında bir düzenleme yapılması, genişletilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Diğer maddelerle ilgili görüşlerimi de maddelere geçildikçe ifade edeceğim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, geneli üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi Sayın Kırkpınar, söz almak istiyor musunuz veya Sayın Keşir?

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Biz de söz istemiştik ama.

KANİ BEKO (İzmir) – Biz de söz istemiştik Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok arkadaşlar, burada, ekranda görülüyor. Söz verebilirim tabii ki ama sisteme girmemişsiniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Oraya basmamışlar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sisteme basmazsanız ben bilemem yani.

Evet, Sayın Beko... Sayın Böke... Ben de biraz karıştırdım, kafam karıştı.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Benziyor da. (Gülüşmeler)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, sizi söylemek istedim ama ağzımdan Beko çıktı.

Buyurun Sayın Beko.

KANİ BEKO (İzmir) – Süremden üç dakika aldınız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok, daha başlatmadım. Ya, istediğiniz kadar süre veririm, merak etmeyin siz.

Buyurun.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve Komisyon üyeleri; sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum, Sayın Başkan, size de başarılar diliyorum.

Ülkemizde her gün ortalama 6 işçi iş kazası sonucu maalesef hayatını kaybetmektedir. 2017 yılında 2.006 işçi kazalar sebebiyle hayatını kaybetmiştir, 2018 yılında ise 1.923 işçi yaşamını yitirmiştir. Ne yazık ki 2019 yılında ise en az 1.736 işçi yaşamını yitirmiştir. 2020 yılının ilk yarısında ise iş cinayetlerinde en az 934 işçi arkadaşımızı kaybettik. İşçi sağlığı, iş güvenliği önlemleri alınmadığından dolayı, on sekiz yıllık AKP iktidarında en az 25 bin işçi hayatını kaybetmiştir. Şimdi, bu ertelemeyle, yeni ölümlerin, cinayetlerin maalesef önünü açmaktayız.

14 Temmuz 2020'de Meclise sunulan yasa teklifiyle, Covid-19 nedeniyle çalışma yaşamında hâlen uygulanan bazı tedbirlerin yanında ek tedbirler alınması öngörülmektedir ancak teklifle, işverenlere kolaylıklar, işçiye ise yeni yükler getirilmektedir. Her şeyden önce, bu teklif hazırlanırken düzenlemeler konusunda sendikaların görüşü alınmadı ve Üçlü Danışma Kurulu toplanmadı. Teklif, muhtemelen işverenlerin görüşleri alınarak hazırlandı ancak sendikaların görüş ve önerileri maalesef alınmadı.

Teklifin 2'nci maddesi kısa çalışma ödeneği konusunda Cumhurbaşkanına 31 Aralık 2020'e kadar tanınan uzatma yetkisinin sektörel olarak ayrı ayrı kullanabilmesine olanak tanımaktadır ancak kısa çalışma ödeneği yararlanma koşulları zorunluluğu korunmaktadır. Son üç yılda dört yüz elli gün çalışma ve son atmış gün aralıksız çalışma koşulu, kısa çalışma ödeneğinden yararlanma koşulları kaldırılmalı ve Covid-19 döneminde işçilerin kısa çalışma ödeneğinden koşulsuz yararlanması sağlanmalıdır.

Teklifin 3'üncü maddesiyle İşsizlik Sigortası Fonu kaynaklarından işverenlere yeni teşvikler aktarılması öngörülmektedir. Kısa çalışma ödeneği ve ücretsiz izin uygulamasına tabi tutulan işçilerin normal çalışma düzenine dönmeleri durumunda işverenlere, işçi ve işveren payı dâhil, Sosyal Güvenlik Kurumu prim desteği sunulacaktır. Sosyal Güvenlik Kurumu primlerinin tamamı, brüt ücretin yaklaşık yüzde 35'i Fon tarafından ödenecek, böylece İşsizlik Sigortası Fonu kaynaklarından işverenlere çok daha fazla kaynak aktarılmış olacak.

Bilindiği gibi, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işverenlere yüksek miktarda teşvik verilmektedir. Bu teşvikler daha da artacak; oysa bu Fon'un amacı işverenlere kaynak aktarmak değildir. Ayrıca teşvikler istihdamı artırmamaktadır. İŞKUR, son üç yılda, istihdamı artırmak adına 63 milyar TL harcadı ama son üç yılda istihdam 3 milyon civarında azaldı. İşçinin parasıyla işverenlere teşvik verilmesi uygulamasına bana göre artık son verilmelidir.

Teklifin 4'üncü maddesiyle, işten çıkarma yasağının ve ücretsiz izin uygulamasının 30 Haziran 2021'e kadar sürmesi için Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir. Ücretsiz izin uygulamasının, nakdî ücret desteğinin neredeyse bir yıl daha uzatılması, işçilerin ayda 1.168 TL'ye mahkûm edilmesi, işçinin fesih haklarını kullanamamaları ve kıdem tazminatlarını alamamaları anlamına gelmektedir. İşten çıkarma yasağı devam etmeli ancak ücretsiz izin uygulaması kesinlikle verilmemelidir. Bunun yerine, fesih yasağı döneminde işçiye kısa çalışma ödeneğindeki oranlar üzerinden ödeme yapılmalıdır. Hükûmet, her fırsatta işverenleri koruma çabasından vazgeçmelidir. Meclis kapanırken, adetâ yangından mal kaçırırken gündeme getirilen ve işverenlere yeni avantajlar, işçiye yeni yükler getiren teklifin bu maddelerinin kesinlikle geri çekilmesi gerekmektedir.

Aynı şeyi Soma maden işçileri için yapıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun, tamamlayın.

KANİ BEKO (İzmir) – Teşekkür ederim.

Yıllardır kıdem tazminatlarını alamayan maden işçilerinin bu sorunu çözülüyor. Elbette bu olumlu bir gelişmedir ancak yapılan düzenlemeyle patronların ödemesi gereken bir yükümlülük, bir kamu işletmesi aracılığıyla kapatılmış olmaktadır yani yine patronları koruyan bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. Patronlar için aceleyle bir yasa teklifi getirilmiştir. Oysaki işçilerin, emekçilerin beklediği ve bu teklife eklenmesi gereken önemli konular vardır. Birincisi: Taşeron işçilerin kadro konusu, olağanüstü hâl döneminde, 24 Aralık 2017 tarihinde Resmî Gazete'de yayınlanan 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle düzenlenmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine göre 750 bin kamu taşeron işçisi merkezî ve yerel yönetimlerde kadroya alınmış, yaklaşık 275 bin işçi kadrosuz kalmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun, tamamlayın.

KANİ BEKO (İzmir) – Kamu iktisadi teşekküllerinde yani KİT ve bağlı ortaklıklarında çalışan taşeron işçiler kadroya alınmamıştır. Belediyelerde, il özel idarelerinde ve bağlı kuruluşlarda çalışanlar ise kamu işçisi olarak kadroya alınmamış, bu işçiler belediye şirketlerinde işe alınmışlardır. 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle işçilere eşit hak ve ücretler sağlanmadığı gibi, işçilerin bünyesine

geçtikleri kamu idaresi ya da belediye şirketlerindeki toplu iş sözleşmesinden yararlanmaları da engellenmiştir. İşçilerin önemli bir kısmının geçirildikleri kamu idaresi ya da belediye şirketlerinin iş kolundaki sendikalara üye olmasına, mevcut kadrolu işçiler ya da şirket işçileriyle aynı sendika çatısı altında bir araya gelmesine de engel konulmuştur. 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle işçilere yılda “yüzde 4 + yüzde 4” ücret artışı getirilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bitiriyor muyuz?

KANİ BEKO (İzmir) – Toparlıyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hemen bitirelim, lütfen.

KANİ BEKO (İzmir) – Bu işçilere “yüzde 4 + yüzde 4” ücret verilerek işçi kardeşlerimiz üç yıldan bu yana bu şekilde çalıştırılmıştır. Bu konuda acil olarak bir çözüm üretilmeli, kamuya geçirilen taşeron işçilere 2020 yılı sonunda kesinlikle, ekonomik, demokratik sendikal hak ve özgürlükleri kendilerine verilmelidir.

İkincisi: Türkiye, en kötü sendikalaşma oranı ve düşük toplu iş sözleşmesi kapsamında, OECD ülkelerinin sonuncusudur. Baraj ve yetki sisteminin işçilerin sendikal haklarını kullanmasının önünde büyük bir engel olduğu açıktır. Sendikal barajların kaldırılması, iş yerlerinde yetkili sendikanın Bakanlıkça belirlendiği antidemokratik düzene son verilmesi, yetkinin işten alınması, iş yerlerinde referandumla yetkili sendikanın belirlenmesi gerekmektedir. Bir kez daha altını çizmek istiyorum: Bu konuda verilecek bir önergeyle yapılacak bir değişiklik sorunu çözebilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KANİ BEKO (İzmir) – Son cümlem: Bu, torba teklife kesinlikle eklenmeli. Bunların yanı sıra, Toplum Yararına Çalışma Programı kapsamında İŞKUR’a kayıtlı işsizler, dokuz ayı geçmemek üzere, çevre temizliği, ağaçlandırma, park düzenlemesi, okullarda bakım onarım, temizlik, vadi ve dere ıslahı, erozyon engelleme gibi işlerde çalıştırılmaktadırlar fakat bu son süreçte, Covid-19 salgınıyla birlikte onlar da çok zor durumda kalmışlardır. Bu kapsamda çalışan kişilere de kalıcı istihdam yolları açılmalı, mağduriyetleri giderilmelidir diyorum, beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Böke, buyurun lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Yeniden Başkanlığınız hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Elde bir kez daha bir torba yasa teklifi var. Bu sefer mini mini hazırlanmış; içinde TÜBA var, içinde Soma var, içinde engellilerin hakları var, içinde işverene destekler var yani adına kanmamak gerekiyor esasında; işsizlikle ilgili herhangi bir şey yok.

Şimdi, bu kanun teklifinin maddelerine baktığımızda, her zamanki sorunlar kendisini bir kez daha ortaya çıkartıyor yani yeniden krizi doğuran ne var idiyse onu devam ettiren bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız. Temel meseleleri çözmeye odaklanmış değil, bugüne pansuman yapıp düzeni kurtarmaya odaklanmış bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız.

Şu gerçek ortada: Ağır bir ekonomik kriz var Türkiye’de, hatta ciddi bir çöküş var ve bu çöküş rağmen burada Sayın Bakan verilere baktığı zaman şunu söyleyebiliyor: “Çıkış görüyoruz.” Oysaki bırakın çıkışı, milyonlarca hatta on milyonlarca insan için ağır bir işsizlik sorunu var Türkiye’de. Nerede çıkış? Çok ciddi bir çöküş var. “Bu çöküş ne yol açtı?” sorusuna yanıt vermeden yapılan her

torba yasa çöküşün devamı anlamına geliyor. Bu torba yasa da çöküşe çare olmayacak, belki bugüne pansuman olacak ama Türkiye'nin sorunlarını tekrar tekrar tartışacağımız, her seferinde derinleşen bir krizle yüzleşeceğimiz bir karanlığı bize dayatıyor. Bu torba yasa teklifini geri çekmek gerekiyor.

Şimdi, ağır bir çöküş diyorum. Sizin çıkış gördüğünüz, yaşanıyor olanı doğru tahlil etmeden soruna çare üretmek mümkün değil. Bir kere, ne görüyoruz? Türkiye'de bir istihdam kaybı var, var olan işler kapatılıyor. Neden? Neden sorusuna yanıt vermemiz gerekiyor çünkü sadece son bir yıl içerisinde 2,5 milyon istihdam kaybı olmuş ülkede; 2,5 milyon, var olan iş yok olmuş. Peki, bu yasa teklifi yeni işler yaratılması için teşvik edecek mi insanları? Etmeyecek çünkü o istihdam kaybına yol açtıran düzen değişmeyecek.

Şimdi, işten çıkarmayı engellemek gerekirken bunu yapmak yerine ücretsiz izne ayırıp, adını işsiz koymadan insanları işsiz ve açlığı mahkûm edilmiş bir karanlığa bıraktınız. Koşulsuz olarak, ayırım yapılmaksızın, tüm çalışanların işlerini kaybetmelerinin engellenmesi gerekiyordu. Sektörlerin birisi tarafından seçileceği değil, bütün çalışanların hakkı olduğu için bu haklarının korunması gerekiyor. Oysaki bir kez daha ayrımcılık var bu yasanın içerisinde. Şimdi, bu ayrımcılık bizi şaşırtıyor mu? Maalesef, şaşırtmıyor çünkü bütün düzen zaten ayrımcılık üzerine kurulmuş vaziyette. Neyi bildiğiniz değil, birikiminiz değil, kimi tanıdığınız önemli bu düzende ve tanıdığınız eğer iktidardaysa o zaman korunacak sektör içine gireceksiniz, o zaman korunacak istihdam siz olacaksınız ama bu ülkenin vatandaşı olmaktan gelen temel hakkınızla değil, iktidarın yandaşı olmaktan gelen bir tuhaf düzenle korunacaksınız. Bu yasa bir kez daha ayrımcılık yapıyor. Şimdi, koşulsuz herkesi koruyacak, herkese doğrudan gelir desteği veren değil, iş güvencesi veren değil, bilakis iktidarın iki dudağı arasına bir kez daha insanları sıkıştıran bir karanlık var bu yasanın içerisinde.

İkincisi, Türkiye'de ağır bir umutsuzluk hâli var. İnsanlar, iş arasalar dahi bulamayacaklarını düşünüyorlar. Ülkede nüfus artıyor ama iş gücü azalıyor. Bu, ne anlama geliyor? İnsanlar çalışabilir koşuldalar, fiziki güçleri var ama o fiziki güçleriyle iş aramaya dahi mecalleri kalmamış, umutlarını yitirmişler çünkü biliyorlar ki ararlarsa kimi tanıdıklarını soracaksınız onlara, ne bildiklerini değil. Öğrendiklerinin bir kıymeti yok; bilimin bir kıymeti yok; birikimin, deneyimin bir kıymeti yok. Hangi adreste yaşadığınız, geleceğinizi belirliyor; kimi tanıdığınız, ekonomiye dâhil olup olamayacağınızı belirliyor. Şimdi, bu düzen içerisinde, son bir yılda Türkiye'de iş gücüne katılım 3 milyon 13 bin azalmış. Nüfus artmış, daha çok insan var ama iş gücüne katılan, çalışıp üretmek isteyen insan sayısı 3 milyon azalmış. Bu yasa teklifi, bu sorunu çözecek mi? Çözmeyecek. Neyle uğraşıyoruz? Bu yasa teklifi, bilakis istihdam kaybını ve umutsuzluğu devam ettirecek çünkü ayrımcılığı devam ettirecek. "Ben arasam da bulamam." dedirtir bir karanlığı devam ettirecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Böke, tamamlar mısınız lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Toparlıyorum, çok teşekkür ederim.

Evet, bütün dünyayı kasıp kavuran bir kriz var, doğru. Ama bütün dünya, bu kriz karşısında vatandaşlarını korumak için doğrudan gelir desteği verdi, ücretsiz izin getirmede, işten çıkartmayı yasakladı, insanların doğrudan sosyal devlet yükümlülüğüyle korumayı seçti. Oysaki Türkiye'de bugüne kadar sizin yaptıklarınız bırakın korumayı, insanlara yeni borç getirdi. Şimdi de İşsizlik Sigortası Fonu'nun işveren koruyan dolayısıyla insanları işsizliğiyle baş başa bırakacak bir karanlık daha dayatıyorsunuz. Bu yasa teklifine ihtiyacımız yok, gerçek bir sosyal devlete ihtiyacımız var.

Doğrudan gelir desteği verecek, bu ülkenin yurttaşı olmaktan gelen bir hakla herkesin eşit erişebileceği hak temelli bir sosyal devlete ihtiyacımız var, bu yasa teklifine değil. Bu yasa teklifi olduğu gibi geri çekilmelidir.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Böke.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; ben öncelikle hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Sayın Başkan ve diğer seçilen arkadaşlarımıza da başarılar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, 8 maddelik bir torba yasayla karşı karşıyayız. Bu torba yasayla ilgili genel değerlendirmeleri hep beraber dinledik. Şimdi, önce 1'inci maddeden başlarsak...

Değerli arkadaşlar, şimdi, burada, 1'inci maddede, bir görevlendirme yapılacak Türkiye Bilimler Akademisinde ve bu görevlendirilecek olan kişilere, uzmanlara, bakın, en yüksek devlet memuru maaşı üzerinden ödeme yapılacak. Değerli arkadaşlar, zaten bu kişiler kendi kurumlarından bir maaş almakta ve daha öncesinde de genel müdür maaşına endeksli olarak bir ödeme yapılırken şimdi, herhâlde yeterli görülmemiş ve en yüksek devlet memuru maaşı üzerinden -ki eski sistemde müsteşardı biliyorsunuz- onun aldığı maaş üzerinden bir değerlendirme. Kaldı ki buralara seçilecek olan kişileri, kimlerin hangi esasa göre seçildiğini veya seçileceğini şu an bilmiyoruz. Ancak bu tip atamaların, seçimlerin kamuoyunda hep tartışılacağı, zaman zaman polemik konusu yapıldığını da biliyoruz, duyuyoruz çünkü -benzeri diyelim, burası için direkt demesek de- benzeri birçok yere yapılan seçimlerin maalesef ki liyakat esasına dayalı olmadığını yakın tarihte de gördük.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yine, coronavirüs salgını gerekçesiyle kısa çalışma ödeneğiyle ilgili düzenlemenin uzatılmasıyla ilgili diğer madde var. Değerli arkadaşlarım, bu tip uzatmalar, bu tip ilave tedbirler tabii ki önemli ancak tabii, esas sorunun çözümüne yönelik kalıcı çareler bulunması çok daha önemli. Bununla birlikte, şu an piyasalar, kamuoyu, çalışanlar bir beklenti içerisinde. Bakın, şu an, insanlar borçlarını ödeyemiyorlar. İcra dosyaları belli bir süre durduruldu ama şu an tekrar patlama noktasında. Bunun yanı sıra, kamu alacakları yine aynı şekilde. Dolayısıyla şu an ciddi şekilde gerek maliyeyle alakalı yani vergi borçlarıyla ilgili, gerekse SGK'yle ilgili ve diğer kamu alacaklarının tahsiliyle ilgili olan bölümler yönünden ciddi bir yapılanma beklentisi mevcut. Bu yönden bir değerlendirme yapılmasını özellikle sizlerin dikkatine sunmak istiyorum çünkü çok sayıda serbest meslek sahibi esnaf, yapılanma konusunda beklenti içerisinde olduklarını dile getirmektedir.

Yine, değerli arkadaşlar, diğer maddelere şöyle devam edersek... Özellikle, Soma maden faciasında firmalardan tazminat alamayan işçiler yönünden yapılan düzenleme, tabii önemli bir düzenleme. Burada, mağdur olan işçilerimizin tazminatlarının tahsili önemlidir. Ancak tabii, bir taraftan mağdur olan işçilerimizin bu mağduriyetlerini gidermek görevimiz olmakla beraber, bunun yanı sıra da devlet, adına ödeme yaptığı firmalarla ilgili de gerekli önlemleri almış olması gerekirdi. Yani sonuç itibarıyla kamu kaynağı üzerinden yapılan bir ödeme -ki işçilerimize helalühoş olsun, ayrı mesele- ama burada şirketlere rücu hakkı saklı tutulmakta. Doğrudur, bazen yasada böyle yazar, "bir hakkın saklı tutulması" demek o hakkın kullanılabileceği anlamına gelir ama kullanılabilme mecburiyeti anlamına her zaman gelmez. Hakkın saklı tutulması; "O hak benim hakkımdır ve gerekirse her zaman kullanabilirim." demektir. Bu da zaman zaman o kuralı uygulama durumunda olan idareciye bir keyfiyet de getirebilir. Dolayısıyla burada, biz, adına ödeme yapılan ilgili şirketlere -ki eğer bugüne kadar mal varlığı kaldıysa tabii ki- mutlaka rücu işleminin yapılmasının zorunlu hâle getirilmesi... Her ne kadar siz, burada birçok teklifin virgülünde dahi değişiklik yapılmasına çok müsaade etmeseniz de en azından biz buradan

kayıtlara geçirmiş olalım. Bu konuda da ilgili şirketlere, yasa yürürlüğe girip ödemeler yapılır yapılmaz rücu işlemlerinin gerçekleştirilmesinin kamu yararı adına önemli olduğunu ifade etmek istiyorum değerli arkadaşlarım.

Yine, iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili uzman istihdamı hususunun ertelenme konusuyla ilgili, arkadaşlarımız gerçekten önemli açıklamalar yaptı. Ben, o açıklamaları da aynı şekilde buradan tekrar etmekle yetineyim. Ancak şimdi, bir yasa düzenlenirken tabii gerekçe de sunuyorsunuz. Yani en azından şu gerekçenin birazcık mantıklı olmasında fayda olduğunu düşünüyorum. Yani kimse kusura bakmasın, arkadaşlarımızdan da özür dileyerek konuşuyorum. Yani bakın, sınav yapılamadı, eğitim çalışması verilemedi, işte sınav da gerçekleşemedi bu nedenle de bu yasayı uzatıyoruz. Şimdi, değerli arkadaşlarım, yani sadece sınav yapılamadı gibi bir mazeretin yani çok da böyle gerçekçi bir mazeret olmadığını hepimiz biliyoruz.

Şimdi, bakın, diğer bir önemli madde de değerli arkadaşlar, özellikle köprülerden geçen yabancı araçların ücret ödemedene geçmesi hâlinde on beş gün içerisinde ücretini ödemesi durumunda cezasının, daha doğrusu ceza verilmeyeceğine dair düzenleme. Şimdi, sabah bölümünde, Sayın Grup Sözcümüz, Genel Başkan Yardımcımız Sayın Bülent Kuşoğlu gerçekten çok önemli bir hususa temas etti. Şimdi, bir yasa düzenlenirken öngörülemezlik hastalığı içerisindeyiz değerli arkadaşlar, söyleyelim. Yani biz burada kendi adıma iki yıldır milletvekiliyim yani öyle birçok düzenlemeyi değişik kereler getirip “Ya, burada eksik olmuş şununla bir tamamlayıverelim” şeklinde çok sayıda düzenleme geçtiğini, maalesef, üzülmeye başlıyoruz. Yani iki ay önce düzenlenmiş bir kanunla ilgili, iki ay sonra yeni ilaveler yapıldığını gördük şurada.

Bakın, 27/12/2018’de, yine bu köprülerle ilgili bir düzenleme geçti, biliyorsunuz. 15 Temmuz Şehitler Köprüsü ile Fatih Sultan Mehmet Köprüsü’nden uygun olmayan şekilde geçenlerin cezalarının affedilmesiyle ilgili bir seçim rüşvetiniz vardı hatırlarsanız, hatta işi o kadar abartınız ki o düzenleme yapılırken -seçimler biliyorsunuz 31 Marttaydı- siz teklifinizde, bu 31 Mart günü bu cezaların vergi dairesinden geriye alınabileceğini burada sundunuz. Dedik ki: “Arkadaş, hiç olmazsa cumartesi, pazarı bari yazmayın, seçim gününü bari buraya yazmayın.” dedik. Neyse ki 29 Mart olarak tarihi değiştirmek zorunda kaldınız. Şimdi onun yanı sıra tekrar 30 Mayıs 2019 tarihinde de yine 15 Temmuz Şehitler Köprüsü’nden geçilmesiyle ilgili 30’uncu maddede yeniden bir düzenleme yaptınız. Şimdi, geldik, tekrar o dönem çok kolaylıkla öngörülebilecek bir düzenleme hakkında yeniden buraya bir teklifle geldiniz.

Bakın, değerli arkadaşlar, benim köprü meselesi açılmışken sizin ve özellikle bizi dinleyenlerin dikkatini çekmek istediğim bir husus var; özellikle üçüncü köprü, biliyorsunuz, kamu-özel iş birliği çerçevesinde yapılmış bir köprü. 2019 yılı garanti kapsamı içerisinde, değerli arkadaşlar, 3 milyar 50 milyon TL’lik bir ödeme yapıldı, bu garanti kapsamı içerisinde. Bu bizim paramız değerli arkadaşlar. Yani şimdi, yine Körfez’de bulunan Osmangazi Köprüsü 2019 yılı garanti ödemesi 2.6 milyar TL.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – Bitiriyorum başkanım.

Yani sadece iki köprü yönünden bakarsak 5.6 milyar TL’lik bir garanti kapsamında yapılmış ödemeler var. Yine totalde bakarsak 2019 yılı için 7.8 milyar TL’lik bir ödeme yapıldı değerli arkadaşlar. Yani toplam kamu-özel iş birliği ile yapılan... Hani “Büyük Türkiye” diyoruz, doğru ama sizin sayenizde, millet, bu şekilde söyleyeyim sadece cebinden geçmediği köprünün parasını verir hâle gelmiş durumda. Yani devletimizin kendi imkânlarıyla çok rahatlıkla yapabileceği bu köprüleri bu şekilde yap-işlet-devret modeliyle belli kişileri zengin edebilme projesi hâline çevirdiğinizi bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bu köprü ve benzeri yap-işlet-devret formülleriyle bakın, çok ciddi

şekilde, devletimizin kaynakları yıllar sonrasına ipotek altına alınmış vaziyette. Özellikle bu yıl içerisinde bahsederek de koronavirüs süreci nedeniyle, bakın, araç trafiğinde, köprülerden geçişte yüzde 70 bir azalma olduğu ifade edildi. Bu neyi gösteriyor değerli arkadaşlar? Koronavirüs nedeniyle insanlar sokağa çıkamadı ama şirket devletten olan garanti kapsamındaki alacağını ne corona ne virüs hiçbir şey dinlemeden, son kuruluşuna kadar alacak demektir. Bu durumda da yaklaşık olarak 9 milyar civarında bir garanti kapsamında bu iki köprüyle veya diğer köprülerle ilgili bir garanti ödemesinin yapılacağı şimdiden öngörülmekte. Demek ki değerli arkadaşlar, bu sözleşmeler yapılırken de durum şunu gösteriyor: Bu tipten olayların, sözleşmelerin içerisine belki de hiç düşünülmeden konulmadığını, böylelikle de devletimizin kaynaklarının özellikle belli şirketlere, kişilere bu şekilde aktarıldığını açıkça görebilmekteyiz. Dolayısıyla da bir kez daha, bu kamu-özel iş birliklerinden vazgeçilmesini ve vatandaşımızın geçmediği, kullanmadığı bu tip yatırımlara para ödemek zorunda bırakılmaktan artık vazgeçilmesi gerektiğini ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Sayın Arı.

Teklifin geneli üzerindeki tartışmalar bitmiştir. Şimdi, maddelere geçilmesini oylarınıza sunacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'nci maddeyi okutuyorum:

**İZMİR MİLLETVEKİLİ YAŞAR KIRKPINAR VE DÜZCE MİLLETVEKİLİ AYŞE KEŞİR
İLE 2 MİLLETVEKİLİNİN İŞSİZLİK SİGORTASI KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun ek 3'üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“2547 sayılı Kanunun 38 inci maddesi uyarınca Türkiye Bilimler Akademisinde görevlendirilenler hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanır.”

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, maddeyle ilgili bir açıklama alalım Sayın Kırkpınar, sizden ve ilgili kurumlarımızdan.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkan teşekkür ediyorum.

Tabii, daha önce Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunda ve Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında yaptığımız iyileştirmeleri Türkiye Bilimler Akademisi çalışanlarının sosyal ve mali hakları için de öngörüyoruz. Bir de tabii, burada bu Bilimler Akademisinde yapacağımız bu düzenlemeyle 3 kişi faydalanmış oluyor.

CAVİT ARI (Antalya) – Kaç kişi anlamadım?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 3 kişi için mi yasa çıkarıyoruz?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sehven... Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçerken sehven bir eksiklik olmuş. Mevcut kanun teklifi TÜBA üyelerini kapsamıyor. TÜBA üyeleri, TÜBA'dan herhangi bir özlük hakkı almıyor, TÜBA üyeliği sadece onursal bir üyeliktir, mevcut düzenlemede TÜBA Başkanı ve ataması yapılan Başkan Yardımcılarıyla ilgili bir madde düzenlemesidir. Bu şekilde de bir mağduriyetin giderilmesi söz konusu.

1'inci madde üzerinde benim açıklamam bu kadar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim. Maddeyle ilgili söz talebi var.

Sayın Kuşoğlu, buyurun, lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, YÖK’ten kimse var mı? Bu YÖK Kanunu’nda değişiklik yapıyor. YÖK’ten kimse var mı acaba?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – YÖK’ten var. Nerede arkadaşımız? Evet varmış.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Onları da dinleyelim.

Şimdi, Yaşar Bey çok enteresan bir şey söyledi. Bu, “TÜBA üyelerini kapsamıyor” dedi ama biz kapsıyor diye biliyorduk. Buradaki ifadede “Türkiye Bilimler Akademisinde görevlendirilenler hakkında...” denildiği için YÖK’ten bir açıklama olursa ona göre yorum yapılırm.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Üyelik ile görevlendirme ayrı şeyler olduğu için...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bir saniye... Bir saniye Sayın Kırkpınar, bir saniye...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Görevlendirilenler Başkan, Başkan Yardımcısı olmayacak ki görevlendirilenler akademisyenler olacak diye düşünüyoruz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Görevlendirme ile üyelik arasında farklı bir mevzuat olduğu için, onu ben açıklama gereği duydum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama buradan o anlaşılmıyor Yaşar Bey. Yani, Bilimler Akademisinde görevlendirilenler... İdari görevlendirme ayrı akademik görevlendirme ayrı herhalde, bilmiyorum sanki o ayırım yapılmamış.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, YÖK’ten açıklama alalım. Neyi ifade ediyor bu?

YÖK HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM GELİR – Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle belirtmek gerekir ki bu, Yükseköğretim Kanun’unda yapılan bir değişiklik değil. Dolayısıyla TÜBİTAK Kanunu’ndaki bir düzenlemenin, Türkiye Bilimler Akademisi içinde geçerli sayılmasına ilişkin bir düzenleme dolayısıyla 38 kapsamında görevlendirilen öğretim görevlilerine ödenecek ücretle ilgili, ikinci bir ücretle ilgili düzenleme. Bizim genel olarak buna söyleyeceğimiz bir şey yok ancak 38’deki görevlendirmenin istisnasının çoğaltılması ve aradaki farkın artırılmış olması 38’deki diğer görevlendirmeleri etkisizleştirir kaygısını paylaşmak, arz etmek isterim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 38’i bir açıklayın, YÖK Kanunu’nun 38’inci maddesini.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yaşar Bey, bu açıklamaya göre idari personel değil, akademik personel.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şimdi, bir dakika, TÜBA Genel Sekreteri burada, değil mi?

Önce, bunun ne anlama geldiğini tam olarak sizden bir alalım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ya, ne açıklayabilecek? Söyleyebilecek bir şey yok zaten.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam da sormasak “Sormadın.” diyorsunuz, soruyoruz “Bir şey yok.” diyorsunuz. Ben ne yapayım.

Evet, buyurun.

TÜBA GENEL SEKRETERİ METE KURT – Saygılar sunuyorum.

Bu kanun taslağının amacı: 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle Akademinin kuruluşundan beri var olan ancak Cumhurbaşkanlığı başkanlık sistemine geçiş döneminde 9 Temmuz 2018 tarihinde mülga, 15 Temmuz 2018 tarihindeki TÜBA'yla ilgili yeni mevzuatta ise sehven yer almayan düzenleme ve uygulama nedeniyle TÜBA'nın faaliyetlerini olumsuz etkileyen sorunların çözümü ve kişilerin özlük haklarındaki mağduriyetin giderilmesine yöneliktir.

TÜBİTAK, TÜSEB gibi kuruluşlara yönelik akademisyen görevlendirmeleri için yapılan düzenleme, benzeri bir maddeye TÜBA'nın eklenmesi sonucu akademinin teşkilat yapısı ve özel durumu gereği, benzer akademisyen görevlendirme yöntemiyle, tüm faaliyetlerin yürütülmesi nedeniyle, eskiden olduğu gibi TÜBİTAK ve TÜSEB benzeri kuruluşların faydalandığı şekilde, 2547 sayılı Kanun'un 38'inci maddesiyle TÜBA'da görevlendirilenlerin de 270 sayılı TÜBİTAK Kanunu'nun ek 3'üncü maddesi kapsamına dâhil edilmesi amaçlanmaktadır. 15 Mayıs 2019 tarihinde atanan Akademi Başkanına ve üniversitelerden görevlendirmeleri yapılan sınırlı sayıdaki öğretim elemanlarından 2 kişinin Akademide üstlendikleri görevleri için -normalde kendi kurumlarından elde ettikleri bazı gelirlerin toplamda yüzde 45'lik bir gelir kaybına da yol açan, önceki yıllarda yapılabilen ödemelerin- TÜBA'ya verdikleri katkı çerçevesinde TÜBİTAK ücret tablosu esas alınarak yararlandırılmaları gerekmektedir. Burada, ataması yapılan Başkanın on beş aydan beri maaş almadığının ifadesidir bu. Kurumun yahut personelin kusurundan kaynaklanmayan bir geçiş döneminde bu düzenleme doğrultusunda mağduriyet oluşmuştur. Bu tasarı kanunlaştığı takdirde TÜBA'ya yönelik ek bir bütçeye ihtiyaç bulunmamaktadır çünkü geçmiş dönem uygulamalarında ve hâlihazırda bu bütçe kalemi bütçede yer almaktadır.

Bilgi ve gereğini tensiplerinize arz ederiz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, maaş mı almadı diyorsunuz?

TÜBA GENEL SEKRETERİ METE KURT – Evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kim maaş almadı?

TÜBA GENEL SEKRETERİ METE KURT – TÜBA Başkanımız, ataması yapıldıktan sonra bu mevzuatla ilgili geçiş döneminde sehven yapılan düzenlemelerden dolayı maaş alamamıştır, on beş aydan beri.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Maaşı TÜBA'dan alamadı ama ayrıldığı yerden...

TÜBA GENEL SEKRETERİ METE KURT – Kendi ayrıldığı kadrosunun bulunduğu üniversiteden alıyor maaşını.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Alıyor maaşını.

TÜBA GENEL SEKRETERİ METE KURT – Ama daha önceki uygulamada ek olarak buradan da bir maaş alıyordu geçmiş TÜBA Başkanları.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, Maliye Bakanlığında da var mı şimdi? Bu tabii teknik bir konu, bizim de çok iyi bilmediğimiz, Maliye Bakanlığı ne diyor, bu düzenlemenin böyle mi yapılması lazım? Şimdi, buradaki ifade çok genel oldu, çok genişletiyor; Genel Sekreterimizin söylediği tabii bir mağduriyet var, onun giderilmesi lazım ama onun düzenlenmesinin bu şekilde mi yapılması lazım? Maliye Bakanlığında da bilgi alabilir miyiz acaba?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Maliyeden temsilcimiz var. Bu konuda bir açıklama mı istiyorsunuz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, Maliye Bakanlığı uygun gördü mü bunu?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, kendinizi bir tanıtır mısınız?

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU MALİ YÖNETİM VE DÖNÜŞÜM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI VE İŞ HUKUKU DAİRESİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ TUNÇ BENDERLİOĞLU – Konuyla farklı bir dairemiz aslında ilgileniyor ancak hani, maddeyle ilgili genel bir bilgi vermem gerekirse; 38’inci madde kapsamındaki görevlendirmelerde TÜBİTAK çerçevesinde ayrıca bir maddemiz var. TÜBİTAK görevlendirmelerinde normalde 1’in 4’ünden aylık alan bir genel müdürün aylık göstergesini geçemezken bu görevlendirme kapsamındaki ödemeler, TÜBİTAK Kanunu’ndaki -bu 278 sayılı Kanun’daki- düzenleme en yüksek devlet memuruna ödenen altı aylık ortalama tutarı geçmeyecek şekilde bir sınırlandırmaya gidiyor yani aslında ilave olarak bu görevlendirilenlere ödenecek tutarın artırılmasını sağlıyor. Madde teknik olarak bundan ibarettir ama ilgili daire başkanımızla da ben hemen iletişime geçeceğim. İlave bilgi gerekirse iletişime geçeceğiz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani buna katılıyor musunuz Sayın Başkan? Bu doğru mu, bu düzenleme? “Artırılıyor.” diyorsunuz, ilave artırılma var.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU MALİ YÖNETİM VE DÖNÜŞÜM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI VE İŞ HUKUKU DAİRESİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ TUNÇ BENDERLİOĞLU – Artırılma derken şöyle ki Sayın Vekilim: Normalde, Yükseköğrenim Kanunu çerçevesindeki görevlendirmelerde -demin de izah ettiğim gibi- bir genel müdürümüzün, bakanlık genel müdürümüzün 1’in 4’ünden aylık alan aylık ve ek göstergesi üzerinden hesaplanan bir tutar üzerinden bir ödeme yapılabilir ancak TÜBİTAK ve TÜSEB’de...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Peki, Sayın Genel Sekreterin söylediği şekilde yapılan görevlendirme neticesinde hiç aylık alamaması söz konusu oluyor mu, TÜBA Başkanının?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – YÖK Kanunu’na göre alıyor herhâlde.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU MALİ YÖNETİM VE DÖNÜŞÜM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI VE İŞ HUKUKU DAİRESİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ TUNÇ BENDERLİOĞLU – Efendim konu hakkında...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama yani şurada açıklandığı şekilde alabilmesi lazım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU MALİ YÖNETİM VE DÖNÜŞÜM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI VE İŞ HUKUKU DAİRESİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ TUNÇ BENDERLİOĞLU – Şimdi, TÜBA Genel Sekreterimizin ifade ettiği durum hakkında benim doğrudan bir malumatım yok. Ben ilgili daire başkanımızla da şimdi iletişime geçeceğim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, o zaman malumatınız olmayan konuya girmeyin.

Maliye olarak siz buna uygunluk veriyorsunuz anladığım kadarıyla.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU MALİ YÖNETİM VE DÖNÜŞÜM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI VE İŞ HUKUKU DAİRESİ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ TUNÇ BENDERLİOĞLU – Bu maddede bir sıkıntımız yok.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam.

Evet, Bülent Bey...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama Sayın Başkanım, şimdi, anladığımız kadarıyla 38’inci madde kapsamında TÜBA Başkanına bir görevlendirme yapılmış.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kendisinin asli göreviyle ilgili bir aylık aldığını biliyoruz. 38’inci maddeyle ilgili görevlendirmelerde herhangi bir sorun yok, herkes 38’inci madde kapsamında görevlendirilmede bulunulduğunda ilave aylık da almaya devam ediyor, hem kendi aylığını hem de ilave aylığı almaya devam ediyor; Onda herhangi bir engel yok. Burada bu engel nasıl çıkmış onu anlayamadım yani buradaki düzenleme bir kişinin... Yani burada, özel olarak bir düzenleme değil ki nasıl alabilecek? Bir yanlış düzenleme yapılıyor gibi geldi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi, 2547’nin 38’ine göre –biliyorsunuz- bütün kamu kurumlarında öğretim elemanları görevlendirilebiliyor. 2547’de “Bunlar kurumundan yani üniversitesinden maaşını alır.” diyor. Ayrıca, “Birinci derece genel müdür gösterge, artı ek gösterge, çarpı katsayı tutarında maaş alır.” diyor. O da 1.200 lira civarına denk geliyor. Yalnız TÜBİTAK gibi -Sağlık Bilimleri Enstitüsüne verdik en son- TÜBA gibi kurumlarda, bu öğretim elemanlarından daha fazla istifade edebilmek için buralarda görevlendirilenlere en yüksek devlet memuruna ödenen rakam öngörüldü. O da bu yılın rakamıyla 19 bin lira civarında yani TÜBA Başkanı mevzusuna gelince TÜBA Başkanı normalde o 1.200 lirayı alması lazım yani üniversiteden aldığı maaşının dışında.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani almaması mümkün değil, değil mi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Onu alıyor ama burada şöyle bir durum var Bülent Bey: TÜBA’da bu kapsamda bir kurumdu ve kanunu biliyorsunuz, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişte KHK’yle diğer kurumların kanunları gibi kaldırıldı ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle düzenlemeler yapıldı teşkilatlara ilişkin. O düzenlemeye geçerken bu hüküm unutulmuş, unutulunca daha önceden aldıkları bir hakkı alamaz duruma düşmüşler. Şu anda da TÜBA’da 3 kişi benim bildiğim yani bu düzenlemeyle alır hâle gelecekler ama aradaki dönem için de bir geçici madde öngörüsü vardı, o herhâlde uygun görülmemiş ama bu maddenin düzenlemesinden sonra alabilecekler.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani, aylık 19 bin liradan altı aylık mı alacak?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yok, “altı aylık ortalamasını” diyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Altı aylık ortalaması...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 11 küsur falan alıyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – 11.700 bin lira ortalaması.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – En yüksek devlet memuru öyle mi? Tamam o zaman, ortalaması 11 bin.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Neye ilave bu? Üniversiteden aldığına mı ilave?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Evet.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben, bir açıklık getirebilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kalaycı, tamam mı?

Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, Başkanım mesele anlaşılıyor ama ben yaşadığım için bizzat örnek vererek konuyu açıklamak istiyorum. Ben de üniversitede çalıştığım yıllarda, bu 2547’nin 38’inci maddesine göre ÇAYKUR’da Genel Müdür Yardımcısı ve Yönetim Kurulu Üyesi olarak görevlendirildim. Orada kanun açıkça diyor ki; üniversite yönetim kurulunca görevlendirilen öğretim elemanları üniversitedeki haklarını alırlar, ayrıca da gittikleri kurumdan 1’inci derecenin 4’üncü

kademesindeki devlet memuru genel müdürün maaşını alırlar. Fakat takdir edersiniz ki, bu katsayıdaki maaşlar çok düşük. Diğer yan ödemeleri, işte makam tazminatlarının hiçbirini alamazlar, emeklilikte de ondan yararlanamazlar. Ben yaşadım bunu. 1996’da, Sayın Bakanım o zaman Maliye Bakanıydı. O hükûmette, ÇAYKUR’da Genel Müdür Yardımcısı oldum. Karadeniz Teknik Üniversitesinde de öğretim görevlisiydim. Bana bir maaş getirdiler, çok düşük, sarı zarfta. Baktım, bu ne dedim; dediler ki: “Aylık maaşınız.” Çok düşük hakikaten. Nasıl oluyor diye muhasebe müdürünü çağırdım. Dediler ki: “Efendim, kanun bunu emrediyor.” Şimdi, ben yönetim kurulu üyeliğinden aldığım maaşla beraber ikisini topladığımda bile o günkü genel müdür yardımcısının maaşını alamıyordum. Üniversitedeki maaşı da topladığımda, üçü bile o kadar etmiyordu. Yani böyle bir çarpıklık hâlâ devam ediyor anladığım kadarıyla. Bunu düzeltmek üzere de TÜBİTAK’da...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yok o düzelmiş, burada istisnai olarak...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – İstisnai olarak düzelmiş.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bakın, TÜBİTAK’a ve Türkiye Sağlık Enstitülerine böyle bir ayrıcalık verilmiş ama TÜBA bu konuda unutulmuş. Bunu şimdi düzeltiyoruz, ben öyle anlıyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – TÜBA, şey için unutulmuş, en yüksek devlet memuru maaşını değil, onun haricinde...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Onu alıyor bak, yine onu alır çünkü o YÖK Kanunu’nun 38’inci maddesinde hâlen var. “1’inci derecenin 4’üncü kademesindeki genel müdür maaşını alır.” diyor. Ama maaşını aldığı zaman... 1200 lira, işte ben yaşadığım için biliyorum ama ben yirmi beş sene önce yaşadım bunu.

Bunu düzeltmek için de TÜBİTAK’a, Türkiye Sağlık Enstitülerine ve TÜBA’ya böyle bir imkân tanınmış ama TÜBA ayrılırken bu tekrar herhâlde unutulmuş, bu düzeltiliyor. Ben öyle anlıyorum, bilmiyorum arkadaşlar...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Öztürk teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, YÖK’ten gelen arkadaşları bir daha dinleyebilir miyiz?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Söz vereceğim, söz bekleyen arkadaşlar var, onları da bir dinleyelim; hepsine söz vereceğim tekrar.

Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi, değerli Başkan, değerli arkadaşlar; yani yasama mantığının ve teklifleri hazırlama biçiminin ne kadar yanlış olduğu buradan zaten anlaşılıyor. Mazerete bak; “unutulmuş,” “TÜBA unutulmuş.” Ne demek “TÜBA unutulmuş.” ya? İkide bir yeniden aynı maddeler geldiğine göre demek ki her seferinde bir şey unutuluyor. Kanun rastgele yapılmaz ki bir araştırılır, bilmem ne yapılır, benzer şeylere aynı hükümlere uygulanır; belli bir disiplini olur, düzeni olur. Şimdi, bu düzenlemeyle başka şeyleri unutmadığımızdan emin miyiz? Değil.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tabii, geçen sene Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığını düzeltmiştik.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – İşin birinci boyutu bu.

İkincisi, şimdi YÖK’ün 2547 sayılı Kanunu’nun 38’inci maddesinin, bu kanunun çıktığı ilk günden beri nasıl uygulanacağı bellidir; görevlendirme yapılıyor, üniversitedeki parasını alıyor, geldiği yerden de ilave para alıyor. Şimdi, eğer bir düzenleme yapılacaksa, kanuna benzer bir düzenleme yapılacaksa “Efendim, bu maddeyle iltisaklı TÜBİTAK Kanunu’nun şu maddesine, şunu ilave ettik.”

diyerek yapılmaz arkadaşlar. Daha önce yanlış yapılmış. YÖK'ün 38'inci maddesi değiştirilecekken oraya soyut, genel hükümler konulacakken özel bir düzenleme olduğu için TÜBİTAK Kanunu'nun "ek 3'üncü maddesi" diye bir madde çıkarılmış. O çıkarılırken de TÜBA unutulmuş! Öyle düzenleme olmaz. Özel yapmayacaksınız bir kere, genel bir düzenleme yapacaksınız. O genel düzenlemenin esas olduğu madde YÖK Yükseköğretim Kanunu'nun 38'inci maddesidir. TÜBİTAK ve Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığıyla ilgili görevlendirmelerle ilgili düzenlemenin de vaktiyle 38'inci maddede genel ilkelere göre düzenlenmesi lazımdı; genel düzenlendiği zaman da TÜBA unutulmamış olurdu. Şimdi, bu TÜBA'yla ilgili, Türkiye Bilimler Akademisiyle ilgili düzenleme de, yine YÖK'ün ilgili 38'inci maddesinde yapılacak bir düzenleme yerine TÜBİTAK'ın ek 3'üncü maddesinde yapılan bir düzenlemeyle yapılıyor. Yani kanunlaştırma mantığına, sistematiğine tamamiyle aykırıdır. Bu, böyle farklı farklı kanunlarda yapılan düzenlemeler neye sebep olacaktır? Bütün kurumları harekete geçirecektir. Etkili bir şahıs başka bir kurumda görevlendirildiği zaman oradan da bir talep gelecek, bir başka arkadaşımız onun talebini buraya "kanun maddesi" diye getirecek; o emsal olacak, o ekstra düzenleme bir başka kurumun görevlendirmelerinde karşımıza çıkacak. Sürekli, zincirleme; bir bakacağız ki beş senede 10 tane, buna benzer bir düzenleme gelmiş olacak. Yanlış bu.

İkincisi, bürokraside "Emsaline göre bu kadar az aldı, bu kadar çok aldı..." Bu tartışma, lüzumsuz bir tartışma. Zaten, bu şahıs üniversitedeki kadrosuna ilave bir şey alıyor burada. Çok partili siyasi hayata girdiğimizden beri, parlamenter demokraside, bakanların hiç maaşı yoktu biliyor musunuz? Milletvekili maaşı ne ise bakanlar da aynı milletvekili maaşını alıyordu, bakanlıktan hiç para almıyordu.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şu anda da az bir fark alıyor.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şu anda, zaten milletvekili maaşı yok çoğunda hatta hiçbirinde yok, çünkü milletvekili olanlar da istifa ettiler, gittiler bakan oldular; bakanların özlük hakkı ne ise onu alıyor. Ama eskiden siz hem milletvekiliydiniz hem de bakan olarak görevlendirilmiş olduğunuz için sadece milletvekili maaşını alıyordunuz; bakan olduğunuz için hiç para almıyordunuz. Ben de bakanlığı altı senede iki kez yaptım, sadece milletvekili maaşı aldım. Sizin belirttiğiniz gibi, özel kaleme küçük bir -100 lira, 200 lira- para geliyordu "makam maaşı" diye, ona da elimi sürmüyordum özel kalemdeki memurlara bırakıyordum, ufak tefek masraflarınız olursa buradan karşılırsınız diye. Şimdi, bunda bir mantık olması lazım. Bu düzenleme bence yanlış. Yani eğer yeni görevlendirildiği yer daha iyi bir yere üniversitedeki maaşını kessinler ve yeni görevlendirdiği yerin maaşını alsın.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Doğrusu o.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kabul ediyorsa etsin, etmiyorsa etmesin.

Bakın bu bürokrasiyi gayet iyi bilirim. Kendilerinin belirleyeceği çok sayıda yönetim kurulu üyelikleri vardır, hep çıplak maaşlarını konuşurlar. Bir bakarsınız hem çıplak maaş farkını alır hem de 3 ayrı yerden yönetim kurulu üyelikleriyle ekstra paralar alırlar. Bunu kontrol edebiliyor muyuz? Yok. Önümüze getiriyorlar aldıkları paranın bir kısmını "Aman, burada mağduriyet var, bizi düzelt." Bence, asıl sorun bu tür yasalastırmadan kaynaklanmaktadır. Bu huydan vazgeçmemiz lazım, bence bu maddeyi çıkarıp -daha önceki TÜBİTAK'ın ek 3'üncü maddesi de dâhil- YÖK Kanunu'nun 38'inci maddesinde adam gibi bir düzenleme yapıp, bir daha, bundan sonra bu tür taleplerin gelmeyeceği bir esasa olayın bağlanması lazımdır.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Nihayet, Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi, aslında “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi geldi, TÜBA mağdur oldu.” diyorsunuz, açık bu yani başka bir şey çıkmıyor buradan.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Unutuldu.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Nereden biliyoruz unutulduğunu? Daha önce böyle bir düzenleme var mıydı? Daha önce böyle bir düzenleme var mıydı unutulmuş? TÜBA’nın hangi ilgili kanunda böyle bir düzenleme var bir kere? Bu bir.

İkincisi, bakın, YÖK’ün 38’inci maddesini okumayacağım, şu kısmını okuyacağım: “Bu madde uyarınca görevlendirilen öğretim elemanları kendi kurumlarından alacakları aylık ve ödeneklerin yanı sıra, görevlendirildikleri kurumda yürüttükleri görev için birinci derecenin dördüncü kademesinde bulunan bir genel müdürün aylık ve ek gösterge rakamlarının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunan tutarı geçmemek üzere ilgili bakan tarafından tespit edilecek miktarı net olarak ikinci görev aylığı şeklinde ayrıca alırlar.” diyor; gayet güzel bir düzenleme.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – O, o kadar düşük ki.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Efendim, yani bizim burada derdimiz TÜBA’nın maaşının yüksek olmasını sağlamak mı? O kadar düşük olur mu? Devlet memurluğundan bahsediyoruz, bir devlet memuru...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sevgili Hocam...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Lütfen, müdahil olmayın, ben bitireyim Cemal Bey. Teşekkür ediyorum.

Yani bir genel müdürün maaşını çok mu düşük görüyorsunuz? 1’inci derece, 4’üncü kademedeki bir genel müdürün maaşını...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Maaşı düşük. Hayır, ek göstergeleriyle yükseliyor, o katsayının karşılığını var ya...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bakın, bir genel müdürün aylık ve ek gösterge rakamlarının, memur aylık ek gösterge rakamlarının...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Ek göstergeler de dâhil” diyor ama.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değil, yan ödemeler dâhil değil.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben YÖK Kanunu’nu okuyorum size.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Göstergeler dâhil, ek göstergeler..

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Siz hesap uzmanısınız, hesap uzmanı...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Cemal Bey, lütfen, müdahil olmayın. Ben size YÖK Kanunu’ndan okuyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben yaşadım efendim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Efendim, kanuna aykırı bir uygulama mı yapıldı size?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Cemal Bey, lütfen...

Buyurun, Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Maaşını alacak, kendi kurumundan aldığı aylık ve ödenekleri alacak, aynen ifade bu; “...aylık ve ödeneklerinin yanı sıra...” diyor YÖK Kanunu. “Görevlendirildikleri kurumdaki görev için birinci derecenin dördüncü kademesinde bulunan bir genel müdürün aylık ve ek

gösterge rakamlarının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunan tutarı geçmemek üzere” diyor; geçmemek üzere, üst sınır gelmiş. Size herhâlde onun üçte 1’i, dörtte 1’i, beşte 1’i verilmiştir Cemal Bey, onu bilemem.

Şimdi, burada biz bir düzenleme yapıyoruz “TÜBA’daki 3 kişinin maaşı azmış, onu artıralım.” diye. Ya, Türkiye Büyük Millet Meclisi, yasama organı Komisyonunda bizler... Neymiş, sehven unutulmuş. Nereden biliyoruz sehven unutulduğunu? Yani daha önce bir şey yapılmıştır, bir değişiklik, bir düzenleme; belki sehven unutulmadı, varsa da bilerek çıkartıldı. Bir kere bu düzenlemenin, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumuyla ilgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun’un yani 278 sayılı Kanun’un, TÜBİTAK’la ilgili düzenleme yapılan kanunun bir maddesine eklenmesi, Türkiye Bilimler Akademisinde alınacak maaşın TÜBİTAK Kanunu’na eklenmesi kadar yanlış bir şey olur mu? Varsa bir düzenleme YÖK Kanunu’nun 38’inci maddesine koyarsın, istisna dersin. TÜBİTAK’tı, TÜBA’ydı, başka kurumlarda, eğer bir mağduriyet varsa... Bakın, mağduriyet vardır, yoktur; bunu tartışmıyorum. Benim TÜBA Başkanının ne kadar maaş aldığı konusunda gözüm de yok, ayrıca onu da eleştirmiyorum ama yani bu yapılan düzenleme bana çok şahsi gibi geliyor. Böyle bir kanun teklifinin hukuki mevzuat, yasama düzenlemesi açısından usule de pek uygun olmadığını düşünüyorum. Bu maddenin bu şekilde değil, eğer gerekiyorsa daha sonra YÖK Kanunu’nun 38’inci maddesine ek koyarak yapılması hatta TÜBİTAK ve diğer kurumları da 38’inci maddeye istisna olarak ve o düzenlemenin istisnai durumunu ortaya koyan bir madde olarak düzenlenmesi daha kapsayıcı, daha doğru bir yasama faaliyeti olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Böke, buyurun lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben bir adım geriye atmak istiyorum. Bir kere çok değerli vekillerimiz benden önce benim söylemek istediğim pek çok şeyi söyledi. Kim ikna ederse ona uygun yasa çıkacak yani Türkiye’de bugün yasal düzenleme çerçevesini tarif eden yaklaşım budur. Dolayısıyla Sayın Abdüllatif Şener’in söylediği şeyin altını bir kez daha çizmek istiyorum. Tırnak içerisinde, unutulduğu için ona uygun düzenleme yapılan bir yerde kimin unutulduğunun tarifinin nasıl yapılacağını kimse bilmiyor. O yüzden hani, zaten var olan bütün yapısal sorunlar bu yasaya yansımış derken kastettiğimiz şeylerden biri buydu. İkincisi, “Unutulmuş 3 kişi var.” diyorsunuz, 3 kişi için yasal düzenleme tartışıyoruz. 17 milyon insan işsiz Türkiye’de ya! 17 milyon insan işsiz; 7 milyon insan asgari ücret alıyor, asgari ücret açlık sınırının altında. Onlara dair yaptığımız konuşma 3 kişinin alacağı ücrete dair yaptığımız konuşmanın yanında hiç. Ya, bir aksaklık var yaptığımız işte, işin yasal düzenleme boyutuyla ilgili de aksaklık var, siyasi öncelikler konusunda da bir aksaklık var.

Şimdi, hazır TÜBA ve TÜBİTAK konuşuluyorken bir iki şeyi hatırlatmak istiyorum, biraz önce genele dair yorum yaparken şunu söylemiştim: Ne bildiğinizin değil kimi tanıdığınızın önemli olduğu bir düzen kuruldu. Bu düzenin devamı için de şu yapıldı: Önce, bilimsel iş yapan alanlar siyasileştirildi. TÜBİTAK ve TÜBA bilim alanları değil artık, bu kurumlar siyasi erkin atama yaptığı kurumlar yani bir kez daha sizin atama yaptığınız kurumlarda sizin yandaş diye gördüğünüz insanlara yapılacak ücret düzenlemelerini tartışıyoruz. Hatırlayın, 2004 yılında TÜBİTAK için yasa değiştirilmişti, yönetim kurulu atamaları doğrudan iktidara bağlanmıştı ve en çok FETÖ’cü iktidara bağlanmış olan o TÜBİTAK’tan çıktı. İkinci hatırlatma, 2011 yılında TÜBA’ya el attınız; üçte 2 üyesini doğrudan veya dolaylı olarak iktidarın belirleyeceği bir düzenleme getirdiniz ve oradaki özgür bilim insanları dediler ki “Bu kabul edilemez.” Bir bilim insanının bilim yaptığını tartabilecek tek yer bilimsel çalışma yapanların olduğu yerdir, siyasi iktidar erki değildir. Tartışıyor olduğumuz kurumların ne

olduğunu hatırlatmayı çok önemsiyorum. Bilimi susturma tercihinizin, susturduğunuz birim içerisinde bilimsel saiklerle değil, siyasi saiklerle yaptığınız atamalara yapılacak ödemelerin Türkiye'nin geleceği açısından hiçbir önemi yok. Yaparsınız, beğenmediğiniz düzeydeki ücretleri bu insanlara vermek üzere yaparsınız düzenlemeyi ama bilimi susturma gayretiniz devam ediyor. Bakın, bundan birkaç hafta önce halk sağlığı ana bilim dalında pandemiye dair gerçekleri Uludağ Üniversitesinde ortaya çıkaran bilimsel çalışmalar yaptığı için Profesör Kayahan Pala'ya dava açıldı. Neden? Çünkü araştırma yapmış. Neden? Çünkü bilimsel çalışma yapmış. Neden? Çünkü bilimsel çalışma bir gerçekliği ortaya koymuş ve siyasi iktidarın hoşuna gitmemiş. Tartışmamız gereken şeyler bunlar, TÜBA'daki 3 kişinin alacağı ücret değil. Mecliste tartışılması gereken şey, Türkiye'nin siyaset eliyle, iktidar eliyle bilimden ve gerçeklerden kopartılmış olmasının ortaya çıkardığı ağır yıkım ve bu yıkımın 17 milyon insanı işsiz bırakan düzenin temelinde olduğu gerçeğidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Böke, tamamlar mısınız?

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Hemen tamamlıyorum.

Dolayısıyla bu maddenin sadece yasa yapma biçimi nedeniyle değil, sadece unutulmuşlar listesini büyütmesi nedeniyle değil aynı zamanda bilimsel gerçeklikten kopuşun ortaya çıkardığı yıkım nedeniyle de bu maddenin bu utancı kaldırmak adına bu yasadaki çıkarılmasını teklif ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Cemal Bey'in de haklı olan soruları vardı. Maliye Bakanlığından ilgili arkadaş gelinceye kadar isterseniz bu maddeyi geçelim, bu rakamlandırılсын, madem 3 kişiyi konuşuyoruz. Burada 38'e göre görevlendirilme dolayısıyla alınan ücret nedir onu bir bilelim. 1'in 4'üne göre ek ödemeleriyle ne alınıyor? Bu düzenlemeyi yaparsak alınacak olan nedir? Bunları bilelim o zaman Başkanım.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – 1.200 lira onlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bilmiyoruz öyle olup olmadığını, ek ödemeleriyle...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – 1.200 lira nedir? Genel müdür maaşı mı 1.200 lira? Nedir 1.200 lira?

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayıyor kanun, ek gösterge 1500+6400, topla ikisini, çarpı memur katsayısı; 1.200 lira yapıyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tazminatlar yok; özel hizmet tazminatı, makam tazminatı yok.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – O koltuğa oturması nedeniyle oluşturduğu ve etkili olduğu birtakım yönetim kurulu üyeliklerinden para almadığının garantisi var mı?

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – O ayrı bir şey. Sadece ücreti tespit etmek için söylüyoruz bunu. O başka bir şey.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aksu, buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şimdi, burada, kanunda tarif edileni, 2547'nin 38'inci maddesinde tarif edileni tespit etmek için ayrıca uzman olmaya gerek yok. (CHP sıralarından “Var” sesi) Yok.

Burada diyor ki: “1'inci derecenin 4'üncü kademesindeki genel müdürün gösterge, artı ek gösterge, çarpı memur aylık kat sayısı...”

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Aylık değil, ek gösterge.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Tamam işte, aylık gösterge değimiz 1500’dür, ek gösterge dediğimiz genel müdürün 6400’dür; ikisini topladığımızda 7900 yapar, çarpı memur aylık kat sayısı -şu anda 1,74 yanlış hatırlamıyorsam- ikisini çarptığımızda 1.200 lira civarında bir rakam yapar. 38’inci maddeye göre diğer kurumlarda görevlendirilen her akademisyene, her öğretim üyesine bu ödenir.

Şimdi, TÜBA ve TÜBİTAK için bir de bu Sağlık Bilimleri Enstitüleri için istisna getirilmiş, denilmiş ki: “38’inci maddedeki kısıta tabii olmaksızın, bunlara en yüksek devlet memuru maaşının, altı aylık ortalaması ödenir.” Şu anda, en yüksek devlet memuru Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanındır ve aylık maaşı yaklaşık 19 bin lira civarındadır, altı aylık ortalamasını aldığımız zaman, bu vergiye girer, kademe yukarıya doğru dolayısıyla 16 bin lira civarında bir maaş olur benim tahminim yani kesin rakamı bilmiyorum.

Yani buradaki yapılan düzenlemede, TÜBA’da görevlendirilenler normal, herkesin -38’e göre görevlendirilen herkesin- aldığı gibi 1.200 lira değil, bu rakamı alsın deniyor, düzenleme bu.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Maaşına ilave olarak...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, arkadaşlar, ben...

Buyurun Bülent Bey.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, Faruk Bey’in açıklaması tabii iyi oldu ama enteresan olan, Faruk Beyin yaptığı açıklamayı burada bürokrasinin, ilgili kişilerin, bu maddeyi hazırlayanların anlamamış olması, anlatamamış olması, o da çok enteresan. Yani ne olduğunu bir türlü anlayamadık rakamlandıramadılar. 3 kişiyle ilgi olarak madem isteniyor bunu tam olarak bilelim sonuçta.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, müsaade ederseniz, ben kısaca özetleyeyim.

Birincisi, bu arkadaşlarımız, kendi üniversitelerindeki maaşlarını alıyorlar ama ekstra ödemelerden, işte, döner sermayedir, vesairedir, bu tür şeylerden yararlanamıyorlar.

İkincisi, biraz önce de ifade etti İsmail Bey: En yüksek devlet memurunun altı aylık maaş ortalaması ne ise o ortalama ödenecek. Buradaki rakam da vergi vesaire düşüldükten sonra aşağı yukarı 16 bin lira ama 14-15 bin lira civarında bir rakama tekabül ediyor ama bu tavan. Yani Cumhurbaşkanı bu orana kadar vermeye yetkili. Şu anki uygulamaya baktığımızda, örneğin, TÜBİTAK var şu anda. Örneğin TÜBİTAK’ta profesörler için 11 bin lira ödeniyor şu anda. Eğer bu doçentse biraz daha düşük; araştırma görevlisiyse işte 3.000-3.500 liraya kadar düşüyor yani şu anki TÜBİTAK’taki uygulama. Muhtemelen, benzer bir uygulamayı burada yapacaklar. Dolayısıyla buradaki husus açıkçası bu. İşin özeti bu.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Affedersiniz, burada başka bir sorun var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – “TÜBA’da görevlendirme...” veya “TÜBİTAK’ta görevlendirme...” diyor değil mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Başkan olarak da görevlendirseniz, uzman olarak da görevlendirseniz, bu 16 bin lirayı alacak. Öyle mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, hayır...

Şimdi, Sayın Bakanım, şöyle: Burada, aslında, mevcut bir kanun var. Bu kanunda TÜBİTAK’a, Türkiye Sağlık Enstitülerine verilmiş bir hak var. Şu anda uygulamada var bu, cari olarak var, biz sadece bir cümleyle...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya bir hakkın olması daha evvelkinin doğru yapıldığı anlamına gelmez.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, hayır... Bir şey söyleyeceğim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Buradan çıktı...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii, buradan geçti. Buraya sadece “TÜBA” ekleniyor. TÜBİTAK’taki uygulaması da biraz önce anlattığım şekilde açıkçası. Yani burada sizin tam sorunuza ben anlamadım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şöyle: Burada “görevlendirme” diyor ya, TÜBA’ya yapılan görevlendirmeden bahsediyor ya...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – “Türkiye Bilimler Akademisinde görevlendirmeler hakkında...” Sadece “Başkan” olarak görevlendirme değil, burada bir uzman olarak da görevlendirilenin...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır değil. Tabii tabii...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ama uzmanla, oraya uzman olarak görevlendirilen ile Başkan olarak görevlendirilene bu 16 bin liranın verilmesini öngörüyoruz biz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, hayır, öyle değil. Oraya kadar dediğiniz doğru da şu anda uygulama şu şekilde...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Uygulama değil, bu yaptığımızla ne yapıyoruz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır hayır... Yaptığımızı anlatıyorum.

Şimdi, Sayın Bakan biraz önce anlattım. Şu anda cari olan... Yani bu düzenlemenin yapılmadığını düşünelim. Daha önce çıkmış olan yasayla...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya onu düşünmeyelim. Biz ne yapıyoruz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – ...38’nci... Bunu da söyleyeyim... Aynı ifade efendim, orada da “görevlendirme” diyor, üst tarafta da “görevlendirme” diyor. Yani “38’e göre görevlendirme” diyor. Yani 38’e göre TÜBİTAK’ta görevlendirilenlere yönelik uygulanan maaş skalası tabii ki uzmanlık durumuna göre, eğer araştırma görevlisiyse daha düşük, profesörse daha yüksek şekilde veriliyor. Burada yapılacak olan şey şu: Burada biz yetkiyi veriyoruz ama onay alırken Cumhurbaşkanlığı makamından, bunları kademeli hâle getirecekler, TÜBİTAK’ta olduğu gibi yapacaklar. TÜBİTAK’ta şu anki uygulama bu şekilde. Yani 3.400 lira ile 11.200 veya 11.300 arasında pozisyonlarına göre değişen bir skala var. Dolayısıyla...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Skala yok Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır efendim, bakın, Sayın Bakanım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya bakın, TÜBİTAK’ta da öyle.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam TÜBİTAK’ta öyle ama...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hangi unvana görevlendirilirse görevlendirilsin, en yüksek devlet memuruna, her ne ad altında olursa olsun, fiilen yapılan, işte, altı aylık ortalamasını geçmemek üzere, Cumhurbaşkanınca tespit olunur.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İşte, o söz, “Cumhurbaşkanınca tespit olunur.” diyor. Şu anda yapılan tespit yani fiili uygulamada yapılan şey, herkese eşit değil. Yani eğer uzmansa farklı bir ücret uygulanıyor, doçentse farklı bir ücret uygulanıyor, profesörse farklı bir ücret uygulanıyor. Yani daha önce de Cumhurbaşkanına bu yetki verilmiş ve bu yetki çerçevesinde Strateji ve Bütçe Başkanlığı bunların makam durumuna göre Cumhurbaşkanlığına bunu sunuyor, Cumhurbaşkanlığı da bunu onaylıyor.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Güzel, üst sınırını belirliyorlar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Üst sınırını belirliyor, evet.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Peki, ben şunu öğrenmek istiyorum: Buradaki üst sınır ile üst sınır, doğrudan, açıktan atanan bir TÜBA Başkanının aldığı maaş ne kadar? Üst sınırdan, buradaki tanımlamaya uygun...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Düşük olacak.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Üst sınırdan aldığı maaş ile açıktan TÜBA Başkanı olarak atanacak birinin maaşı nedir?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Farklı olacaktır.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Hangisi fazla?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Daha düşük olacaktır. Yani dışarıdan, açıktan atananın maaşı elbette daha düşük olacaktır.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Daha düşük olacaktır. Peki, üstelik YÖK'teki maaşını da alacak. Burada daha yükseğini niye alıyormuş? TÜBA Başkanı açıktan atansaydı o kadar alamayacaktı. Hem burada normal atanacak Başkandan fazla alacak... Bunda da mantık yok.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, cari olan...

Buyurun Yaşar Bey.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, Başkanım bir de YÖK temsilcisine söz verebilir miyiz açıklama yapması için konuyla ilgili?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir soru soru sorabilir miyiz Sayın Başkan?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Başkanım, az önce Sayın Bakanımın...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Soruyu sorsun da öyle alalım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şimdi, TÜBA'da faaliyet raporuna baktım, burada aynen şöyle diyor: TÜBA'da 199 akademi üyesi var. Kaç farklı çalışma alanında? İşte, sağlık bilimlerinde, fen bilimlerinde, mühendislik bilimlerinde ve şeref üyesi veya asli üye olarak 199 kişinin ismi ve seçilme tarihi var bu üyelik konusunda.

Şimdi, ben, bu kanuna baktığımda... Madde aynen şu: “2547 sayılı kanunun 38'inci maddesi uyarınca Türkiye Bilimler Akademisinde görevlendirilenler hakkında da (1)'inci fıkra hükmü uygulanır.” Şimdi, “görevlendirilenler” dediğimizde, bunun bir sınırı da yok, var mı?

SALİH CORA (Trabzon) – Üyeleri kapsamıyor...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kapsamıyor, bırakalım kapsamasın. Ben sizi görevlendiriyorum, TÜBA'da görev veriyorum size, görevlendiriyorum. Garo Paylan Bey'i görevlendiriyorum, canım istedi şeyi de görevlendiriyorum. Yani bu nedir? “Görevlendirilenler...” Siz 3 kişiden bahsediyorsunuz ama bu madde üzerinde baktığımızda Bilimler Akademisinde görevlendirilenler hakkında... Yani bu

görevlendirmenin sınırı, koşulu, şartı, sayısı, kadro karşılığı veya görevlendirme sayısı karşılığı nedir? Ya, bunun sınırı yok. Ben istediğim kadar kişiyi görevlendiririm, veririm en yüksek devlet memuru maaşını, ne âlâ memleket!

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, geçen yıl, geçen yıl da değil, sanıyorum bu yılın ilk aylarında Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığıyla ilgili bir düzenlemeyi yapmıştık. Şimdi de TÜBA'yla ilgili, Türkiye Bilimler Akademisiyle ilgili yapıyoruz. Başka akademiler de var biliyorsunuz, kamunun başka akademileri de var, yarın onlarla ilgili düzenlemeler buraya gelebilir. Arkadaşlar, böyle yasama olmaz gerçekten. Bakın çok önemli bir konuyu, bilim konusunu biz parayla ihya edeceğimizi burada ortaya koyuyoruz burada. İşte maaş vereceğiz de bilim olacakmış Türkiye'de! Dünyanın hiçbir yerinde parayla bilim olduğunu ben görmedim. Bu, yapısal bir reforma ihtiyacı olan bir alan. Yani bilim özgür olmadan, özgürleşmeden, özerkleşmeden, YÖK'ün yapısı tartışılmadan, genel anlamda bilim alanı tartışılmadan istediğiniz kadar para verin, isterseniz kişi başına 100 bin lira verin TÜBA'da, TÜBA bilim üretmez; TÜBA'nın adı bile yok. TÜBA'nın adı var mı bilim alanında? Ne bilim üretiyor TÜBA? Ben sonuçlarını takip ediyorum. TÜBA'nın bir özerkliği mi var? Başkanı buraya, Komisyona geldi bir söz bile alamadı. Bu anlamda, bilimin özgürlüğünü, özerkliğini konuşmadan Türkiye'de bilim üretmeyiz. Bu mesele de Plan ve Bütçe Komisyonunda konuşulmaz. Ya Sanayi Bilim ve Teknoloji Komisyonunda konuşulur ya da Eğitim Komisyonunda bu mesele derinlemesine tartışılır ve bütün boyutlarıyla tartışılır arkadaşlar. Türkiye'de ne kadar akademi varsa üniversiteler, akademiler bütün boyutlarıyla konuşulur. Bunlarla ilgili, özgürleşmesi, özerkleşmesi Türkiye'de bilimin gelişmesi için neler yapılması gerektiği konusunda yapısal tedbir alınır; bunun yanında gerekiyorsa o komisyonlar görüşürler, bize de mali boyutuyla ilgili, "Arkadaşlar bilimi kaldırmak için, bilim insanlarına şöyle mali imkanlar sağlanması gerekir." denir, genel bir yapısal reform çerçevesinde bu iş çözülür. Yoksa bugün, TÜBA'yla ilgili düzenlenebilir, yarın başka akademiyle ilgili; Türkiye'de bilim falan gelişmez. Ben, bu maddenin geri çekilmesini öneriyorum Yaşar Bey, değerli arkadaşlar. Sonbaharda, ilgili komisyonlarda Eğitim Komisyonunda, Bilim Komisyonunda gerekli derinlemesine tartışmalar yapıp, bilim üzerine yapısal bir reform yapalım, gerekiyorsa mali boyutuyla ilgili -elbette gerekir- gerekli tedbirleri de Plan ve Bütçe Komisyonumuz tartışır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, YÖK temsilcisine söz verelim. Sonra, Yaşar Bey size söz vereceğim.

YÖK HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM GELİR – Efendim önce saygılarımı tekrar arz edeyim.

Sayın vekilim izah ettiler aslında. 38'inci maddeye göre yani 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun. 38 inci maddesine göre, öğretim elemanları; kendi istekleri, karşı kurumun, kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının talebi, kendi muvafakatleri ile üniversite yönetim kurulu ile rektörün oluruyla görevlendirilebiliyorlar geçici olarak. Bu görevlendirme sonrasında, kendi özlük haklarını, döner sermaye veya ek ders ücreti gibi fiilen yapılan işler dışında hem maaşlarını alıyorlar hem de gittikleri kurumda bir miktar ödeme alıyorlar. Bu ödemeyle ilgili 38'inci madde bir tavan, bir üst limit koymuştur. Bu limit, genel müdürün aylık maaş ve ek göstergesinin çarpımıyla elde edilen sonuç ki bugün itibarıyla 1220 liradır. Yani 38'e göre görevlendirilecek kişinin bir profesörün alabileceği en yüksek miktar bugün itibarıyla 1.220 liradır. Bu, üst tavadır. Genellikle yapılan görevlendirmelerde daha düşük ücretler verilir. TÜBİTAK Kanunu'nda ise buna bir istisna

getirilmiştir, bu sınırlamaların esas alınmayacağı, 38'deki bu sınırlamanın değil de kendi kanununda en yüksek devlet memuruna fiilen yapılan mali ve sosyal haklar niteliğindeki her türlü ödemenin altı aylık tutarı şeklinde bir üst limit getirilmiştir. Bunu ben tam olarak bilemiyorum ama az önce sayın vekillerimiz söyledi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tekrar gündeme getirmeyin, konuştuk o meseleyi. Diğer mesele aydınlatıcıydı, tekrar etmeye gerek yok.

Teşekkür ediyoruz.

YÖK HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM GELİR – Şimdi, limit artırılıyor burada.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yaşar Bey, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu, 38'e getirilen bir istisna oluyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İstisna, evet, aynen. 38'e getirilen bir istisna.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – İstisnayla TÜBA ekleniyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun, Sayın Kırkpınar.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Bakanım, aslında bir kısmına İsmail Bey değindi, benim ifade etmek istediklerime, özellikle 1.200 liralık kısmına. Burada, TÜBA Başkanının en yüksek oranda değerlendirildiğinde 11.750, Başkan Yardımcısı olan yine profesör 6.500, araştırma görevlisi 3.250, yine araştırma görevlisi öğretim üyesi de 2.500 liralık bir miktar alabilecek. Yani Sayın Bakanın ifade ettiği gibi herkese kademeli olarak bir ücretlendirme söz konusu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına “başvuru tarihini” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve/veya kısa çalışma ödeneğinin süresini sektörel olarak ayrı ayrı veya bir bütün olarak” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Madde hakkında bir bilgi alalım Yaşar Bey.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Bakanım, tabii, burada, özellikle pandemi döneminde ekonomik aktivitenin azalması nedeniyle kısa çalışmaya geçen iş yerlerinin bir kısmı sektörel olarak normalleşme dönemine geçmiştir ancak bazı iş yerleri, bulunmuş olduğu sektörün yapısından kaynaklı olarak diğerlerine göre dezavantajlı konumda bulunmaktadır. Bu kapsamda, Cumhurbaşkanımızın başvuru tarihini ve kısa çalışma süresini uzatma yetkisinin sektörel yapı göz önünde bulundurularak kullanmasına izin verilmesini öngören bir maddedir.

Ben bu maddeyle ilgili bir iki istatistiki veri de özellikle açıklamak istiyorum. Kısa çalışmadan bugüne kadar toplam faydalancı sayısı 3 milyon 562 bin 124 kişi. Yine kısa çalışma kapsamındaki çalışanların yüzde 36,6'sı imalat sanayisinden geliyor, yüzde 11,7'si konaklama ve yiyecek, yüzde 15,8'i toptan ve perakende ticaret sektöründen geliyor. Kısa çalışma toplam ödenek tutarı -üç aylık tabii- 13,9 milyar TL; 2020 Mart ayı ile 2020 Haziran ayı arasında üç aylık bir süre. Tabii, bunun kaynağı da İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanıyor. Maddeyle ilgili bunları ifade ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kırkpınar.

Söz talebi olan arkadaşlarımız...

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, arkadaşlar, kısa çalışma ödeneği pandemi sürecinde gündeme geldi ve pek çok sayıda işletme buna başvurdu, işçiler de 1.750 liradan başlamak üzere bu ücretten faydalandılar. Şimdi normalleşmeyi konuşuyoruz değerli arkadaşlar ama Yaşar Bey, hangi sektörlerde normalleşme ne kadar oldu, hangilerinde olmadı, bu konuda bilgi vermediniz bize. Yani bilmiyorum, Çalışma Bakanlığında bu veriler varsa Sayın Bakan Yardımcımızdan bunu rica edelim.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sektörde bölgeler fark ediyor ama. Tek sektör yetmiyor bunda.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olabilir tabii.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sektörel artı bölgesel. Burada hepsini tek tek saymamız zor olduğu için...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tabii, alt kırılımlarını rica edelim. Ama en azından ana hatlarıyla bu bilgiler verilebilseydi, hangi sektörlerde normalleşme var? Bunu duyuyoruz, biliyoruz. İşveren temsilcisi de burada. Otomotiv sektörü yoğun olarak geri döndü. İmalat sanayisi sektöründe işe geri dönüşler hızlandı, turizm sektörü de bu anlamda... Turizm içinde de aslında bu anlamda belli kırılımlar var. İç turizme dönük olan bazı otellerde bakıyoruz doluluklar üst düzeyde ama yabancı turiste dönük olan otellerde bu yok. Bu anlamda, sektör demek bile yetmeyebilir. Diyelim ki otomotivde, otomotiv üreten fabrikalar 3 vardiya çalışıyor ama yan sanayi şu anda dönebilmiş durumda değil. Şimdi siz deseniz ki: “Arkadaş, ben otomotivde kısa çalışmayı uzatmıyorum.” Bunun da sonuçları olacak. Mesela, yan sanayide bakıyorsunuz, bazı sektörler şu anda dönebilmiş değiller, hâlâ kısa çalışmaya ihtiyaçları var, bu anlamda oradaki işçilere ihtiyacı var. Bunun çok derinlemesine tartışılması gerekiyor Yaşar Bey. Böyle “Cumhurbaşkanına yetki verelim, olay bitsin, o ne derse olsun.”la olacak iş olduğunu düşünmüyorum. Yani bunun alt kırılımlarına derinlemesine bakalım, bu konuda Çalışma Bakan Yardımcımız mı bilmiyorum gerekli bilgiyi verecek, onun üzerine tekrar söz almak isterim Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Var mı bir şey Ahmet Bey?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Sayın Başkan, çalışmayı uzattık şu anda. Biliyorsunuz temmuzun sonuna kadar da uzadı. Bir ay daha uzattı Sayın Cumhurbaşkanımız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Uzatma talebiniz var mıydı?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Zaten, Sayın Cumhurbaşkanımızın yetkisi dâhilinde. Ancak burada sektörel yetkiyi getiriyoruz Sayın Cumhurbaşkanımıza da seçenek olarak. Şu anda bütün sektörlerde, sektörel ayrımı yapılmadan kullanıldığı için biz de önümüzdeki ay da bunu bu şekilde uzattığımız için sektörel ayrım için şu anda elimizde bir bilgi yok.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Normalleşmeye geçmeye yönelik elinizde bir veri yok. Anladım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hangi sektörler normale geçti, hangi sektörler...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “Elimizde veri yok.” diyor Sayın Paylan.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Şu anda, onunla ilgili sektörel ayrımı yapılmadan uzatıldığı için elde öyle bir veri yok. Temmuz ayında buna bakılacak, ona göre de normalleşmede sıkıntı çıkan bir şeyler varsa, sektörler varsa ona göre Sayın Cumhurbaşkanımıza verilen yetki çerçevesinde o gerçekleşmiş olacak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, bakın, ben, bu açıklamanın ben yeterli olduğunu düşünmüyorum. “Biz yasayı çıkaralım, Sayın Cumhurbaşkanına yetkiyi verelim. O da istediği gibi kullansın.” diyoruz bu anlamda ama burada doyurucu, yeterli bir veri olduğunu ben düşünmüyorum. Aynı zamanda da...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Nedir öneriniz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim önerim: Sendikaları da dinleyelim, işveren temsilcilerini de dinleyelim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, sizin kendi somut öneriniz nedir? Onu söyleyin. Tamam, dinleyelim de sizin kafanızda bir şey varsa söyleyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Söyleyeyim Sayın Başkanım.

Bakın, bazı sektörlerde bazı oyuncular –öz sermayeleri güçlü- bu krizde belli oranda az yara alarak çıktılar ve gerçekten, çok ciddi kapasitelerle geri dönüyorlar. Bazı sektörlerde ve sektör içi bazı oyuncularda da çok ciddi yaralanmalar oldu ve normale dönemiyorlar arkadaşlar, normale dönemiyorlar. Kısa çalışma ödeneğine hâlâ ihtiyacı olan bu anlamda sektör içi ve çeşitli sektörlerde kuruluşlar var. Şimdi siz deseniz ki “Arkadaş, ben, otomotiv sektörünü buradan çıkarıyorum.” Onu da değerlendirmemiz lazım. “İmalat sanayisini çıkarıyorum.” Onu da değerlendirmemiz lazım. “Turizmi devam ettiriyorum.” Onu da değerlendirmemiz gerekiyor. Yani tabii ki yasal anlamda formülasyonu zor olabilir bunun ama bunun çok daha derinlemesine tartışılması gerekiyor. Çünkü her sektörde dökülenler olacak, iş kayıpları, iş yıkımları olacak bu kararlar. Önemli bir karar verilecek sonuç olarak. Pandemide ikinci dalga söz konusu olabilir arkadaşlar yani bütün dünyada ikinci dalgaya giriliyor, Türkiye’de de bu anlamda –Allah korusun- bir ikinci dalga söz konusu olabilir, tekrar bu anlamda ihtiyaçlar doğabilir. Bu anlamda, yasayı çıkarırken bütün bunları dikkate alarak yasayı çıkarmamız gerekir ama buradaki genel bakış şu: “Yasayı çıkaralım, Cumhurbaşkanına yetkiyi verelim, Cumhurbaşkanımız ne isterse onu yapsın.””

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bu doğru değil.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, tabii buradaki yetki, aslında tabii pandemi sürecine bağlı olarak –anladığım kadarıyla- belirli sektörlerde, işte turizm sektörü gibi, sıkıntılar hâlen devam ediyor ama şu anda imalat sektöründe belirli alanlarda ciddi bir sıkıntı yaşamıyoruz, gördüğüm kadarıyla. Dolayısıyla bu sektördeki işte kapasite kullanım oranları, sektörün ne kadarının atıl olduğu, hizmet sektöründe ne kadarlık, hangi alanlarda sıkıntı yaşandığı... Ki bunların mutlaka çalışması yapılacak ve buna göre de işte, gerekli arkadaşlarımız çalışmaları yapıp Cumhurbaşkanlığı makamına denilecek ki: “İşte şu sektörlerde sıkıntı var dolayısıyla kısa çalışma ödeneğine bu sektörlerde devam edelim, diğer sektörlerde de normalleşmeye geçelim.” Bu tür yetkiler zaten, mevcutta cari olan yasalarımızda var. Örneğin, işte bir teşvik mevzuatına baktığımız zaman biz burada Plan ve Bütçe Komisyonu olarak “İşte, şu şu sektörlerde teşvik verelim.” demiyoruz. O konuda neticede hangi sektörler ülke açısından öncelikliyse yine Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle... Geçmişte Bakanlar Kurulu kararıyla oluyordu, bu yetkiler, geçmişte de benzer yetkiler zaten verilmişti. Bu da gelişmelere bağlı olarak değerlendirilebilecek olan bir süreç diye düşünüyorum. Çünkü bunu formüle etmekte çok kolay değil -Garo Bey de bahsetti biraz evvel- çok kolay değil. Yani bugün bunu formüle edersiniz, bugün sıkıntı yaşamaz ama yarın sıkıntı yaşayabilirsiniz, ne yapacaksınız? Dolayısıyla bu şekilde bir düzenleme yapılmış görünüyor.

Ben, Sayın Kuşoğlu’na söz veriyorum efendim.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, konuyla ilgili Sayın Bakan Yardımcısından bilgi alabilir miyiz? Şimdiye kadar kısa çalışma ödeneğiyle ilgili –benden önce olmuş olabilir, öyle bir şey varsa özür dilerim ama– rakamları alabilir miyiz?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bir daha tekrarlayabilirim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir daha tekrar edin lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kaç kişi başvurdu, ne kadar yararlanıldı, ne kadar ödeme yapıldı?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kısa çalışmadan toplam faydalanıcı sayısı 3 milyon 562 bin 124 kişi, kısa çalışma kapsamındaki çalışanların yüzde 36,6’sı imalat sanayisinden, yüzde 11,7’si konaklama ve yiyecek, yüzde 15,8’i toptan ve perakende ticaret sektöründen. Kısa çalışma toplam ödenek tutarı bugüne kadar 13,9 milyar TL, tabii bu üç aylık bir miktar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN –Teşekkür ediyoruz.

Bülent Bey, devam edecek misiniz, sonra mı alacaksınız?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yok, tamam.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi, Sayın Başkan, daha önce bir yasal düzenleme yapılmıştı ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanma koşulları kolaylaştırılmıştı ve bu üç aylık uygulamayı 31/12/2020’ye kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkili kılınmıştı.

Şimdi, bu maddede istenen ne, bu yeni düzenlemeyle? Kısa çalışma ödeneğinden yararlanma süresinin sektörel olarak ayrı ayrı veya bir bütün olarak uzatılabilmesine Cumhurbaşkanı yetkilendiriliyor.

Şimdi, geneli üzerinde yaptığım konuşmada da söyledim, Cumhurbaşkanının böyle bir yasal düzenlemeyle yetkilendirilmesine imkân sağlayan Anayasa maddesi nedir? Yoksa her kanunda “Cumhurbaşkanı yetkilidir... Cumhurbaşkanı yetkilidir...” Meclisin bütün yetkilerini, sonunda tutarız Cumhurbaşkanına veririz, artık bizim yasa çıkarma hakkımız da biter, her şeyi Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle veya normal kararnameyle çıkarır, düzenler; biz de rahat ederiz. Anayasadan kaynağını almayan bir yetki devri olmaz. Anayasa’nın hangi maddesine dayandığı belli değil, madde bir bu. İkincisi, daha önce yani üç beş ay önce, ne kadar süre geçti?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Üç ay.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Üç ayı biraz geçti galiba. Bir düzenleme yaptık. Bu düzenlemede Cumhurbaşkanına genel, süreyle ilgili yetki vermişiz; “Aman efendim, bu biraz yanlış olmuş veya eksik olmuş. Bunu sektörel bazda da böyle ayırtılabilmeye imkân sağlayan bir yetkiye dönüştürelim.” diye burada bir düzeltme maddesi var. Yani, üç beş ay önce yaptığımız düzenlemede görmediğimiz yeni bir şey ortaya çıkmış, durum onu gösteriyor. Demek ki bizim yasalastırma mantığımızda, yasa yapma mantığımızda bir eksiklik olduğu gibi yasa yaparken her şeyi göz önüne alarak düzenleme yapmıyoruz. Bu, körün fili tarifine benziyor. Her kanun teklifinde elimizi nereye uzatıyor, neyi görüyorsak onu düzenliyoruz ve arkasından, orada eksiklik çıkıyor, yanlışlık çıkıyor ve onu düzeltmek için tekrar çaba harcıyoruz, bu torba yasaların da niye bu kadar çok geldiğini anlıyoruz. Düzgün bir yasa yapmadığımız zaman, daha önceki yasalardaki düzenlemeleri düzelterek diye mecburen işi torba yasaya döküyoruz.

Bu, bizim yasa yapma mantığımızın ve biçimimizin tekrar gözden geçirilmesini gerektiren bir durumdur. Bu, Anayasa'ya aykırı olduğu gibi bir de çok rastgele, palyatif yapılan bir düzenleme görüntüsündedir. Bunun arkasından “Aa, bu da olmamış, başka bir düzenleme yapalım.” diye başka bir metin gelirse hiç şaşırmam.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN –Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii maddeleri tam bilmiyorum ama genel bir şey söyleyeyim Sayın Şener: Biliyorsunuz, yeni hükümet sistemiyle birlikte yürütme yetkisi Cumhurbaşkanlığına verildi. Daha önce Bakanlar Kurulunun yetkisinde olan, Anayasa’da Bakanlar Kurulunun yetkileri neyse onlar mülga hâle getirildi dolayısıyla kanunlarda da “Bakanlar Kurulu” geçen yerlerin tamamı “Cumhurbaşkanlığı” olarak değiştirildi. Dolayısıyla Bakanlar Kurulunun geçmişte almış olduğu kararların tamamının şu anda Cumhurbaşkanlığı alıyor ve bildiğim kadarıyla Anayasa’da da yürütme yetkisinin Cumhurbaşkanında olduğuna dair bir ibare de eklendi, metnin tam içeriğini bilemiyorum, böyle bir ibare eklendi diye hatırlıyorum. Dolayısıyla, ona istinaden, yürütme yetkisinin verilmesine istinaden... Tabii ben hukukçu değilim, onu baştan özellikle söyleyeyim ama aklımda kalan itibarıyla söylüyorum. Ama tabii, bu konuda uzman olan arkadaşlarımız varsa görüşlerini ifade etsinler.

Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin, buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, 2’nci maddede diyor ki: “25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına başvuru tarihini ibaresinden sonra gelmek üzere ve/veya kısa çalışma ödeneğinin süresini sektörel olarak ayrı ayrı veya bir bütün olarak ibaresi eklenmiştir.” Şimdi, neymiş bu geçici madde ona bir bakalım. 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu’nun geçici 23’üncü maddesi diyor ki: “30/6/2020 tarihine kadar geçerli olmak üzere, yeni koronavirüs (Covid-19) kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle yapılan kısa çalışma başvuruları için, ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasında işçinin kısa çalışma ödeneğine hak kazanabilmesi için öngörülen hizmet akdinin feshi hariç işsizlik sigortası hak etme koşullarını yerine getirmesi hükmü, kısa çalışma başlama tarihinden önceki son 60 gün hizmet akdine tabi olanlardan son üç yıl içinde 450 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödenmiş olması şeklinde uygulanır. Bu koşulu taşımayanlar, kısa çalışma süresini geçmemek üzere son işsizlik ödeneği hak sahipliğinden kalan süre kadar kısa çalışma ödeneğinden yararlanmaya devam eder.

Bu madde kapsamında kısa çalışma uygulamasından yararlanabilmek için, iş yerinde kısa çalışma uygulanan dönemde 4857 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (II) numaralı bendinde yer alan sebepler hariç olmak kaydıyla işveren tarafından işçi çıkarılmaması gerekir. Bu madde kapsamında yapılan başvurular, uygunluk tespitleri hariç olmak üzere başvuru tarihinden itibaren 60 gün içinde sonuçlandırılır.

Bu madde kapsamında yapılan başvuru tarihini ve/ veya kısa çalışma ödeneğinin süresini sektörel olarak ayrı ayrı veya bir bütün olarak 31/12/2020 tarihine kadar uzatmaya ve birinci fıkrada belirlenen günleri farklılaştırmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.”

Şimdi, öncelikle, bu ve benzeri konularda meslek örgütlerimizin, sendikalarımızın da içinde yer aldığı ve on yıldır toplanmayan Ekonomik Ve Sosyal Konseyin toplandığı bir noktada bu ve benzeri konuların kararlaştırılması daha doğru olacaktır. Yani bu düzenlemeyle, bütün sektörlerle olmasa da birkaç sektöre yıl sonuna kadar kısa çalışma ödeneği ödenmesine devam edilecektir ve bu ödemelerin özellikle inşaat ve turizm sektörü için devam edeceği yönünde bir beklenti de vardır.

Turizm demişken salgından en çok etkilenen sektörlerin başında yer alan turizmde hem mevcut çalışanlar işini kaybediyor hem de sezonluk çalışan işçiler işbaşı yapamıyor. Çalıştığı otelden altı ay önce işten çıkartılan turizm işçileri başka yere müracaat ettiklerinde askıda çalışan olarak görüldüğü için iş verilmiyor, askıda görüldüğünden işsizlik maaşı da alamıyor ve şu an salgından dolayı da işbaşı yapamıyorlar.

Seçim bölgem Muğla'dan bir örnek vermek isterim: Daha sezon başlamadı, mart ayı itibarıyla 2019 yılında 243 bin olan aktif sigortalı sayısı 2020 yılı mart ayında 197 bine düşmüştür. Yani bir önceki yıla göre 50 bin aktif sigortalı sayısı Muğla'da azalmıştır. Bunun ağırlıklı olarak sebebi, turizm sektöründe yaşanan gerilemedir. Sezonda bu makas daha da açılacaktır. Dolayısıyla, kısa çalışma ödeneğinden yararlanma şartları, turizm ve konaklama dâhil olmak üzere, bütün sektörler için hafifletilmeli, sigortalı bir işte çalışıyor olmak yeterli hâle gelmelidir.

Şimdi, bu teklif, işverenler için son derece kurtarıcı ama bu ödemelerin işçiler için de aynı anlamı ifade ettiğini söyleyemeyiz. Kısa çalışma ödeneğinin devam etmesi, işçinin gelir kaybının sürmesi anlamına gelmektedir. “Ne olsun? İş yeri kapansın da işçiler gelirden tamamen mi yoksun kalsın?” denilebilir. Bu noktada, iş yerleri kapanmasın, ancak işçilere son on iki aylık kazanç ortalamasının yüzde 60'ı değil yüzde 100'ü ödensin. Zaten işçilerin büyük bir bölümünün SGK bildirimi gerçek kazançları üzerinden değil asgari düzeyden yapılmaktadır. Bu çarpık durum yüzünden işçiler gerçek ücretini değil asgari ücretin yüzde 60'ını kısa çalışma ödeneği olarak baştan kaybetmektedirler. Bu oranın yüzde 100 yapılması işçinin 2 kez kaybetmesini de engelleyecektir diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Böke, buyurun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce Sayın Abdülatif Şener dedi ki: “Elimizi uzatıyoruz, filin neresini değerse orayı tamir etmeye çalışıyoruz.” Bir de bir fil var, ondan hiç bahsetmiyoruz; odanın ortasında duran fil, düzen. Yani bütün sıkıntı, düzenin doğasından kaynaklı bir endişe duyuyor olmamız. Yani bugüne kadar böyle ayrımcılık yapmaya müsait olan her madde, o ayrımcılığın keyfi yapıldığı, kurallara bağlı olarak ihtiyaç temelli, Sayın Paylan'ın sorduğu gibi şu şu kriterleri sağlayan sektörlerle, bu kriterleri sağlayan şirketlere verileceğine dair güvencelerin kurumsal olarak, bilerek isteyerek yıkılmış olmasından dolayı bir endişeden kaynaklı. Yani kamu yararı güden bir düzen olduğuna garanti hissi olsa elbette ki “Hangi sektörler daha öncelikli olmalı?” tartışmasının bir ekonomik boyutu olur. Ve o ekonomik boyut, bu Plan ve Bütçe Komisyonunda siyasiler tarafından tartışılmaz, siyasilere Ekonomik ve Sosyal Konseyde bütün tarafların görüşlerini dile getirmesi sonucu ortaya çıkan ortak görüş sunulur, bu sunum ışığında bir siyasi tercih yapılır.

Şimdi, Ekonomik ve Sosyal Konsey hiç toplanmıyor, kurumsal yapıların hepsi yıkılmış; hiçbir şey kural temelli işlemiyor, keyfi ve şahısleştirilmiş işliyor ve böyle bir yapı içerisinde deniliyor ki: “Cumhurbaşkanına yetki verilecek, hangi sektöre hangi süreyle destek verileceğine Cumhurbaşkanı karar verecek.” Şimdi, geçmiş davranışlar geleceğin güvencesidir. Geçmiş davranışlara dönelim, 2019 yılında verilmiş olan 14 milyar lira değerinde bir yatırım teşviği vardı, 5 şirkete gitti. Ondan önce, bugünkü gibi mini mini istihdam paketi değil süper teşvik paketleri açıklandı, 135 milyar liralık yatırımı kapsayan 23 proje seçildi, projelerin hepsi AKP'ye yandaş şirketlere gitti.

Şimdi, bu davranış biçiminin olduğu yerde bir de hükümet sistemi değiştirildi ve şu yapıldı: Bakanlar özel sektörden seçildi. Turizm Bakanı, turizm şirketine sahip, turizm sektöründe yapılacak işlere dair kararı vermenin su başında oturuyor. Millî Eğitim Bakanı okul sahibi, millî eğitime dair

kararları vermenin su başında oturuyor; hani kararı onlar vermiyor, o ayrı ama orada oturuyorlar. Sağlık Bakanı hastane sahibi, sağlık sisteminde hastanelerin nasıl işleyeceğine dair karar vermenin başında oturuyor. Ve siz diyorsunuz ki: “Biz bir yasal düzenleme yapacağız, hangi sektörlerin kurtarılacağına bu sistemin içindeki hükümet karar verecek.” Ya kim güvenir nasıl bir kriterle karar verileceğine? Elbette ki yasal düzenleme içerisinde o kriterleri biz belirleyemeyiz. İktisatçı komisyonu kurarsınız; Sayın Elvan, ben, Sayın Paylan otururuz, teknik olarak tartışırız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Buyurun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) - Ama bu Komisyonun görevi o teknik tartışmayı yapmak değildir; o teknik tartışmayı yapıp ortak aklı oluşturmuş olan Ekonomik ve Sosyal Konseyin ortaya koyduğu gerçeklik üzerinden Türkiye’nin siyasi önceliği ile kamu yararı gözeterek karar vermektir. Kurduğunuz ayrımcı düzen Türkiye’yi ayağından vuruyor. Ayrımcılık yapmaya müsaade eden bu tip bütün yasaların da geri çekilmesi gerekiyor. Bu madde de ayrımcılık yasasıdır, dolayısıyla geri çekilmesi gerekir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Demirtaş, buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2’nci maddeyle, Cumhurbaşkanına kısa çalışma ödeneği süresinin sektörel olarak ayrı ayrı veya bir bütün olarak 31 Aralık 2020 tarihine kadar uzatılması yetkisi veriliyor. Olumlu bir yetki olarak görüyorum ama yetersiz görüyorum ben bu düzenlemeyi.

Şimdi, tabii, Türkiye’nin geldiği nokta itibarıyla Covid-19 sürecinden sonra işsizlik son derece yüksek rakamlara çıkmış durumda. Henüz TÜİK rakamlarında bunu göremiyoruz, makyajlı TÜİK rakamlarında gerçek işsizlik sayısı gözüküyor ama çok yüksek bir işsizlik olduğu net bir şekilde ortada. IMF, bu Covid-19 süreci başladıktan sonra 2020 yılında Türkiye’de yüzde 5 küçülme ve yüzde 17,2 işsizlik oranı olacağını öngördüğünü açıklamıştı. Yine, Dünya Bankası da Türkiye ekonomisinin yüzde 3,8 daralacağını ifade ediyor. Bunun gibi birçok uluslararası kuruluş da... Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de ciddi bir daralma söz konusu. Salgının görüldüğü her ülkede de çalışanların sağlıklarını korumak için sosyal politikalarını destekleyecek ekonomik paketler açıklanmıştı; özellikle, çalışan kesime vatandaşların günlük hayatlarını idame ettirecekleri maddi desteği sağlayacaklarını ifade ederek birçok güvenceler vermişler idi. Bizim ülkemizde de en fazla yapılan yardımlardan birinin bu olduğu ortaya çıkıyor, devletin yapmış olduğu yardımlardan birinin bu olduğu ortaya çıkıyor ama yeterli mi? Yeterli değil.

Haziran ayı itibarıyla -bugün, asgari ücret biliyorsunuz, 2.324 TL ama- TÜRK-İŞ’in yapmış olduğu bir açlık ve yoksulluk sınırı araştırması var. Bu araştırmaya göre açlık sınırı 2.431 lira, yoksulluk sınırı ise 7.918 lira. Şimdi, dünyada ekonomisi güçlü ve sosyal devlet ilkesini tam anlamıyla uygulayan ülkeler, bir yandan çalışan kesimlerin işten çıkarılmalarını önlemeye çalışırken bir yandan da tüm çalışanların yaşadıkları gelir kayıplarını telafi edecek düzeyde ve sürede doğrudan nakdi destekler vermektedirler. Ama bizim ülkemizde ise yapılan uygulamalar son derece yetersiz kalmaktadır. İşte, sosyal devlet ilkesi çiğnenerek verilen rakam, şu anda -kısa çalışma ödeneğiyle- 1.752 TL yani kişi başı 1.752 TL. Şimdi, aralığın sonuna kadar bu kısa çalışma ödeneğiyle geçinmek zorunda kalacak olan işçilere aylık 1.752 TL verilecek. Yani burada 1.752 TL’yle geçinebilecek bir babayiğit var mı? Ben bilemiyorum, hangimiz geçinebilir burada 1.752 TL’yle? Üstelik yani uzun bir süre devam edecek olan bir süreç. E, bunların kiralari var, gıda harcamaları ayrı bir sorun, eğitim masrafları ayrı sorun; bir birçok giderleri var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Dolayısıyla bu rakamın, kısa çalışma ödeneğinin en azından asgari ücret seviyesine çıkarılması gerekiyor.

Bir başka konu: Kısa çalışma ödeneğinden yararlanma koşulları son derece zor. Mesela, son üç yılda 450 gün çalışma ve son 60 gün aralıksız çalışma koşulu gibi koşullar var. Dolayısıyla kısa çalışma ödeneğinden yararlanma koşulları tamamen kaldırılmalı ve Covid-19 sürecinden etkilenen tüm işçilerin kısa çalışma ödeneğinden koşulsuz yararlanması sağlanmalıdır ve dediğim gibi en az da asgari ücret seviyesine çıkarılmalıdır diye düşünüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Ben, tabii, Yaşar Bey’e ve Sayın Bakan Yardımcıma sormak istiyorum: Şimdi, uygulamada bu düzenlemeyi yapmasak -kısa çalışma ödeneğinden yararlanmak için biliyorsunuz bir inceleme de yapılması gerekiyordu, onu bu dönem için kaldırdık -Kurumun bu yetkisi yok mu? Kısa çalışma ödeneği için başvuran herkese Kurum tarafından zaten ödeme yapılmıyor. Belli sektörleri bekletir, tutar; zaten o sektörlerle ilgili olarak da ya da firmalarla ilgili olarak da ödeme yapılmaz. Yani bu varken kanun getirilmesine gerek var mıydı? Aslında, ben, Kurumun böyle bir yetkisi var diye düşünüyorum.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – İnceleme müfettişlerimiz tarafından yapılıyor. Ancak tabii, burada istismarı önlemek belki başvuruları da asgari düzeye çekebilmek amacıyla... Şimdi, siz bütün sektörleri açtığınız zaman, hemen hemen herkes bundan faydalanmak için müracaat ediyor. Biz, şimdi, biliyorsunuz bu dönemde, pandemi döneminde sektör ayrımı yapmadık, bunu bir ay daha uzattık. Şimdi, bu bir ay içerisinde bu verilere bakacağız, ona göre de sektörel bazda bir uzatma getirilecek veya getirilmeyecek. Onu, sadece Sayın Cumhurbaşkanımıza bu yetkiyi veriyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, şöyle Bülent Bey, ben açıklayayım: Şimdi, böyle bir yetkisi yok. Eğer siz, diyelim ki bir işletmeniz var, kısa çalışma ödeneğiyle ilgili tüm koşulları taşıyorsunuz. İşte, ya faaliyetinizi durdurdunuz...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kurum vermeyebilir; biliyorsunuz, kabul etmeyebilir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, hayır; bir şey söyleyeceğim...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kurumun böyle bir yetkisi var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kısa çalışma ödeneğiyle ilgili tüm koşulları yerine getirdiniz, normalde size kısa çalışma ödeneği verilmesi gerekiyor ama “Ben, size kısa çalışma ödeneği vermiyorum.” deyip mesela “Şu sektöre vermiyorum. İşte, Bülent Bey’e vermiyorum ama Garo Bey’e veriyorum.” diyemez, yani böyle bir şey olamaz. Dolayısıyla burada benim anladığım, sektörel bazda sıkıntılı olan sektörlerle yönelik kısa çalışma ödeneğinin devam edeceği ama sıkıntı yaşanmayan sektörlerde de kısa çalışma ödeneğinin kaldırılacağı yönünde. Çünkü İş Kanunu’nda gayet açık, oradaki koşullar şöyle: Kısa çalışma ödeneğinden yararlanabilmeniz için ya faaliyetinize son vermiş olmanız lazım ya da toplam faaliyetinizde 1/3 oranında -değil mi?- bir azalma olması gerekiyor. O açıdan keyfî bir uygulama olur. İstese yapar, yapmaz değil ama keyfî bir uygulama olur.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, burada şöyle bir şey var: Ben dediğinizi anladım ama Kurum tarafından bu yetki kullanılırsa daha efektif olabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çünkü sadece sektörel bazda değil, bölgesel bazda da farklılıklar var işletmeler arasında. Şimdi, bundan bir süre sonra bu farklılıkları “Bölgesel bazda da Cumhurbaşkanına yetki verilmesi.” diye getirirsek olmaz. Çünkü Cumhurbaşkanının tespiti genel olacak, hâlbuki Kurumun yapacağı tespit doğrudan nokta tespiti olacak. Hangi kurum hak ediyor, hangisi etmiyor? Hangi sektör hak ediyor, hangisi etmiyor? Hangi bölgede sektörel durum nedir? Onları en iyi tespit edecek olan Kurumdur, uygulamacıdır. Bu yetkinin uygulamacıda olması lazım. Bu, hem Cumhurbaşkanını zora sokuyor hem de daha sonra Kurumu zora sokuyor. Çünkü sektörel yetki verdiğiniz zaman bölgesel bazda ayrışmalarda hak eden de haksızlık yaratacak. Hak eden birisine vermeyeceğiz, hak etmeyen birisine vermiş olacağız. Böyle kesin, sektörel bazda ayırım yaptığımız zaman yeterli olmayacak ki bölgesel bazda da yapmak gerekecek.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, anladım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İşletme bazında da gerekecek. Bunu, bu Kurumda yetki varken niye Kurum kullanmıyor da kanuni düzenleme yapıyoruz ya da Cumhurbaşkanına böyle bir yetki veriliyor? Bu yanlış diye düşünüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii, zaten bu çalışmayı yapacak olan Cumhurbaşkanlığı adına Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. Yani anladığım kadarıyla Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yapacak, oraya sunacak, değil mi Ahmet Bey?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Tabii.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sizin şeyiniz nasıl, buradaki...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – E, Kurum yetkilileri bu yetkiyi kullansın, Cumhurbaşkanını da zora sokmasınlar. Bu kadar kaba bir sektörel yetki değil de daha böyle nokta, daha böyle detaylı bir iş yapmış olurlar.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Sayın Başkanım, siz de söylediniz, aslında böyle sektörel bazda veya tamamen sektör ayırımı yapılmadan kısa çalışma uygulamaya konulduğu zaman... Şimdi, mesela -şeyler söylendi daha önce- 477 bin iş yeri müracaat etmiş; 1 milyon 800 binden fazla iş yerimiz var, bunun 477 bini müracaat etmiş. Kısa çalışmadan faydalanabilmesi için zaten belli şartların tahakkuk etmesi lazım, çalışma sürelerini azaltması lazım, kısmen veya tamamen durdurması lazım, etkilenmesi lazım. Dolayısıyla ister sektörel olsun isterse sizin dediğiniz gibi bölgesel olsun verdiğiniz zaman illa bunu alacak diye bir şey yok; mutlaka bu şartları yerine getirecek, ondan sonra bize müracaat edecek; biz, vereceğiz, ondan sonra uygunluğunu kontrol edeceğiz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki.

Evet, bir sivil toplum...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İşte, uygunluğunu kontrol etme yetkisi varsa Kurumun, kanuna gerek yok. Ben de onu söylüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir de özür dilerim, Ahmet Bey bir şey dedi “400 küsur bin işletmeye verildi.” diye. Yaşar Bey’in deminki açıklaması 3,5 milyondur. Nasıl o farklılık...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – İş yeri müracaatı...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – 62.124 kişiye verildi ama bu, 477 bin iş yeri.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 477 bin iş yeri?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İş yeri evet.

Evet, teşekkür ediyorum.

Evet, bir sivil toplum kuruluşumuzdan bir arkadaşımız söz talep ediyor.

Tanıtır mısınız kendinizi?

TİSK GENEL SEKRETERİ AKANSEL KOÇ – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Akansel Koç, TİSK Genel Sekreteriyim.

Benim istihdamım, sektörlerin işçi ve işveren sendikalarının görüşlerinin alınarak tespit edilmesinde büyük fayda görüyorum. Çünkü İŞ-KUR yönetiminde hem TİSK temsilcisi hem TÜRK-İŞ temsilcisi var, HAK-İŞ temsilcimiz de burada. Biz, kısa çalışmayla ilgili -sayın vekillerimiz de görüşlerini belirtti- çalışma sürelerinin iyileştirilmesi ve ödeneklerle ilgili de zaten ortak görüştüyüz, böyle bir istihdamımız var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ahmet Bey, duydunuz değil mi?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Duydum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bakın, bu süreçle ilgili olarak tüm bu STK’lerin görüşlerini alacaksınız.

Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, doğrusunu isterseniz bu maddenin öyle veya böyle ima ettiği şey Cumhurbaşkanı veya Cumhurbaşkanının vereceği bir yetkili kurum veya kişiler esasında iradi birtakım tercihlerde bulunacaklar demektir ki bu, istesek de istemesek de –tırnak içinde söylüyorum- keyfi davranışları içerecektir. Şimdi, bakın, ben size şöyle bir şey söyleyeyim, geçenlerde biliyorsunuz şöyle bir şey yaşandı Türkiye’de: Merkez Bankası parasal genişleme yapmaya karar verdi. Bankalardan DİBS’leri aldılar ve bankalara rezerv verdiler ve bankalar bu rezervleri özellikle üretimi artırmakla ilgili olarak talep olacak olan üretim kısmına kredi olarak verecek diye beklendi fakat böyle olmadı, demin de konuşmamda söylemiştim. Ne getirildi? “Aktif rasyosu” diye objektif bir şey getirildi ve aktif rasyosuna göre bir anlamda süreç denetlendi, uymadığı için ceza verildi bazı bankalara ama süreç bir anlamda –nasıl diyeyim- iradi kararlardan arındırılmış bir biçime getirilerek verilmiş oldu. Şimdi “Kısa çalışma ödeneğini sektörel olarak verme kararını ve yetkisini Cumhurbaşkanına verdik.” diyorsunuz. Cumhurbaşkanı tabii ki bunu kendisi yapamayacak, dedikleri gibi muhtemelen Çalışma Bakanlığından yapacaklar ama sonuçta ben, aktif rasyosu gibi daha düşünülmüş ve daha objektif bir kriter getirilerek bu işin yapılmasını doğrusu beklerdim ya da tersten bakarsak ilk uygulamanız bence daha doğrudu yani müracaat edenlere verme biçimi.

Hatta ben size şunu söyleyeyim: Coronavirüsle ilgili olarak bu mücadelede bu kredi ve buna benzer desteklerin yerine krediye ulaşma imkânı olmayan çalışan kesimlere veya yoksul kesimlere doğrudan nakit desteği vermek gibi bir politika benimsenebilir ve bu, herkese uygulanabilir bir biçime getirilebilir. Dolayısıyla da ben bu iradi kararlardan hoşlanmıyorum. Ancak ve ancak belki

arkadaşımızın söylediği gibi sendikalar birimlerin de işin içine girerek yani ortak kararlar alınması gibi bir mekanizma üretilebilirse, daha objektivite katan bir mekanizma üretilebilirse belki daha sağlıklı olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ben size, Komisyondaki arkadaşlarıma ve Sayın Bakan Yardımcımıza buradan soracağım: Şimdi, bir anket çıktı geçenlerde gördünüz mü bilmiyorum, işçilere soruyorlar “Geliriniz azalırsa veya düşerse ne kadar süre dayanabilirsiniz?” diye. İşçilerin yüzde 80’inden fazlası “En fazla üç aya kadar dayanabilirim.” diyor. Yani bir bölümü bir ay dayanabiliyor, çok ciddi bölümü de ezici çoğunluğu da “En fazla üç ay dayanabilirim.” diyor. Şimdi, kısa çalışma ödeneği pandemi üç ay sürecek diye öngörülmüştü biliyorsunuz ama şimdi uzatmayı öngörüyoruz, belli sektörler harekete geçemedi. Şimdi, bu çerçevede uzatacağız ama uzatırken de belli sektörlerle ilgili yetki vereceksiniz bu yasayla. En azından bu rakamı yani bu üç aydan fazla dayanamayacak, bir ay dayanamayacak işçilerle ilgili, daha uzun süre daha düşük gelire mahkûm kalacak işçilerle ilgili bir iyileştirmeyi de neden bu yasaya, maddeye işlemedik? Yani çünkü kısa sürede insanlar dayanabilirler, diyelim ki bir ay için borç harç, şu bu dayanabilirler ama üç ay yerine, altı ay yerine dokuz ay sürdüğü zaman aynı rakamı öngörmememiz gerekir Sayın Başkan. Bu işin sosyal boyutunu ben sendikalara da soruyorum buradan yani sizin söz vermenizi istirham ediyorum. Bu anlamda işçilerimizin durumunu da bir dinleyelim; işverenleri dinledik, işçilerin de durumunu dinleyelim. İşçiler sonuç olarak burada çok daha zor durumda kalacaktır. En azından benim önerim: Hep beraber ortak bir önergeyle şu 1.750 liralık rakamı, asgari rakamı daha iyi bir seviyeye yükseltecek bir düzenlemeyi de –Sayın Bakan Yardımcım, size de soruyorum- öngörsek daha iyi olmaz mı değerli arkadaşlar?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gönül çok şey istiyor, elbette biz de arzu ediyoruz ama yani imkânlar ölçüsünde. Kim istemez? Herkes ister tabii.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, isteriz ama bakın, 1.750 lira aya bölseniz, güne bölseniz arkadaşlar... Sayın Cumhurbaşkanının bir simit hesabı vardı, bir çay-simit hesabına gelmiyor arkadaşlar. Yani Sayın Cumhurbaşkanı demişti ki: “Ey vicdansızlar! İşçiye bir çay-simidi bile reva görmediniz.” demişti iktidar olmadan önce, 1.750 lira bir çay ve simide denk gelmiyor. Bu rakamı iyileştirelim diyoruz arkadaşlar. Sendikaların da bir görüşünü alabilir miyiz Sayın Başkanım?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Var mı görüş beyan etmek isteyen arkadaşlar?

Buyurun, kısa kısa görüşlerinizi alayım.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MÜDÜR YARDIMCISI ENİS BAĞDADIÖĞLU – Teşekkür ederim Sayın Başkan söz verdiğiniz için.

Biz görüşümüzü Sayın Komisyon Başkanlığına yazılı olarak bildirmiştik. Burada geçim şartlarıyla ilgili bir bölüme de değinmek istiyorum.

Kısa çalışma ödeneği ilk girdiğinde, ilk etapta işçilerin iş akdinin feshi yerine geçici bir dönem askıya alınması ve askıdaki sürede belirli bir gelire kavuşmaları amacıyla düzenlenip geçici bir koruma olarak öngörülmüştü düzenlenirken. Fakat bir süre sonra bu kalıcı olmaya başladığı durumda çalışanların geçim şartları giderek bozuluyor çünkü geçici olarak öngörülen kısa çalışma ödeneği gelirin yüzde 60’ıyla sınırlı olarak öngörülüyor. Türkiye’de çalışanların yarıya yakını asgari ücret düzeyinde, resmi

olarak o, prime esas kazançları, biraz daha zorlarsanız, 5-10 lira üstüne geldiğiniz zaman yüzde 70'i asgari ücret düzeyinde. Asgari ücretin neti de 2.324 lira. Konfederasyon olarak, TÜRK-İŞ olarak biz yıllardan beri, otuz üç yıldır açlık, yoksulluk sınırını tespit ediyoruz. Şu anda 4 kişilik ailenin açlık sınırı 2.431 lira ki asgari ücretin üstünde. Ücretli çalışanlar bakımından sıkıntı şurada, anketler de yaptık biz: Değil birikimleriyle, ihtiyaçlarını borçlanarak karşılamak durumunda kalıyorlar. O açıdan bizim sizden talebimiz de o yöndeydi, en azından asgari ücret kadar bir ödemenin yapılmasının sağlanması bu pandemi sürecinde olumlu olacaktır nispeten diye düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Var mı başka arkadaşlardan söz isteyenler?

Buyurun.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU HUKUK MÜŞAVİRİ AV. HAMDİ ABDULLAH KOÇOĞLU – Sayın Başkan, söz hakkı verdiğiniz için teşekkür ederim.

Kısa çalışma ödeneğinden birtakım kolaylaştırmalar yapıldı yararlanma anlamında. Yine, aynı şekilde kısa çalışmadan faydalanan sürelerde işsizlik ödeneğinden mahsup edilmeyeceği yönünde düzenlemeler yapıldı. Burada yine miktarın düşük olduğu yönünde bizim birtakım tespitlerimiz var, artırılması yönünde taleplerimiz var ve yine, koşulsuz bir şekilde başvuran işçilerin, iş yerlerinin tamamının faydalandırılması yönünde bir talebimiz var. Yine, kötü niyetli olarak kısa çalışmaya başvuran iş yerleri var, bunların da etkin bir şekilde denetlenmesi gerektiği yönünde bir talebimiz var.

Şimdilik bu maddeyle ilgili söyleyeceklerimiz bunlar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, bir sorumuz vardı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, böyle bir usul yok dedik. Hangisiydi, bir daha söyleyin, bir daha tekrar edin, ben unutmuş olabilirim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu 1.750 lira, bu rakamı uzun süre alan işçiler zorlanıyorlar, daha da zorlanacaklar. Bu rakamı iyileştirmek üzere bir düzenleme...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, söz vereyim, doğru söylüyorsunuz. Şimdi hatırladım, kusura bakmayın.

Ben görüşümü ifade ettim, şimdi Çalışma Bakan Yardımcımız...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşverene para var, işverene kepçeyle veriyorsunuz.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Sayın Başkanım, tabii, gönül arzu eder ki daha yüksek miktarlarda işçimize destek verilsin. Tabii, bu Fon'un büyük bir miktarı tekrar işçilere gidiyor, onun üçte 1 miktarı işverenlere istihdamı korumak üzere gidiyor. Fonun kullanım amaçlarından bir tanesi de istihdamı korumak. Şimdi, şunu arz edeyim: Bizim kısa çalışma ödeneği olarak -tabii, çalışmayı tamamen durduran var, kısmi durduran var- ödediğimiz ortalama yirmi gün üzerine tekabül ediyor, bu 3,5 milyon insana verdiğimiz bu şey de yirmi gün üzerine tekabül ediyor. Demek ki yirmi gün biz veriyoruz, on gün de işveren veriyor. Yani biz denildiği gibi, hakikaten asgari ücret seviyesindeyse 1.752 lirayı buradan alıyorsa, on günlük de diğer taraftan işveren bunu şey yapıyor...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama faaliyetini durduranlar?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Ben ortalamadan bahsediyorum Sayın Vekilim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ortalamadan mı bahsediyorsunuz? Ama olmayanlar da var.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Yani bizim ödediğimiz ortalamadan bahsediyorum. Tabii bunun içerisinde tamamen durduranlara da otuz gün üzerinden veriliyor. Ama bizim verdiğimiz ortalamayı böyle aldığımızda yirmi güne tekabül ediyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 1.750 lirayla ilgili ne düşünüyorsunuz?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Onun üzerine on günlük de işverenden alıyor, onu söylüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Almıyorlar işverenden.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Çalıştırıyor, on gün çalıştırıyor.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Uygulamada hiçbir işveren vermiyor bunu. Sayın Müsteşar, uygulamada hiçbir işveren vermiyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına ilişkin bir önerge var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2037) sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Hakkında Kanun Teklifi'ne 2'nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesi teklif olunur.

MADDE – Salgın ve bulaşıcı hastalıklarla mücadele kapsamında Sağlık Bakanlığı ya da diğer bakanlıklarca alınan tedbirler veya denetimler nedeniyle, iş yerindeki haftalık çalışma sürelerinin geçici olarak önemli ölçüde azaltılması veya iş yerinde faaliyetin tamamen veya kısmen geçici olarak durdurulması hâllerinde, iş yerinde altı ayı aşmamak üzere bu Kanun'un ek 2'nci maddesi kapsamında ve söz konusu maddedeki usul ve esaslar çerçevesinde kısa çalışma yapılabilir. Kısa çalışma hâlinde İşsizlik Sigortası Fon'undan herhangi bir koşula bağlı kalmaksızın o iş yerinde faaliyetin kısmen veya tamamen durdurulduğu tarihte çalışan işçilere kısa çalışma ödeneği ödenir. Bu ödeneğin alındığı süre, işsizlik ödeneğine hak kazanılan süreden düşülmez.

Süleyman Girgin

Abdüllatif Şener

Emine Gülizar Emecan

Muğla

Konya

İstanbul

Kamil Okyay Sındır

Cavit Arı

İzmir

Antalya

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, maddeyle ilgili söz talebi var mı?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bu teklifle, küresel coronavirüs salgını nedeniyle kısa çalışmaya geçen iş yerlerinde kısa çalışma ödeneği şartları ortadan kaldırılarak ödeneğin kısa çalışmaya geçen iş yerlerinde hâlihazırda sigortalı olan herkesi kapsamı ve bu süreç boyunca yapılacak ödemelerin İşsizlik Sigortası ödemelerinden düşülmemesi hedeflenmektedir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 4447 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 26- Geçici 23 üncü madde kapsamında, 1/7/2020 tarihinden önce kısa çalışma başvurusunda bulunmuş olan özel sektör işyerlerinde kısa çalışma ödeneğinden yararlanan sigortalıların; işyerindeki kısa çalışmanın sona ermesi ve aynı işyerinde haftalık normal çalışma sürelerine dönmeleri durumunda, 31/12/2020 tarihini geçmemek üzere kısa çalışmanın sona erdiği tarihi takip eden aydan itibaren üç ay süreyle, 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamı tutarında, her ay bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle işverene prim desteği sağlanır ve destek tutarı Fondan karşılanır.

Geçici 24 üncü madde kapsamında, 1/7/2020 tarihinden önce başvuruda bulunarak nakdi ücret desteğinden yararlandırılan sigortalının haftalık normal çalışma süresine dönmesi durumunda, işveren söz konusu sigortalı için birinci fıkra kapsamındaki destekten ilgili fıkrada belirtilen süreler ve şartlarla yararlandırılır.

Birinci ve ikinci fıkralar kapsamında işverene her bir ay için sağlanacak destek süresi; kısa çalışma ödeneği alanlar için sigortalının geçici 23 üncü madde kapsamında kısa çalışma ödeneği aldığı aylık ortalama gün sayısını, geçici 24 üncü madde kapsamında sağlanan nakdi ücret desteğinden yararlandırılanlar için nakdi ücret desteği aldıkları aylık ortalama gün sayısını geçemez.

Bu madde hükümleri; 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamına giren kurum ve kuruluşlara ait işyerleri ile 2886 sayılı Kanuna, 4734 sayılı Kanuna ve uluslararası anlaşma hükümlerine istinaden yapılan alım ve yapım işleri ile 4734 sayılı Kanundan İstisna olan alım ve yapım işlerine ilişkin işyerleri ve sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar, 5510 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi kapsamında ev hizmetlerinde çalışan sigortalılar ve yurtdışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz.

Geçici 23 üncü madde kapsamında işyerinde uygulanan kısa çalışmadan yersiz yararlanıldığının tespiti veya kısa çalışma başvurusuna yönelik uygunluk tespitinin olumsuz sonuçlanması ya da geçici 24 üncü madde kapsamında nakdi ücret desteğinden yersiz yararlandığının tespiti halinde, işyeri bu madde kapsamında sağlanan destekten yararlanamaz veya yersiz yararlanmış sayılır. Bu madde kapsamında destekten yersiz yararlanıldığının tespiti halinde, yararlanılan destek tutarı işverenden 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

Bu maddeyle sağlanan teşvikten yararlanmakta olan işverenler, bu teşvikten yararlanılan ayda aynı sigortalı için diğer sigorta primi indirimi, teşvik ve desteklerinden yararlanamaz.

Bu madde kapsamında Fon tarafından işverene sağlanan, sigortalı hissesine karşılık gelen destek tutarının sigortalıya ödenmesi işverenden talep edilemez.

Fondan bu madde kapsamında karşılanan tutarlar, gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gelir, gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz.

Cumhurbaşkanı, birinci fıkrada yer alan üç aylık süreyi sektörel olarak ayrı ayrı veya bir bütün olarak altı aya kadar uzatmaya yetkilidir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3037) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 3’üncü maddesiyle 4447 sayılı Kanun’a eklenmesi öngörülen Geçici 26’ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “her ay bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilmek suretiyle işverene prim desteği sağlanır ve destek tutarı Fondan karşılanır.” ibaresinin “her ay bu işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri tüm primler ile kendi sigortalılıkları dolayısıyla Bağ-Kur kapsamında tahakkuk edecek sigorta primlerinden mahsup edilmek suretiyle işverene prim desteği sağlanır ve destek tutarı, 5510 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının a) bendi kapsamında olanlar için Fondan, Bağ-Kur kapsamında olanlar için Hazineden karşılanır.” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Tatlıoğlu

Bursa

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kırkpınar maddeyle ilgili bilgi alalım.

Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkanım, şimdi, burada amaç pandemi döneminde ekonomik aktivitenin azalması nedeniyle, çalışanlarımızı kısa çalışmaya geçiren veya ücretsiz izne ayıran işverenlerimizin ve çalışanlarımızın normalleşme dönemine daha esnek ve ılımlı geçişlerini sağlamak için yeni bir destek sunulmaktadır. Kısa çalışma ve nakdi ücret sonrası dönem için verilecek bu destekle, iş yerlerinin faaliyetlerinin daha erken canlanması ve bu şekilde üretime katkı sağlanması işçilerimizin de çalışma hayatıyla olan bağlılıklarının devamı amaçlanmaktadır.

Burada hedeflenen kişi sayısı 5 milyon 300’dür. Hâlihazırda kısa çalışmadan faydalanan -az öncede ifade ettiğim gibi- 3 milyon 562 bin 124 kişi. Bunun 13,9 milyar TL bir ödemesi oldu, üç aylık süre içerisinde. Yine nakdi ücret desteğinden faydalanan kişi sayısı, 1 milyon 705 bin 147 kişi. Burada toplam olarak 16 milyar 700 bin TL ama bizim burada bu prim desteğinden murat ettiğimiz üç aylık süre içerisinde, aylık olarak 4 milyar, üç ay hesapladığımızda 12 milyar civarında bir miktar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Altı ay hesapladım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Burada 4,5 milyarlık da bir tasarruf sağlanıyor. İşçilerimiz açısından diğerine oranla bir faydası var, nakdi ücret alan çalışanlarımızın emeklilikle ilgili durumları burada biraz daha iyileştirilmiş oluyor. Ben, bunu ifade etmek istiyorum bu maddeyle ilgili.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 16, 700 neydi Yaşar Bey?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Milyar.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 16 milyar 700 bin.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nedir o?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Toplam ödenen, ikisine.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İkisine ödenen toplam miktar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ücretsiz ödenen dâhil mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tabii; dâhil, dâhil evet.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Nakdî ödenek artı kısa çalışma ödeneği toplam; 13,9 biri, 2,8 biri.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Toplam 16,7 milyar TL yapıyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu şöyle arkadaşlar...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bugüne kadar ödenen.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bugüne kadar ödenen, ödenen mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, üç ayda ödenen.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İşsizlik ve şey...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Nakdî destek.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Nakdî destek ve kısa çalışmanın toplamı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yaşar Bey, valla öyle bir madde getirmişsiniz ki...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ne güzel.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sonuna kadar destek veriyorsunuz yani...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bu İşsizlik Fonu'nu yiye yiye gerçekten bitiremedik. Yani İşsizlik Fonu'nu gerçekten dönemin iktidarı çıkarmıştı, 99 yılında sanıyorum. Tamamen kanunu işçilerin ve işsizlerin yararına kullanılması için buraya getirdik ama corona döneminde bütün kaynaklar bitti ve kaynak olan tek bir yer var; İşsizlik Sigortası Fonu.

Yıllardır arkadaşlar bakın, dört yıldır çok inanılmaz bir şekilde burada yasalar geçirdik ve her yasada kaynak olarak İşsizlik Sigortası Fonu gösterildi. İşsizlik Sigortası Fon'undan... Hadi diyelim ki -işin kötüsü, işverenlere belli adımlar atıyorsunuz ondan dolayı yüreğim sızlıyor- olağanüstü bir dönemde yaşıyoruz, burada bir adım atıyorsunuz yani. En azından, bakın, işverene sağlanan teşvik -belki hiç olmasın istiyoruz biz ama- diyelim ki işverene doğru böyle 1 adım atılıyorsa işçiye doğru 3 adım, 4 adım atılması lazım. İşçilere dönük bu adımları biz göremiyoruz, doğrudan gelir desteği olarak bu adımlar maalesef sağlanmıyor ve burada da getirdiğiniz maddeyle İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işverenlere teşvik olarak 24 milyar TL verilmesiyle ilgili Cumhurbaşkanına yetki vermiş olacağız arkadaşlar; 24 milyar TL, çok büyük bir kaynak.

Arkadaşlar, tabii ki buna kategorik olarak karşıyız...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – 24 milyar değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, Ayşe Hanım, altı aya kadar uzatma yetkisi veriyorsunuz Cumhurbaşkanına yani altı ay uzattığı takdirde -12 milyar- 24 milyar TL yapar basit bir hesapla.

Arkadaşlar, şimdi, diyelim ki buna biz kategorik olarak karşıyız ama uygulamaya geçecek, orada da yanlışlıklar olduğunu düşünüyoruz. Sebebi şu: Şimdi, bu pandemi dönemine bir şekilde güçlü giren, öz sermayesi güçlü firmalar vardı ve işçilerini de mağdur etmediler, kısa çalışma ödeneğine de başvurdular; belli anlamda onların sağlığı için de faaliyetlerini durdurdular, talep olmasına rağmen durduran firmalar da söz konusu oldu ama bunun yerine arkadaşlar, çalışmaya devam etmeyi tercih eden firmalar da oldu yani talep vardı ve çalışmaya devam etmeyi tercih eden firmalar oldu aynı

sektörde. Şimdi, siz diyorsunuz ki: “Bu kısa çalışma ödeneğine başvuranlara ben teşvik getiriyorum ama çalışmaya devam edenlere teşvik getirmiyorum.” Bir sefer, burada ciddi anlamda bir haksızlık söz konusu.

Arkadaşlar, ikinci boyutu: Bütün bu teşvikleri biz yıllardır konuşuyoruz, getiriyoruz -bakın, Ayşe Hanım, burada son istihdam verileri var, incelemiştinizdir mutlaka- 61 milyon nüfus var çalışma çağında, iş gücü geçen yıldan bu yana 32 milyondan 29 milyon kişiye düşmüş yani iş gücünden kopmuş insanlarımız; istihdamdan da kopmuşlar, 29-30 milyon olan rakamdan 25 milyona düşmüşüz. Yani eğer ki bu adımlar yani işverene verilen bu teşvikler bir sonuç veriyor olsaydı istihdam rakamı buralarda olmazdı, işsizlik rakamlarımız da bu seviyede olmazdı. Bu adımlar yanlışlar arkadaşlar. Bütünü üzerinde de uzun uzun söylediğim için çok uzatmayacağım.

Bu adımlarla işverene istediğiniz kadar teşvik verin... Dedğim gibi, SGK primi teşviki verdik, vergi teşviki verdik, “Maaşlarını bile biz vereceğiz.” dedik... Bakın, geçen yıl çıkan yasayı hatırlayın, iki yıldır çıkarıyoruz. Ne dedik? “Arkadaş, sen işçi al, maaşını da ben vereceğim.” dedik. Öyle değil mi Sayın Bakan Yardımcım? Öyle dedik. Arttı mı istihdam? Artmadı. Demek ki sorun başka yani yatırım ortamıyla ilgili bir sıkıntımız var. Bu, tabii, daha derin bir mesele, siyasi sebepleri var bunun yani yatırım ortamıyla ilgili ciddi sıkıntılar var. Bununla ilgili demokratik adımları, hukuk açısından adımları, yapısal reformları ekonomik alanda, siyasi alanda atmamız gerekirken hep palyatif tedbirlerle elde avuçta olanı da tüketiyoruz arkadaşlar.

Gerçekten, İşsizlik Sigortası Fonu'yla ilgili ben İŞ-KUR Başkan Vekilimize de soruyorum, Sayın Bakan Yardımcım, siz de cevap verebilirsiniz: Ya, rakam herhâlde ciddi anlamda azalıyor, bu 24 milyar da gittiğinde 100 milyar TL'nin altına düşeceğiz; öyle gözüküyor İşsizlik...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Şu anda 114 milyar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 114 milyar kaldı. E, devam eden teşvikler de var; herhâlde bu 24 milyar da gidecek, artı, devam eden kısa çalışma ödeneği...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ben şöyle hatırlıyorum: Sanki “Bunları kullanalım.” falan diyen sizdiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, kullanalım ama patronlara vermeyelim diyoruz, biz işçiye verelim diyoruz arkadaşlar. İşçiye hepsini kullanalım. Bakın, yasa getirin, deyin ki: “10 milyon işsize her ay 2.500 lira doğrudan gelir desteği verelim.” Hemen el kaldıracağız, “evet” diyeceğiz. Doğrudan işçiye verelim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bak, böyle yaparak işçinin işini kaybetmesinin önüne geçiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır; değil. Bakın, Nilgün Hanım, size söyleyeyim: Bakın, siz bu teşvikleri veriyorsunuz, patronlara gidecek. Patronların sıkışık olanları da var, hâli vakti çok iyi olanları da var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bize gelmiyor Garo Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır; size gidiyor, size gidiyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Binlerce çalışanımıza gidiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, size gidiyor.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – İyi de kısa çalışma ödeneği işçiye verildi; bu 17 milyon, bugüne kadar işçiye verilen para.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, yapmayın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Neyse, polemik yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şu anda teşviklerde dünyada en kötü sırada Türkiye var, biliyor musunuz? Niye? “250-300 milyar lira destek verdik.” diyorsunuz değil mi? Yüzde 90’ı yeniden yapılandırma, borç erteleme, şu bu. Doğrudan gelir desteği 17 milyar, 20 milyar TL ya. Dünyada en düşük sıradayız, OECD ülkeleri arasında pandemi sırasında doğrudan gelir desteğinde en geri sıradayız. İşçimize ne önerdik? “Git bankaya, borç al.” dedik, doğrudan gelir desteği vermedik arkadaşlar. Bu anlamda işçinin de işverenin de geleceği ipotek altına alındı.

Bakın, bu açıdan yapmamız gerekeni söyleyeyim: Bir skandal durum daha var Sayın Başkan. Biliyorsunuz, bordroda -bütün işçi temsilcileri burada var- ne yapılır? İşçinin bir brüt maaşı vardır, 3 bin lira, 4 bin lira...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sen patron olduğun için iyi bilirsin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşçi de oldum, işveren de oldum.

3 bin lira, 4 bin lira brüt rakam. Ne yapar işveren? Arkadaşlar, buradan işçi payını keser, SGK işçi primini keser devlete yatırmak üzere, öyle değil mi? Kendi işveren primini de koyar. Şimdi, ne diyor madde biliyor musunuz, skandal orada. Madde diyor ki arkadaşlar: “Bu madde kapsamında Fon tarafından işverene sağlanan, sigortalı hissesine karşılık gelen destek tutarının sigortalıya ödenmesi işverenden talep edilemez.” Yani işveren sigortalının primini kesecek, ne güzel, kesti; e, sonra devlete yatırmayacak yani devlet diyecek ki: “Ben İşsizlik Sigortası Fonu’ndan onu karşılıyorum.” Ama kesmiş olacak arkadaşlar yani orada bir haksızlık yok mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - 200 lira, 300 lira, 400 lira işçiden kesecek ama bunu devlete yatırmayacak. Devlet diyecek ki: “Ben o primi İşsizlik Sigortası Fonu’ndan...” Yani işçinin kesilmiş primi, işçinin fonundan bir kez daha işverenin ödememesi için işverene teşvik olarak verilecek. Büyük bir adaletsizlik yok mu burada Ayşe Hanım? Var. Yani bu anlamda burada ciddi bir skandal maddeyle karşı karşıyayız arkadaşlar.

Son olarak müsaadenizle şunu da söyleyeyim Sayın Başkan: Arkadaşlar, burada işverenlerden de başvuran kadar başvurmamışlar var; onu söyleyeyim. İşverenlerden, çeşitli sektörlerde de -burada Cumhurbaşkanına sektörel yetki de veriyoruz- başvuranlar/başvurmamışlar konusunda ciddi ayrımlar var ve 24 milyar TL’yi belli sektörlerle aktaracaksınız. Bakın, size söyleyeyim...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – İsrarla “24 milyar” diyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Altı aya kadar uzatma yetkisi veriyorsunuz, üç ayla sınırlayın, 12 milyar diyelim Ayşe Hanım. Altı aya kadar uzatma yetkisi verdiniz mi 24 milyar gider.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Şimdi, burada mesela belli sektörlerde, araba sektöründe 3 vardiya çalışıyor yani düşünün ki Tofaş, Renault, şu bu çalışıyor; ya, siz buraya niye bu teşviki veriyorsunuz, niye veriyorsunuz arkadaş, niye veriyorsunuz? 3 vardiya çalışıyor ya. Bakın, burada yapmamız gereken ne biliyor musunuz? Size söyleyeyim: İlla yapacaksanız zor durumda kalan yani bu şartlardan yararlanamayan sektörlerle, zorlanan sektörlerle belli teşvik verilecekse verilsin. Karşılığınız ama o da hazineden verilsin, İşsizlik Sigortası Fonu’ndan değil. Bunları desteklemek gerekir ama siz, 3 vardiya çalışan Tofaş’a, Renault’a milyarlarca lira teşvik vereceksiniz. Şu anda imalat sanayisinde 3 vardiya çalışan sektörlerle milyarlarca lira teşvik aktaracaksınız.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama zaten Tofaş çalıştırıyorsa kısa çalışma ödeneğinden yararlanmamış demektir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, yararlandı, iki ay boyunca yararlandı; kapattı. İki ay yararlandı arkadaşlar, nisan ve mayısta kapattı, hazıranda tekrar faaliyete geçti. Sen diyorsun ki: “Sen nisan, mayısta kapattın...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yararlandıysa o faydalanamayacak zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, arkadaşlar, çalışana teşvik veriyorsunuz yani şu anda 3 vardiya çalışan sektörlere teşvik veriyorsunuz. Büyük bir yanlış, büyük bir skandal var. Yani bunun derinlemesine tartışılması lazım, böyle “Torba yasa içinde bir madde yalap şap getirelim, işverenlerin şu anda desteğe ihtiyacı var...” İşverenler de bu şekilde abat olmaz, işçi de abat olmaz. İşçinin fonunu işçi için kullanalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Bir konuya açıklık getireyim burada, o biraz kargaşaya geldi, yanlış anlaşılmaya neden olabilir. Kanun teklifinde şunu söylüyor: “Normalleşme sürecine geçen işletmeye işçi başına verilecek olan 44 lira, sosyal güvenlik primleri ödemeleriyle mahsuplaşır.” Şimdi, oradaki kullandığınız ifade, bir cümle okudunuz hatırlarsanız, diyor ki: “Onu nakit olarak vermeyeceksin, işçinin sosyal güvenlik primiyle mahsuplaşacaksın yani onu o şekilde ödeyeceksin.” Herhâlde bunu kastediyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşçiden kesiyor primi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, hayır; şöyle: İşçinin sosyal güvenlik primini ödüyor yani devletten aldığı, hazineden aldığı parayla bir şekilde o primle mahsuplaşıyorlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - İşçinin cebine giriyor mu?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ama işçinin şeyini ödüyor neticede.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İşçiden niye kesiyor? İşçiden kesilmesin o zaman Sayın Başkan.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ama işçinin sigortası ödeniyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, devlet ödüyor ya, işçiden kesip ödenmesin.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – İşsizlik Fonu’ndan ödeniyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Hayır, “İşçiden prim kesilmez.” diyelim o zaman bu dönemle ilgili.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkanım, bir kısa açıklama yapayım, şimdi tekraren o sorular gelebilir onun önünü almak adına da söyleyeyim, belki eksik anlatmış olabiliriz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bu üç aylık kısa çalışma ödeneğinden faydalanan firmalar, üç ayın bir ayında faydalandı, on gününde faydalandı, yirmi gününde faydalandı ya da üç ayın tamamında faydalandı; daha sonra bu kapsamdan çıktı ve imalata, üretime tekrar katıldılar. Bu yaptığımız düzenleme, geçtiğimiz üç aylık dönemde bu kısa çalışma ödeneğinden faydalandığı üç ayın ortalaması yani bir ay on gün, bir ay yirmi gün, bir ay beş gün faydalandı; üçünün ortalaması kadar önümüzdeki üç ay... Yani on gün faydalandıysa aslında on günlük teşvik alacak, yani üç ay faydalandıysa, üst üste üç

ay -doksan gün- faydalandıysa doksan gün teşvik alacak. O zaten çıkmamış o kapsamdan, hâlâ teşvik kapsamında demek bu ama işini düzeltmiş ve imalata geçmişse ve geçmişte yirmi gün kullanmışsa sadece yirmi günlük alacak bu teşviki, tamamında almayacak.

Bu açıklamayı da yapmış olayım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, işçi primini niye kesiyorsunuz bu dönemde, patrona veriyorsunuz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 12 milyara da bir açıklık getireyim.

Sayın Paylan, şimdi tabii ben Sayın Bakanla yapmış olduğum görüşmelerde de -birtakım tartışmalar yaptık biz de geçmişte- bu 12 milyar liralık, üç aylık 12 milyar liralık meblağ, hesaplama, maksimum olabilecek bir sınır ama tahmini beklentisi bunun yüzde 50'si civarında olacağı yani 6 milyar, 7 milyar ilk üç ay; bir o kadar da ikinci üç ay şeklinde; onların tahmini o yönde. Bir açıklayıcı bilgi olarak bana aktardığı için size de onu aktarma gereğini hissettim.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii bu gelen kanun teklifiyle özel sektör iş yerlerinde kısa çalışma ödeneğinden yararlanılanlar ile nakdi ücret desteğinden yararlanılanların çalıştıkları iş yerinde haftalık normal çalışma sürelerine dönmesi amaçlanıyor -normalleşme sürecine- ve dönmeleri hâlinde de asgari günlük kazancı geçmemek üzere sigortalı ve işveren paylarının tamamının 31/12/2020 tarihini geçmemek üzere üç ay süreyle İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanması amaçlanıyor.

Şimdi, tabii burada arkadaşlarımız da Komisyon üyelerimiz de değiniyorlar, birkaç sorun var. Yani öncelikle tabii ki biz yani devlet, Türkiye Büyük Millet Meclisi, bir taraftan işvereni de çalışanı da dengeli bir şekilde düşünmek zorundayız. Sonuçta çalışan olmadan işveren iş yapamaz, işveren olmadan da çalışan para kazanamaz. Yani, öncelikle bunu belirtelim ne işçiye karşı ne çalışana karşı bir düzenleme yapmamamız gerekiyor burada.

Ancak, buradaki en büyük sıkıntı şu: Esnaf ve işverenlere SGK prim desteği verilmesi belki özünde doğruymuş gibi görülebilir yani ihtiyaç var, bir pandemi sürecindeyiz, sıkıntı var, esnafın da iş yerini açık tutmasına destek olmak gerekiyor filan ama şimdi yanlış olan gerçekten burada İşsizlik Sigortası Fonu'nun kullanılıyor olması. Yani, artık dilimizde bunu söyleye söyleye tüy bitti gerçekten. Aysbergin görünen yüzüyle uğraşıyoruz, böyle denizin üzerinde küçücük; ya, aşağıda çok büyük bir problem var. Bu düzenlemeler, bu getirdiğimiz düzenlemeler yapısal hiçbir değişikliğe yol açmıyor, hiçbir şekilde etkisi olmuyor hakikaten; işsizlik rakamları düşmüyor, insanların açlık sınırı sürekli yükseliyor, aldıkları gelirler düşük. Yani, bu getirilen kanun teklifleri daha iyi değerlendirilmeli. Bakın, iki ay önce geldi bu maddeler, şimdi iki ay sonra tekrar aynı şeyleri burada konuşuyoruz.

Şimdi, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanması doğru bir şey değil öncelikle. İşsizlik Sigortası Fonu'ndan aslında çalışanlara ücret desteği, nakit desteği vermek zorundayız, bunu vermiyoruz; hakikaten ortalamalara baktığımız zaman dünya ülkelerinin çok gerisindeyiz. İşte o zaman burada denge bozuluyor Sayın Başkan, denge bozuluyor. Biraz önce bahsettiğim işveren ve işçi arasında dengeli bir dağılım yapma... İşverene sahip çıkarken işçiye, emekçiye sahip çıkma noktasındaki dengeyi bozuyoruz. O zaman onlara da nakdi ücret desteği verelim, İşsizlik Fonu onların hakkı asıl.

Ayrıca arkadaşlarıma da katılıyorum yani eğer bir prim desteği veriliyorsa neden işçiden hâlâ bir kesinti yapılıyor bu süreçte? O kesinti de yapılmasın işçiden.

Ya, şimdi, bir de baktığımız zaman ben şu nakdi ücret desteğine bir değinmek istiyorum, bu İŞKUR'un haziran bülteninde yayınladığı rakamlar üzerinden, ücretsiz izin uygulanmasıyla ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler ne aldılar? Günlük 39,24; aylık 1.177 TL bir gelir onlara verilmesi öngörüldü ama rakamlara baktığımızda Nisan-Haziran 2020 döneminde 1 milyon 705 bin 147 kişi nakdi ücret desteği almış, bu kapsamda yapılan ödemeye baktığımız zaman ve bir işlem yaptığımızda aslında işçilere aylık 547 TL verildiğini görüyoruz. Yani bu gelir işçinin cebine de girmemiş, böyle de bir durum var ve şimdi biz bu insanları, bir süre daha -Cumhurbaşkanına üçer aylık sürelerle altı ay daha süreyi uzatma yetkisi de vererek- bu ücretlere mahkûm hâle getiriyoruz. Zaten, bu uzatılan kısa çalışma ödeneği ve ücretsiz izin ödeneği desteği miktarıyla, çalışanlara kredi ve kredi kartı borcu sonucunu doğurdu; insanlar geçinemediler, kredi kartlarına yüklendiler, krediler çekmek zorunda kaldılar.

Şimdi, baktığımız zaman çalışanın maaşı kaç lira olursa olsun ona bu süreçte 1.168 TL ya da 1.700 küsur TL ücretsiz izin aylığı -ve işten çıkış yasağı nedeniyle de- bunu veriyoruz. İşten çıkışı da yasak, e, geçinmiyor, ekonomik sıkıntı içerisinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben geneli üzerinde yaptığım konuşmada da belirtmiştim: İşçi sıkışmış durumda, emekçi sıkışmış durumda; çareyi sadece borçlanmayla arıyor artık, borçlanıyor, bir çıkmaza giriyor. Bakın, biz çok ciddi bir krizle karşı karşıya kalacağız. Yani üç ay, üç ay, üç ay... Bu şekilde bu iş yürümez, daha yapısal çözümler bulmak zorundayız. Yani, işverenlere verilecek destek kadar çalışanlara da destek vermek zorundayız. En azından, mesela, bu süreçte neden asgari ücret ve asgari ücrete yakın geliri olanlardan vergi alınmamasını konuşmuyoruz? Neden onları biraz daha bu anlamda da rahatlatmıyoruz?

Yani, benim söyleyeceklerim, bu maddeyle birlikte hiçbir çözüme ulaşılmayacaktır; işçi yine sıkışmaya, borçlanmaya devam edecektir ve işverenin de işinin daha iyi olmasına, istihdamı artırmasına hiçbir katkısı olmayacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, tabii “İşsizlik Sigortası Fonu, işveren sigortası fonuna dönüştü.” diye tümü üzerindeki görüşmede altını çizerek söylemişim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, üretim elbette devam etmeli. Devletin görevi, ülkede çarkların dönmesini sağlamak; bunu sağlayacak olan da yürütme. Şimdi, çarkların dönebilmesi için yani bir işletmede üretimin devam etmesi için üretim giderlerine baktığımızda, örneğin enerji bir üretim gideri veya ham madde bir üretim gideri, amortisman bir üretim gideri -yani sabit giderler, değişken giderler, işletme giderleri ya da diğer adıyla- işçilik de bunlardan bir tanesi ama üretimi devam ettirmenin tek yolunu “İşçilik giderlerini ne kadar kısarsız, üretim devam eder.” gibi tek bir gider kalemi üzerinde yoğunlaştırarak kararlar alıyoruz. Yani Covid-19 çıkmış, mertlik bozulmuş. Ülkede Covid-19'un yarattığı ekonomik, üretime dair, sektörel sıkıntıların yükü; mali yükü, ekonomik yükü tamamen ücretlinin sırtına yükleniyor. İşçiye ne kadar kısarsız, ne kadar...

Bakın, 132 milyarlık İşsizlik Sigortası Fonu'ndan 7 milyar daha kullanılsa milyonlarca işçinin 1.168 lira yerine asgari ücret alabileceğini de biliyoruz. Yani, bu bence özellikle üzerinde durulması gereken... Hele hele şu madde değişikliğinde “Bu madde kapsamında Fon tarafından işverene sağlanan sigortalı hissesine karşılık gelen destek tutarının -yani işçinin sigorta hissesi olarak karşılık gelen tutarının- sigortalıya ödenmesi işverenden talep edilemez.” deniyor. Yani işçiler “Devlet bunu destek olarak veriyor, ben geri istiyorum, bu benim hakkım.” deme hakkına da sahip değil. Yani işçiyi, ücretliyi, bu ülkede hayatını sürdürmek isteyen, asli varlığımız olan, devletin asli unsuru olan insanı, çalışanı ve ücretliyi yok sayarak nereye kadar gideceğiz, nereye kadar bu çarklar döndürülecek bu sayede? Bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Bu maddeyle yeniden getirilen sigortalı ve işveren paylarının tamamının işte 31/12/2020 tarihini geçmemek üzere üç ay süreyle İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanıyor olması işçinin hakkı olan Fon'un, işçi için kullanılması gereken Fon'un işverene...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bitirdim Sayın Başkanım. Son kelimemi bile söyletmediniz ha.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Aa, şimdi üzüyorsunuz beni ama.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İşçinin hakkı olan, emeğinin, alın terinin hakkı olan bir fonun işverene devredilmesinin, üretimi sürdürmek adına olduğu ifade edilebilir, işçinin işini, istihdamı sürdürülebilmek adına ifade edilebilir ama bir üretimin salt işçilik gideri yoktur, buna diğer bütün kalemlerle bütünsel bakmak gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi, 3'üncü maddeyi görüşüyoruz. Burada da önceki maddede iddia ettiğim gibi bir Anayasa'ya aykırılık var; tutanaklara bunu geçirmek istiyorum çünkü Cumhurbaşkanına verilen bu yetkinin hiçbir dayanağı yoktur Anayasa'da.

İkincisi: Daha önceki bir kanun teklifi nedeniyle Genel Kurul görüşmeleri sırasında anlatmış olduğum bir olayı burada tekrar edeceğim. Benden daha yaşlı olan bir kanun var, maliyeciler bilir, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun. 1953 yılında yasalaşmıştır ve o günden bugüne kadar tüm kamu kurumlarında, sadece vergiler açısından değil, tüm kamu kurumlarında kamu alacaklarının tahsiliyle ilgili usul hükümlerini düzenleyen bu yasa bugüne kadar çok az değişikliğe uğramıştır, birtakım teknik gelişmelere bağlı değişiklikler dışında fazla bir değişikliğe uğramamıştır. Doktora yaparken bir hocamız vardı, Maliyede genel müdürlük yapmış, “Şerif Ercan” adında, daha sonra 1991 yılında 19'uncu Dönemde Milletvekilliği de yaptı, o anlatmıştı. Bu Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un hazırlanmasında en büyük emek Ayaşlı Mehmet Efendi mi dedi, Hasan Efendi mi dedi, birine aitmiş; bir görevli, daire başkanı düzeyinde vesaire. Her gün Ayaş'tan merkebiyle gelirmiş, 50'li yıllar veya 40'lı yıllarda da çalışmıştır muhtemelen. Merkebinin Ulus'taki Maliye Bakanlığının orada münasip bir yere park eder, sonra gelir, mesaisini harcar, yoğun bir şekilde çalışmış. Bu Ayaşlı Mehmet Efendi'nin veya Hasan Efendi'nin titizliği burada yok arkadaşlar. (Gülüşmeler)

Ya, Allah aşkına şu 6183 sayılı Kanun’u alın, bugünün gözüyle bir okuyun, bir de şu düzenlediğimiz tekliflere bir bakın; inanın utanırsınız. Yani ben bu metne baktığım zaman sıkılıyorum. Çok basit yani bütün maddelerini, fıkralarını anlatmaya gerek yok. Şimdi, muhasebecilik yapanlar bilir, maliyeden anlayanlar bilir, sigortayla uğraşanlar da bilir; bir işçinin ücreti hesaplanırken brüt ücret yazarsınız, sonra net ücrete ulaşırsınız ve o net ücreti eline verirsiniz işçinin. Net ücrete ulaşmak için muhasebecinin brüt ücretten düşüğü kalemler arasında işveren sigorta primi vardır. Neden düşer? Çünkü işçinin brüt ücretinden kesilerek işveren tarafından stopaj yoluyla sigortaya ödenen bir kalem o. Netice itibarıyla bu işçinin ücretinden ödenen bir kalem olduğu hâlde net ücretin hesaplanması dikkate alındığı hâlde buraya bir düzenleme getiriliyor 3’üncü maddeye, deniliyor ki: “İşçinin de işverenin de sigorta primi İşsizlik Fonu’ndan karşılanacak.” İşsizlik Fonu’ndan karşılanacaksa brüt ücretinden siz işveren sigorta primini keserek net ücrete ulaşamazsınız çünkü işveren stopaj yapmadığına göre de net ücretin hesaplanmasında o kalemi çıkarsınız, yani o kalem kadar sigorta, işçi sigorta primi kadar net ücreti artmış olur. Ama olmaz, niye olmaz? Hemen bir fıkra yazılmış. Bu fıkra deniliyor ki: “Bu kesilmeyen, kesinti yapılmayan işçi sigorta primini işçi işverenden isteyemez.” Arkadaşlar, buraya bu fıkrayı yazmış olmak suretiyle işçinin hakkını almanız mümkün değil. Bu, yasalaşma tekniğine aykırı zaten. Net ücretle ilgili kırk yerde kanun maddesi var. Siz bunu buraya yazdınız diye, işçiye devletin verdiği işsizlik sigortasından hem de işçinin parasından verdiğiniz şeyi, işçi sigorta ücretini keserek önleyemezsiniz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, bir düzeltme yapabilir miyim? İşsizlik Fonu’na işveren de prim ödüyor ama.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya, bordroda ne var biliyor musunuz? Bordroda şu var: İşveren primini işveren kendi cebinden öder. İşçinin primini ise işçinin brüt ücretinden keserek öder. Aradaki fark bu. Sen tutup da hem işçi hem işveren primini devlet olarak işsizlik sigortasından vereceksin, sonra da diyeceksin ki “Bundan işçi yararlanamaz.” Nasıl yararlanamaz? Yararlanır arkadaş.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, benim anlatmak istediğim işveren de ona para veriyor, işveren ödüyor ama.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ama deminki açıklamalardan anlıyorum ki bu teklifi düzenleyenler buraya böyle çalakalem bir şey yazmakla işi hallettik zannediyorlar. Böyle bir düzenleme olmaz, bu maddenin baştan sonra mantıklı olması lazım. İşçinin hakkını sen nasıl gasbedeceksin? Yani her şeyde bir düzensizlik, bir özensizlik, bir rastgele davranış... Yani biraz Komisyona da Genel Kurula da topyekûn Türkiye Büyük Millet Meclisine de saygı duyarak insanlar bir metin hazırlar getirir buraya.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nasılsa amele var, düzeltir Sayın Başkanım düzenlemeleri, nasılsa amele var!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Başkan.

Öneriyle kısa çalışma ve ücretsiz izin uygulaması sonrasında işbaşı yapan işçiler için işverenlere İşsizlik Sigortası Fonu’ndan büyük bir destek verilmesi öngörülmüyor. Sigortalının SGK primi ile işverenin SGK prim toplamı prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanarak işverene teşvik olarak verilecek. Örnek vermek istiyorum: Bir iş yerinde çalışan 30 işçi var diyelim, altmış gün kısa çalışma ödeneği almış ve hiçbir işçi iş yerine gitmemiş olsun. Bu işletme daha sonra 30 işçisiyle tam zamanlı olarak çalışmaya başlıyor. Yeni düzenlemeyle işveren altmış gün 30 işçinin işçi ve işveren sigorta payını ödemeyecektir ama bu paranın sigortalı tarafından talep edilmesi engelleniyor. Nasıl

mi? Maddenin sondan 4'üncü fıkrasına baktığımızda “Bu madde kapsamında Fon tarafından işverene sağlanan, sigortalı hissesine karşılık gelen destek tutarının sigortalıya ödenmesi işverenden talep edilemez.” diyor. Yani ara sıra da söylüyorum, zaten sermayeye gelince sana sevdanın yolları, işçiye, emekçiye gelince sana kurşunlar.

Şimdi arkadaşlar, Türkiye’de işverenlerin ödediği işsizlik sigortası prim oranı zaten düşüktür. Uluslararası Sosyal Güvenlik Kurumunun ve Amerikan Sosyal Güvenlik Örgütünün birlikte yayınladıkları “Dünya’da Sosyal Güvenlik Programları Kitabı”nda çeşitli ülkelerde işçilerin ve işverenlerin ödediği işsizlik sigortası prim oranlarından bir iki örnek vermek istiyorum. Örneğin, Yunanistan’da işçi prim oranı sıfır, işveren prim oranı 3,17; İtalya’da işçi prim oranı sıfır, işveren prim oranı 2,26; Hollanda’da işçi prim oranı sıfır, işveren prim oranı 4,22; Türkiye’de işçi prim oranı yüzde 1, devlet yüzde 1, işveren prim oranı da yüzde 2. Yani Türkiye’de işverenlerin ödediği işsizlik sigortası prim oranı zaten düşük. İşsizlik Sigortası Fonu Bülteninin Haziran 2020 sonu durumuna göre İşsizlik Sigortası Fonu’ndaki kaynak 2019 yılı sonunda 131 milyar 541 milyon iken 2020 Haziran sonunda 117 milyar 635 milyona düşmüştür.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Toparlayalım Sayın Vekilim.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Yeni başladık Başkanım, müsaadenizle.

İşsizlik Sigortası Fonu’nun amacı, işçilerin işsizlik durumunda onlara bir destek vermektir. Mevcut uygulamada herhangi bir iş yerinde son üç yıl içinde en az 450 gün prim ödemiş olanlar işsizlik ödeneğinden yararlanamamaktadır. Birçok ülkede iş gücü piyasasına yeni giren ve iş bulamayan kişilere de işsizlik ödeneği verilirken Türkiye’de getirilen bu koşul birçok kişinin işsizlik ödeneğinden yararlanamaması sonucunu doğurmaktadır. Nitekim 2020 yılı Haziran ayında işsizlik sigortasından ödenek alan kişi sayısı 464.930’dur Fon’daki kaynak 450 gün prim ödeme koşulunu yerine getiremeyen veya iş gücü piyasasına yeni girecek hiçbir prim ödemesi yapamayan kişilere de işsizlik ödeneği ödenmesi için kullanılmalıdır. İşsizlik ödeneği ödeme süreleri birçok ülkedenkinden daha kısadır. İşsizlik Sigortası Fonu kaynakları işsizliğin arttığı ve süresinin uzadığı günümüzde ödeme süresinin uzatılmasında kullanılmalıdır.

İşçinin iş sözleşmesinin, işçi veya işveren tarafından sona erdirilmesinde işçinin işsizlik ödeneğinden yararlanabileceği durumlar sınırlıdır. İşçinin kendi isteğiyle işten ayrılması, emekli işçinin işten çıkartılması veya işten ayrılması işverenin haklı nedenle feshi durumlarında da işsizlik ödeneğinin ödenmesi sağlanmalıdır. İşsizlik ödeneği miktarı düşüktür, yasaya göre günlük işsizlik ödeneği sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının yüzde 40’ıdır. Bu şekilde hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı 4857 sayılı İş Kanunu’nun 39’uncu maddesine göre: “16 yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde 80’ini geçemez.” maddesi vardır. Bu sınır kaldırılmalıdır.

Türkiye’nin yakın ilişki içinde olduğu ülkelerde bu konulardaki düzenlemeler Türkiye’den çok farklıdır. Uluslararası Sosyal Güvenlik Kurumu ve Amerikan Sosyal Güvenlik Örgütünün bu konudaki son raporuna göre; Yunanistan’da eğer işçi en az 125 gün çalışmışsa beş ay süreyle ayda 360 Euro işsizlik ödeneği almaktadır, İtalya’da işsiz kalan işçiye işsizlikten önceki 4 yıllık süre içinde prim ödediği sürenin yarısı kadar işsizlik ödeneği verilmektedir, Almanya’da işsizlik ödeneği miktarı işçinin son net ücretinin yüzde 67’sidir ve yirmi dört aya kadar işsizlik ödeneği ödenabilmektedir.

Arkadaşlar işsizlik sigortasından yararlanma koşulları ülkemizde dar tutularak işçilerin yararlanmasını sınırlandırır koşullarda her vesileyle İşsizlik Sigortası Fonu’ndan işverenlere teşvik yapılması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bitiriyorum.

Fon, işverenler için oluşturulmuş bir fon hâline getirmekte, adı “İşsizlik Sigortası Fonu” ama pratiğinde işverenleri destekleme fonuna dönüşmüş hâle getirmektedir. İşverenler yapılacak destek, iş yasasında işçilerin haklarını sınırlandırarak ya da işsizlik sigortası kaynaklarını kullanarak yapılma alışkanlığına son verilmelidir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Ben bu maddeyle ilgili öncelikle şunu ifade edeceğim: Belki yazımla ilgili hatalar olabilir ama çok iyi kurgulanmış bir madde ve burada birçok arkadaşımızın dile getirdiği talepleri karşılayan bir madde. Nasıl? Şimdi, kısa çalışma ödeneği 1.750 lira mı? Az diyoruz, az. Maddi ücret desteği 1.170 lira az mı? Az. Bu madde diyor ki: “İşçiye çalıştırırsan 2.324 lira işçi alacak.” Yani, kısa çalışma ödeneğinden ve nakdi ücret desteğinden çok daha yüksek bir para almasını öngören bir madde; bu gözle de bakalım yani o anlamda iyi kurgulanmış bir madde. İşçiye “Sen kısa çalışmada kal.” ya da işverene “Kısa çalışmayı devam ettir.” 1.750 lira alsın mı daha iyi? “Çalıştır, işçi 2.300 küsur lira alsın.” mı daha iyi? Yani, hem işvereni hem işçiye düşünen hem de İşsizlik Sigortası Fonu’nu düşünen bir madde. Nasıl düşünüyor? Üç aylık ödeme 16 küsur milyar lira, bu uygulamayla 12 milyar liraya düşürülüyor, Fon’dan ödenecek tutar. Yani bu gözle baktığımız zaman madde iyi kurgulanmış. Ha, yazımda eksiklikler varsa onu düzeltebiliriz.

Bu işçi ücreti üzerinden kesilen SGK primine gelirsek şimdi maddeye bakarsak “Sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamı tutarında” destekliyor, burada bir baz alıyor yani “İşsizlik sigortasını buradan ödüyorum.” demiyor, baz alıyor. Maddeyi tümüyle okursanız bu çok net ifade ediliyor. Yani o nedenle o hükmü getirmek zorunda kalıyor. Yani bu bir anlamda Fon’dan karşılanıyor. İşte, şöyle baktığımız zaman Sayın Bakanım da anlattı. Şu an bekar işçinin asgari ücreti ne? 2.943 lira, işverene maliyeti ne? 3.458 lira. Şimdi, burada işçi ve işveren SGK primleri toplamına baktığımız zaman 868 lira, bu mu karşılıyor Fon’dan? Yani 3.458 lira işveren maliyetinin bu kadarlık kısmını Fon’dan karşılamış oluyor. Yani, tekrar işçiye kesilen prim ödenmesinin burada söz konusu edilmemesi lazım, neden? Çünkü burada baz alınıyor yani “Desteklenecek tutar belirlenirken işçi ve işveren sigorta primlerinin toplamı tutarında bir destek sağlanır.” diyor.

Ama Garo Bey’in bir sözüne ben de katılıyorum

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bitiriyorum.

Bu şu anda normalleşmiş iş yerlerini kapsamaması lazım hakikaten. Yani bugünden sonra normalleşmeye geçenlere bu desteğin sağlanmasının daha doğru olacağını düşünüyorum. Yani mayısta kısa çalışma yapmış, haziranda dönmüş işe yani ben ona ne desteği vereceğim; aferin desteği mi, erken döndün desteği mi?

Şu anki kısa çalışmadaki ya da ücretsiz izindekileri kapsayan normalleşmeye dönük bir düzenleme olmasının daha doğru olabileceğini düşünüyorum. Yani geçmişte nisanda zora düşmüş, kısa çalışmaya başlamış, ücretli izne ayırmış ama mayısta siparişler almış, işi düzelmiş, rahatlamış. Burada buna destek vermenin amacını ben tam kavrayamadım yani bu konuda aydınlatırlarsa... Ama şu an “Ücretsiz izindeki ya da kısa çalışmadaki işçileri tam çalıştır bu desteği vereyim.” mantıklı, iyi kurgulanmış. Mantıklı bana göre.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben burada Sayın Bakanımız Abdülatif Bey’e sonuna kadar katılıyorum, hakikaten de burada çok ciddi bir adaletsizlik var. Burada deniyor ki “İşverene prim desteği sağlanır.” diyor. Hakikaten de işverene prim desteği sağlanıyor fakat sigortalıya, işçiye neden destek sağlanmıyor? Ben yanlış hatırlıyor, yanlış biliyor olabilirim ama 890 lira sigorta priminden bahsediliyor. E, bunun bir kısmını da işçi veriyor yani bunun hepsini işveren vermiyor ki, bu sigorta priminin bir kısmını da işçi veriyor. Yani işveren bunun tamamından faydalanırken işçi de en azından verdiği kısmı için neden faydalandırılmasın? Şimdi, bu pandemi döneminde, evet, işverenler, esnafımız çok ciddi sıkıntılar çekti ama işçilerimiz de çok sıkıntılar çekti. Neden burada bu adaletsizliğe göz yumuluyor, onu merak ediyorum. Burada mutlaka bir düzeltme yapılması gerekir. Burada işveren İşsizlik Fonu’ndan faydalandırılıyor ama işçinin İşsizlik Fonu’ndan faydalanmasının önüne geçiliyor; bu da ciddi bir adaletsizlik ortaya koyuyor ve buradaki esas sıkıntı -benden önceki milletvekili arkadaşlarım da belirtti, hatipler de belirtti- belki de en büyük sıkıntılardan bir tanesi işsizlik sigortası hak etme koşullarının ağırlığından kaynaklanıyor çünkü böyle olmamış olsaydı, biz bu 2’nci maddede değişikliğe gittiğimiz geçici 23’üncü maddeyi yapmak durumunda kalmayacaktık. Neden bunu yaptık? Çünkü, işte, üç yıl altı yüz gün, son yüz yirmi gün olan koşulları biz üç yıl dört yüz elli gün, son altmış günlük prim ödeme esasına getirdik. Esasında, bu koşulların daha da esnetilmesi lazım yani mümkün olduğu kadar bu İşsizlik Fonu’ndan işçinin faydalanmasının yollarının açılması gerekli. Burada esasında bir düzenleme yapılmış olsa, bu koşullar daha da uygun hâle getirilmiş olsa ben bu geçici 23’üncü maddelere veyahut da bunun gibi düzenlemelere gerek kalmayacağını düşünüyorum.

Bir de 477 bin tane iş yerinin müracaat ettiğinden bahsedildi; bunlar müracaat edenler mi, yoksa kabul edilenler mi, bunu sormak istiyorum. Toplam 3 milyon 600 bin kişi kısa çalışma ödeneğinden...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Kabul edilenler.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bunlar kabul edilenler. 2 milyon küsur iş yerinden müracaat eden ne kadardı?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yüzde 85’i kabul edildi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yüzde 85’i mi? Bilgi olarak ben bunu...

Peki, nakdi ücret desteğinden kaç kişi faydalandı bu üç ay içerisinde?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – 1 milyon 705 bin...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yaklaşık 5 milyon 300 bin işçimiz bundan faydalanmış gibi görünüyor, öyle mi?

Neyse daha fazla soru sormayayım, çok teşekkür ederim, sağ olarsınız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Cevapları var.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Eyvallah, mutlaka vardır.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun Sayın Demirtaş.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Teklifin 3’üncü maddesiyle İşsizlik Sigortası Fonu kaynaklarından işverenlere yeni teşvikler aktarılması öngörülmektedir. “Kısa çalışma ödeneği ve ücretsiz izin uygulamasına tabi tutulan işçilerin normal çalışma düzenine dönmesi durumunda işverenlere Sosyal Güvenlik Kurumu prim desteği sunulacak.” denilmektedir.

İşsizlik Sigortası Fonu’nun kuruluş amacı nedir? Fon, işsiz kalan işçiyi desteklemek amacıyla kurulmuştur yani İşsizlik Sigortası Fonu aslında işçinin fonu olarak kurulmuştur ama geçmişten bugüne gelen uygulamalara baktığımızda, İşsizlik Sigortası Fonu işvereni destekleme fonuna dönüşmüştür. Fon uygulamaları sadece bununla da sınırlı kalmamıştır; genelde, bugüne kadar amacı dışında kullanılmıştır. Bu anlamda baktığımızda, işçiye gelince cimri davranılmakta, işverenlere gelince ise çok bonkör davranılmaktadır.

Şimdi, elimde bazı rakamlar var ama son rakamlar değil tabii bunlar. Baktığımızda, 2019 yılı Kasım ayı itibarıyla işverenlere bu Fon’dan kullandırılan kaynak 88,4 milyar TL, işçilere kullandırılan kaynak ise 30,6 milyar TL yani neredeyse işçilerin 3 katı kadar bir kaynak işverenlere kullandırılmış gözüküyor. Tabii, pandemi sürecinde -az önce de rakamlar verildi- kısa çalışma ödeneği ve ücret nakdi desteği olarak işçilere yuvarlak 16,7 milyar gibi bir ödeme yapılmış ama netice itibarıyla bu Fon’un tamamına, kaynakların nasıl kullanıldığına baktığımızda, işverenlerin çok çok ezici bir üstünlükte bu Fon’u kullandığını görüyoruz.

Şimdi, az önce Sayın Kalaycı şunu ifade etti, dedi ki: “Burada, netice itibarıyla, kısa çalışma ödeneği ve ücretli izin uygulamasına tabi tutulan işçilerin normal çalışma düzenine dönmeleri durumunda işverenlere bu ödenecek.” Yani bir nevi bir teşvik var noktasında görüş beyan etti. Tamam, işverenler teşvik edilsin, ona bir itirazımız yok bizim yani işçileri çalışmaya teşvik etsin, işçileri istihdam etmeye devam etsin, bir problem yok ancak bu desteğin İşsizlik Sigortası Fonu’ndan kullanılmasını yanlış buluyoruz işin açıkçası yani bunu hazinenin karşılaması gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Bir dakika daha rica edebilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun, tamamlayın.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yani neticede işçi için, işçinin zor günü için toplanan bu parayı, bu kaynağı çarçur etmenin bir anlamı yok. Dolayısıyla, eğer böyle bir şey varsa, Hükûmetin böyle bir politikası varsa bunu hazineden ödemesi gerekir yani İşsizlik Sigortası Fonu’na elini sürmemesi gerekir. Bu anlamda, amacı dışında kullanıldığını düşünüyorum bu Fon’un bu maddeyle ve dolayısıyla uygun olmadığını düşünüyorum.

Saygılarımla.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun Sayın Böke.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani çok açık ki halkın desteğe ihtiyacı var. Halk tarifinin içerisine elbette ki milyonlarca emekçi gibi, üretici güçler olan KOBİ’ler ve üretkenler de giriyor. Dolayısıyla, bir destek ihtiyacı olduğu konusunda tereddüt yok. Desteklerin önceliklendirilmesi ve desteklerin nereden finanse edileceğine dair ise ciddi bir siyasal tercih sorunu var.

Şimdi, işte, ben beş yıldır milletvekiliyim, bu yani İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işverene destek vermek üzere yasal düzenleme yapılması böyle periyodik bir aktivite hâline gelmiş vaziyette. Şimdi, eğer işverenin de desteği ihtiyacı olduğu konusunda hemfikirsek İşsizlik Sigortası Fonu yerine doğrudan bütçeden bu kaynağın aktarılması gerekir; şeffaf bir biçimde, açık bir biçimde, amacı kullanımıyla uyumlu bir biçimde. İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacı işveren desteklemek değildir. Bugün, Türkiye'de, 17 milyon insanın işsiz olduğu bir yerde İşsizlik Sigortası Fonu'nun kullanılması gereken yer çok açık ve bellidir; 17 milyon işsizi rahatlatmak görevimiz vardır.

Şimdi, hem bir yandan çalışanlardan para alınacak, sonra da denilecek ki: “Bu parayı sizden aldık, işverene aktardık.” Sonra da denilecek ki: “Ama burada hak iddia etmeniz mümkün değil, talep edemezsiniz.” “Bu düzen, hak temelli değil.” derken bunu kastediyoruz. Bir yandan diyorsunuz ki: “İşsizlik Sigortası Fonu'na işçi adına yapılacak olan katkıyı alırız, bunun işverene verilmesi için yasal düzenlemeyi siyasal bir tercihle yaparız; bunun hakkını iddia edecek olana da ‘Bu hak sende değildir.’ deriz.” Bu bir siyasal tercihtir, önceliklendirmedir, işvereni sürekli olarak işçiye tercih etmektir; zaten temel sıkıntı bu. Dolayısıyla, birinci sorun, önceliklendirme sorunu; ikinci sorun, kaynağın nereden kullanıldığına dair ciddi bir sorun.

Şimdi, Türkiye'deki yapısal sorunların hepsi karşımıza bu krizle yeniden yeniden çıkıyor. İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işverene destek verme fikri yeni ve mucizevi bir fikir değil, bu fikri uygulamak daha önce. Etki analizi yapıldı mı? Yapılmadı, bilmiyoruz etkili oluyor mu olmuyor mu, gerçekten amacına hizmet ediyor mu. Oysaki şunu biliyoruz: Son iki yıl içerisinde 47 milyar lira böyle destek verilmiş işverene ve son iki yıl içerisinde Türkiye'de ciddi istihdam kayıpları olmuş. Bu desteğin istihdam kaybına engel olacağına dair güvence nerede yatıyor? Yok, öyle bir şey yok. “İşveren desteklemeyi tercih ediyoruz.” deyin, bunu öyle tarif edin. “İşvereni destekleme yoluyla istihdamı koruyacağız.” diyorsanız o zaman şu gerçeği ortaya koymak zorundayız: “İstihdamı koruma” adı altında işverene daha önce verilmiş olan -tırnak içerisinde- normal dönemde verilmiş olan desteklerin hiçbirisi istihdam yaratmak yönünde etki ortaya koymamış. “Bu dönem koymasını ne sağlayacak?” sorusuna yanıt vermeden yapılacak bir düzenleme, bu insanların emek emek parasından kesilmiş olan İşsizlik Sigortası Fonu'nun çarçur edilmesinin ötesine geçmez. Dolayısıyla, paranın nasıl kullanılacağına dair soru da yapısal sorun olarak yine bir kez daha karşımızda duruyor. Oysaki ihtiyaç belli, İşsizlik Sigortası Fonu'nun kullanımını kolaylaştırmalı, 17 milyon işsizi rahatlatmalıyız.

Ayrıca şu önermeyi de yaparak bitireyim: “O zaman bunun üzerine bir ekleme daha yapalım, işte, bir asgari ücretlinin yüzde 14 katkısı, işverenin yüzde 19,5 katkısıyla bu dönemde ruh sağlığı bozulmuş olan, kendisini işine veremeyen çünkü toplu taşımayla işi gidip gelirken coronavirüsle burun buruna olan, girdiği fabrikanın içerisinde üretim bandında iş hayatında olması nedeniyle hayatı tehdit altında olan insanlara da destek verilsin ve işveren bu kesintinin kendisine iade edilmesini çalışandan talep edemesin.” Yazar mısınız bunu? Yazmıyorsanız siyasal tercihiniz bellidir. Oysa yazılması gereken madde budur. Bu madde olduğu hâliyle geri çekilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ ol Sayın Vekilim.

Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Ben sabah da düşüncelerimi dile getirdim. Son dönemde yapılan değişikliklerde maalesef hem bu konunun paydaşlarının düşünceleri alınmıyor hem de burada konuşan milletvekillerinin düşünceleri dikkate alınmıyor.

Şimdi, sabah da Sayın Bülent Kuşoğlu söyledi, biraz önce Abdüllatif Şener söyledi, şimdi de Sayın Selin Sayek Böke söyledi, hakikaten tartışılmadan geliyor ve tartışılmamasının bedelini Türkiye ödüyor. Şimdi, corona dönemindeyiz, pandemi dönemindeyiz, bu dönemde yapılan toplantılara, yapılan politika değişikliklerine baktığımız zaman, biraz önce söylediğim gibi, maalesef paydaşların düşüncesi alınmıyor. Bu kanun teklifi gelirken de Üçlü Danışma Kurulunun düşüncesi alınmadığı gibi, maalesef sendikaların da düşünceleri alınmadı. Bu corona döneminin başlangıcında Cumhurbaşkanı bir toplantı yaptı Çankaya Köşkü'nde, bu toplantıya çağırılması gereken birinci kurum Türk Tabipleri Birliği çağırılmadı, Türk Eczacıları Birliği çağırılmadı, Türk Veteriner Hekimleri Birliği çağırılmadı, Türk Hemşireler Derneği çağırılmadı ve konuşuldu geçti. Ne oldu sonuçta? Sonuçta, bir birliği sağlayamadığınız için bunlar da çok başarılı olamadı bu dönemde.

Yine, geçtiğimiz hafta yaşadık ki Türkiye'de herhâlde bizim tarihimizde yaşadığımız en büyük ayıplardan biridir, belki en büyük rezilliklerden biri budur, barolarla ilgili kanun teklifi görüşülüyor, baro başkanları Çankaya Kapısı'na bile yaklaştırılmadı, binlerce polis, yüzlerce arabayla güvenlik sağlanmaya çalışıldı.

Yine, bu kanun teklifi geçtiğimiz hafta Genel Kurula indiğinde bir park resmen gözetline alınmıştı, yüzlerce polis ve araç tarafından Kuşulu Park gözetline alınmıştı. Burada da yapılmak istenen şey aynı şey. Maalesef düşünceler alınmıyor, bunun bedelini Türkiye ödüyor dedim, birkaç örnek vererek sözlerime son vermek istiyorum: Geçtiğimiz yıllarda Genel Kurulda Avrupa Birliği uyum yasalarıyla ilgili maddeler gelmişti. Bu maddeler konuşulurken ben de söz almıştım, bizim diğer milletvekillerimiz de söz almıştı, MHP'den milletvekilleri söz almıştı. Denmişti ki: "Bu Avrupa Birliği uyum yasasını kabul ederseniz Türkiye bir mülteci kampına dönüşür." Avrupa Birliğiyle ilgili sadece bir vize muafiyeti almak adına bunlar yapıldı ve bugün geldiğimiz noktada Türkiye tamamen bir mülteci kampına dönüşmüş durumda.

Yine, 12 Eylül 2010'u hepimiz hatırlarız, Türkiye'nin dönüm noktasıdır, aslında 15 Temmuzda darbe yapıldıysa bunun en büyük miladı, eşiği 12 Eylül 2010'dur; bunda da muhalefetin düşüncesi alınmadı.

Şimdi, muhalefetin düşüncesi alınmıyor. Bakın uyarıyoruz: İş güvenliğiyle ilgili bir madde var, son madde, diyoruz ki: Bu yasayı siz çıkardınız, şimdi, bunu 2023'e kadar erteliyorsunuz. Ya, 2023'e kadar erteleyecekseniz niye çıkardınız bu yasayı? Bundan etkilenen milyonlarca insan var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hemen bitiriyorum Başkanım.

Bu toplanan paraların işsizlik sigortasından alınması, işverene destek olarak verilmesi geçtiğimiz yıllarda istihdama bir fayda sağlamadı, bundan sonra da sağlamayacak; uyarıyoruz.

Yine, geçtiğimiz ay da çok tartışıldı, hakikaten hicap verici, 39 TL'yle, 1.177 TL'yle dünyada, Türkiye'de nasıl geçim sağlanacak anlamak mümkün değil. Nisan ayında, çıktıktan sonra, temel gıda fiyatlarında artış oldu, bu bile karşılanmıyor. Yine, geçtiğimiz nisan ayında 39 lira, 1.177 lira; bugün 39 lira, 1.177 lira. O gün, hiç unutmuyorum, Sayın Bülent Kuşoğlu uyarıyordu bunun ne kadar yanlış olduğunu, bu maddelerin yanlış olduğunu ve bugün geldiğimiz noktada tekrar değiştiriliyor. Mutlaka muhalefetin ve paydaşların fikrinin dikkate alınması gerektiğini düşünüyor, hepimize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Kırkpınar var mı söyleyeceğiniz bir şey?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Maddeler üzerinde görüşlerimizi ifade ediyoruz Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tatlıoğlu’nun bir önergesi var, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun geçici 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına “haller ve benzeri sebepler” ibaresinden sonra gelmek üzere “belirli süreli iş veya hizmet sözleşmelerinde sürenin sona ermesi, işyerinin herhangi bir sebeple kapanması ve faaliyetinin sona ermesi, ilgili mevzuatına göre yapılan her türlü hizmet alımları ile yapım işlerinde işin sona ermesi halleri” ibaresi eklenmiş ve dördüncü fıkrasında yer alan “altı aya” ibaresi “her defasında en fazla üçer aylık sürelerle 30/6/2021 tarihine” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kırkpınar, maddeyle ilgili buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Şimdi, tabii, maddeyle ilgili gerekli açıklamaları daha önce yapmıştık, sadece özellikle Covid-19 nedeniyle uygulanan sözleşme fesih yasağının kapsamını daraltıyoruz ya da istisna getiriyoruz. Buna göre belirli süreli iş veya hizmet sözleşmelerinde sürenin sona ermesi, iş yerinin herhangi bir sebeple kapanması ve faaliyetinin sona ermesiyle ilgili mevzuatına göre yapılan her türlü hizmet alımları ile yapım işlerinde işin sona ermesi hallerinde karşılıksız kalan iş akitleri fesih yasağından istisna tutulmaktadır. Bu da şu anlama geliyor: Süreli iş yapan firmaların işinin bitmiş olması, iş akdinin feshi doğal bir sonuç olarak ortaya çıkmakta ya da firma iflas ediyor, kapanması gerekiyor, özellikle bunu okul kantinleri gibi örnekledirebiliriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, şimdi, işten çıkarmayı yasakladık ve işverene de bunun karşılığında ücretsiz izne çıkarma hakkını verdik. Şimdi, yalnız bununla ilgili de temel itirazımız tabii ki ücretsiz izne çıkarılmaya karşıyız, ücretliyi destekliyoruz ancak diğer itirazımız 1.168 TL’lik sefalet ücretiydi.

Sayın Başkan, kısa çalışma ödeneğiyle ilgili yaptığım uyarıdaki gibi bir kez daha çağrımı yapıyorum: 30/6/2021 tarihine kadar belli sektörler dâhilinde Cumhurbaşkanının uzatma yetkisi olacak. Düşünün ki bir işçi, hadi bir ay 1.168’i aldı, iki ay aldı, üç ay aldı, bu kanun eğer bu şekilde yürürlüğe girerse bir yıl, on beş, on altı aya kadar 1.168 TL’ye mahkûm olmak durumunda kalacak. 1.168 TL arkadaşlar, bakın, günde 39 TL yapar ve bir öğünde 13 TL yapar arkadaşlar, işçi başına söylüyorum, 4 kişilik bir aile kişi başına da 2 lira 80 kuruş yapar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, ücretsiz izinle nasıl ilişkilendirdiniz onu anlamadım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle ki Sayın Başkanım; madde diyor ki: Bu anlamda Cumhurbaşkanını birinci ve ikinci fıkrasında yer alan üç aylık süreleri her altı her defasında en fazla üçer aylık sürelerle 30/6/2021 tarihine uzatmaya yetkilidir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Neyi uzatıyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu fesih meselesini.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Feshi uzatıyor, evet, ücretsiz izinle alakası ne?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle olacak ama: Aynı işçileri ücretsiz izinde tutacak işverenler bu 30/6/2021 tarihine kadar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – O kapsamda söylüyorsun yani.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İş yeri kapanmış ama.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tam istediğin oluyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim istediğim olmuyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, buradaki şey şu Sayın Paylan: Ücretsiz izne ayırmayacak bunlar yani onunla ilişkilendiremezsiniz. Ben kısaca özetleyeyim, buradaki hadise şu: Şimdi, bu süreçte, Covid sürecinde şöyle bir sıkıntıyla karşı karşıya kalındı: İşten çıkarma yasağı getirildikten sonra birtakım iş yerleri tamamıyla firması kapanıyor, her şeyi bitiyor, iflas etmiş olabilir veya başka bir şekilde olabilir, herhangi bir üretimi yok, faaliyeti yok, tamamıyla kapatmış. Şimdi, normalde işçilerin ayrılması gerekiyor ama kanunla getirmiş olduğumuz fesih yasağından dolayı bu işçilerin normalde işine son verilmiş, işi bitmiş, işten çıkaramıyor; mesele bu. Dolayısıyla burada bir esneklik getiriliyor, bu insanlara eğer iş yerini kapatmışsa, işte biraz önce bahsedildi, diyelim ki bir kantin işletiyor, iş yerini kapatmış, bu işi bırakmış artık, bu işi bırakmış ama yanında çalışan kişiyi çıkaramıyor, bunlara çıkarma imkânı getiriyor yani biraz esneklik getiriliyor. Daha önce sadece ahlak dışı bir davranışta bulunması hâlinde, bu tür durumlarda işten çıkarabiliyordu, buna ilave olarak neyi ilave ediyor burada gördüğüm kadarıyla...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, son cümleye bakarsanız; “Birinci ve ikinci fıkrada yer alan üç aylık süreleri altı aya...” demiş yani altı ay, yılbaşına tekabül ediyor aşağı yukarı, onuncu, on birinci aya tekabül ediyor. Şimdi, 30/6/2021 tarihine kadar ücretsiz izin müessesesini uzatabiliyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, ücretsiz izin değil buradaki.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Geçici 10’uncu maddede var Başkanım, dördüncü fıkrada bir yıl uzatıyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Dördüncü fıkrasında... “Dördüncü fıkrasında yer alan altı ay ibaresi...” Evet, şimdi oldu, tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, temel sıkıntı orada. Diyelim ki bir işletme faaliyetini durdurdu –var öyle işletmeler- ücretsiz izne çıkardı işçilerini, bordroda gözükmüyor, bunlar işsiz de gözükmüyor arkadaşlar, işsiz gözükmüyorlar ama işletme faaliyetini durdurmuş, talep de yok. Şimdi, 1.168 TL’ye mahkûm ediyoruz o işçiyi, işletme faaliyete dönemedi, ücretsiz izinli olarak kalmaya devam edecek bu işçiler ve 1.168 TL’ye mahkûm olacaklar. Arkadaşlar, vicdanınız el veriyor mu ya! 1.168 TL’yle haydi bir ay aç kalmadı -daha doğrusu, aç kalmadı demeyelim de aç kalacak- ölmedi, iki ay ölmedi, üç ay ölmedi; on beş ay 1.168 TL’ye mahkûm ediyorsunuz.

Diğer bir mesele: Bu işçi istifa ettiği anda kıdem tazminatını herhangi bir şekilde hak edemiyor. Yani diyelim ki başka bir iş buldu Sayın Başkan, o da oluyor, ücretsiz izinde, 1.168 TL, o firma çalıştıramıyor değil mi, açamadı, başka bir iş buldu, diyelim ki 4 bin lira maaşla iş buldu, ayrılıyor, kıdem tazminatı hakkı da gidiyor çünkü kendisi ayrılmak durumunda kalıyor, kıdem tazminatından da oluyor. Yani bunlara dair bir düzenleme yapmazsak -on beş ay boyunca- bu işçilerle ilgili, gerçekten büyük vebal altında kalırsınız arkadaşlar. Yani bu açıdan 30/6/2021 tarihi çok sorunlu bir tarihtir. Eğer ki illa o tarihe uzatacaksanız bunun yanında ek tedbirler almak ihtiyacı vardır, Bakan Yardımcınızın da görüşlerini merak ediyorum gerçekten. Ek tedbirler nelerdir? Yani bir işçi istifa etti, başka iş buldu,

ayrıldı, kıdem tazminatı hakkının kaybolmaması için düzenleme yapmak gerekir mesela. Bu işçilerin 1.168 TL yerine en azından asgari ücret düzeyinde bir gelir elde etmesini sağlamak gerekir, bunun gibi düzenlemelere ihtiyaç var Sayın Başkan. Bu düzenlemeleri yapmamızı öneriyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Garo Bey’in sorusuna cevap vereceksiniz ama doğrudan 30/6/2021 denilmemiş, üçer aylık...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yetki vereceğiz Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İşte, duruma göre bakacaklar anladığım kadarıyla. Öyle mi Ahmet Bey?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama maddeye ek tedbirler koyulmalı Sayın Başkan. O yetkiyi veriyorsak kıdem tazminatı gibi diğer haklar konusunda da düzenleme yapmamız lazım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun Sayın Kırkpınar.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Aslında, sizin dediğiniz gibi feshetme yetkisi, firma iflas etmişse...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Etmemişse diyorum ben de, iflas etmedi firma.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Etmişse eğer o işçinin işini kolaylaştırıyor çünkü işçiyi orada tutma sıkıntısı ortadan kalkıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Etmemişse bordroda duracak, 1.168 liraya mahkûm olacak işçi on beş ay.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Genel Müdür, siz bir şey söyleyeceksiniz herhâlde, buyurun.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜRÜ NURCAN ENDER – Sayın Vekilim, burada şöyle bir durum var: İşçi pandemi nedeniyle ücretsiz izne ayrıldığı için feshederse sizin dediğiniz gibi ama başka bir haklı nedeni varsa, feshederse tazminat alabilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nedeni yok, başka iş buldu, ayrıldı, kıdem tazminatı yanmaz mı? Yanar.

ÇALIŞMA GENEL MÜDÜRÜ NURCAN ENDER – Bu, ilave edilen düzenlemelerin içinde değil ama kendi isteğiyle ayrılırsa yanar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam işte, onu söyleyeceğim, üç ay için anlaşılabilir ama on beş ay boyunca işçiyi mahkûm etmek, kıdem tazminatını yaktırmak haksızlıktır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii, buradaki esas mantık şu: “Üçer aylık” ifadesi kullanıldığı için muhtemelen gelişmelere göre uzatacaklar veya üçer aylık dönemler hâlinde uzatacaklar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – En azından burada “Kıdem tazminatı hakkı kaybolmaz.” gibi bir şey yapamaz mıyız?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar baksınlar, ben tabii teknik olarak bilemiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani on beş ay boyunca bordrolu çalışacak, kıdem tazminatını koruyamaz mıyız işçinin?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin, buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Başkan.

Bu maddeyle ilgili ilk konuşmamızda da söyledik, biraz önce Garo Bey de söyledi, aslında “işverenlere ballı kaymaklı bir paket” dediğimiz paket bu, en önemli maddelerinden birisi de bu. Ücretsiz iznin tek tarafı uygulanabilmesi salgın döneminin başında tam oldubittiye getirildi ve İş Kanunu’na

geçici bir madde konuldu. Süre üç ay olarak belirlenmişti, uygulama da 16 Temmuzda sona erecekti. Sonra patronlar “Devam etmeli.” dedi, Sayın Erdoğan 29 Haziranda bir kararname yayımlayarak bu süreyi bir ay daha uzattı, bu hafta ise Meclise gelen bu torba yasayla 1 Temmuz 2021 tarihine kadar uzatılması öngörülüyor. Bunun anlamı şu: Bir yıl boyunca art niyetli işverenler diledikleri kadar işçiyi, diledikleri süre boyunca ücretsiz izne yollayabilecek. Bu süre boyunca patron işçiye tek bir kuruş dahi ödemeyecek, işçi bu süre zarfında başka bir işte çalışamayacak. “Ben bunu kabul etmiyorum.” dediğinde ihbar ve kıdem tazminatını patrona bırakan bir teklif bu ve iş güvencesi kapsamının da dışına çıkmış olacak işçi. Ücretsiz izinde olduğu süre boyunca İşsizlik Sigortası Fonu’ndan kendisine ödenen günlük 38 lirayla geçinmeye çalışacak. Ücretsiz izin daha önce yasada yoktu, gündeme geldiğinde işçinin rızası aranıyordu. Ücretsiz izin, işçi için çalışma koşullarında esaslı değişiklik anlamına geliyor ve bunu kabul etmediğinde tazminatını alabiliyordu, şimdi patron ne derse o olacak. Bu uygulama şu ana kadar, aynı zamanda, patronların işçileri cezalandırma yöntemi olarak da kullanıldı. Ücretsiz izin, söz dinlemeyen işçiye kesilen ceza oldu aynı zamanda. Patronlar diledikleri gibi ücretsiz izin uygulamayı da istiyorlardı zaten. Salgın başlarken iktidar onlara istediklerini verdi, şimdi bu uygulama kalıcılaştırılmak isteniyor ve 1 Temmuz 2021 tarihine kadar uzatılmak istenmesi de bu yönde atılmış bir adım.

Torba yasada kısa çalışma konusunda da düzenlemeler var, bunlar da en az ücretsiz iznin uzatılması kadar patronlara yarayan bir kıyak. Buna göre, iş yerinde kısa çalışma uygulayan patron, normal çalışmaya döndüğünde belli bir süre için işçinin sigorta primlerini ödeme yükümlülüğünden de kurtulacak. Biraz önce konuşuldu, 4’üncü maddenin de mutlaka işçilerin mağdur edilmemesi açısından yeniden düzenlenmesi gerekmektedir diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Böke, buyurun lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Adına “işten çıkarma yasağı” deyip ücretsiz izin paketi gelmişti, hakikaten bu biraz kalıcılaşıyor gibi bir izlenim var bu maddede, doğal olarak bir endişe yaratıyor. Biraz önce bu istatistikler paylaşıldı ama bir kez daha söylemekte fayda var: Günde 39 liraya geçinmeye mahkûm edilen insanlar arasında sefaletle mahkûm edilmiş oluyor. Bunu kalıcı kılmak hak temelli bir düzende kabul edilemez. Ben bir hatırlatma yapmak amacıyla söz istedim. Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinde partimizi ve ülkemizi temsilen görev alıyorum, orada Avrupa Sosyal Şartı Alt Komisyonu Başkanlığı yapıyorum. Avrupa Sosyal Şartı Türkiye’nin de taraf olduğu ve “Avrupa’nın Sosyal Anayasası” diye bilinen bir anlaşma ve Türkiye’nin de tarafı olduğu bu anlaşmanın birkaç maddesini hatırlatmak istiyorum sizlere. Şart’ın 1’inci maddesi der ki: “Herkesin çalışma hakkı güvence altındadır.” 2’nci maddesi der ki: “Adil çalışma koşulları hakkı güvence altındadır.” Yani yaptığı işin hak ettiği ücreti aldığı ve düzenin adil işlediğinin hukuken garanti altına alındığı esasında bu sosyal şartın gerekliliğidir. 3’üncü madde de der ki: “Güvenli ve sağlıklı çalışma hakkı güvence altına alınmıştır.” Türkiye, Avrupa Sosyal Şartı’nın sağladığı emek güvencesinin altına imza atmıştır ve şimdi, emekçiye “Sen çalışmayiver, biraz köşede dur, ücret falan almayiver.” demek, esasında bu hakkın gasbı ve tarafı olduğumuz Avrupa Sosyal Şartı’na da aykırı bir gelişmedir, bunun altını özellikle çizmek istiyorum. Dünyadan kopan bir Türkiye, içine kapanan bir Türkiye, tarafı olduğu her şeyden vazgeçen bir Türkiye karanlık bir gelecek demektir. Bundan vazgeçmemeyi çok önemsedığimi, diğer bu tarz sözleşmeler gibi, bir kez daha altını çizerek söylemek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Demirtaş, buyurun lütfen.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Teklifin 4'üncü maddesiyle, işten çıkarma yasağının ve ücretsiz izin uygulamasının 30 Haziran 2021'e kadar sürmesi için Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir. Yani ücretsiz izin uygulamasının neredeyse bir yıl daha uzatılması için, ayrıca işçilerin de ayda 1.168 TL'ye mahkûm edilmesi için bir kanun teklifi verilmiştir. Tabii, işverenin tek taraflı iradesiyle uyguladığı ücretsiz izin uygulamasının 1 Temmuz 2021 tarihine kadar uzatılması öngörülmekte. Bu maddenin kabul edilemez bir madde olduğunu düşünüyorum. Gerçekten bu paketin en sorunlu maddelerinin başında gelmektedir bu madde. Çünkü işverenin tek taraflı iradesiyle ücretsiz izin verilmesi daha önce hiç yoktu, kanunda böyle bir düzenleme yoktu; işverenin işçiyi ücretsiz izne çıkarmak istediğinde ise işçinin rızası aranmaktaydı, işçi bunu kabul etmediğinde ise kıdem ve ihbar tazminatını alabiliyordu. Ancak bu düzenlemenin de yine genel anlamda işverenler çıkmasını talep ediyorlardı. Bu kanun çıkarsa bir yıl boyunca işverenler işçileri diledikleri süre kadar ücretsiz izne gönderebilecekler ve bu durumda işçiye tek kuruş ödemeyecek işverenler. Ne olacak, nasıl geçinecek bu dönemde işçiler? İşte, günlük 38 TL'den aylık 1.168 TL gibi bir ödemeyle karşı karşıya kalacaklar. Yani bu 1.168 TL'yle kim geçinebilir bu devirde bilemiyorum yani burada bununla geçinebilecek bir insan var mı bilemiyorum. İşçi kendi iradesi dışında bir yıl boyunca 1.168 TL'ye mahkûm edilebilecek bu durumda. Yani bu da sosyal devlet ilkesine aykırıdır diye düşünüyorum. İşçi “Ben kendi irademle bu işten ayrılmak istiyorum, bu şartları kabul etmiyorum.” derse bu sefer de kıdem tazminatı ve ihbar tazminatını alamayacak. Dolayısıyla işten çıkarma yasağı devam etmelidir, biz bunu uygun buluyoruz fakat 1.168 TL'ye hiç kimseyi mahkûm etmemek gerekir diye düşünüyorum çünkü açlık sınırı, biliyorsunuz, 2.431 TL. Yani açlık sınırının yarısı kadar bir ücrete mahkûm edeceğiz işçileri. Bu anlamda bu madde aslında işçiyi değil işvereni koruma altına alan bir maddedir.

Nisan-haziran döneminde 1 milyon 705 bin işçiye nakdî ücret desteği ödendiği ifade edildi az önce.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Toparlamak için bir dakika rica ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Dolayısıyla bu 1 milyon 705 bin işçi 1.168 TL'ye mahkûm edildi. Yani işçi istese de çalışamayacak. Bunu kabul edilemez buluyorum.

Burada şu yapılabilir bana göre: Nakdî ücret desteğini asgari ücret seviyesine çıkarabilirsek, yani 1.168 TL'yi en az 2.350 TL'ye çıkarabilirsek bu sorun çözülür diye düşünüyorum. Yani bu ilave yapılabilirse burada işçinin de bir mağduriyeti kalmaz diye düşünüyorum ve sosyal devlet ilkesinin de karşılanacağını düşünüyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Çok geçici olması gereken, istisnai bir düzenleme bu maddeyle kalıcı hâle getirilmekte. Bunun çalışma hayatındaki dengeleri, işçi-işveren arasındaki barışı bozması kaçınılmaz. Bu Komisyonadaki tartışmalarda -Komisyon üyesi değilim ama bu düzenlemenin ilk geçtiği dönemde yine buradaydım, Genel Kurulda da yine tartışmalarda söz alma fırsatı da buldum- hem Komisyon sözcülerimiz ifade

etti hem muhalefetten birçok milletvekili ifade ettiler. Bakın, “Bu ücretsiz izin meselesi kalıcı hâle gelmesin; bizim buradaki en önemli koşulumuz, en önemli kaygımız bu.” diye sözcülerimiz, milletvekillerimiz, hepimiz ifade ettik ama işte, dönüp dolaştığında bu konu, istisnai bir düzenleme artık kalıcı hâle getirilmek isteniyor.

Ben bu konuda bir şeye dikkatinizi çekmek isterim. O son on beş günde Hazine ve Maliye Bakanımız sürekli açıklamalar yapıyor, işte, birkaç tanesi önümde: “Sanayide çarklar yeniden hızlanıyor. Ülkemize, ekonomimize güven arttı. Sermaye piyasaları büyüyor, Türkiye büyüyor.” diyor vesaire... Şimdi, bir taraftan bu açıklamalar var; ekonomi, güven vesaire ama bir taraftan önümüze gelen bu maddeye baktığımızda ekonomi bu kadar iyi ama biz 1 milyondan fazla insanımızı bir yıla kadar ücretsiz izne çıkarıp aylık brüt 1.177; net 1.168 liraya mahkûm edeceğiz diyoruz. Bunun ne işçiye ne işverene destekle ilgisi yok. Aslında yapılmak istenen belli, sadece kâğıt üzerindeki işsizlik rakamlarının düşük gösterilmesi amaçlanıyor. Bir çalışanı sadece işte, 2020 Haziranına kadar uzayabilecek açlık ücretine mahkûm ederek böyle bir amaç güdüyor. Bir bunu vurgulamak istiyorum, çok kaygı verici olduğunu söyleyerek ve vazgeçilmesi gerektiğini söyleyerek.

Bir de yine bu esneklik gelirken dikkat çeken unsur, alt işveren sözleşmelerinin sona ermesi hâlinde alt işveren işçilerinin işten çıkarılabilmesine ilişkin getirilen düzenleme. Özellikle ihale ve yapım işlerindeki işçilerin işten çıkarılabilmesine ilişkin bu düzenleme, haksız ve yersiz bir uygulama ve inşaat işverenlerini korumaya yönelik bir düzenlemedir. Söz konusu düzenleme nedeniyle inşaat işlerinin durdurulması veya ihalenin iptali gibi nedenlerle işçilerin işin sona ermesi nedeniyle işten çıkarılabilmesine olanak sağlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bu pandemi sürecinde -illerinizde eminim sizlere de ulaşmışlardır- en büyük sıkıntıyı, en büyük krizi, belki de derin acıyı hisseden kesimin başında inşaat işçileri geliyor. Biliyorsunuz, çoğunun sigortası yok, çoğunun günlük, böyle birkaç gün belki sigortası yapılabiliyor. Bu süreçte aylar içinde belki üç beş gün yevmiyeli çalışabildiler, perişan durumdaydılar. Yardımlarla, belediyelerden olsun hayırseverlerden olsun, yine Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Bakanlıktan, belediyelerden, hayırsever vatandaşlardan giden kolilerle -ben şahidiyim- yardım kolileriyle yaşamlarını idame ettirmeye çalıştılar. Şimdi, bu düzenlemeyle, inanın, inşaat sektöründe çalışan işçilerin, ustaların gerçekten yine -zaten güvencesizlerdi ama üzerine bir kat daha atılıyor, bir duvar daha atılıyor- güvencesiz olma hâlleri maalesef daha derinleşmekte.

Dikkatinize getirmek isterim.

Saygılarımı sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Katırcıoğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Doğrusunu isterseniz, maddedeki sorun bence geçici madde 10’la ilgili diye düşünüyorum. Şimdi, bakın, geçici madde 10’un ikinci paragrafında “Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç aylık süreyi geçmemek üzere işveren işçiye tamamen veya kısmen ücretsiz izne ayırabilir.” diyoruz, devamında “Bu madde kapsamında ücretsiz izne ayrılmak, işçiye haklı nedene dayanarak sözleşmeyi

fesih hakkı vermez.” Şimdi, bu ikisi, esasında, özellikle maddenin, Covid-19 salgınıyla bağlantılı olarak düşündüğümüzde, yani 2021’e kadar sürecektir olan bir süreçte işçilerin zorunlu olarak izne çıkarılması karşısında ellerinde başka bir imkânın kalmaması, fesih hakkı vermemesi; doğrusunu isterseniz, Garo Vekilin yaptığı eleştirilere hak kazandırır diye düşünüyorum. Bilmiyorum nasıl açıklarsınız ama mesele sanırım, bu 4’üncü ayda getirilmiş bu geçici madde 10, o maddenin ikinci paragrafında yazan gerekçe bu.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sizin bir söz talebiniz mi var?

TİSK GENEL SEKRETERİ AKANSEL KOÇ – Evet.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Neyle ilgili?

TİSK GENEL SEKRETERİ AKANSEL KOÇ – Bu maddeyle ilgili Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hangi kurumu temsilen?

TİSK GENEL SEKRETERİ AKANSEL KOÇ – Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

TİSK GENEL SEKRETERİ AKANSEL KOÇ – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Düzenlemeden dolayı tekrar teşekkür ediyorum.

Bizim bu üç ayda işçi çıkarma yasağında yaşadığımız 2 tane sorun var çalışanlarımızla ilgili. 2 tane istisna önerimiz olacak. Bir; işçi ve işverenin karşılıklı anlaşma sonucu iş akdinin feshinin burada istisna olarak belirlenmesi yani diğer bir tanımla ikale anlaşmasının istisnaların arasına girmesini talep ediyoruz.

Bir diğer talebimiz de yine yaşadığımız sorunlardan bir tanesi: Grup şirketlerinde veya aynı holdinge bağlı şirketlerde proje bazlı iş akdinin feshi, aynı şirketten holdingin diğer şirketine geçiş veya grubun diğer şirketine geçişle ilgili bir istisna olarak kayda geçmesini istirham ediyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Evet, 4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU HUKUK MÜŞAVİRİ AV. HAMDİ ABDULLAH KOÇOĞLU - Sayın Başkan, bir söz alabilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Maddeyle mi ilgili?

HAK-İŞ KONFEDERASYONU HUKUK MÜŞAVİRİ AV. HAMDİ ABDULLAH KOÇOĞLU – Öneri getirmek için.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Geçti, maddeyi geçtik. Yani bir bilgi aktarmak istiyorsanız vereyim yine. Evet, maddeyi geçtik, bir başka maddede düşünceniz varsa onu alırız.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bu konuyla ilgili başka madde yok, dinleyelim Başkanım. Bunun baştan verilmesi lazım aslında.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ben veriyorum zaten.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Baştan onlara verilmesi lazımdı.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Dinleyelim bence.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Nasıl?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Önce onların fikirlerinin alınması gerekiyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Niye bağıırıyorsunuz konuşurken anlamadım ben?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Ben az duyuyorum da onun için.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – O zaman benim bağırمام gerekiyor öyle mi?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Maskeden maskeden.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ben söz talep eden arkadaşşıma söz verdim ama kendisi söz talebinde geç kaldığı için, madde oylandıktan sonra gördüğüm için söylüyorum yoksa benim... Siz beni tanıımıyorsunuz, Komisyona çok gelip gitmiyorsunuz ama arkadaşlar biliyorlar, ben bu konuda rahatım yani kim söz isterse veririm, hangi maddede söz isterse veririm. Madde geçti ama düşüncelerini söylemek istiyorsa yine vereyim ben. Öyle mi?

Peki, buyurun.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MÜDÜR YARDIMCISI ENİS BAĞDADIÖĞLU - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu adına buradayım.

Ben TİSK temsilcisi konuştuktan sonra bize söz vereceğiniz beklentisi içindeydim, geç kaldım, olabilir ama görüşlerimi dile getireyim.

Şimdi, bu, ilk başta pandemi nedeniyle geçici olarak düzenlenmişti yani nefes alması için şey yapılmıştı ama bu şekilde on beş aya kadar süregelen bir zamana yayılması işçiler açısından sıkıntı yaratıyor çünkü çok düşük bir ücretle o iş yerine bağlı olarak çalışmak zorunda ve haklı nedenle de olsa feshedemiyor. Belki bu konuda bir düzenleme yapılabilirse -nasıl işveren tek taraflı olarak işçiyi ücretsiz izne çıkartabiliyorsa- belirli şartları yerine getirdiği takdirde işçi de haklı nedenle iş sözleşmesini sona erdirebilmeli. Bu konuda bir düzenleme yapılırsa daha hakkaniyetli olur diye düşünüyorduk.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederiz katkılarınız için.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU HUKUK MÜŞAVİRİ AV. HAMDİ ABDULLAH KOÇOĞLU - Sayın Başkan, ben de bir şey ifade edeceğim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Kayıtlara geçmesi açısından kendinizi tanıtır mısınız?

HAK-İŞ KONFEDERASYONU HUKUK MÜŞAVİRİ AV. HAMDİ ABDULLAH KOÇOĞLU - Bu faaliyeti sona eren iş yerlerinde fesih yasağına istisna getiriliyor. Burada, aslında, hani belki görünmeyen tarafı da o fesih istisnası uygulanan işçilere ne olacak? Çünkü burada o işçiler de bir şekilde mağdur olacaklar, bu pandemiden dolayı bir şekilde iş yeri kapanmış olabilir. Çünkü bunlar artık kısa çalışmadan da faydalanamayacaklar, aynı şekilde ücretsiz izin uygulamasından da faydalanamayacaklar çünkü iş sözleşmeleri sona ermiş oluyor. Dolayısıyla, hani, bunların da bu nakdi destekten faydalanabileceği, en azından, bu istisna kapsamında faaliyeti feshedilen iş yeri artık devam etmeyen işçilerle alakalı nakdi bir destek uygulanabilecek bir şeye dâhil edilmesi uygun olur diye düşünüyoruz.

Yine bu ücretsiz iznin uzatılması da hani bir şekilde... 2021 yılının altıncı ayına kadar gelecek şeklinde bir düzenleme var. Bu da en azından kısa çalışmayla bağlantılı şekilde, bu yılın sonuna kadar en azından bu şekilde öngörülürse daha uygun olur kanaatindeyiz.

Teşekkür ederim söz hakkı verdiğiniz için.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim katkılarınız için.

Meslek kuruluşlarımızdan gelen değerli arkadaşlarımız, söz talebinde bulunursanız maddeler içerisinde ya düğmeye basalım ya da el hareketiyle dikkatimizi çekerseniz, sizlere istisnasız söz veriyoruz, vereceğiz, o konuda bir sıkıntı yok.

5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 4857 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- Manisa İli Soma İlçesinde 13/5/2014 tarihinde meydana gelen maden ocağı kazası sonrasında, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun taraf olduğu 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında imzalanmış rödovans sözleşmeleri kapsamında yer alan Işıklar, Atabacası ve Geventepe ocaklarında çalışan ve kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde hizmet akdi sona erdirilen işçilerden kıdem tazminatlarını alamayanların kıdem tazminatları, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren 2 ay içerisinde Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumuna müracaat etmeleri halinde müracaat tarihinden itibaren 6 ay içerisinde Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu tarafından ödenir. Yapılan ödeme nedeni ile Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun rödovans sözleşmesinin tarafı olan ilgili şirkete ve/veya şirketlere rücu hakkı saklıdır.”

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Maddeyle ilgili bir bilgi alalım.

Sayın Keşir, buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkan, Sayın Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

5'inci madde okunduğu üzere Soma maden işçilerimizin kıdem tazminatları ödemeleriyle ilgili. Ben hemen bir kısa giriş yapayım.

Şimdi, 13/5/2014 tarihinde meydana gelen elim kazada 301 işçimiz hayatını kaybetti. Bu arada, kendilerine Allah'tan rahmet diliyorum tekrar. Beraberinde yapılan bazı iş ve işlemler oldu; aileler başına ödenen nakdi ödemeler, prim borçları olan madencilerimizin maaş alabilmeleri için devlet tarafından prim borçlarının karşılanması, konut imkânları gibi, bunlara girmeyeceğim. Ama bununla birlikte, ilgili kaza 4 maden ocağında meydana geldi, Eynez, Işıklar, Atabacası ve Geventepe maden ocaklarında. Bu 4 maden ocağının 3'ü redevans sözleşmesiyle TKİ'yle işlem yapılan maden ocakları, Eynez ise TKİ'yle alt işveren-üst işveren ilişkisi bağlamında sözleşme yapılan maden ocağı. Kazanın vuku bulmasının ardından Eynez'le alt işveren- üst işveren ilişkisi olan işçilerimizden, Eynez Ocağı'nda çalışan işçilerimizden 2.050'sinin kıdem tazminatı ödemesi tamamlandı, 163 kişinin ise dosya incelemeleri devam ediyor. Çünkü alt işveren-üst işveren ilişkisinden dolayı TKİ'nin bir sorumluluğu var orada. Fakat redevans sözleşmesi, diğer sözleşmeler yani Eynez'le olandan çok farklı bir sözleşme, hemen kısaca onu da söyleyeyim. Ocakla ilgili bir alt işveren-üst işveren ilişkisi yok, çıkan hasılatın üzerinden bir sözleşme yapılıyor ve bundan dolayı şu anki mevcut mevzuatımıza göre TKİ'nin diğer 3 ocakta Işıklar, Atabacası ve Geventepe'deki işçilerle ilgili iş hukukundan kaynaklanan bir sorumluluğu bulunmuyor mevcut mevzuattan dolayı. İşçilerimiz Eynez Ocağı'ndaki tazminatlarını almakla beraber, diğer 3 ocağın işçileri mahkeme yoluna gittiler geçtiğimiz dönemde. Fakat bu mevcut mevzuattan dolayı talepleri reddedildi, Yargıtayda da onanarak kesinleşti. Ama yerelde baktığınızda aynı facia, aynı bölge, aynı şirket -ticari şirket açısından- ama işçilerin hem can kayıpları hem kıdem tazminatları noktasında yerelde ciddi vicdan yaralayan bir konu bu. Bundan dolayı bu kanun maddesi çalışıldı. Bu

redevans sözleşmesi olan sadece bu 3 ocaktaki ama aynı kazada mevzubahis olan işçilerimizle ilgili. Bu da aşağı yukarı, kabaca sayıyı söylüyorum, sadece TMSF ve firma üzerinden alınan rakam var, 830 gibi bir rakam. Bu 3 ocakta çalışan işçilerin rakamı bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Yeni firma şirketi devraldığında, yani ocakları devraldığında bir kısmına tazminat ödedi. Bu kanundan sonra tam sayı çıkacak ama şu an kaba sayı yani yeni firmanın tazminat ödedikleri de dâhil 830 kişi. Faizleriyle beraber kıdem tazminatlarının bu 830 işçiye ödenmesini içeriyor ilgili teklif. Burada kıdem tazminatı tutarı 14 milyon 524 bin lira. Faizli kıdem tazminatının bugüne kadar olan faizi de 13,3 milyon, toplamda 27,8 milyonluk bir tutara tekabül ediyor.

Benim şimdilik söyleyeceklerim bunlar, müzakerelerin devamında ihtiyaç olursa biz gerekli bilgilendirmeyi yapalım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Başkan.

Gerek daha önceki Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde gerekse Genel Kurulda bu konuyu birçok kez dile getirdik. Soma'dan işçi arkadaşlarımızın Ankara'ya doğru yürüyüşleri engellendi. Neyse, finalde en azından bu noktaya gelindi, bundan dolayı memnuniyetimizi ifade etmek istiyorum.

Arkadaşlar, ancak bir şeyi yaparken tam yapmak lazım. Ben aynı zamanda sürecin bu noktaya gelmesinde katkı sağlayan herkese teşekkür ediyorum, bürokratlarımız dâhil olmak üzere. Fakat, bir konuyu tam yapmamız lazım arkadaşlar, eğer yasaı yarım yamalak çıkarırsak oradaki mağduriyeti tam olarak gidermiş olamayız. Şöyle ki: Yasa teklifi, Soma'da bulunan Işıklar, Atabacası ve Geventepe ocaklarında çalışanlarla sınırlı olmamalı, tüm redevanslı sahalar için geçerli olmalı. 28 Ekim 2014 tarihinde Karaman iline bağlı Ermenek ilçesinde bulunan maden ocağında gerçekleşen maden kazasında tazminatlarını alamayan ailelerin ve işçilerin tazminat ödemeleri bu şekliyle, maalesef, gerçekleşmeyecek. Yine, Soma'da ve ülkemizin başka şehirlerinde faaliyet gösteren Uyar Madencilikte çalışıp işten atılan ve tazminatları ödenmeyen işçilerin tazminat ödemelerini de kapsamamaktadır bu yasa ve Uyar Madencilikteki toplam işçi sayısı 400 dolayındadır.

Yasa teklifi, sadece kıdem tazminatı ödemesi yapılmasına ilişkin olması dolayısıyla bir eksiklik göstermektedir zira 13 Mayıs 2014 tarihinde gerçekleşen maden kazasında dahi işten atılmış olsalar ihbar tazminatlarını, ödenmeyen işçi ücretlerini alamayacaklardır.

Yasa teklifinin bir diğer sıkıntılı yanı, süre yönünden sınır konulmuş olmasıdır. Sadece Soma Eynez Ocağı'nda 13 Mayıs 2014 tarihinde gerçekleşen kaza sonrasında işten çıkarılmış olanları kapsamaktadır. Aynı koşullarda çalışmış olmalarına rağmen, sadece maden kazası sonrasında çıkarılmış olanlara ödeme yapılacağının belirtilmesi uygulamada birçok karmaşaya sebebiyet verecektir.

Soma'da 13 Mayıs 2014'teki kazadan sonra bugüne kadar bu ocaklarda çalışırken çıkarılmış olan tüm maden işçileri sadece bu sebepten dolayı çıkarılmışlardır. Bu nedenle, süre kısıtı kaldırılarak “yasanın yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla” şeklinde değişikliğe ihtiyaç vardır.

Geventepe Ocağı yer altı kısmı 2012’de kapandı, yer üstü kısmı atölye olarak 2019’a kadar devam etti. Eynez Ocağı 2019’da Park Holdingden devralındı, bu tarihten itibaren Geventepe’de çalışan yer altı işçileri 2012 tarihine kadar Eynez ve Atabacası iş yerlerine geçirildiler. Bu 3 ocak aynı patrona bağlı yani Soma Kömürleri AŞ. Şimdi, sorun bu döneme ait yani Geventepe’deki sürele ait. Yasa eğer böyle geçerse mağduriyet tam olarak giderilmemiş olacak.

Üçüncü olay: Bu yasa böyle geçerse anladığım kadarıyla sadece kıdem tazminatı alabilecek işçi arkadaşlarımız; ihbar tazminatları -faiz hesaplaması- ödenmemiş ücretleri, sosyal hakları ile sakat kalan, malul olanların tazminatları işçiler tarafından alınamayacak gözüküyor. Ermenek kazası nedeniyle ölen işçiler ve işten atılanların kıdem, ihbar, ölüm tazminatları da alınamayacak.

Ben öncelikle, tekrar, cümlemin başında söylediğim gibi -en azından uzun yıllar sonra- işçilerin yürümelerinin engellenmesine rağmen, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak gerek işçiler olarak gerekse de katkı sağlayan bütün milletvekillerimize, bütün bürokratlara bu anlayıştan dolayı teşekkür ediyorum ancak ne yapalım yapalım, bu yasayı bu Komisyondan tam olarak çıkaralım, işçi arkadaşlarımızın mağduriyetlerinin tamamını önleyelim ve süreyi altı ay yapmayalım. Ha, hastanededir vatandaşımız veya ola ki başka bir yere gitmiştir; süreyi iki ay değil, süreyi en az altı ay yapalım ama ödemeyi de mümkün olan en kısa zamanda yapalım.

Ben, beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben soru sormak istiyorum.

Sayın Keşir, bunun 830 işçiyi kapsadığını ve 27,8 milyon TL’lik bir maliyeti olacağını söylediniz değil mi? Peki, şimdi bu tam olarak uygulansa yani tüm redevanslı sahalar için geçerli olsa ve süre kısıtı da koyulmadan kapsayıcı olsa nasıl bir maliyet karşımıza çıkıyor ve kaç kişiyi kapsıyor? Bunun çalışması yapıldı mı? Ben bunu öğrenmek istiyorum.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – O çok bilinebilecek bir rakam değil. 50’den fazla redevans sözleşmesi var -geçmiş, gelecek, kapatılan- yani bir sürü var. Bugün olmayan ama geçmişte sözleşmesi olanlar var, çok fazla. O sayıyı şu an öngörmek mümkün değil, çok büyük bir rakamdan bahsediyoruz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – O zaman bunun bir çalışılması lazım yani getirilen şey uygun, gördüğüm kadarıyla herkes tarafından olumlu karşılandı ama kısmen kapsadığı için bir beklenti var bu konuda. Belki bu konunun çalışılması lazım. Ben kayıtlara da geçmesi açısından bunu sormak istedim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bir soru sormak istiyorum, daha önce de bunu ifade ettim gerçi: “Bu yapılan ödeme nedeniyle Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun redevans sözleşmesinin tarafı olan ilgili şirkete ve/veya şirketlere rücu hakkı saklıdır.” ifadesi, çok muallakta kalan, rücu edilecek mi edilmeyecek mi, bu hakkı saklı, Demokles’in kılıcı gibi... Yani bu hangi şartlarda, hangi koşullarda rücu edilecek? “Doğrudan rücu edilir.” denmesi daha doğru değil mi? Yani rücu edilmemesine neden olacak sebepler nelerdir? Bunları özellikle öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın İpekyüz, buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Tabii, arkadaşların bir kısmı dile getirdi, ben de belki aynı şeyleri ifade edeceğim. Tabii, Soma hepimizin hafızasında çok ciddi yer edinmiş ve daha çok, Türkiye’deki maden kazaları ve yaşamını yitirenler her zaman dile getiriliyor ve Türkiye’de Soma’nın özel bir yeri var, birçok kesim tarafından da katliam olarak tanımlanmakta ve beş yıllık bir mücadelenin sonucunda buraya gelindi, 3.500 işçiden söz ediliyor. Bu sözleşmeler kapsamında, tabii, bir kısım düzenlemeler yapıldı, arkadaşlarımız da söyledi; o günden sonra, o tarihten sonra hâlâ mağduriyet yaşayanlar var, onlarla ilgili bir şey düşünülüyor mu düşünülmüyor mu?

Bir diğeri: Burada sadece bu sözleşmelerin içeriği alınmış, belirtilmiş ama burada mesela, kıdem tazminatları ne olacak, ihbar tazminatları ne olacak, ödenmeyen ücretleri varsa bunlar nasıl düşünülecek?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Kıdem dâhil buna.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Artı, iş kazası geçirmişse iş kazasıyla ilgili yapılan şeylerin karşılıkları var mı? Bunlar konuşulmuş mu? Bir de bu faiz konusu muallak. Şimdi, bu tür şeylerde genelde öyle şeyler yapıyoruz ki biz bazen, diyelim ki Osmangazi Köprüsü’nden geçiş için euroyla fiyat belirliyoruz, burada hiçbir şeyi belirlemiyoruz; onları muallakta bırakmamak lazım. En yüksek banka faizinden mi olacak, enflasyona göre nasıl hesaplanacak? Bunların da belirlenmesi lazım, konuşulması lazım. Zaten beş yıllık bir mücadele ve mağduriyet var. Bu belirtilmeden bırakıldığında bir keyfiyete dönüşebilir ve yine işçi aleyhinde çıkabilir. Bunların mutlaka açıklanması lazım.

Bir de Sayın Başkan, aslında Soma’dan gelen temsilci de burada, belki o da bizi aydınlatabilir. Başta kendisi konuşsaydı, sonra biz konuşsaydık daha yerinde olurdu.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Başta söyleseydiniz, arzu etseydiniz tabii ki şey yapardık.

Sizin konuşmanız bitince söz vereyim.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bitti.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam. Beni uyarsaydınız.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Seslendim, duymadınız.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hayır, duydum onu da benim konuşmamın başında...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Yok, fark etmiyor, şimdi konuşsun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam.

Buyursunlar.

BAĞIMSIZ MADEN İŞÇİLERİ SENDİKASI TEMSİLCİSİ ÖMER KAMİL KARTAL – Efendim, öncelikle çok teşekkür ediyorum kabul ettiğiniz için, bize bu fırsatı verdiğiniz için.

Yaklaşık bir seneden fazladır bu tazminatları ödenmeyen madencilerle ilgili basına da yansıyan çeşitli bir mücadele süreci gerçekleşti. Bu süreç içerisinde de başta Enerji Bakan Yardımcısı Şeref Bey olmak üzere, yine Enerji Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürü olmak üzere, TKİ Genel Müdürü olmak

üzere 3 defa toplantı yaptık TKİ'yle, 4 defa bir görüşme gerçekleştirdik, bu sorunları aslında enine boyuna çok fazla tartıştık. Şeref Bey'e de huzurunuzda teşekkür ediyorum, çok ciddi katkılar sağladı, en azından şu anda Eynez'in tazminatları ödendiği için.

Şimdi, efendim, aslında bu redevanslı iş yerleriyle ilgili Ermenek dâhil, Uyar Madencilik dâhil, ismi geçen 3 iş yeri dâhil toplamda 1.600 işçiyi kapsıyor ama bu yasa teklifi bu şekliyle geçtiğinde 800 civarında işçiyi kapsıyor. Gerçek anlamda da bu işçilerin Geventepe'yle ilgili bölümü aslında muallakta kalıyor. Geventepe ismi her ne kadar burada geçiyorsa da Geventepe işletmesi 2012'de kapatıldı fakat Geventepe'nin yer üstü kesimi yani bakım işlerini yapan, çitlerin bakımlarını yapan, tavan direklerinin tamiratını yapan atölye kısmı 2019'a kadar devam etti. Buradan da ayrılan yaklaşık 200'e yakın arkadaşımızın tazminatı alınamadı. Işıklar işletmesinde ise emeklilik nedeniyle ve tazminatını hak edecek bir biçimde işten çıkartılan toplam 800 civarında işçi var ama daha önce de Şeref Bey'le ve heyetle yaptığımız tartışmalarda gördük ki bu 800 civarındaki işçinin önemli bir kısmı tazminatını almış zaten. Yani bunların yarısına yakını -her ne kadar yasal olarak redevanslı iş yeri olduğu şeklinde mahkeme kararları olmasına rağmen- çeşitli milletvekili arkadaşlarımızın devreye girmesi ya da başka faktörlerin devreye girmesiyle bazı arkadaşlarımız, 350-400'e yakın insan tazminatlarını almış. Orada şu anda tazminatlarını almayan 400-450 civarında arkadaşımız var.

Şimdi, bu Geventepe meselesi önemli efendim, çok önemli çünkü bu teklifte diyor ki: "13 Mayıs 2014 tarihinden sonraki kesime..." Zaten Eynez'de de biz bu sıkıntıyı yaşadık, Sayın Şeref Bey'in haberi de var bundan. Bu iş yerinde çok fazla geçişkenlikler var çünkü bu 4 iş yeri Eynez, Atabacası, Işıklar ve Geventepe, Soma Kömürleri AŞ'ye ait olan bir iş yeriydi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Maddeyle ilgili görüşlerinizi tamamladınız mı siz?

BAĞIMSIZ MADEN İŞÇİLERİ SENDİKASI TEMSİLCİSİ ÖMER KAMİL KARTAL – Devam ediyorum efendim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, madde üzerinde...

BAĞIMSIZ MADEN İŞÇİLERİ SENDİKASI TEMSİLCİSİ ÖMER KAMİL KARTAL – Evet, bu maddeyle ilgili.

Şimdi, Geventepe yani Eynez Ocağı 2009'da Park Holdingden bu şirkete devredildi. 2009'dan itibaren şirket diğer iş yerlerindeki -başta Geventepe olmak üzere 2012'ye kadar geçecek sürede- işçilerin neredeyse tamamını Atabacası'na, Işıklar'a ve Eynez'e devretti. Yani bir iş yeri devri gerçekleştirdi, işçi devirleri gerçekleştirildi. Eynez'de şimdi tazminatını alan 2 binin üzerindeki arkadaşımız sadece Eynez'de olan bölümü aldı. Geventepe'den oraya geçen arkadaşlarımızın Geventepe'yle ilgili tazminatları ödenmedi. Şimdi eğer bu teklif böyle geçerse 2014'ten sonrasını kapsadığı için Geventepe'den geçip sekiz yıl, on yıl içeride kıdemli olanların tazminat alma hakkı ortadan kalkıyor bir kere.

Diğer taraftan, Uyar Madencilik var, Uyar Madencilikte de şu anda yanılmıyorsam 350-400 civarında arkadaşımız tazminat almamış vaziyette, orada da 800 civarında bir işçi vardı ama bazıları çeşitli ilişkilerle tazminatlarını aldılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Lütfen tamamlayın.

BAĞIMSIZ MADEN İŞÇİLERİ SENDİKASI TEMSİLCİSİ ÖMER KAMİL KARTAL – Efendim ikinci mesele de, teklif yine böyle geçerse... Sadece kıdem tazminatından bahsediyor, ihbar tazminatı yok. Bu 3 iş yerinde -tahminen söylüyorum- 20'nin üzerinde ölümlü kaza var, bu katliamdan sonra

yani 13 Mayıs olaylarından sonra 20'nin üzerinde ölümlü kaza var, çok sayıda arkadaşımızın uzuv kayıpları nedeniyle, iş kazası nedeniyle tazminat davaları var. Bunların hepsi kazanılmış davalar ama ödenmiyor. Eğer bu teklif böyle geçerse ihbar tazminatı yok, çünkü burada yok. Eynez'de de biz bu sorunları yaşadık ama sağ olsun Şeref Bey'in katkılarıyla kıdem, ihbar ve faiz meselesi çözüldü o zaman.

Şimdi, durum bu, takdirlerinize sunuyorum. Yani bir düzeltme yapmak gerekiyor. Eğer Uyar ve Gevenetepe meselesi de tarihsel olarak bir değişikliğe götürülürse... Bir de Ermenek meselesi var, orada da toplam 150 civarında işçi var zaten. Yani toplansa 1.600 civarında işçiyi kapsıyor aslında bütün redevanslı iş yerleri açısından ama bu teklif bu şekilde geçerse sadece tazminat olarak 800 civarındaki arkadaşımızı etkileyecektir.

Saygılar sunuyorum dinlediğiniz için efendim.

Çok sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Birkaç konuşmacı daha var, notlarınızı alırsanız hepsine birden cevap verme şansınız olabilir.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU(İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında doğrusu tartıştığımız konunun muhalefet vekilleri olarak paylaştığımız en azından birkaç tane noktası var ki ben onların üzerinden gitmek istiyorum. Bir kere şunu söyleyeyim: Yani bu meselenin bu teklif içinde yer almış olması sevindirici çünkü hakikaten burada büyük bir hak kaybı vardı ve bunun bir anlamda giderilmesine yönelik olan, geçici madde 11'le sağlanmaya çalışılan bir öneri bu fakat burada bir belirsizlik olarak... Demin sendikacı arkadaş da söyledi, “13/5/2014 tarihinde meydana gelen maden ocağı kazası sonrasında” ibaresi esasında büyük bir belirsizlik içeriyor diye düşünüyorum yani sonrası ne ama? Mesela 14 Mayıs 2014'te olan herhangi bir işçinin sorununu kapsayacak mı, kapsamayacak mı belirli değil. Bir, bunu söylemek istiyorum. Diğeri de hakikaten sadece kıdem tazminatlarının kapsama alınmış olduğunu görüyoruz, hâlbuki kıdem tazminatının dışında da işçilerin kazandıkları haklar olduğunu düşünüyorum, ihbar tazminatı gibi.

Bunun ötesinde yani bu adımları attıktan sonra sonuçta 1.800 işçinin sorunuyla ilgili olarak konuşmuş oluyoruz ama bu mesele de gerçekten genişletilerek o işçileri de kapsayan bir biçime sokulursa biz bu maddenin getirilmiş olmasını destekleriz diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle ben bu işin bu aşamaya gelmesinde katkı koyan herkese çok teşekkür ediyorum. Başta bakanlık bürokratlarına teşekkür ediyorum. Sayın Şeref Bey'e, Bakanımıza, biz bu konuyu bundan bir buçuk yıl evvel Mecliste dile getirdiğimizde hassasiyet gösteren bütün siyasi partilerin Grup Başkan Vekillerine teşekkür ediyorum. Bu kanun teklifine imza koyanlara teşekkür ediyoruz.

Bütün arkadaşlarımızın söylediği gibi bu eğer kanun teklifi kanunlaşırsa, kanun hâline gelirse Soma Kömürleri AŞ çalışanlarının, Gevenetepe, Atabacası, Işıklar Ocaklarında çalışanların kıdem tazminatları ödenmiş olacak ama sorun ortadan kalkmış olmayacak, Soma'nın sorunu ortadan kalkmış olmayacak ne yazık ki. Çünkü Soma'da, Soma AŞ'nin mağdurları kadar hatta onlardan daha uzun bir süreden beri mağduriyet yaşayan Uyar Madencilik var ve geçmişte burada da onlarca ölümlü kazalar

yaşandı, bu insanlar yaklaşık sekiz yıl öncesi işlerinden çıkarıldılar ve birçoğu şu anda işsiz. Ciddi mağduriyetler var, borcu olan insanlar var, uzvunu kaybetmiş olan insanlar var, beden bütünlüğünü kaybetmiş olan insanlar var ve buradan alacakları tazminat o insanlar için hayati önem taşımakta. Kanun teklifinde imzası bulunan milletvekilimizin biraz önce belirttiği gibi Soma AŞ'nin işlettiği 4 tane maden ocağı vardı, kaza Eynez'de oldu; Eynez'de hizmet alımı sözleşmesi vardı, diğerlerinde de redevans sözleşmesi vardı ve milletvekilimizin dediği gibi bu iş yani hizmet alımı sözleşmesi yapılan Eynez Ocağı'ndaki mağdurların işi de öyle bir günde, iki günde hallolmadı. Bu insanların alacaklarını tahsil etmeleri de yaklaşık altı yıl sürdü. Ciddi uğraşlar sonrasında o haklarını kazandılar.

Bir de şöyle tuhaf bir durum var: Bir işçi Soma Kömürleri AŞ çalışanı olarak gözüktüyor, belirli sürelerde Gevenep'e'de çalışmış, Işıklar'da çalışmış, Eynez'de çalışmış; Eynez'deki kıdem tazminatını ve ihbar tazminatlarını bu insanlar aldılar. Patron aynı, ruhsat sahibi aynı, işçi aynı ancak bu insanlar, bu işçiler diğer ocaklardaki çalışma sürelerinin karşılığını ne yazık ki alamadılar. Nedir, bir tarafta redevans varmış, bir tarafta da hizmet alımı sözleşmesi varmış. Bu konuda sözler verildi, sözlerin büyük bir kısmı yerine getirildi, hiç değilse hizmet alımı konusundaki sözler yerine getirildi ve redevansta da bu sorunların ortadan kaldırılacağı sözü verildi ancak şu yapmış olduğumuz kanun teklifi, sorunların büyük çoğunluğunu çözemeyecek ne yazık ki. Biraz evvel konuşmacıların belirttiği gibi sadece ihbar tazminatı üzerinde durulmuş burada; ölüm tazminatı var, maaş alacakları olan insanlar var, uzvunu kaybetmiş, sakat kalmış, gözünü kaybetmiş insanlar var, mahkemeleri sonuçlanmış fakat hâlen daha alacaklarını alamamış insanlar var ve bu insanlar bu kanunlaşırsa gene alamayacaklar.

Benim, Komisyondan ricam, istirhamım, eğer biz Soma'daki sıkıntıyı ortadan kaldıracaksak -Manisa'da Akhisar'da yaşıyorum ama Soma'ya çok yakınım, çok gidip geliyorum, oradaki mağduriyeti görüyorum- Uyar Madenciliği mutlaka buraya katmazsak problem çözülmüş olmayacak. Esasında bir tek Soma'nın da problemi yok, Ermenek'in de problemi var, Türkiye'de problem var, redevans sisteminin getirmiş olduğu sıkıntılar var ama bugün tartıştığımız konuyu Soma'dan tartışıyoruz. Eğer Soma'daki mağduriyeti ortadan kaldırmak amaçlı bir yasa teklifi getirildiyse inanın bana bu hâliyle bu teklif eksiktir, mutlaka ve mutlaka Uyar Madenciliğin mağdurlarının da burada yer alması lazım. Uyar Madenciliğin mağdurları şu anda Soma'da eylemdeler, çadır eylemindeler. Geçen yanlarına gittim Sayın Başkanım, "Covid-19 var, inanın, Uyar virüsü Covid-19'dan daha tehlikeli." diyorlar. İnsanların artık sabrı kalmamış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun lütfen tamamlayın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Lütfen Komisyon üyelerimiz bu konuda hassasiyet gösterirlerse... Biz Manisa'da yaşayan yurttaşlar olarak, Soma'da yaşayan yurttaşlar olarak önemli bir kazanım elde edilecek, hakları teslim edilecek bu insanlara. Mutlaka bu konuda gerekli düzenlemeleri bu Komisyon çalışmaları içerisinde yapalım diyorum. Eğer düzeltme imkânı varsa oylamadan daha sonraya aktarılın gerekirse.

Tekrar, bu işin buraya gelmesine sebebiyet veren Bakanlık bürokratlarımıza, siyasi partilerimizin Grup Başkan Vekillerine teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

5'inci maddeyle ilgili müzakereler tamamlandı. Şimdi, ben, cevaplar için sözü Sayın Kırkpınar'a ve Sayın Bakan Yardımcımıza vermek istiyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ben, Sayın Bakan Yardımcımıza sözü vereyim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ŞEREF KALAYCI – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Kıymetli Komisyon üyeleri, bu yasa maddesi genel bir yasa maddesi değil. Soyut da değil, Sayın Bakanımızın söylediği gibi somut, özel bir durumun çözülmesi için getirilmiş bir yasa maddesi. Niçin özel, onu anlatayım çok kısa. Ondan sonra da niçin genelleştirilemeyeceğini anlatayım. Kıymetli hatiplerin genelleştirilmesi gerektiğini söyledikleri maddenin niçin genelleştirilmemesi gerektiğini bir iki maddeyle yine vurgulayarak açıklayayım, sonra da yine sayın vekillerimizin sorduğu sorulara çok kısa cevap vereyim.

Şimdi, Sayın Başkanım, 4 tane maden ocağından söz ediyoruz. Bu ocaklardan bir tanesi kazanın olduğu Eynez Ocağı, diğer üç tanesi de Geventepe, Atabacası ve Işıklar Ocakları. Bu ocakları işleten firmanın adı Soma AŞ. Soma AŞ firması Türkiye Kömür İşletmeleriyle iki tip sözleşme yapmış. Bunlardan bir tanesi hizmet alımı sözleşmesi. Hizmet alımı sözleşmesi şu demek: Kömürü benim için çıkar ve bana ver demek. Yani Türkiye Kömür İşletmeleri “Kömürü benim için çıkar, bana ver.” demiş. Alt işveren-üst işveren ilişkisi çok açık.

Eynez Ocağı’yla ilgili 2.050 arkadaşımızın kıdem ve ihbar tazminatlarını ödedik. Vurgulayayım, ihbar tazminatını da ödedik ki bu yasa maddesinde ihbar tazminatı ibaresi geçmiyor. Sebebi şu: O ocakta alt işveren-üst işveren ilişkisi çok sarıh. Dolayısıyla Türkiye Kömür İşletmeleri bunu ödemek zorunda. Şimdi gelelim diğer üç ocağa, Geventepe, Atabacası ve Işıklar ocaklarına. Soma AŞ ile Türkiye Kömür İşletmeleri arasında yapılan sözleşme bu üç ocakta redevans sözleşmesi. Kesinleşmiş mahkeme kararları var, diyor ki: “Redevans sözleşmelerinde alt işveren-üst işveren ilişkisi yoktur, kıdem tazminatlarının ödenmesi firmaya aittir.” Yani Soma AŞ’ye aittir diyor.

Peki, biz niçin bunu bir yasa maddesiyle ödemeye çalışıyoruz? İşte, özel durum burada ortaya çıkıyor. Şunun için ödemeye çalışıyoruz: Şimdi, bu Eynez Ocağı’nda çalışan işçi kardeşlerimiz buradan alınıyor zaman zaman, Atabacası’na, Geventepe’ye, Işıklar’a gönderiliyor çünkü bunlar aynı firmanın ocakları. İşçi şunun farkında değil, zaten öyle bir varsayımda da bulunamayız: “Ya, ben Eynez Ocağı’nda çalışıyordum, burada hizmet alım sözleşmesi vardı, e, beni şimdi Işıklar’a gönderiyorlar ya da Atabacası Ocağı’na gönderiyorlar, dolayısıyla burada hizmet alım sözleşmesi yok, redevans sözleşmesi var, dolayısıyla ben mağdur edilebilirim ileride, gitmiyorum.” Böyle demesini beklemiyoruz, bunun farkında olmasını da beklemiyoruz, varsaymıyoruz yani. Dolayısıyla işçilerin burada mağdur edildiğini ve bu mağduriyetin özel bir yasayla giderilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Özel yasa olması ve durumun özel yapısı buradan kaynaklanıyor.

Şimdi, gelelim bunun niçin genelleştirilemeyeceğine. Genelleştirilemez iki temel sebepten dolayı. Karaman Ermenek’ten örnek verildi, Ermenek’teki ocak da bu yasaya dâhil edilsin denildi ya da Uyar Madencilik olayı örnek verildi, o da buraya dâhil edilsin denildi. İki sebepten dolayı bunlar genelleştirilemez, dâhil edilemez. Sebeplerden biri şu: Redevans sözleşmesi yaparken firma bir fiyat veriyor, bu verdiği fiyatın içinde kıdem tazminatı olayını da bir maliyet unsuru olarak eklediğini varsayıyoruz biz. Genelleştirilirse bu, şu demek: Firma ona göre bir fiyat veriyor, kıdem tazminatı da bunun için de bir unsurdur, fiyatını da ona göre veriyor. Eğer şunu deseydik “Kıdem tazminatlarını da TKİ olarak, Türkiye Kömür İşletmeleri olarak biz üstleneceğiz.” O zaman farklı fiyat verecekti firma.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamamlayın lütfen.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ŞEREF KALAYCI – Bitiriyorum, çok kısa sürede hemen özetleyeceğim.

Böyle bir şey denmediği için farklı bir fiyatla ortaya çıkılıyor ve bu işler sürdürülüyor. Bundan dolayı geliştirilmesinde sakınca var, bir. İkincisi ve daha önemlisi, bakın, bir geliştirme yapılırsa Türkiye Kömür İşletmeleri, nasıl bir mali yükü karşılayacağını bilmiyor, şu anda bilemez; bunun altından kalkıp kalkamayacağını da bilemeyiz. Dolayısıyla Türkiye Kömür İşletmelerini böyle bir yükün altına koymanın doğru olmadığını düşünüyoruz.

Çok kısa... Ha bir de niçin çok uzadı 2014'te olan bir olay? 2020'de mahkeme konusu oldu bu olaylar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, tamamlayalım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ŞEREF KALAYCI – Çok kısa, hemen tamamliyorum.

Niçin ihbar tazminatı yok çünkü redevans sözleşmelerinde alt işveren-üst işveren ilişkisi yok, bu olmadığı zaman ihbar tazminatı söz konusu olmaz. İlgili şirkete rücu edilecek mi? Ben edileceğini düşünüyorum şahsen. “Faiz ne olacak?” dedi Sayın Vekilimiz? Kıdem tazminatlarına mevduat faizi uygulanır, mevduat faizi uygulanacak hiç şüphemiz olmasın. “Niçin 2014 yılı?” diye bir vekilimiz sordu, çünkü önemli bir olay oldu ve o olayın izlerini ortadan kaldırmayı hedefliyor bu somut özel yasa maddesi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyoruz Bakan Yardımcımıza çok detaylı, kapsamlı açıklamaları için.

Sayın Özkan, sizin bir söz talebiniz var, buyurun.

MEHMET ALİ ÖZKAN (Manisa) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; Komisyon üyesi değilim ama Manisa Milletvekilliyim ve bu kanun teklifindeki görüşülen maddenin bulunduğu şehirde yaşıyorum, Soma'da.

2014 yılında hepimizin bildiği büyük bir facia yaşadık bütün dünyayı derinden etkileyen. O dönemde, kaza sonrasında hayatını kaybeden maden işçilerimizin eş ve çocuklarının, anne babalarının hayatlarını idame ettirebilmeleri açısından önemli düzenlemeler yapıldı. Bunun yanı sıra, yine, madende hayatını kaybeden işçilerimizin birinci derece yakınlarına nakdi yardım, ev yardımı gibi, onların geri kalan hayatlarını en azından maddi olarak rahat sürdürmeleri noktasında önemli çalışmalar yapıldı. Maden işletmelerinin işçi sağlığı ve iş güvenliği kurallarına tam manasıyla riayet ederek üretimlerini sürdürmeleri noktasında önemli düzenlemeler yapıldı.

O günden bu yana bir sorun olarak süregelen Sayın Bakan Yardımcımızın ve milletvekili arkadaşlarımızın da ifade ettiği o kazadan etkilenen işçi kardeşlerimizin kıdem tazminatı alacakları meselesi vardı. Bir sosyal yaraydı bölge açısından. Birazdan tüm Komisyon üyelerinin de bu maddeye lehte oy vereceğini düşünüyorum. Bu şekilde, önümüzdeki hafta da nasipse Genel Kuruldan geçerek inşallah, bu sorun da çözülmüş olacak.

Darkale maden ocağıyla ilgili bir şeyler söylenmişti. Oradaki işçi kardeşlerimizin kıdem tazminatı alacaklarının çözümü, tahsili noktasında da Sayın Bakanımızla, Bakan Yardımcımızla, TKİ yetkililerimizle görüşmelerimizi sürdürüyoruz. İnşallah ona da bir çözüm bulacağımıza inanıyoruz.

Bu süreçte bu çalışmaya destek veren başta Enerji Bakanımız Sayın Fatih Dönmez, Sayın Bakan Yardımcımız Şeref Kalaycı olmak üzere tüm siyasi parti gruplarımıza ve tüm TKİ bürokratlarına teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, ben, Sayın Bakan Yardımcımızın sunumu için çok teşekkür ediyorum ancak bir düzeltme yapılması gerektiğini de düşünüyorum burada.

Şimdi, Sayın Bakan Yardımcımız “İhbar tazminatı için, burada bir alt işveren-üst işveren ilişkisi yönünden ihbar tazminatı olmaz.” şeklinde bir cümle kullandı. Şimdi, ihbar tazminatı, işçi-işveren arasındaki ilişkinin, sizin ifade ettiğiniz gibi bir şekliyle ilgili değildir. İhbar tazminatı işçinin ya da işverenin çalışma süresine göre işten ayrılma ya da işten çıkarma aşamasında bir yasal önlem yani yasal ihbar süresi vardır. Çalıştığı süreye göre belli bir dönem içerisinde, işçiye şu kadar belli süre öncesinde işten çıkacağını, işverense de işçiye -haklı ya da haksız- işten çıkaracağını ihbar eder. Bu ihbar yerine getirilmeden, örneğin işveren, işçiye “İşten çıkardım.” diyebilir. İşten çıkarması hâlinde, haksız işten çıkarmışsa kıdem tazminatına hükmedilir, yasal sürele uyulmamışsa da ihbar tazminatına hükmedilir. Dolayısıyla ihbar tazminatına bakış açınızın ben buna göre olması gerektiğini, çalışma koşullarının alt işveren-üst işveren yönünden değil, bu süreler yönünden bakılması gerektiğini hatırlatmak isterim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, değerli arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutmadan önce bir önergemiz var, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2037) esas numaralı İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne 5'inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesi teklif olunur.

Süleyman Girgin	Abdüllatif Şener	Emine Gülizar Emecan
Muğla	Konya	İstanbul
Kamil Okyay Sındır	Cavit Arı	
İzmir	Antalya	

MADDE- 22/5/2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 36. maddesine aşağıdaki 6. fıkra eklenmiştir.

“2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu ile 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında ródovans sözleşmesi çerçevesinde yeraltı maden işletmeciliği yapan şirketlere ait işletmeler, ilgili bulunduğu hesap dönemleri sonu itibarıyla kıdem tazminatı yükümlülüklerini hesaplamaları ve bu yükümlülük nedeniyle cari dönemde ortaya çıkan kıdem tazminatı artışları için karşılık ayırmaları şarttır. İlgili kamu kurumu, bu karşılıkların ayrılıp ayrılmadığını her yıl denetlemekle yükümlüdür. Söz konusu karşılıkların ayrılmaması durumunda ródovans sözleşmesi re'sen sonlandırılır. Bu fıkra kapsamındaki işyerlerinde çalışan ve iş sözleşmesi kıdem tazminatını hak edecek şekilde sona ermiş olan çalışanların kıdem ve ihbar tazminatları ile diğer alacaklarının ödenmemesi durumunda söz konusu alacakların ödenmesinde ilgili kamu kurumları asıl işveren sayılır ve şirketle birlikte müteselsilen sorumludurlar.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kuşoğlu, gerekçeyi mi okutalım?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerekçe...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle rödovans sözleşmesi çerçevesinde yeraltı maden işletmeciliği yapan şirketlere ait işletmeler kıdem tazminatı yükümlülüklerini hesaplamakla ve ilgili kamu kurumu da bunu denetlemekle görevlendirilmiştir. Söz konusu yükümlülük karşılıklarının ayrılmaması durumunda rödovans sözleşmesi re'sen sonlanacak olup, kıdem ve ihbar tazminatlarının ödenmemesi durumunda ilgili kamu kurumlarının asıl işveren sayılması ve alacakları nedeniyle madencilerin mağdur edilmemesi amaçlanmaktadır.

28 Ekim 2014 tarihinde Karaman iline bağlı Ermenek ilçesinde bulunan maden ocağında gerçekleşen maden kazasında tazminatlarını alamayanlar ile (Uyar Madencilik dâhil olmak üzere) Soma'da ve başka şehirlerde faaliyet gösteren diğer madenlerde çalışıp işten atılan ve tazminatları ödenmeyen işçilerin tazminatlarının ödenmesi hedeflenmektedir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkan, usulle ilgili bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Usulle ilgili Sayın Emecan'a söz vereceğim.

Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, aslında usulümüz söyleyeceğim şekildeydi de bugün biraz sanki karıştı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ne gibi?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bundan sonraki üç maddeyi daha verimli görüşmek açısından, öncelikle kurumdan gelen yetkilileri dinledikten sonra sektör temsilcilerini de önden dinlersek biz de konuşmalarımızı ona göre şekillendiririz, daha verimli geçer.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Memnuniyetle. Çok teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Bakan Yardımcısını dinledikten sonra birçok konuşmaya gerek kalmadı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerek kalmamış oldu. Doğru, çok doğru söylüyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – 6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 3 üncü maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “iki yılı” ibaresi “üç yılı” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, bununla ilgili çok kısa bir bilgi alalım.

Sayın Keşir, buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; Engelliler Kanunu, Türkiye'nin hakikaten yüz akı bir kanun. 2005 yılında çıkarılan kanun pek çok şeyi kapsıyor. Erişilebilirlik dâhil istihdam, rehabilitasyon hizmetleri vesaire. Devrim niteliğinde bir kanundur. Bunu özellikle söylemek isterim. Çünkü ben mesleğime engelliler arasında başladım. Benim için çok önemli bir kanun. Tabii, zaman zaman ihtiyaçlar nezdinde de düzenlemeler yapıyor.

Bu kanunda erişilebilirlikle ilgili toplu taşıma araçlarıyla ilgili belli bir süre verildi, iki yıl biliyorsunuz. Özellikle belediye otobüsleri yani kamuya bağlı otobüsler, belediye hizmetleri veren otobüslerin büyük bir kısmı artık yeni üretimde erişilebilir standartlarda üretildiği için, bu toplu taşımalarda özellikle belediye otobüsleri kısmı büyük oranda çözüldü. Ama ne yazık ki “minibüs”

dediğimiz yani 9 ila 16 kişilik küçük araçlar, minibüsler, Avrupa’da hiçbir ülkede kullanılmayan taşıma araçları. Türkiye’de çok yaygın kullanılıyor bununla birlikte. Bununla ilgili bu verilen süre, iki yıl uzatılan süre ne yazık ki kâfi gelmedi bu süreç içinde.

Şurada birkaç rakamı paylaşmak istiyorum sizinle. Türkiye’de yaklaşık 103 bin minibüs var Şoförler Federasyonunun rakamlarına göre. Bunların ancak bugüne kadar yüzde 10 ila 15’i erişilebilirlik anlamında dönüşüm sağlayabildi. Diğer taraftan, rampa ve lift takılmasının yaklaşık maliyeti de 10 ila 15 bin lira araç başına. Bu da toplamda 100 bin aracı hesapladığımızda aşağı yukarı 1 milyar 300 milyon liralık toplam bir maliyet oluşturuyor. Bununla birlikte 7.500 adet şehirler arası tarifeli yolcu taşıma aracı ve 76 bin de servis aracı bulunmakta. Turizm taşımacılığı yapan araç sayısı da 1.551. Şehirler arası otobüslerin dönüştürülmesi ve erişilebilir hâle getirilmesinin ortalama tadilat maliyeti de 15 bin TL araç başına. Toplam maliyete baktığımızda bu da 1 milyar 163 milyon 265 bin liraya tekabül ediyor.

Tekrar söylüyorum, bu alanda çok eskiden beri çalışan bir milletvekili olarak bunun olabildiğince hızlı yapılması en büyük arzumuz ama yapılamadığı takdirde bu minibüsçü esnafının da küçük esnaf olduğu öngörüldüğünde, erişilebilirlik denetleme komisyonlarının ceza yazması söz konusu. Bununla ilgili hem sahadan gelen talepler hem de süreci daha sağlıklı yönetmek adına bu teklifi getirmiş bulunuyoruz. Takdir Komisyonun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ederim.

Sayın Sındır, buyurun

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii, daha önce de ifade ettiğim gibi, aslında sadece toplu taşıma araçlarını içermiyor bu yapılan düzenleme çünkü madde içerisinde tümce aynen şu şekilde kurulmuş: “Denetim sonucunda ilgili belediye ve kamu kurum ve kuruluşları ile umuma açık hizmet veren her türlü yapıların” bakın.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Erişilebilirlik genel olarak öyle, evet.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Genel olarak öyle değil, siz sadece toplu taşıma araçlarına yönelik gerekeceyi ifade ediyorsunuz ama “Denetim sonucunda ilgili belediye ve kamu kurum ve kuruluşları ile umuma açık hizmet veren her türlü yapıların ve açık alanların malikleri ile toplu taşıma araçlarının sahiplerine eksikleri tamamlaması için birinci fıkrada belirtilen sürenin bitiminden itibaren -iki yıldır o- üç yılı geçmemek üzere bir yıl daha ek süre verilebilir.” denilmiş. Dolayısıyla, burada bütün belediyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarını, tamamını ilgilendiren bir madde bu getirilen düzenleme.

İkincisi, engelliler hakkında üzerinde düzenleme yapılan kanun elimde. Bu kanunda, aslında şöyle bir ifade var. Bu geçici 3’üncü maddenin sondan bir önceki fıkrasının ortalarında yer alıyor. “İkinci ve üçüncü fıkrada öngörülen yükümlülüklerini veya geçici 2 ve 3 üncü maddelerde belirtilen sürelerin bitiminden itibaren öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmedigi denetim komisyonlarınca tespit edilen büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından her bir tespit için beşbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır.” Yani burada, daha önce bu ifade bir tarihe bağlıydı şimdi “İkinci ve üçüncü fıkrada fıkrada öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmeyen.” diyor yani siz burada üç yıla uzatıyorsunuz ama cezayı da kesebiliyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Belediyelere, kamu kurum ve kuruluşlarına kesilen cezayı önleyen bir durum yok “Cezayı kesiyorum.” diyorsunuz, “Süreyi uzatıyorum.” diyorsunuz. Bu, kendi içinde bir çelişki yaratıyor bence, artık nereye kadar...

Şimdi, biz, bir yandan mağduriyet oluşan bir kesim olan minibüsler, otobüsler, toplu taşıma araçlarına, onlara bir süre verirken o mağduriyetlerini ortadan kaldırmaya çalışıyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – ...ama öbür taraftan, mağdur olan engellilerin bu araçlardan yararlanabilmesi adına süreyi uzatıyoruz. Ya, bir mağduriyeti ortadan kaldırırken başka bir kesimin -ki engelli kesimin- mağduriyetini bir yıl daha uzatmış oluyorsunuz diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, önce, iki yıllık bir süreye rağmen hâlâ belediye, kamu kurum ve kuruluşları ile umuma açık hizmet veren her türlü yapıların ve açık alanların malikleri ile toplu taşıma araçlarının sahiplerinin engellilerin erişebilirliğini sağlayacak eksiklikleri tamamlayamamış olması hepimizin ayıbıdır, Türkiye Cumhuriyetinin ayıbıdır ve şimdi, tekrar, Sayın Keşir gibi -bu konuda gerçekten deneyimli, ben de biliyorum- bir milletvekili arkadaşımızın bunu anlatmak zorunda kalıyor olması sadece iktidar tarafının değil hepimizin ayıbıdır. Keşke bu madde, gerek minibüsler gerek toplu taşıma araçları için, yanında az önce bahsettiği mali portresiyle birlikte gelseydi, yaptırmak isteyene de “Şunu biz verebiliriz.” diye bir maddeyle birlikte gelseydi süre uzatımı yerine, keşke bu sağlansaydı. Ben bunu söylemekle yetineceğim.

Ondan sonra da engelli yurttaşlarımızın burada sizlere -Sayın Keşir’e, Sayın Genel Müdüre- dile getirmemi istediği bir hususu sizle paylaşmak için bugün buraya geldim, özellikle birkaç saatir bekliyorum.

Biliyorsunuz, 2013 yılında yapılan kanun değişikliğiyle, yüzde 40’ın üzerinde engeli bulunan yurttaşlarımıza ve ağır engelli yurttaşlarımıza, bir refakatçisiyle birlikte demir yolları ve deniz yollarıyla, belediyelerin her türlü ulaştırma hizmetlerinden ücretsiz yararlanmaları uygulaması başlatıldı. Yani, pandemi öncesi tüm engelliler için YHT seferleri ücretsizdi, ağır engelliler de yanlarındaki refakatçiyle birlikte ücretsiz seyahat edebiliyorlardı. Pandemi nedeniyle tren seferleri durana kadar bu uygulama devam etti. Haziran başında engellilerin kamuda ve özel sektörde izinli olma hâli sona erdi, 28 Mayıs’ta tren seferleri tüm vatandaşlar için yeniden başladı. Ancak engelli vatandaşlara ücretsiz ulaşım hakkı TCDD tarafından, Ulaştırma Bakanlığı tarafından, sessiz sedasız fiilî bir durum yaratılarak askıya alındı, kaldırıldı. Bununla ilgili hiçbir resmî açıklama yapılmazken, itiraz eden yurttaşlara “Ücretini ödemek şartıyla bilet alabilecekleri.” yanıtı dahi verilebildi. Engelli dernekleri bu hukuksuzluğun giderilmesi için kampanyalar başlattılar. Konu basına aksedince, bu kez Ulaştırma Bakanlığı 8 Temmuz’da sosyal medyadan bir yazılı açıklama yaparak pandemi nedeniyle engelli yurttaşların seyahat hakkının kısıtlandığını duyurdu. Oysa, haziran başı itibarıyla engelliler kamuda ve özel sektörde çalışmaya başlamış durumda. Ayrıca, İstanbul’da Marmaray, metro; Ankara’da Başkentray gibi şehir içi ulaşım araçlarında engelli yurttaşlarımız ücretsiz seyahat hakkını kullanmaya devam ediyorlar. Ulaştırma Bakanlığının 8 Temmuz açıklamasında şöyle bir ifade var “Engelli yolcular inerken binerken yardım alıyor, yardımcı personelle bir şekilde temas içinde oluyor, ortak yüzeylere çok fazla temas ediyorlar, bu nedenle seyahat kısıtlaması getirdik.” Bu açıklama sonrasında yaşanan

fiilî durum şu: Engelli yurttaşlarımız ücretsiz seyahat hakkını kullanamamakta, hatta biletini internetten alan engelli yurttaşların trene binmesine dahi izin verilmemekte. Engelli kartını gösterdiğinde “Biz sizi trene alamıyoruz.” denilmekte.

Değerli arkadaşlarım, HDP’li milletvekilimiz, tanınıyorsunuz, Sayın Musa Piroğlu bunu Mecliste de gündeme getirdi, elinde bileti olmasına rağmen trene alınmadığını duyurdu. Sadece engelli oldukları için yurttaşlara seyahat kısıtlaması getirilmesi Anayasa’nın eşitlik ilkesine aykırıdır. Büyük bir ayrımcılık uygulanmakta. Ayrıca, yapılan, Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme’nin de birçok maddesine aykırıdır. Engellilere eşit uygulama yapılması ve ayrımcılığın yasak olması ilkesinin, engellilerin güvenli ve sağlıklı biçimde seyahat etme hakkının, engellilerin seyahat özgürlüğü ilkesinin, engellilerin bağımsız yaşama ve topluma dâhil olma hakkının, kamu hizmetlerinin erişilebilir olması ilkelerinin tümünün ihlali anlamını taşımaktadır.

Yine, şu andaki seyahat kısıtlaması, sayıları yüz binleri değil milyonları bulan engelli yurttaşlarımızın tedavilerine erişimine de kısıtlama getirmekte. Birçok engelli yurttaşımız tedavileri için şehirler arası seyahat yapmak zorunda, bu seyahatlerin tümü şu anda askıya alınmış durumda. Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’nin bir hükmü de tüm kararlara engellilerin ve onları temsil eden sivil toplum örgütlerinin katılımı ilkesidir. Oysa Ulaştırma Bakanlığının, Demiryollarının aldığı kararlar tamamen keyfî kararlar, kimseye, hiçbir örgüte danışılmadan alınmış kararlardır.

Aslında, bu uygulamanın arkasında yatan sebebi bizler biliyoruz. Burada, özellikle yüksek hızlı trenlerde ücretsiz ulaşım hakkının kullanımının engellenmek istenmesi ve böylece YHT’nin daha fazla kâr etmesi amaçlanmaktadır. Biz bunu daha önce nerede gördük? Öğrencilerin ve özellikle kamu çalışanlarının, yine YHT’lerdeki şehirler arası seyahatlerde kullandığı aylık abonman biletleri de astronomik bir biçimde arttırılmak suretiyle fiilî olarak uygulamadan kaldırılmıştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Benzer bir uygulama, şu anda belediyelerde... Bakın, şu anda belediyelerde şehir içinde verilen ulaşım hizmetinde ücretsiz ulaşım hakkı sürerken, her gün yine binlerce engelli yurttaşın kullandığı YHT ana hat ve bölgesel hatlarda seyahat hakkının kısıtlanması hem de ücretsiz ulaşım hakkının ellerinden alınmış olması kabul edilemez. Buradan hem milletvekili arkadaşlarımızın aracılığıyla hem Bakanlık temsilcilerinin aracılığıyla, tabii ki eminim ki Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı böyle bir uygulamayı tasvip etmez ama kabinede bir arada oldukları, aynı kamu hizmetini bir şekilde paylaştıkları Ulaştırma Bakanlığından bu uygulamaya derhâl son verilmesini ben Sayın Keşir’den, Sayın Bakanlık temsilcilerinden hepimiz adına, milyonlarca engelli yurttaşımız adına talep ediyorum. Yarından tezi yok bu uygulamanın, bu yasaklamanın sona ermesi gerekir.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdüre kısa bir söz vereceğim, Sayın Sındır’ın bu konuyla ilgili bir sorusu vardı.

Buyurun.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ UZM. DR. ORHAN KOÇ - Erişilebilirlikle ilgili madde geçici üçüncü fıkradaki süre; aslında iki farklı süre var. Birisi 2013’ten biten ve artık bütün binaların, açık alanların erişilebilirlik maddesi, bunda bir süre uzatımı yok; sadece minibüslerle ilgili, özellikle dolmuşlarla ilgili sonradan bir istisna yapılarak bir süre verilmiş, 7 Temmuz 2018’de biten. “Bu süreden itibaren” demiş, 2018’den itibaren ise ildeki oluşturulmuş erişilebilirlik komisyonlarına da yine iki yıla kadar denetimlerde bulunan eksikliklerin giderilmesi noktasında

bir süre verilmiş. Bu düzenlemede, biz, sadece yine dolmuşları kapsayan, şehirler arası otobüsleri kapsayan, turizm seyahati yapan otobüsleri kapsayan, yine komisyona bir yıl daha süre verme yetkisini tanımış oluyoruz.

Yazımda bu, 2'nci maddeye de sanki atıf varmış gibi görünüyör ama özellikle birinci fıkrayı tanımladığı için bu, binalarla ilgili şeyi kapsamıyor. Bu konuyu birkaç defa biz de inceledik. Sadece metnin yazımında teknik anlamda böyle bir anlaşılma var ama şu anda fiilen uyguladığımız da illerde iki yıldır komisyona verdiğimiz yetki de...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, o zaman, bakın, Sayın Genel Müdür, yazımla ilgili bir şey varsa...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bu böyle değil.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Müsaade edin ya, müsaade edin Sayın Sındır.

Bakın, Sayın Sındır'ın dediği konu önemli. Bunu dikkatli bir şekilde inceliyorsunuz, eğer yazımda düzeltilmesi gereken şeyler varsa -Bakan Yardımcımız Ahmet Bey de burada- daha net anlaşılır bir metni yazıp Genel Kurulda bir önergeyle bunu netleştirelim, tamam mı?

Peki, teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 önergemiz var...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – İfade ettiğim hususta belki görüşleri olacaktır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, tabii, aktardınız, ilgili bakanlığa Sayın Keşir aktaracaktır mutlaka.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkanım, müsaade ederseniz... Bakan Beyle şimdi görüştüm, siz konuştuktan hemen sonra. O, tren kapasitelerinin yüzde 50 azaltılmasından da kaynaklı yani pandemiyle beraber kapasitelerin yüzde 50 azaltılmasından da kaynaklı bir durum. Bilgisi dâhilinde Sayın Bakanın, en yakın zamanda çözecekler.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

1 önergemiz var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3037) esas numaralı İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne 6'ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesi teklif olunur.

“MADDE- 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1. Maddesindeki (4.387) ibaresi (9.000) şeklinde değiştirilmiş ve 2. Maddesinin 1 ila 3. Fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

‘65 yaşını doldurmamış olmasının yanı sıra;

a) Başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli olduklarını ilgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlayan, 18 yaşını dolduran Türk vatandaşı engellilerden; sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar veya nafaka bağlanmış ya da nafaka bağlanması mümkün olanlar

hariç olmak üzere, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (9.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda,

b) İlgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile engelli olduklarını kanıtlayan, 18 yaşını dolduran ve talebine rağmen Türkiye İş Kurumu tarafından işe yerleştirilememiş olan Türk vatandaşlarından; sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar veya nafaka bağlanmış ya da nafaka bağlanması mümkün olanlar hariç olmak üzere, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe (7.500) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda, aylık bağlanır.

Nafaka bağlanan veya nafaka bağlanması mümkün olanlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birinden her ne nam altında olursa olsun gelir veya aylık hakkından yararlanan durumunda ya da uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışan durumunda kendisine bakmakla yükümlü bir yakını bulunan engelli çocuklar hariç olmak kaydıyla; Türk vatandaşı olan, 18 yaşını tamamlamamış ve ilgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile engelli oldukları kanıtlanmış durumundaki engelli yakınlarının bakımını üstlenen Türk vatandaşlarından, her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 2/3'ünden daha az olan ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe ve bakım ilişkisini fiilen gerçekleştirmeleri kaydıyla, (7.500) gösterge rakamının memur aylık katsayısının çarpımından bulunacak tutarda aylık bağlanır.

Birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamına giren engelliler veya ikinci fıkra gereğince aylık bağlanacak engelli yakınlarından, her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 2/3'ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz. Ayrıca, 2828 sayılı Kanun hükümlerine göre harçlık ödenenler de muhtaç olarak kabul edilemez ve kendilerine bu Kanun hükümlerine göre aylık bağlanamaz.”

Süleyman Girgin

Abdüllatif Şener

Emine Gülizar Emecan

Muğla

Konya

İstanbul

Kamil Okyay Sındır

Cavit Arı

İzmir

Antalya

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi mi okutalım?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Gerekçe...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

65 yaş üstü muhtaç yaşlılarımız ile engellilerimize ödenen aylık miktarları artırılmış ve engelli aylıklarının belirlenmesinde uygulanacak “Kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı asgari ücretin aylık net tutarının 2/3’ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz.” denilerek yaşanan mağduriyetin giderilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 25/6/2010 tarihli ve 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Hizmetleri Hakkında Kanunun 30 uncu maddesinin yedinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, ödemesiz geçiş tarihini izleyen on beş gün içinde geçiş ücretinin ödenmesi halinde idari para cezası tahsil edilmez.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bununla ilgili bir açıklama alalım.

Sayın Kırkpınar, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 7’nci maddeyle, yabancı plakalı araç sahiplerinin kara yollarından geçiş...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “Yabancı plaka” dediniz de şimdi oraya bir açıklık getirin çünkü sayın milletvekillerimiz bunu söylediler, Almanya’dan gelen Türk vatandaşlarımız, bunu söyleyin.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bunu nasıl bileceğiz?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sevmiyorlar bu tabiri ama gurbetçiler.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yani bunu açıklayın, yabancı... Tamam, aynen okumayın da biraz şey yapın. Yani bunu daha somut bir şekilde aktarırsanız...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Avrupalı Türkler.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Avrupalı Türkler.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – O zaman, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın da Türkiye’deki vatandaşlarımız gibi, kara yollarından geçişlerde uygulanacak cezaya tabi tutulmamaları için teklif etmiş olduğumuz bir madde. Bu, özet olarak bunu içeriyor. Bu kadar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yani Sayın Kırkpınar, böyle diyorsunuz ama maddeyle getirdiğiniz değişiklik bunu böyle ifade etmiyor. Yani bakın, o eklediğiniz “Ancak, ödemesiz geçiş tarihini izleyen on beş gün içinde geçiş ücretinin ödenmesi halinde idari para cezası tahsil edilmez.” ifadesinin önünde şu var: “Otoyollar ile erişme kontrolünün uygulandığı karayolları için belirlenen geçiş ücretlerini ödmeden geçiş yaptığı tespit edilen yabancı plakalı araçlara uygulanan idari para cezaları için bu fıkra da belirlenen on beş günlük süre beklenmez.” Yani burada, yabancı plakalı bizim vatandaşlarımız falan değil bu. Yani yabancı plakalı Türk de olur, yabancı da olur, Avrupalı da olur, Uzak Asyalı da olur, kim olursa olsun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, tabii, bu oran yüzde 90’ların üzerinde.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Fark etmiyor. Yani bir de sizin zaten araç plakası okuma sistemleri veya fotoğraf çekme sistemleri “Aa, bu, Türk vatandaşının aracı.” falan, nereden bilecek?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ağırlıklı olarak öyle.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şimdi, bakın, yani onu ayırt edemezsiniz. Öyle bir gerekçe koymanız doğru değil zaten. Bir ikincisi...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, şöyle yapalım...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir şey daha söyleyebilir miyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İkincisini de söyleyin.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir ikincisi de yapılan tespit, araç plaka tespiti, yabancı araç plakası, nereye tebliğ edilecek bu? Yani o aracın sahibine nasıl tebliğ edilecek? Ben bunu da merak ediyorum. Ve on beş günlük süre var, on beş günlük süre içerisinde yurt dışına çıktıysa nasıl tahsil edilecek?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çıkamayacak zaten, gümrüklerden çıkarken...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ama on beş günlük mühleti var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – On beş günlük mühletin dışına çıkılıyor o zaman.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – “Ben döneceğim iki gün sonra tekrar, on beş gün bana süre verdin.” diyecek.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Çıkamıyor zaten.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hayır, çıkamayacak, o beyan kabul edilmeyecek.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Tebligatı nasıl olacak?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hanımefendi, siz önce kendinizi bir tanıtn.

Şimdi, tabii, burada neyi kastediyoruz bu yasa teklifiyle? Ne tür sıkıntılarla karşılaşıyoruz?

Bana da çok şikâyet geldi, şöyle şikâyet geldi: Özellikle bizim Komisyonumuza yurt dışından gelenler “Ben de Türk’üm, buradaki Türk vatandaşına siz bunu uyguluyorsunuz, ben hatalı geçtiğim zaman on beş gün içerisinde ödesem bile bana ceza yazıyorsunuz.” şeklinde...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – İdari para cezası.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “İdari para cezası yazıyorsunuz.” şeklinde bana da geldi, gelmedi değil ama detayı hanımefendiden alalım, kendinizi de tanıtn.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Almadan önce bir şey daha söyleyebilir miyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii, tabii, buyurun, elbette.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şimdi, benim daha önce bir otoyol geçişinde aracımı tanımadı, plakam tertemiz, üzerinde çamur yok bir şey yok...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Belki sizi görünce tanımamıştır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Veya üzerinde bir vidadan kaynaklanan, okuma hatası yaratacak hiçbir şey yok, tertemiz, onaylı, tescilli plakayı tanımadı, para ödemek zorunda kaldım veya “Sonra ödeyin.” denildi, sonra ödeyeyim dedim, on beş günlük süre içerisinde ödemedim ama “Ödemeyip de makbuzumu kaybettim” diyenler varsa yandı.

İkincisi: Bunun çok sayıda olduğunu sorguladım. Buradan bana gelen, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığından gelen yanıtta “Sistemden kaynaklı arızalar nedeniyle cezai işlem uygulanan araç sayısı çok azdır.” denilmiş. “Plakaların kirli olması, sıfır rakamının ortasına vida denk gelmesi, plaka yazısının silik olması, kasıtlı olarak plakanın rakamlarının değiştirilmesi ya da sahte plakalar nedeniyle

otoyoldan hiç geçmediği hâlde ihlali geçiş cezası uygulanan araç sayısı oldukça azdır.” denilmiş, böyle araçlar da olabiliyor. Yabancı plakaları tanırken bu araçların geçişinde nasıl bir sistem var? Bunu da gerçekten merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Karayolları aslında cevap verecek...

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ - Emniyet Genel Müdürlüğü olarak Sayın Başkanım, bizim bu konuyla çok bir alakamız yok, Karayolları Genel Müdürlüğünden arkadaşımız cevap verirse iyi olur.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, Karayolları...

Buyurun.

KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ŞUBE MÜDÜRÜ NECİP TUNA – Şimdi, mevcut uygulamada, otoyollardan geçen yabancı plakalı araçlarda on beş günlük süre beklenmeden direkt idari para cezası uygulanıyordu. Şu anki yapılacak olan uygulamayla, bu on beş günlük süre içerisinde eğer araç abone olmadan geçiş yaptıktan sonra ülkeyi terk edecek olursa, gümrük kapılarından çıkışlarda idari para cezası tahsil edilmeyerek sadece geçiş ücreti tahsil edilecek. On beş günlük sürenin devamında ülkeyi terk etmesi durumunda da idari para cezası ve geçiş ücreti cezası tahsil edilecek.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yani tebligat yok diyorsunuz.

KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ŞUBE MÜDÜRÜ NECİP TUNA – Şimdi, zaten 6001 sayılı Kanun’un 8’inci maddesinde yabancı plakalı araçlar için: “Sürücüsünün Türk vatandaşı olup olmadığına bakılmaksızın yabancı plakalı araçlara uygulanacak olan bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen idari para cezaları ile geçiş ücretleri ve ikinci fıkrasında yer alan idari para cezaları tebligat şartı aranmaksızın sürücüsü bilgilendirilmek suretiyle tahsil edilir.” denilir, zaten kanun maddesinde var bu.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Tebligat şartı aramıyorsunuz, bilgilendirmeyle ceza yazıyorsunuz. Bu nasıl bilgilendirme?

KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ŞUBE MÜDÜRÜ NECİP TUNA –Gümrükten çıkışı esnasında eğer bir geçiş ücreti...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Eğer bir kişiye ceza kesileceği bildirimi yapılmadıysa, bilmiyorsa bu kişi “on beş günü geçmiştir.” deyip “bilseydim öderdim.” deyip “Nereden bileyim ben on beş günlük süre içerisinde yapmak gerektiğini... Yani biraz haksızlık değil mi bu?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, peki, teşekkür ediyoruz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “1/7/2020” ibaresi “31/12/2023” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, aslında bu maddeyi çok konuştuk, geneli üzerinde de konuştuk. İş güvenliği uzmanlarına yönelik olan madde. İlave söyleyeceğiniz bir şey var mı Ayşe Hanım?

Buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkanım, burada birkaç husus söylemek istiyorum. Öncelikle, burada az tehlikeli olan, 50’nin altında işçi çalıştıran yerleri konuşuyoruz. Geneli üzerinde konuşulurken kümülatif bazı rakamlar verildi az tehlikeli iş yerlerindeki iş kazalarıyla ilgili. Aslında, bu kümülatifin içinde 50’nin üzerinde işçi çalıştıran iş yerleri de var, onu burada, özellikle tutanaklara geçirmek isterim.

Bir de burada, 50’nin altında işçi çalıştıranlar için kendi işletmesinde on altı saatlik ders alarak bunu yapabilme imkânı var mevcut kanunda ve burada toplam iş yeri sayısı 1 milyon 114 bin. Bu anlamda, 85 bin kişi bu eğitimi almış ama 53 bin 800’ü başarılı olmuş.

Tabii, burada önemli olan bu maddeyle ilgili, Covidden dolayı özellikle C sınıfı sınavların, daha doğrusu ÖSYM’nin yapması gereken sınavların yapılamamış olması. Bugün itibarıyla A, B, C sınıfı ve iş yeri hekimliği sınavlarında toplam 31.163 kişinin bu süreçte sınavı ertelendi. Bu çok ciddi bir rakam, bu rakam da sahada uygulanabilirlik açısından ciddi bir farklılık yaratacağı için bu maddeye ihtiyaç duyuldu. Geneli üzerinde çok konuşulduğu için ben daha detaylı bilgi vermeyeceğim.

Şunu söyleyeyim sadece: Burada, şu elimde görmüş olduğunuz talep formları, şu gördükleriniz, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türk Eczacıları Birliği, Ankara Barosu Başkanlığı, Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu, Türkiye Serbest Muhasebeciler, Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği, Türkiye Kuyumcu ve Saatçiler Odası, Karabük Ticaret ve Sanayi Odası, Manavgat Ticaret ve Sanayi Odası, Karacabey Ticaret ve Sanayi Odası, Eskişehir Ticaret, Sanayi Odalarının ertelenmeyle ilgili taleplerini içeren başvurular. Bunlar da Komisyonumuza ulaştı. Ben de bunları sizinle paylaşmış olmak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sektörden birisi söz almayacak mı Başkanım?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sektörden kimse var mı arkadaşlar?

Buyurun, hoş geldiniz.

GÜVSAD GENEL BAŞKANI CEYHUN TARGIN – Hoş bulduk.

GÜVSAD, Güvenli ve Sağlıklı Yaşam Derneği Genel Başkanım ama 1 Temmuzda yasanın ötelenmemesiyle ilgili, ülke genelinde ağırlıklı iş sağlığı güvenliği profesyonellerinden oluşan -bunların içerisinde 24 tane derneğimiz, 10 tane sendikamız var- 34 sivil toplum kuruluşundan oluşan bir platformu da temsilen bulunuyorum. Hepinizi öncelikle saygı ve sevgiyle selamlamak isterim.

Şimdi, yasanın erteleme gerekçesinin pandemi gerekçesiyle sınavın yapılmaması olduğu ortaya konuluyor ancak sınav takvimine dönüp baktığınızda, Genel Müdürlüğün yılda 2 defa sınav yaptığını görüyorsunuz. 2012’de çıkan ve yaklaşık 8’inci yılını tamamlayan bir yasada, sektöre hizmet verecek iş sağlığı, güvenliği profesyonellerinin ihtiyacı karşılar noktaya gelmemesinin bu sene sadece yapılmayan nisan ayındaki sınava bağlanması ve buna bağlı olarak da yasanın üç buçuk yıl kadar bir süre daha ötelenmesini inandırıcı bulmadığımızı söylemek istiyoruz. Eğer bu noktada nisandaki sınav yapılabilseydi, pandemi olmasaydı demek ki o sınava girmesi gereken 30 bin kişi sınava girecekti ve 1 Temmuz itibarıyla yasa yürürlüğe girecekti. Kolayı var, bakın, üniversite sınavı yapılabilir. İşte, çocuklarımız, milyonlarca kişi sınava girebiliyor. Bakanlık bu sınavı nisanda hadi yapamadı, temmuzda yapabiliirdi. Şimdi tarih belli, 7 Kasımda yapacak. 7 Kasımda 30 bin kişiyi sınava sokar... Hadi

pandemi koşulları dolayısıyla her şey Türkiye’de öteleniyor ama üç buçuk senenin bir mantığı yok; bizim talebimiz ertelenecekse bile bu hükümlerin en azından altı ay sonraya ötelenmesi ve 31/12/2020 itibarıyla yürürlüğe girmesidir. Tabii ki bu da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye, evet, buyurun.

GÜVSAD GENEL BAŞKANI CEYHUN TARGIN – Şu an toplam 120 bin kişiye yakın iş sağlığı güvenliği profesyonelinin -ki bunların 70 bini iş güvenliği uzmanıdır, yaklaşık 30 bini iş yeri hekimidir, 18 bin civarında da iş yeri sağlık personeli vardır- biz, bunların tamamının gerek kamuda gerek 50’nin altındaki iş yerlerinde ihtiyacı karşılayacağı kanaatindeyiz.

Bir başka konu, hiçbir yasa, çıktıktan sonra on bir sene, eleman yok, bu noktada bunu karşılayacak personel yok şekliyle ötelenemez. Bu, şunu getiriyor aynı zamanda: Hem işverenlerin aynı SGK, vergi ötelemeleri ve aflarındaki alışkanlık gibi...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ya, arkadaşlar, yani şimdi, bakın, sorununuzu anlatın, kendi alanınızdan dışarı çıkmayın lütfen ya! Burada, sana, bir sivil toplum kuruluşu olarak görüşünü aktar dedim ama sen her tarafı şey yapıyorsun ya. Böyle bir şey olmaz ki ya!

GÜVSAD GENEL BAŞKANI CEYHUN TARGIN – Başkanım, bir tarafa bağlayayım. Şu anda, bir taraftan sınavlarla iş güvenliği uzmanı eksikliği tamamlanmaya çalışırken, bir taraftan da ötelemeye meslek mensuplarının yarısından fazlası şu anda mesleği bırakma aşamasına gelmiştir işverenin sorumluluğunun kendisine yüklenmesi ve cezaevine girme korkusundan. Dolayısıyla, sınavlarla eleman istihdamı noktasına giderken, bir taraftan da ötelemelerle uzman arkadaşlarımızın bu noktada artık görevi yapmama isteksizliği ortaya çıkıyor. Ben buna işaret etmeye çalışmıştım.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Aslında, bu noktada şöyle... Çalışma Bakan Yardımcımız burada herhâlde. Şimdi, tabii, şöyle bir sorun var değerli arkadaşlar, bir taraftan -yani müsaade ederseniz, yanlış anlamazsanız- bu maddeyle alakalı, diyelim ki 49 kişi çalışan bir iş yeri düşünün, bir iş güvenliği uzmanının olması gerektiğini düşünüyorum, bu benim şahsi kanaatim, diğer taraftan da Ankara Barolar Birliğinin de yazısı var, gelmiş, 1 avukat yanında 2 kişi çalıştırıyor, diyorsunuz ki “3’üncü kişi olarak da iş güvenliği uzmanı alın.”

İş güvenliği uzmanı alın.” Şimdi, dolayısıyla, bu konunun üzerinde bir çalışma yapılması lazım. Yani burada söyleyelim arkadaşlarımıza, Çalışma Bakanlığı, bence siz bir çalışma yapın. Yani, bakın, bunun makulü neyse -anlatabildim mi- makulüne yönelik mutlaka bir çalışma yapalım ve buraya da getirin bunu. Bu, bir taraftan bakıyoruz, uygulanabilir yönü yok, diğer taraftan da uygulanması gereken zorunluluk var, böyle bir açmazın içerisindeyiz. Dolayısıyla, bu konuda, Çalışma Bakanlığı olarak mutlaka sizin bir çalışma yapıp bu çalışmayı bize getirmeniz gerektiğini düşünüyorum. Şimdi söz vereyim.

Sayın İpekyüz, buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkürler.

Tabii, şimdi böyle bir simit saati oldu, simit saatinde nasıl yapayım?

Sayın Başkan, özellikle size de teşekkür ediyorum yani gerçekten sorun işçi sayısı değil, “tehlke” “az tehlike” diye tanımlamak değil. Bugün Türkiye’de hâlâ iş kazası oluyorsa, iş kazası nedeniyle insanlar yaşamını yitiriyorsa, mağdur oluyorsa hepimizin sorumluluğu var ve bu yasa çıktığında herkes hoşnut oldu, Türkiye’de işçi sağlığıyla ilgili bir düzenleme yapılacaktı ve o dönemin yetkilileri, bakanları -Sayın Bakanım, siz de hatırlarsınız, o dönem çalışıyordunuz- bir işçi bile mağdur olmayacak, bir işçi bile işçi sağlığı ve güvenliğinden mahrum edilmeyecek diye yola çıkıldı. Sabah geneli üzerinde de konuşurken, yasanın çıkışından sonra, yönetmeliğin çıkışından sonra 5 kez ötelendi ve şimdi bahane olarak pandemi nedeniyle “mayıs ayında sınav yapılmadığı için” deniliyor. Ya, 2023 yılına kadar sınav mı yapılmayacak? Yani o zaman bunu diyelim “2024 yılında sınav yapılacaktır.” Herkes bu işi boş versin o zaman, özel merkezler boş versin, üniversiteler boş versin, eğitim verilmesin. Yani, o zaman burada bir sıkıntı var. Yani, sizin dediğiniz gibi, bu sıkıntıyı, madem ki insandan söz ediyoruz ve sağlıktan söz ediyoruz hem de bu pandemi kılıfıyla ötelemeye çalışıyoruz. Pandemi dediğimizde “İnsanlar ölmesin, yaşasın.” diyoruz fakat insanların kaza geçirmesine, ölmesine sanki bir olanak tanıyormuş gibi çelişkili bir durumla karşı karşıya kalıyoruz. Bunu konuşalım ve gerçekten ihtiyaç neyse ilgili taraflarla işleme koyalım. Yani, bir düzenleme sekiz yılda 5 kez öteleniyorsa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Allah’tan şimdi Aralık 2023’e öteleniyor, hep temmuz aylarına ötelenmiş; 1 Temmuz, 1 Temmuz, 1 Temmuz, 14,16,17,18,20, şimdi Aralık 23 yani buna bir an önce düzenleme yapmak lazım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Aslında Sayın İpekyüz, biz grup sözcüleriyle yapmış olduğumuz toplantıda...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Biliyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir arkadaşımız şunu söyledi, sadece örnek olması açısından söylüyorum, Sayın Erdem, Ahmet Bey, Bakan Yardımcımız, dedi ki “Mesela iki üç kişi çalışan, üç beş kişi çalışan yerlerde çalışanlardan birisi bir eğitime tabi tutulabilir, bunlar bir sertifika alır...”

HABİP EKSİK (İğdır) – O var zaten.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Var mı mevcutta?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Var, var. 10 kişinin altında iş yerlerinde yapılabilir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Efendim?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Online eğitimle yapılabilir, uzaktan eğitim on altı saatte bir yapılabilir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sadece kendi iş yerinde o belgeyi kullanmak kaydıyla.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Anladım.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ama buna da çok talep olmamış, aslında bunu motive etmek belki gerekebilir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Anladım.

Sayın İpekyüz, siz devam edin, buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Şimdi, aslında çok büyük bir konu yani ben kendim bir dönem iş yeri hekimliği de yaptığım için, Sayın Keşir, gerçekten ihtiyaç var konuşmaya da karşılıklı olursa... Esnaf, ticaret odaları ne kadar geç para verirse onu isteyecek, onu diyecek ki “Bir an önce öteleyin.” Ama, peki, bir öğrenci yurdunda insanlar ölüyorsa ne diyeceğiz buna? Bir otelde insanlar ölüyorsa

-otelde 5 kişi çalışıyor- ne diyeceğiz buna? Bir okulda büyük bir felaket çıktığında, okulda çalışan sayısı azdır... Bizim buna ilişkin bir inceleme yapmamız lazım. Hizmet alan, hizmet sunan, belki de onları kriter vermemiz lazım. Bir berberde çalışan, evet, bir kişi, onunla ilgili düzenlemeler olabilir. Neyse, yani, bir avukatın yanında, bir büroda çalışanlarla ilgili, bunlar konuşulabilir ama peki, biz, öğrenci yurdunda yaşamını yitirenlerle ilgili...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – ...ne diyeceğiz, otelde yaşamını yitirenlerle ilgili ne diyeceğiz? Şimdi pandemi nedeniyle okul uzatıyoruz, okullar açıldığında ne olacak? Bir felaket olacak. Yani, bunların hepsini düşünmemiz lazım, karşılıklı bir şey yapmamız lazım.

Evet, yani bu Komisyonun ismi Plan ve Bütçe Komisyonu, bunun planlamasını yapmamız lazım, yapmadığımız zaman her yıl önümüze gelecek. Eminim 2023'te de başka bir bahane bulacağız. Yani bu bahanelerden kurtulup bir an önce... Genel Müdür burada, Sayın Bakan Yardımcısı burada, bizler buradayız, ilgili tarafları da çağıralım, sadece işveren kısmı değil, esnaf, sanatkârları değil, ticaret ve sanayi odalarını değil, bu konuda eğitim veren kurumları çağıralım, üniversiteleri çağıralım, sahada bu işi yapanları çağıralım. Her kentte, özellikle büyük şehirlerde işçi sağlığı, güvenliğiyle ilgili kurullar oluşturuldu. Bunların içinde sendikalar var, meslek örgütleri var, birçok kesim var, onları çağırmanız lazım. Her ay iş kazası ve iş cinayeti nedeniyle yaşamını yitirenlerle ilgili rakamlar çıkıyor. Biz insandan söz ediyoruz. Bir an önce bunlarla ilgili düzenlemeler yapmamız hepimizin lehine olur ama burada ne olmuş oluyor? Giderek bizim yaptığımız denetimlerde bile, diyelim ki yangınla ilgili, başka şeylerle ilgili denetimlerde risk faktörleri... Kişi diyor ki veya kurum diyor ki "Nasıl olsa ertelenecek, temmuza ertelenecek, 2023'e ertelenecek." Peki, 2023'e kadar kazaya kurban olanlar, yaşamını yitirenler ne olacak? Bununla ilgili hiçbir şeyi konuşmuyoruz, ertelemeyi konuşuyoruz ve bunlar önlenebilecek şeyler, çok basit müdahaleyle önleyebileceğimiz şeyler, konuşabileceğimiz, detayını yan yana getirebileceğimiz şeyler. Yani, sonuçta biz insandan söz ediyorsak bunu hep beraber konuşmamız lazım. Bunun alelacele buraya getirilmesi hiçbirimize yarar getirmeyecek. Bir an önce bununla ilgili kurullar, vekiller yan yana gelelim, bir düzenleme yapalım. Belki, diyebiliriz ki "Aile hekimlerine de bir yetki verelim."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet, lütfen tamamlayalım.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Aile hekimlerinde zaten bir şey var, otuz saatle ilgili bir sıkıntı var. Mesela diyoruz ki "Şu, şu kısımlarla ilgili eğitim de şart değil, korumakla ilgili şunlar yapılabilir." Yani geçmişte, sağlık ocağı sisteminde bir kısım düzenlemeler vardı; madem bu çıktı, bunları yapabiliriz yani teoride, kağıt üzerindeki çok iyi görünen şeyler pratikte insanların yaşamına mal oluyor. Bunu bir an önce düzenleyelim ve gerçekten, bu işçi sağlığı ve güvenliği çok büyük bir mesele; Türkiye ciddi mevzuat değişikliği yaptı, bu mevzuat değişikliğini biz yerine getirmediğimizde inandırıcılığı kalmıyor. Yani, sigarayla ilgili o kadar ciddi adım atmış, o kadar olmazsa olmaz adımlar atmış bir yapı, bir yönetim, dünyaya örnek olacak, işçi sağlığı güvenliğinde ötele, ötele, erte, erte, erte ve tümüyle işçi aleyhine, tümüyle insanların aleyhine, hepimizin aleyhine. Yani, bir an önce bunun düzenlenmeye ihtiyacı var Sayın Başkan. Bunu oturup konuşmak lazım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, evet, geneli üzerine konuşurken değindiklerime burada fazla girmeyeceğim, tekrara düşmeyeceğim.

Şimdi, aslında iki taraftan bakmak gerekiyor bu kanuna. İlk çıktığında ve 2012 yılında geldiği zaman çok heyecan yaratmıştı. Öncelikle iş kazalarının azalacağı, ölümlerin azalacağı, kazalarda hayatını kaybedenlerin, böyle bir beklenti de oluşmuştu toplumda ve yeni de bir sektör yaratıldı aslında kanun çıkarıldığı zaman. Şimdi, baktığınız zaman iş kazalarında azalma oldu mu? Hayır, artma oldu. Ölümlerde azalma oldu mu? Hayır, azalma olmadı, hâlâ her ay yüzlerce çalışanımızı iş kazalarında kaybediyoruz. Şimdi, kanunun uygulamasında zaten bir sıkıntı olduğu ortada, bunu bir kenara koyalım.

İkincisi, bu kanun çıkarıldığı zaman yeni bir sektör yaratıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Keşir, bir liste saydı, işte, ertelenmesini isteyen odalar, kurumlar, KOBİ’ler, iş verenler, iş veren sendikaları, şöyledir, böyledir. Peki, burada da yaratılan bir sektör var, onları ne yapacağız bir taraftan? Bu insanlara ümit vermişsiniz 2012 yılında, bu insanlar bu sektöre girmişler. Şimdi, etkilenen taraflara baktığımız zaman istihdam alanında, sektörde, iş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunan OSGB’ler var yani ortak sağlık güvenlik birimleri. Devlete para ödeyen yani kuruluş aşamasında bile devlete milyarlarca lira para ödeyerek bu kurumları kuran kuruluşlar bunlar. Artı, uzman ve iş yeri hekimi yetiştiren eğitim kurumları açıldı o dönemde. Artı, işte bu sektörde çalışan iş güvenliği uzmanları, iş yeri hekimleri ve diğer sağlık personelleri. Şimdi, siz bunları nereye koyacaksınız bu dönemde? Bu insanlar şirketlerde yatırım yapıyorlar yıllardır ve bakın... Ötemelere bakalım, önce 2012’de çıkıyor, sonra bu uygulama 1 Ocak 2013’te başlayacak şekilde çıkarılıyor kanun. Sonrasında, sırayla 1 Temmuz 2016’ya, daha sonra 1 Temmuz 2020’ye, şimdi de 31 Aralık 2023’e erteleniyor. Yani uygulanamayacak bir kanun teklifiyle yaratılan bir sektörde de hakikaten bir motivasyon eksikliği, bıkkınlık, bir sıkıntı yaratılıyor şu anda.

Sonuçlarına baktığımız zaman, bu sektörde, alınacak bu karardan etkilenecek hakikaten çok büyük bir kesim var. Yani toplam iş güvenliği uzmanı sayısı A, B, C’ye baktığımızda -sayıları örnek veriliyor bir de- 70.792 kişi, iş yeri hekimi 28.980 kişi, diğer sağlık personeli de 18 bin kişi. Şimdi, bunların istihdamıyla ilgili de sıkıntılar olacak. İşsiz kalma riskleri var bu çalışanların çünkü OSGB’ler olsun, bu firmalar olsun planlarını, programlarını yine gelecek olan bu kanunla birlikte, 50’nin altında çalışanı olan iş yerlerinin devreye girmesine de bağlayarak yaptılar.

Baktığınız zaman, 50 çalışanı olan az tehlikeli sınıfta iş yeri sayısı 1 milyon 80 bin, 50’den az çalışanı olan iş yerlerinde toplam çalışan sayısı 5 milyon 173 bin kişi. Bir kere, bu insanları bu hizmeti almaktan bir taraftan mahrum bırakıyoruz, bir taraftan bu hizmeti sunacak olan sektör çalışanlarını zor durumda bırakıyoruz. Yani nereden bakarsanız bakın sıkıntı ortada. Bu kadar ötelenmesi, bu kanunun artık uygulanmadığını gösteriyor.

Bir sıkıntı da zaten, iş güvenliği uzmanlarının, iş yeri hekimlerinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bugün kazaların önlenememesi ve ölüm sayılarındaki azalışın sağlanamamasındaki en önemli etkenlerden biri de uzmanların, hekimlerin işverene bağlı olarak çalışmaları, onlardan ücret almaları. Ücret aldığınız kişiyi siz nasıl ihbar edeceksiniz, nasıl uyacaksınız?

Büyük sıkıntılardan biri de burada gerçekten kanun üzerinde çok ciddi çalışma yapılması gerekiyor. Evet, yıl sonuna kadar ertelenebilir ama eğitim yapılamayacağını öne sürerek... Bir kere bu gerekçe çok saçma bir gerekçe. Yani kusura bakmasın hiç kimse, hiçbirimiz aptal değiliz, gerçeği görüyoruz

burada. Yani bu sınav takvimiyle ilgili, kusura bakmayın, sınav yapamadık. Üniversite öğrencileri girdi sınava. Neydi yapılan şimdiki sınav? İşte sınav sonuçları açıklandı. Yüzlerce öğrenci girdi. Niçin uzmanlar sınava giremiyorlar, niçin öteleniyor bu sınav? Bu birincisi; anlamsız, bu kanunun kesinlikle geçerli bir gerekçesi değil, üç yıl, üç buçuk yıl ertelenmesiyle ilgili. Bu, gerçekten kabul edilebilecek bir şey değil çünkü uygulanması noktasında Türkiye için çok önemli bir kanun bu.

İşverenlerle ilgili sıkıntıların farkındayız. İşverenler tabii ki istemez çünkü kendilerine ek bir yük gelecek kanun uygulamaya girdiği zaman; herkes sıkıntıda.

Bakın, sabahdan beri burada çalışıyoruz, konuşuyoruz, kısa çalışma ödeneği, ücretsiz izinlerin uzatılması falan filan, bunun biz farkındayız yani bunu da tabii ki düşünmek zorundayız. Burada da devreye artık devletin girmesi gerekiyor. Bu noktada, öncelikle bu üç yıl ötelemenin değiştirilmesi gerekiyor. Yani bu üç yıl öteleme gerçekten kabul edilebilir bir şey değil, sektörde de ciddi bir sıkıntı yaratacak iş kazalarının önlenmesi, iş güvenliği hizmetlerinin uygulanması noktasında.

Yani bu kanun teklifinin Genel Kurula gelmeden önce, tekrar, bu süre uzatımının, sürenin yeniden gözden geçirilmesini öneriyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir soru sormak istiyorum.

“İş Kanunu’nun mülga 81’inci maddesi kapsamında çalışanlar hariç, kamu kurumları ile 50’den az çalışanı olan” diye devam ediyor. Bu yapılan süre uzatımı düzenlemesi tüm kamu kurumlarını da kapsam içerisine alıyor süre uzatımında, öyle değil mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bunun hemen arkasından da şu soruyu sormak istiyorum: Yani bir kişiye insan olarak baktığımızda, nerede çalıştığının ne önemi vardır iş sağlığı ve güvenliği açısından? Yani kamu kurumunda farklı bir muamele, özel sektörde farklı bir muamele iş sağlığı ve güvenliği açısından doğru bir şey, doğru bir uygulama, doğru bir bakış açısı değil. Burada tüm kamu kurumlarını da bu kapsamın dışında tutmanın ve aslında tehlikeli, az tehlikeli gibi ayrımlar doğrudur ama kurumun tüzel kişiliği üzerinden ayırım yapılmasının doğru olmadığını düşünüyorum. Bu düzenleme, bu süre uzatımı için de aynı şeyi tekrarlamak istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Keşir, size bir sorumluluk verelim hem bu kanun teklifini veren arkadaşlardan birisi olarak; siz Çalışma Bakanlığıyla oturup bu konunun gerçekten uygulanabilir nitelikteki bir yapıya dönüştürülmesi noktasında mutlaka bir çalışma yapın.

Şimdi, Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Başkan.

Sosyal Güvenlik Kurumu istatistiklerine göre, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun kabul edildiği 2012 yılından bu yana, iş cinayetleri sayısı, iş cinayetleri sıklık hızı ve ağırlık oranı her yıl daha da artmaktadır, meslek hastalıklarının tespit edilememesi gerçekliği de halen sürmektedir. İş cinayetlerinin artmasında 4857 sayılı Yasa’yla getirilen esnek çalışma biçimlerinin önemli bir payı olmuştur. Dolayısıyla asıl üzerinde durulması gereken mevzuat bu olmalıdır. İşçi sağlığı ve iş güvenliğinin sağlanması öncelikle işverenin görevidir arkadaşlar, ancak 6331 sayılı Yasa’yla getirilen sistemde, bu görev işverenden çok iş güvenliği uzmanları ve hekimlerden beklenir hâle gelmiştir. 6331 sayılı Yasa’daki diğer düzenlemeler gibi, uzman ve hekimlere ilişkin düzenlemeler yalnızca işveren

çıkarlarını gözetmektedir. Her iş kazasından iş güvenliği uzmanları ve hekimler sorumlu tutulur hâle gelmiştir. Oysa, biraz önce de değinildi, maaşını işverenden alan uzman ne kadar bağımsız olarak iş yerini denetleyebilir? En son, Sakarya’da da iş güvenliği uzmanı savcının önüne atılmıştır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliğiyle ilgili ulusal politikaların oluşturulması, kararların alınması ve iş yerlerinde denetim, diğer sosyal tarafların görüşleri önemsenmeden, tek başına Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yerine getirilmektedir. Geline nokta göstermektedir ki doğru kararlar alınamamakta, istenen uygulamalar hayata geçirilememektedir. Sendikalar, üniversiteler, TMMOB, TTB, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığının katılımıyla idari ve mali yönden bağımsız, çoğunluğunu emek örgütlerinin oluşturduğu ulusal bir enstitü oluşturulmalıdır. Enstitü, politikaların oluşturulması, kararların alınması ve iş yerlerinde denetim görevlerini yerine getirmelidir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği enstitüsünün oluşumundan sonra, konunun taraflarının katılımıyla İş Yasası ile İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası başta olmak üzere, tüm mevzuat ve denetim mekanizması, eksenini insan olan anlayışla yeniden düzenlenmelidir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliğiyle ilgili düzenlemeler ve uygulamalar, sektör, çalışan sayısı ayrımı dâhil hiçbir ayırım olmaksızın bütün iş yerlerini ve tüm çalışanları -ev hizmetlerini, hükümlü ve tutuklular dâhil- kapsamalıdır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin piyasalaştırılması yaşanan sorunların en temel kaynaklarından. İş yerlerine verilecek işçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetleri bir kamu hizmeti olarak ele alınmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Söz konusu bu maddeyle üç yıl öteleme getiriliyor ancak 2021 yılında şu koşulu, 2022 yılında şu koşulu, 2023 yılında ise şu koşulu yerine getirmiş olmanız gerekmektedir, şu tarihlerde denetimler başlayacaktır, koşulları yerine getirmeyenlere şu cezalar uygulanacaktır gibi yaptırımların konulması gerekmektedir.

Aksi hâlde 2023 yılında da yeniden bir ötelemeyle karşılaşacağız diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii, bu İş Kanunu’nun hayata geçmesiyle beraber “Türkiye’de ne değişti?” diye, sanki hiçbir şey değişmemiş gibi, bazı arkadaşlar, bazı milletvekillerimiz, sanki iş kazaları sayısı artmış ve ölümler artmış gibi gösteriyorlar. Oysa, bu kanun 2012 yılında yürürlüğe girdikten sonra Hükûmetimizin çalışmaları neticesinde, kayıt altına alınan kişilerin de sayısının arttığını düşünürseniz ve her ölümlü kazaların kayıt altına alındığını düşünürseniz ve diğer taraftan işçi sayısının da arttığını düşünürseniz, aslında ölümlü kazaların artmış gibi görünmesine rağmen, oransal açıdan düşündüğünüz zaman, bu kanunun yürürlüğe girmesiyle beraber, uygulanmasıyla beraber iş kazalarının sayısında ve ölümlerde azalma olmuştur. Yani bu pencereden bakmak gerektiğini düşünüyorum.

Tabii, bu kanun aslında özü itibariyle çok güzel fakat uygulamada, sahada bazı eksiklikler var. Niye dersanız, Sayın Vekilimiz de ifade etti, bu kanundaki en büyük eksiklik, iş uzmanlarının, iş sağlığı ve güvenliği uzmanlarının ve iş yeri hekimlerinin ücretlerini işverenden alması en büyük handikap diye ben görüyorum. Burada, aynı yapı denetimde olduğu gibi, bu merkezi bir yerde toplanıp oradan para alırlarsa eğer, buradaki yaptırımlar artacaktır. Esas problem burada. Şimdi, şöyle bir şey var: Neticede işverenden ücretini aldığımız için ve sözleşmesini de işverenin rızasıyla yaptığımız için her an ücretinizi kesebilirler, her an sözleşmenizi feshedebilirler. Oysa, aynı yapı denetimde olduğu gibi sıraya göre bunu

verseler, belki bu kanunun uygulanma imkânı daha fazla olacaktır ve şuradan kaynaklanıyor: Kanun güzel fakat uygulaması Hükümetimizden kaynaklanan sebeplerden değil, birtakım sebepler işverenden, birtakım sebepler de ortak sağlık birimlerinden veya diyelim ki buradaki çalışanlardan kaynaklanan yani benim gördüğüm kadarıyla -ben de belli bir süre iş yeri hekimliği yaptım- çoğu şeyi kâğıt üzerinde, teorik, yapıyormuşuz gibi, önlüyormuşuz gibi yapıyoruz ama onun da bir katkısı, maalesef, olmuyor.

Burada, tabii, bu kanun ilk yürürlüğe girdiği 2012 yılından sonra, çok tehlikeli ve tehlikeli iş yerlerinde ve 50'nin üzerindeki az tehlikeli yerlerde çalışanlarda da yürürlüğe girdi. Tabii ki bu sayı, tüm iş göre baktığımız zaman yani 50'nin altındaki çalışan iş yerlerine baktığımız zaman bu sayı az. Sayın Vekilimiz de ifade etti. Bu sayı 1 milyon, öbür tarafta 5 milyon var. Zaten şu da var yalnız; bu kanunu her seferinde yürürlüğe koymak istiyoruz, hem uzmanların yetersiz olması hem de kurumların buna hazır olmamasından dolayı sürekli erteliyoruz bu 4'üncü sefer ertelenişi.

Yani burada şöyle bir şey var: Mesela diyelim ki uzmanlarınızın sayısı az olduğu için, normalde çok tehlikeli sınıfa A sınıfı iş güvenliği uzmanı bakması gerekirken, biz ne yaptık? B sınıfını buna bakar hâle getirdik. Bu doğru mu? Doğru değil. Şimdi, burada, tabii ki arz talep meselesi de var. Eğer siz bunun altyapısını yeterince hayata geçirmezseniz, yeterince elemanı hazırlamazsanız ve bu kanunu birden yürürlüğe sokarsanız burada da bazı problemler çıkacaktır. Niye? Diyelim ki piyasada yeterince uzman bulunamayacaktır, yeterince hizmet verecek kişi bulunamayacaktır ve dolayısıyla da talep çok arttığı için ücretleri de yukarıya doğru çekme gibi veya yeterli hizmet verememe gibi problemleri de var.

Biz burada diyoruz ki gerçekten de bunun ertelenip durması çok mantıklı değil ama diğer taraftan da bu hizmeti verecek kişiler veya personel sayımız veya eğitim durumumuz yeterli mi değil mi ona bakmak gerektiğini ben düşünüyorum.

Bu kadarlık görüşümü bildiriyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyoruz efendim.

Evet, Sayın Eksik, buyurun, çok sabırsızdınız ama kusura bakmayın. Önce konuşmak istiyorsan bu Komisyon üyesi olacaksın, bir sonraki dönemde onu dene.

Buyurun Sayın Eksik.

HABİP EKŞİK (İğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bizim Komisyon da kıymetlidir, iyi işler çıkarıyor, daha da iyi işler çıkaracaktır. Aslında kanun teklifini, her komisyonun alanını her komisyona göndersek zaten sorun da çözülmüş olacak.

Şimdi, gerçekten şunu özellikle belirtmek istiyorum: Bu kanun teklifi, hiçbir şekilde işçinin ne sağlığını ne de güvenliğini sağlamayacaktır, ciddi anlamda da büyük bir tepkiye yol açacaktır. Zaten Sayın Başkan da önerisini yaptı -bence doğru, yerinde bir öneri yaptı- bu kanun teklifinin revize edilmesi lazım, düzeltilmesi lazım. Şunu özellikle vurgulayayım: İş sağlığı, iş güvenliğiyle ilgili adımlardan bir tanesi, evet, uzmanın görevlendirilmesi, iş yeri hekiminin görevlendirilmesi, diğer sağlık personelinin görevlendirilmesi ama diğer en önemli adım denetimdir, denetim olmadığı zaman zaten iş kazalarını önlememiz de imkânsızdır, bunu da belirtmek lazım. Maalesef, ondan dolayı da 2017'de 359 bin iş kazası, 2018'de 430 bin iş kazası... Ki daha geçmiş yıllara da gidebilirim, onlara girmemize gerek yok. Yine, ölümlü iş kazalarına baktığınız zaman, 2016'da 1.405, 2017'de 1.633, 2018'de yine 1.400 küsurlu ölümlü iş kazası gerçekleşmiş. Yine SGK verileri, bu verdiklerimiz SGK'nın kendi verileri yani İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisinin verdiği veriler değil. 1 milyon 846 bin 191 tane toplam iş yeri sayısı varken, 50'den az çalışanı bulunan iş yeri sayısı 1 milyon 810 bin 54'e tekabül ediyor. Yani 36 bin 140 tane iş yeri bu kanunun gereğini yerine getiriyor, iş sağlığı

güvenliği hizmetlerini alıyor ama diğerlerini biz her defasında öteliyoruz, muaf tutuyoruz. Ama gözden kaçan -bütün arkadaşlarımızın belirttiği konuların hepsine katılıyorum- bir şeyi söyleyeyim: Burada kanun teklifinde ertelenmesi istenen kanun teklifiyle ilgili şöyle bir durum da söz konusu: “Kamu kurumları” da diyor. Bakın kamu kurumları hangileri oluyor, ben size sayayım: Bir, Tarım Müdürlüğü; iki, Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü; üç, belediyelerin hizmet alanında çalışan kişiler yani temizlik veya ağır bakım işlerinde çalışanlar değil; dört, hastaneler. Ben iki yıl iş yeri hekimliği yaptım, inanın devlet hastanesi hizmet almıyor, özel hastane hizmet alıyor. Özel hastane çok tehlikeli, devlet hastanesi diyor ki “Ben kamu kurumuyum, onun için ben bu hizmeti almıyorum.” diyor. Düşünün devlet hastanesinde bir sağlık personeli çalışıyor, hem de bu dönemde, Covid döneminde çalışıyor, her an iğne bataabilir, her an hastalık kapabilir; sıkı eğitimlerden geçmesi lazım, sıkı önlemlerden geçmesi gerekir aslında oradaki bütün çalışanların; sadece doktor değil, hemşire değil, aynı zamanda oranın temizlik işçisi de, yoğun bakım çalışanı da yani bütün bakıcılar, oradaki tamirat işlerine bakan bütün arkadaşların bu eğitimlerden geçmesi lazım.

Yine, ben size şöyle söyleyeyim: Hayvan sağlığıyla ilgilenen insanlar. Bakın, veteriner çok tehlikeli bir işte çalışmıyor mu? Çok tehlikeli bir işte çalışıyor, değil mi? Ama tarım müdürlükleri şunu söylüyor, diyor ki “Benim alanım az tehlikelidir.” diyor, “Ben kamu kamu kurumuyum.” diyor. Çünkü oradaki ibareye dayanarak diyor ki “Ben kamu kurumuyum.”

Bakın size şöyle söyleyeyim: İnşaat alanları çok tehlikeli ama inşaat alanlarını denetlemeye giden çevre ve şehircilik mühendisleri, mimarları az tehlikeli konuma giriyor ve denetime gittiği zaman da bu eğitimlerden bihaber oluyor maalesef. O açıdan, bu düşünülürken bence tamamıyla ekonomik kaygı nedeniyle getirilmiş.

Evet, Eczacılar Birliği bunun kaldırılmasını isteyebilir veya Barolar Birliği isteyebilir ama işin gerçeği öyle değil. Bugün eczacılar büyük bir risk altında, büyük bir tehlike altında, oraya bir iş yeri hekiminin gidip o alanla ilgili eğitim vermesi, şöyle şöyle sizin kendinizi korumanız gerekiyor, şöyle şöyle önlemler almanız gerekiyor diye eğitim vermesi fena mı olur? Ya da iş güvenliği uzmanını o alanı belirlemesi, mesafeyi belirlemesi...

Bakın, ben size şöyle söyleyeyim: Ben beş yıl boyunca acilde çalıştım, gelen kazaların hepsinin çok basit önlemlerle giderilebilecek kazalar olduğunu gördüm ve bunların çoğunun ölüm ya da büyük yaralanmayla sonuçlandığını gördüm. Çıkıyor... Mesela en basit örnek, şu sandalyelerin üzerine çıkıyor, oradan dosya indirmeye çalışıyor, hop kafayı vuruyor ve beyin kanaması geçirip yaşamını yitiriyor. Az tehlikeli bir yerde oluyor bu. Onun için iş sağlığı ve güvenliğini “50’den az-50’den çok” ya da işte, “kamu kurumu-kamu kurumu olmayan” diye ayırmak çok büyük bir eksiklik, çok büyük bir yanlışlıktır. Burada bence bizim personelle ilgili de bir sıkıntımız yok. Bakın, 2017 verilerini söylüyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HABİP EKSİK (İğdır) - ...80 bin iş sağlığı güvenliği uzmanımız var, 29.811 iş yeri hekimimiz var, 16.329 diğer sağlık personelimiz var. 2016’nın mı, 2017’nin verilerini aldım ben, hani bu senenin verilerini de alma imkânım olmadı, bunlar sürekli artıyor. 14 bini A sınıfı, 16.900’ü B sınıfı, 47.900’ü C sınıfı. Bakın, size şöyle söyleyeyim, C sınıfı iş güvenliği uzmanlığı sertifikasına sahip olan insanların hepsi şu an işsiz. Şu an sektörde çalışan sadece zaten A ve B sınıfı iş güvenliği uzmanlarıdır. C sınıfı, inanın, benim çalıştığım firmaya bir tane C sınıfı belgesine sahip bir kişi geldi ve şunu söyledi, benim çalıştığım iş yerindeki patrona: “Benim sigortamı yapın, yeterli.” Çünkü orada üç yıl iş güvenliği uzmanı olarak çalışırsa B sınıfının sınavına girmeye hak kazanacak. Dedi ki: “Sadece sigortamı yapın.” Bakın, işsizlik o kadar artmış o alanda. Bu 47.953 kişi zaten şu an faal olarak çoğu çalışmıyor ve bizim

önünü kapattığımız alan, aslında bu alan, C sınıfı iş güvenliği uzmanlarının alanı. Aslında boşta olan mevcut iş gücümüzün yeterli olduğu, mevcut uzmanımızın yeterli olduğu bir alan. Biz onların o hakkını gasbediyoruz, biz onların o iş alanını yok ediyoruz.

Doğrudur, Eczacılar Birliği, tabii ki esnaflarımız, işte avukatların olduğu Barolar Birliği tabii ki maliyetleri arttığı için diyecektir “Bunu erteleyelim.” Ama bunu yolu var, bakın 10’dan az tehlikeli gruplarla ilgili şöyle bir durum var Bakanlığın, bunu Bakanlık karşılıyor. 10’dan az sayıdaki çalışan olan iş yerlerinde tehlikeli grup için Bakanlık ödüyor, onlara da böyle bir şey sağlayabiliriz, az tehlikeli olanlara, 50’den az olanlara. Bakanlık karşılayabilir, aile hekimliklerinden aldırabiliriz ama iş yeri hekimi açısından aile hekimliklerinden alabiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HABİP EKSİK (İğdır) - Ama bu şekilde yaparsak biz tamamıyla bu insanların sağlığını tehlikeye atarız, güvenliğini tehlikeye atarız ve döneriz aynı zamanda çalışacak olan insanımızı da boşta tutarız ve Avrupa’nın veya diğer ülkelerin de gerisinden gitmeye devam ederiz.

O açıdan ben şöyle söyleyeyim: Doğrudur, bu alanın ödemesini işverenlerin yapması yanlış bir durum. Kesinlikle yapı denetim firmaları gibi bir havuz sisteminin getirilmesi lazım. Aksi takdirde oraya giden iş yeri hekiminin de iş güvenliği uzmanının da diğer sağlık personelinin de kendine öz güvenli bir şekilde mesleğini, bilimi uygulaması imkânsızdır, bunu net söylüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, çok teşekkür ediyoruz...

HABİP EKSİK (İğdır) – O açıdan olması gereken o. Tekrar söylüyorum yani bizim yeterli iş gücümüz var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok tekrara başladık, onun için.

HABİP EKSİK (İğdır) – Toparlayacağım, bitiriyorum Sayın Başkanım kesinlikle.

Bu alandaki insanlarımızın önünü kapatmayalım. Gerçekten bu alan bizim ülkemizin kanayan bir yarasıdır. Bizim hem ekonomik anlamda çok ciddi anlamda kayıplar yaşamamıza sebep oluyor. Sakatlıklar oluyor, bel fıtığı oluyor, işte, akciğerle ilgili hastalıkları oluyor, nöropsikiyatrik hastalıkları oluyor, oluyor da oluyor. kardiyovasküler oluyor, bunların hepsinin temelinde iş vardır. O açıdan bize büyük bir şekilde, ağır bir şekilde bedelleri oluyor, geri dönüşü oluyor. Bence biz bu tür kanun tekliflerini ötelemektense tam tersine sahiplenip onları uygulamamız lazım. Bu ülkemizi ileriye götürecek bir hamledir diyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Eksik.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – İş yeri güvenliğine partiniz de uyuyor mu?

HABİP EKSİK (İğdır) – Nasıl?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Partinizde uyguluyor musunuz?

HABİP EKSİK (İğdır) – Tabii ki.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Var mı, emin misiniz?

HABİP EKSİK (İğdır) – İkimiz de iş yeri hekimiyiz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Öyle yok, öyle yok.

HABİP EKSİK (İğdır) - Şöyle bir şey söyleyeyim...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

HABİP EKSİK (İğdır) – Eğer almıyorsa hizmeti ...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bu hizmeti gönüllü olarak yapabilirsiniz.

HABİP EKSİK (İğdır) – Hayır hayır, hizmeti almıyorsa benim zaten çalışmam imkânsız. Hizmeti almıyorsa şöyle söyleyeyim: Yanlıştır, benim partim de hizmeti almıyorsa yanlıştır, AK PARTİ de almıyorsa yanlıştır, CHP de almıyorsa yanlıştır, MHP de almıyorsa yanlıştır. O açıdan ben şöyle söyleyeyim, bu söylediklerimi her yerde söylüyorum, söylemeye de devam edeceğim, onu da söyleyeyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ya, bir ekleme yapacağım, konuşma uzun sürünce atladım o arada. Sayın Vekilim hatırlattı, sağ olsun, hakikaten denetim konusu çok çok önemli. Sayın Genel Müdürümüz de burada, ben sormak istiyorum. İş yerlerini denetleyen şu anda yani 2012’de kaç müfettişimiz vardı, şu anda kaç müfettişimiz var? Çünkü iş yerleri denetlenmiyor, bu konuda da ciddi sıkıntı var. Denetlenmemesi iş yerlerinde bu konuda işverenlerin daha fazla gevşek davranmasına sebep oluyor.

Bir de şunu söyleyeyim, ben de A sınıfı iş güvenliği uzmanıyım, sahada da her türlü tehlike sınıfını içeren iş yerinde çalıştım, saha tecrübesi de olan birisiyim. Yani konuşurken sektörün içinden gelen biri ve sorunları da yaşamış olan biri olarak da konuştuğumun altını çizmek istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ama Sayın Eksik sizden daha fazla konuştu.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Efendim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Eksik sizden daha fazla konuştu.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Olsun yani herkes sonuç olarak sorunlara hâkim olduğu boyutta tabii ki burada görüşlerini belirtecek.

Yani bu müfettiş olayı, denetim olayı da önemli hakikaten. O rakamı, sayıyı da merak ettim, öğrenmek imkânımız varsa.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyorum.

Ben aslında bu maddeye yönelik olarak çok güzel bir tartışmanın olduğu inancındayım. Tüm arkadaşların görüşleri son derece değerli ve bunların da dikkate alınması gerektiğini de düşünüyorum çünkü uygulanabilirliği yönünde tabii ki bir problem var, görünen o. Bu noktada, arkadaşlarımızın hemen hemen tüm önerilerini de dikkate alıp bir çalışma yapılmasını da arzu ediyoruz Çalışma Bakanlığımızdan.

Evet, buyurun Sayın Keşir.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sadece şunu söylemek istedim o sektörle ilgili. Biz biliyorsunuz daha önce Komisyonda işte, C sınıfının B’ye, B’nin A’ya bakmasıyla ilgili bir düzenleme yapmıştık. Hani her ne kadar kabul edilebilir olmasa da en azından bir palyatif çözüm olarak getirdiğimiz bu teklifle aslında bu da devam ediyor. Yani şu anda C sınıfı için bu az tehlikeli iş yerlerindeki düzenlemeyi ötelese bile C sınıfı şu an B sınıfı olan işletmelere, belgesi olanların bakması gereken tehlikeli sınıfa bakabilecekler, bunu söylemek istedim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Genel Müdürümüz de burada, ilave edecek bir şeyi varsa.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Genel Müdürüm, var mı ilave edeceğiniz bir şey?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ CAFER UZUNKAYA – Saygıdeğer Başkanım, değerli vekillerimiz; aslında tabii, iş gücü piyasasının en önemli konusu konuşuluyor. Haddimi aşmak istemiyorum ama değerli milletvekillerimizin ülkemizin bu hassas konusuyla ilgili hassasiyeti son derece sevindirici. Ama şunu ifade etmem lazım ki Meclisimize de kendilerine de haksızlık olmasın, aslında 2012’de çıkan yasayla Türkiye’de bir devrimi başlattınız. Ve burada zannedildiği veya bahsedildiği gibi “İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili bir mesafe katedemediniz.” düşüncesini asla kabul etmek mümkün değil çünkü iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri alan iş yerleri ile almayanlar arasında ölümlü kazalara baktığımızda 1,7 oranında daha azalma, başarı kaydettiğimizi görüyoruz. Yine bu süreçte 21,7’lik bir mesafe katettiğimizi de yine verilerle istatistiklerle çok rahatlıkla ortaya koymamız lazım. Takdir edersiniz ki bu bir süreç meselesi ve 83 milyonun sahiplenmesi gereken bir durum.

Sadece saygıdeğer vekillerimizin dikkatine arz etmek istediğimiz konu şudur: Yani burada iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sadece profesyonellerinin maaşının efendim, işverenler tarafından verilmesi gibi bir açıklamanın da yarın bizi hayal kırıklığına uğratması söz konusu olabilir. Avrupa Birliği ülkelerinde ve en başarılı olan İngilteresine, Fransasına, Almanyasına da baktığımız zaman tamamiyle işveren sahibi tarafından bu işleri yerine getirmektedir. Yani işverenin muhasebecisinin, doktorunun, hekiminin parasını vermeyen devlet niçin bunu verecek? Ve yine bizim kanunumuz yani Avrupa Birliği müktesebatına ve ILO direktiflerine uygun olarak hazırlanan kanunumuz fevkalade yerinde, elbette aksaklıklar ki Meclisimizin dikkat çektiği hususlar ama burada da baktığımız zaman açıkça şunu görmekteyiz: Tamamıyla yükümlülükler ve sorumluluklar işverene aittir yani işverene rehberlik yapmak üzere...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bunu anladık ama yani bir üzerinde çalışılması gerekmiyor mu?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ CAFER UZUNKAYA – Kesinlikle Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam işte, onu söyledik, gerekli, yeterli bence. Mesela Sayın Güneş’in, Sayın Eksik’in, Sayın Emecan’ın, Sayın İpekyüz’ün yani arkadaşlarımızın çoğunun güzel önerileri oldu açıkçası. Yani bunları bir değerlendirip bu değerlendirme çerçevesinde de iyi bir çalışma yapmamız yerinde olur Ahmet Bey. Özellikle Sayın Bakanımıza da bunları aktarırsanız bizim mesajlarımızı, birlikte bir çalışıp bu noktada adım atmalıyız diye düşünüyorum açıkçası.

Sayın Kuşoğlu, herhâlde sizin bir şeyiniz var.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Genel Müdürüm hem güzel konuştu hem biraz...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Heyecanlandı mı?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – ...yani bazı uç noktalara değindi. En son şunu söyleyeyim: Sakarya’daki bu havai fişek fabrikasının bu kadar kişiyi yaralamasında, bu kadar kişinin ölümüne sebep olmasında güvenlik uzmanına tabii ki orada para ödeniyordu ama hiçbir şekilde dikkate alınmadı. Yani, Türkiye’yle bu bakımdan Avrupa’yı kıyaslamak, diğer meslekler açısından, bir serbest mali müşavir açısından kıyaslamak doğru değil. Maalesef daha Türkiye’de o kültür oluşmamış, böyle bir kültür oluşmamışken de o kıyaslamayı yapmak doğru değil. Zaten onun için beşinci kez erteliyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...Kabul edilmiştir.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Maddeyi kabul mu ettik? Ne oluyor şimdi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, kabul ettik ama bir çalışma yapılmasını istedik arkadaşlar.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Maddeyi çekelim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Süre doluyor, süre.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çekelim şunu, hakikaten çekelim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – 2 adet önergemiz var, sırasıyla okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3037) sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenerek, kanun metninin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Girgin

Bülent Kuşoğlu

Abdüllatif Şener

Muğla

Ankara

Konya

Cavit Arı

Emine Gülizar Emecan

Kamil Okyay Sındır

Antalya

İstanbul

İzmir

MADDE 9: 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“... Mülga 2822 sayılı Kanunun 12 nci maddesine göre Bakanlıkça yayımlanan 2009 Temmuz istatistiğinde kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde onunu üyesi bulunduran işçi sendikaları ile 2009 Temmuz istatistiği sonrasında 15/9/2012 tarihine kadar kurulmuş işçi sendikalarının bu fıkraıyı değiştiren maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde yapacakları yetki tespit başvuruları 41 inci maddede yer alan işyeri veya işletme çoğunluğu şartlarına göre sonuçlandırılır.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, gerekçeyi okutuyoruz...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ben gidiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Nereye gidiyorsun, gel, gel.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Konuşmaları makul buldunuz, öyle anlıyorum. Şu maddeyi geri çekin ya, ne var bunda? (Gürültüler)

O zaman diyoruz ki saraydan size talimat geliyor, siz imzalıyorsunuz.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Onu her zaman diyorsunuz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bu mu yani?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Neyse tamam, devam et.

Gerekçe:

Mülga 2822 sayılı Kanunun 12'nci maddesine göre Bakanlıkça yayımlanan 2009 Temmuz istatistiğinde kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde onunu üyesi bulunduran işçi sendikaları ile 2009 Temmuz istatistiği sonrasında 15/9/2012 tarihine kadar kurulmuş işçi sendikaları, yüzde 1 iş kolu barajını aşamamalarına rağmen, uzun yıllardır iş yeri ve işletmelerde toplu iş sözleşmesi akdetmekte olup, 6356 sayılı Kanunun değişikliğinden sonra gerek iş kollarının yapısının değişmesi, gerekse iş kollarındaki işçi sayısının artışı nedeniyle kanuna eklenen geçici 6'ncı madde ile üyeleri adına toplu iş sözleşmesi yapmalarına olanak sağlanarak üyelerinin ve sendikaların hak mahrumiyetleri

engellendiği gibi, Covid-19 salgını nedeniyle gerek Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilmesi gerekse de ülkemizde çalışma yaşamında toplu iş sözleşmesi düzeninde alınan tedbirlerden dolayı yaşanan örgütlenme güçlükleri nedeniyle anılan düzenleme yapılmıştır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3037) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Mustafa Kalaycı

Şirin Ünal

Giresun

Konya

İstanbul

İbrahim Aydın

İbrahim Aydemir

Nilgün Ök

Antalya

Erzurum

Denizli

“MADDE - 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Dijital Mecralar Komisyonu

EK MADDE 4- (1) Kanunlara, bireylerin kişilik haklarına, özel hayatın gizliliğine ve diğer temel hak ve özgürlüklere aykırı yahut çocukların fiziksel ve psikolojik gelişimlerine zarar verici şekilde internet kullanımının önlenmesi amacıyla alınan tedbirler ile yapılan iş ve işlemler hakkında inceleme, görüşme, raporlama, tavsiye ve görüş bildirme işlemlerini yürütmek ve bu maddede belirtilen diğer görevleri yerine getirmek üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde Dijital Mecralar Komisyonu kurulmuştur.

(2) Komisyonun üye sayısı on yedidir. Üye dağılımı siyasi parti gruplarının parti grupları toplam sayısı içindeki yüzde oranlarına göre belirlenir. Komisyon üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir.

(3) Komisyonun görevleri şunlardır:

a) Kendisine esas veya tali olarak havale edilen işleri görüşmek; Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun teklifleri ile olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerini görev alanı yönünden inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak.

b) İnternet kullanımının kanunlara, bireylerin kişilik haklarına, özel hayatın gizliliğine ve diğer temel hak ve özgürlüklere aykırı yahut çocukların fiziksel ve psikolojik gelişimlerine zarar verici şekilde gerçekleşmesinin önlenmesi konularında görüş ve öneriler sunmak.

c) İnternet kullanımı yoluyla işlenen suçlarla etkin şekilde mücadele edilmesi konusunda görüş ve öneriler sunmak.

ç) (b) ve (c) bentlerinde belirtilen konularda uluslararası alanda kabul gören gelişmeleri izlemek, bu konular hakkında gerektiğinde yurt dışında incelemelerde bulunmak ve bu gelişmeler konusunda görüş ve öneriler sunmak.

d) İnternetin hukuka uygun kullanımı konusunda kamuoyunu bilgilendirici etkinlik ve projeler yapmak.

(4) Komisyonun yetkileri şunlardır:

a) Görevleri ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarından, bu Kanun kapsamında faaliyet gösteren içerik sağlayıcılar, erişim sağlayıcılar, yer sağlayıcılar ile yerli veya yabancı diğer gerçek ve tüzel kişilerden bilgi ve belge istemek ve ilgililerden bilgi almak.

b) Görev alanıyla ilgili faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının çalışmalarından yararlanmak.

c) Gerekli gördüğünde uygun bulacağı uzmanları fikirlerini almak üzere çağırmak.

(5) Komisyon Ankara dışında da çalışabilir. Komisyon çalışmaları ile ilgili olarak, yurt içi ve yurt dışı görevlendirmelere ait giderler, Komisyon kararı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının onayı ile 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinden karşılanır.

(6) Komisyonun çalışma usul ve esaslarına ilişkin olarak bu maddede hüküm bulunmayan hâllerde Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri uygulanır.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet arkadaşlar, madde ihdasına yönelik bir önerge.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanmasına ilişkin konularda inceleme, görüşme, raporlama, tavsiye ve görüş bildirme işlemlerini yürütmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde daimi bir komisyon kurulması öngörülmektedir. Bununla amaçlanan, Türkiye’de internetin kanunlara, bireylerin kişilik haklarına, özel hayatın gizliliğine ve diğer temel hak ve özgürlüklere uygun ve çocukların fiziksel ve psikolojik gelişimlerine zarar vermeyecek şekilde kullanılmasının temini noktasında yürütülen faaliyet ve çalışmalara yasama organının da görüş, öneri ve yönlendirmeleriyle katkı sunmasıdır. Bu çerçevede maddede, kurulacak daimi komisyonun amacı, faaliyet alanı, üye sayısı, görev ve yetkileri ile çalışma usulüne ilişkin düzenlemelere yer verilmektedir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Sındır buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan teşekkür ederim.

Komisyonun adı biraz tuhaf değil mi? “Dijital” yani çok yabancı bir kelime, kullanılıyor gerçi ara sıra. “Mecralar” bu da Arapça bir kelime. Yani, Dijital Mecralar Komisyonu, yani bu Z kuşağına bu komisyonu verseniz, dijitali anlar da “Bu mecra nedir?” der.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Havalı, havalı.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şimdi, bizim, aslına Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu diye bir Komisyonumuz var. İçinde sanayi var, ticaret var, enerji var, tabii kaynaklar var, bilgi ve teknoloji var. Şimdi, buradaki bilgi ve teknoloji... Aslında bugüne kadar bu tür bilişim teknolojileriyle ilgili konular büyük oranda sanıyorum bu Komisyona gidiyordu. Yani, böyle bir komisyon oluşturulmasına dair teklife ihdas edilen bu maddenin yanı sıra, belki bu komisyondaki “bilgi ve teknolojiler” veya “bilişim teknolojileri” gibi bir isim de olabilir, “bilişim teknolojileri komisyonu” gibi. İsmi belki farklı olabilir ama yani bana öyle geliyor ki bu ikisi arasındaki çakışan konu ve ilgi alanı itibarıyla diğerinden de “bilgi ve teknoloji” kısmı çıkartılabilir buraya “bilgi ve teknoloji veya bilişim teknolojileri komisyonu” denebilir. Bilemiyorum yani, buna bir ihtiyaç var, bunu kabul ediyorum. Yani bu internet ortamı ve bu ortamda hem hukuki yapılması gerekenler, sınırlandırılması, denetlenmesi gereken konular, mevzular... Daha geçenlerde özellikle bu internet ortamında çocukların

kötü amaçlı o “Mavi Balina” falan gibi birtakım ölüme kadar, intihara kadar götüren süreçlerle ilgili bir komisyon oluşturmuştuk, onun üzerinde bir çalışma yapmıştık. Araştırma komisyonu, Meclisimize güzel de bir rapor sunulmuştu Nabi Avcı Başkanlığında. Bu komisyonun da o çerçevede hem ismini hem de diğer komisyonlarla çakışan, örtüşen kısımlarını düzenlemekte fayda olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

İsimle ilgili parti sözcüsü arkadaşlarla konuştuk, bu konuda partilerin önerileri varsa tümünü alacağız, ona göre bir değerlendirme Genel Kurulda yapacağız.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bir sorum var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Vereceğim efendim, söz vereceğim.

Buyurun Sayın Girgin.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkanım sorum şu: Yani bu getirilen teklif kanunla değil de Meclis İçtüzüğü’yle yapılamıyor mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

İhtisas komisyonu olması nedeniyle bildiğim kadarıyla kanunla düzenlenmesi gerekiyor. Şimdi, arkadaşlar şunu söylüyorlar: “Burada bilgi, belge istemek gibi birtakım yetkiler var.” dolayısıyla “KEFEK’te de öyle yapıldı.” diyorlar. Onun için arkadaşlar “Yasayla yapmamız gerekiyor.” şeklinde bir ifade kullandılar.

Ben, Sayın Kuşoğlu’na söz veriyorum, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Biraz önce söylediğiniz konuyu söyleyecektim. Şimdi İç Tüzük’le... Şimdiye kadar kanunla kurulmuş bir komisyon var mı?

BÜTÇE BAŞKANI YÜKSEL KARADENİZ – Var efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hangisi var?

BÜTÇE BAŞKANI YÜKSEL KARADENİZ – İstihbarat Komisyonu, KEFEK.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – KEFEK de öyle.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İstihbarat... Çalışmayan bir komisyon.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Avrupa Birliği Uyum Komisyonu var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Burada bir de 17’yi belirtmeye gerek var mı? Şeye bıraksak 17’yi. Her dönemin kendi inisiyatifine bırakılsa.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “17” dediğiniz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 17 üye... Komisyonun üye sayısı 17’dir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – O standart bir şey.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – 24 diğerleri.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Diğerleri 17 mi?

BÜTÇE BAŞKANI YÜKSEL KARADENİZ – 24 de var, 17 de var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – 17 de varmış, 24 de varmış. Sadece biz 30’muşuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir de burada, üçüncü fıkranın (a)’sında “Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde” demiş, bu Başkanlığın ne olduğu belli değil. Baktım da görüşmeden sonra...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde”

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 3 (a)’da “Başkanlığın talebi üzerine...” Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı mı? Hangi komisyon başkanlığı diye bir tanım yok ama hiç.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Redaksiyon yetkisi alalım. Olur mu? Komisyon bunu netleştirip, komisyon redaksiyon yetkisi olalım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Olur.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Komisyon Başkanlığı kastedilen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hiçbir yerde Komisyon Başkanlığı geçmiyor “Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan” deniliyor. Bir de buradaki raporlar Genel Kurula sunulmayacak mı? Öyle bir şey de göremedim, Genel Kurula sunum yapılmayacak mı? Raporlar Genel Kurulda konuşulmayacak mı, tartışılmayacak mı hiç?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şöyle yapalım. Açıkçası ben de çok detaylı bakmış değilim. Yani, bunu sizin birtakım görüş, önerileriniz varsa grup olarak da arkadaşlara da aktarırsanız, yani, bunu... Çünkü gördüğüm kadarıyla tüm partiler, biraz önce parti sözcüleriyle yapmış olduğumuz toplantıda herkes olumlu bakıyor. Bununla ilgili birtakım şeyler varsa bunları bize aktarırsanız eğer...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Peki, Sayın Başkanım, bir Meclis komisyonunun bu 5651’e eklenmesi doğru mu? Bir Meclis Komisyonu kuruyoruz, İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun’a ekleme yapıyoruz. Meclis komisyonuna ekliyoruz. Biraz yanlış oluyor sanki.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Orada Başkan şey sanki, Komisyonun üzerinde bir organmış gibi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Evet

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Diğerleri de kendisiyle ilgili olan yasalara gitmiş. Ona da bir bakalım, onu da bir konuşalım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hocam uyardı, dolayısıyla buradaki Başkanlık BTK Başkanlığı gibi.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Başkanlık, Bilgi Teknolojileri İletişim Kurumu Başkanlığı mı?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii, Bilgi Teknolojileri İletişim Kurumu Başkanlığı. Onu bir not alın.

Bir de redaksiyon yetkisi alacağız zaten.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Genel hükümlere atıf yapıyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Çakırözer, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii ki partimizin komisyon sözcülerinin vurguladığı hususlar çok önemli. Benim söz alma gerekçem ise biraz daha bu komisyona neden ihtiyaç duyuldu ve kurulacaksa bu komisyon nasıl çalışması daha faydalı olur diye belki sizlerle birkaç naçizane görüşümü paylaşmak, o da şu: Bu komisyonun kurulması teklifi, önerisi hangi ortamda geldi? Türkiye’de sosyal medyanın sınırlanması, denetim altına alınmasının tartışıldığı bir dönemde geldi. Belki de hemen bir kanun çıkaralım, nasıl

yasaklayacağımızı belirleyelim gibi bir yaklaşıma kamuoyundan gelen tepkiler üzerine de buna gidilmiş olabilir. Eminim, sizin önderliğinizdeki toplantıda da bizim sözcülerimiz ifade etmiştir, biz parti olarak tabii ki dijital hayata ilişkin bir komisyonun Mecliste ihtisas komisyonu olarak kurulmasını tabii ki önemsiyoruz, tabii ki destekliyoruz. Çünkü dijital teknoloji her ne kadar burada sadece sınırlamayla, denetimle vesaire geçse de aslında dijital teknoloji bizim hayatımızın bir parçası. Sadece burada değil ailemizde, evde, iş yerinde, okulda, her yerde biz bunu konuşuyoruz. Eminim, burada olan tüm milletvekilleri aile içinde de çocuklarıyla... Mesela, benim 2 yaşında kızım var, onun dijital hayattan ne ölçüde yararlanacağını biz her gün eşimle konuşuyoruz çünkü aklı fikri cep telefonunda, bizim kullandığımız cihazlarda. Ama aynı zamanda gençlerin dünyayla entegrasyonunda, Türkiye'nin dünyayla... Sadece haberi alma, öğrenme anlamında değil, ekonomik anlamda dijital ekonomi değişim bir gerçeklik var. Dünyayı birbirine bağlayan, herkesin de anlamaya çalıştığı ve bütün ülkelerin rekabet içinde olduğu bir gerçeklikten bahsediyoruz. O yüzden böyle bir konuda, böylesine muazzam geniş bir alanda Türkiye Büyük Millet Meclisimizde bir komisyon kuruluyor olması gerçekten çok önemli.

Benim üzerinde durmak istediğim konu, buna sadece işte burada belirtildiği gibi internet ortamındaki suçları engellemek vesaire bağlamında bakmamalıyız. Sosyal medya dediğimiz, dijital hayat dediğimiz şey demokrasinin bir parçası. Dünyayla haberdar oluyoruz Türkiye'de en ücra köşedeki bir insan cep telefonundan attığı mesajla Türkiye'nin gündemi olabiliyor, birçok sorunu çözebiliyoruz, burada konuşurken bizim aklımıza gelmeyen ama hayatın gerçeği olan birçok mesele bir anda bir mesajla, bir Twitter paylaşımıyla, bir Instagram paylaşımıyla hepimizin saatlerce yapacağı konuşmanın önüne geçebiliyor. O yüzden, bence bakış açımız, Komisyonun –inşallah- çalışma ilkesi de demokrasi olmalıdır. Yani “Özgürlükleri nasıl engelleriz, nasıl kısıtlarız?” değil; tam tersine “Özgürlükleri nasıl koruruz, başta ifade özgürlüğü olmak üzere biz bunun nasıl korunmasını sağlarız?” olmalıdır. Hepimizin üzerinde mutabık kaldığı, yakın geçmişte de hepimizi üzen hadiseleri tabii ki biliyorum, sizler de biliyorsunuz, bunlara izin vermemeliyiz ama Komisyonun ana çalışma prensibinin her zaman bu dijital hayatta, bu rekabette Türkiye'nin nasıl önde yer alabileceği olmalıdır. Yoksa “Şunu yasaklayalım, bunu engelleyelim.” dersek bu Komisyon arzu ettiğimiz amacın tam tersine yani Türkiye'nin itibarını yükselten değil daha da aşağıya çeken bir noktaya gelebilir.

Birkaç şeyi paylaşacağım Sayın Başkanım, ondan sonra da bitireceğim izninizle.

Eğer ifade özgürlüğünü korumayı değil de ortadan kaldırmayı amaçlar ise bu Komisyon, o zaman şöyle bir rahatlık içine...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Okudunuz mu? Öyle bir ifade mi var orada?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Şöyle: Bütün şeylere baktığımızda...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ama lütfen, metni okuyun, böyle ifadeler kullanamazsınız, lütfen...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım, izninizle ben konuşmamı bitireyim.

Eğer böyle bir şey olursa –olacak demiyorum- diyorum...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ya, lütfen ya! Tutanağı alın bir bakın lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım, bir milletvekili olarak bir ihtisas komisyonunun kurulması aşamasında fikrimi belirtmekten yani “Şu olmasa iyi olur.” dememden daha doğal bir şey olamaz. İzninizle bitiriyorum zaten.

Yani Türkiye'de eleştirilmeme rahatlığının geleceği gibi bir zanna kapılmak yanlış olur. Öyle yasakçı bir zihniyet olursa –ki olmamasını arzu ediyoruz, ben inanıyorum bütün partiler de- tam tersine, Türkiye'de vatandaşın ifade özgürlüğünü ortadan kaldıracağı için sosyal patlamalara neden olabilir.

Bir de vurgulamak istediğim, son söz olarak: Uzun uzun konuştuğumuz, Türkiye’de vatandaşın haber alma hakkının engellendiği konularını burada, diğer komisyonlarda, Genel Kurulda hep beraber konuşuyoruz. Kanallara gelen cezalar, gazetelere gelen cezalar, internet sitelerinin kapatılması vesaire ama bir de şöyle bir gerçeklik var, ifade özgürlüğü konusunda birkaç rakam paylaşarak bitireceğim, o da şu: Bakın, ifade özgürlüğü konusunda ülkemizde 2019 yılı sonuna kadar 408.494 web sitesine erişim engellenmiş durumda, 130 bin URL adresine, 7 bin Twitter hesabına, 40 bin “tweet”e, 10 bin YouTube videosuna, 6.200 Facebook içeriğine erişim engellenmiş durumda. Dünya genelinde Twitter’ın mahkeme kararıyla kaldırdığı içeriğin yüzde 74’ü Türkiye’den gidiyor, 66 bin toplam talebin de yaklaşık yüzde 45’i, 30 bini yine Türkiye’den gidiyor. Türkiye’de zaten sosyal medyaya yönelik -işte ifade özgürlüğüne yönelik- önemli bir baskı var, içeriklerin kaldırılmasına yönelik vesaire. O yüzden, bu Komisyon kurulduğunda, dediğim gibi, demokrasimizi, hukuk devletimizi ve özgürlüklerimizi koruyacak, geliştirecek bir içerik esas alınmalıdır, diyorum.

Teşekkür ediyorum, hayırlı olsun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Yani bu Komisyonu sanki yasağcı bir komisyon gibi görmek son derece... Bilmiyorum metni herhâlde dinlemediniz, okumadınız. Keşke okusaydınız böyle bir ifade kullanmazdınız diye düşünüyorum.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Başkanım, metni okudum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Bunları söylemek durumundayım. İkincisi: Elbette bizler de demokrasiden yanayız, özgürlüklerden yanayız. Hep demokrasiden yana olmalıyız, özgürlüklerden yana olmalıyız ama bir tarafta da bu firmaların bir sorumluluk hissetmesi gerekiyor. Milyarlarca dolarlar kazanıyorlar, hiçbir sorumlulukları yok, hiçbir hukuki altyapıları yok, hukuka uygun mudur, değil midir, hiçbir anlayışları yok bu firmaların. Bunları da görmemiz lazım. Dolayısıyla bu firmaları da zorlamamız gerekiyor. Yani her ülkenin hukukuna uymayı, kişisel hakların korunmasına yönelik... İşte daha bugün Twitter’da, işte sizler de haberlerde duymuşsunuzdur, izlemişsinizdir, Sayın Obama dâhil önemli bazı kişilerin bilgilerinin alınması, servis edilmesi vesaire. Dolayısıyla tabii bunu ülke bazında çözmek de çok kolay değil, bunu da söyleyeyim. Yani işte belki Birleşmiş Milletler gibi uluslararası ölçekte birtakım düzenlemelerin de mutlaka yapılması gerektiğini düşünüyorum. Ama oranlara gelince... Sayın Çakırözer, şunu da ifade edeyim çünkü bu alanda da biraz çalıştım ben açıkçası. Son on günden beri bu konuda çalışıyorum.

O oranlar; örneğin Almanya. Almanya, kayıtlara girmeden binlerce, on binlerce Twitter’ın kendisi hesabı ve o içeriği düşürüyor. Sadece Almanya’da Facebook adına çalışan 1.800 kişi var. Peki, Türkiye’de kaç kişi var? 1 kişi, bir avukat. Yani aslında bunun mutlaka Türkiye için de düzenlenmesi gerekiyor. Diğer ülkeler için de bir sorun bu, yani sadece Türkiye’ye yönelik bir sorun değil ama bu Komisyon neticede işte bu ilgili şirketlere gidecek, değişik telekomünikasyon kurumlarına gidecek, dünyadaki diğer örneklerle bakacak, Komisyon üyeleri yurt dışında değişik ülkelere gidecekler, bununla ilgili raporlama yapacaklar, yapılması gereken, atılması gereken adımların neler olduğunu ortaya koyacaklar. Ki bu Komisyonda olan kişiler de Mecliste grubu bulunan 5 partinin üyeleri olacak, yani sadece 1 partiye yönelik bir yapı da olmayacak. Dolayısıyla, bu, bence olumlu bir gelişme çünkü artık hep dijital dünyadan bahsediyoruz çünkü hayatımızın her alanına girmiş durumda şu anda. İşte, sosyal medya yaşantımızın artık bir parçası. Burada bile insanlar -işte, Sayın Aydemir- yani birçok insan elinde cep telefonu, sosyal medyada ne olup ne bitiyor ona bakıyor. İletişim açısından oldukça

iyi, oldukça avantajlı. İnsanların duygularını, düşüncelerini aktarması açısından oldukça avantajlı ama diğer taraftan da tabii bu firmaların da biraz sorumluluk içerisinde hareket etmeleri gerektiğini düşünüyorum ve bu noktada bazı önlemlerin alınması gerektiğini de düşünüyorum.

Ama bu Komisyon ne yapacaktır? Bu Komisyon, gerçekten hem sizin belki olumsuz olarak gördüğünüz kısımları bertaraf edici bir takım çalışmalar yapacak hem de dünya örneklerine bakacak. Ben böyle görüyorum açıkçası.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Biz de öyle görüyoruz zaten, aksi olmasın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Böyle bakmamız lazım. Böyle bakmamız gerektiğini düşünüyorum. Ve ben açıkçası, özellikle dijital dünyanın küresel ölçekte her geçen gün gelişmesi nedeniyle böyle bir komisyonun inanın ülkeye katkı sağlayacağını da düşünüyorum çünkü şimdi mevcut bizim klasik komisyonlarımıza baktığımızda belki otuz yıl, kırk yıl önce kurulan komisyonlarımız var. Nasıl biz ders programlarını değiştiriyorsak, günün koşullarına uygun hâle getiriyorsak, müfredatı değiştiriyorsak artık burada da böyle bir düzenlemenin yapılması yararlı olur diye düşünüyorum açıkçası. Benim kanaatim bu. Lütfen yanlış anlamayın. Yani bu alanda da biraz uğraştığım için açıkçası bunları sizlerle paylaşmak istedim. Sürçülisan ettikse de affola.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Estağfurullah.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şimdi, Sayın Başkan, ben böyle bir ikilemde bir gittim, bir geldim. Bu bir ihtisas komisyonu mu olacak? Değil yani ben öyle görmüyorum çünkü bir kanun altında, 5651 sayılı Kanun’un içine eklenen bir madde üzerinden oluşturulan bir komisyon. Ve mesela diyor ki: “Komisyonun görevleri içerisinde; Başkanlığın talebi üzerine -yani o başkanlıkta Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığı- talebi üzerine ya da istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun teklifleri ile olağanüstü hâl sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerini görev alanı yönünden inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak.” Yani komisyonun görevi ihtisas komisyonlarına görüş sunmak. Nasıl bir ihtisas komisyonu? Yani çalışma tarzı bir kere bizim bildiğimiz İç Tüzük’le Meclis İhtisas Komisyonlarının çalışma usul ve esaslarından çok farklı bir düzenleme var burada. Yani ihtisas komisyonlarına görüş sunmak gibi bir görevi var mesela. Mesela bir başka şey; bakın, en son “C-(6) Komisyonun çalışma usul ve esaslarına ilişkin olarak bu maddede hüküm bulunmayan hâllerde Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri uygulanır.” Yani burada hüküm yoksa Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri uygulanır. Yani İç Tüzük’ün üzerinde hüküm ortaya koyan, düzenleme ortaya koyan bir teklif bu. Yani Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesinin üzerinde bir irade ortaya koyuyor getirilen komisyon. Siz, Sayın Başkan, sosyal medya, dijital mecra üzerinde... Dijital kelimesinin Türkçe karşılığı aslında sayısal.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tam da örtüşmüyor aslında da.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Tam örtüşmüyor ama şimdi, dijital ve analog diye iki ayrı kavram vardır. Birisi 0 ve 1’lerden oluşan bir sistemdir, diğeri analog sistemdir, değişken bir iletişim kanalı. Mesela telefon hatları; normal ev telefonları analogdur, dijital değildir. Çünkü oradaki e-mail iletişimi dijital değil analog iletişimdir. Dolayısıyla bu onu kapsamıyor dijital mecra, sadece dijital. Yani burada ben şunu görüyorum, yani bu Komisyon, Meclis iradesinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesinin, yani milletin iradesinin üzerinde yetki ve sorumluluk alan, üzerine de Türkiye Büyük Millet Meclisinde ihtiyaç duyulduğunda başvurulacak bir organ gibi çalışacak olan bir komisyon gibi görülüyor ki bu başlı başına... Böyle bir düzenleme bence doğrudan Anayasa Mahkemesinden de döner zaten. Yani, burada bir yetki kargaşası, çatışması... Mesele gerekçeye bakıyorum Sayın Başkan, ne

diyor bakın: “Raporlama, tavsiye ve görüş bildirme işlemlerini yürütmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde daimi bir komisyon kurulması öngörülmektedir.” Yani böyle ihtisas komisyonu mu, daimi komisyon mu? Sayın Başkan, bunu buradan bu şekliyle geçirmeyelim bence, bunun üzerinde ciddi bir çalışma yapılınsın komisyona öyle gelsin. Yoksa bu kendi başına çok büyük sorunları olan, irade ve anayasal sorunları olan bir teklif.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şöyle Sayın Sındır: Bu sizin bahsettiğiniz konuların tamamı diğer kurulmuş olan komisyonlarda da var, aynı metin alınmış. Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, KEFEK, güvenlik istihbaratla ilgili komisyon dolayısıyla o komisyonlarda ki ifadeler alınmış ama burada yine...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Bakın Sayın Başkan ama “Başkanlığın talebi üzerine” diyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam orayı anladım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Kanundaki ilgili başkanlık talep ederse komisyon çalışacak. Böyle bir şey olabilir mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok, yok burada neyi kastediyor ben de tam kavramış değilim. Meclis Başkanlığı olabilir. Bu tür düzeltmeleri yapalım...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ama sonrasında bakın devam ediyor, “Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan kanun teklifleriyle...”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “Başkanlığın talebi BTK” diyorsa olmaz o, öyle bir şey olabilir mi ya?

Şöyle yapalım: Şimdi tabii biz neticede bunu geçirmek zorundayız şu anda. Biz bunu geçirelim: Sizin görüşlerinizi alalım, bu tutanakları da alalım -üzerinde çalışıp bir redaksiyon yetkisi de isteyeceğiz zaten- ve sizinle paylaşalım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ama bunu böyle kabul etmek irade kabulü anlamına gelir ki ben sakıncalı görüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun İbrahim Bey.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum, bütün hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Yaşar Kırkpınar kardeşim, Ayşe Keşir Hanımefendi hakikaten çok güzel hazırlanmışlar, baştan sona takip ettik. Bütün milletvekili arkadaşlarımızın da çok aydınlatıcı, çok böyle tenvir edici aktarımları, anlatımları oldu; onlara da minnettarız.

Tabi ben bu mevzu üzerine söz aldım. Yayıncı olmam hasebiyle uzun zamandır hususen çok ciddi bir sıkıntı olduğunu görüp böyle bir açığın giderilmesini beklemekteydik. Böyle bir komisyonun kurulacağını duyunca böyle yüreğimde bir ferahlık hissettim. Sebebi şu arkadaşlar: Hepimiz biliyoruz bunu, hepimize ucu değmiştir mutlak. Değenleri ben biliyorum. Ama kimileri mahkemeye falan gidiyor, işte, avukatlarla, şunlarla bunlarla senelerce bu işleri takip edip belki kazanç kapısı hâline getirenler de var bu durumu.

Ama ben, insanların izzetinin, iffetinin, haysiyetinin her şeyin üzerinde olduğuna inananlardanım. Bakın, iki gün önce bizim Sakarya Milletvekilimiz Çiğdem Hanım beni aradı telefonla, dedi ki: “İbrahim Bey, İstanbul Kurtköy’de bir hastanenin başhekimi benim arkadaşım, sizinle ilgili sıkıntılı bir hâl varmış, doğru mudur diye aradım seni.” Nedir, hayırdır? “Efendim, yeğeniniz orada tedavi görmüş, sonrasında ücretle ilgili falan birtakım sıkıntılar varmış, tedaviyle ilgili sıkıntılar varmış, siz de sosyal medyadan bunlara yazmışsınız, bunlarla irtibata geçmişsiniz. Böyle zamirinde biraz da tehdit olan birtakım söylemleriniz olmuş.” gibi. Ben “Doğru değildir.” falan dedim. Sonra ilgili başhekimle

görüştüm, adamcağız bana yazışmaları gönderdi. Benim adıma -bu mecrada da hiç hesabım kitabım yok- “Linkedin” diye bir mecra, orada benim adıma; isimle, resmimle, adresimle, benim kendi bilgilerimi de çok hususi alıp kayda geçmiş ve kendi adına hesap açmış. Ve hakikaten adamlardan –yazışmalar var burada çok sayıda- yeğenini addederek aslında başka şeyler talep etmiş. Onlar da milletvekilidir düşüncesiyle çok saygılı, özel bir üslup kullanmışlar. Biz şimdi bunu takip ediyoruz elbette, ben ilgileniyorum ancak bunların hiç olmaması lazım Utku Bey, bunlara insanlar cesaret edememeliler. Zemin o kadar açık ki, hakikaten, sabahleyin kalkan “Kime nasıl küfredirim, kime nasıl iftira atarım?” gibi bir tarz üzere hareket ediyor. Burada hepimizin, siyaset yapanların ki özellikle hepsine ucu dokunmuştur.

Gene benim yaşadığım bir hadise. Birini tenkit ettiğim, bir sosyal mecradaki yazışmamın altına sırf beni nakşedebilmek için benim adıma içerik üretmiş; geçmişe dönük, sanki benim bir beyanatım varmış gibi içerik üretmiş. Efendim, bir internet sitesinde. Yok böyle bir şey ama bir defa yapıyor onu çok basit. Yani fotoshopla bunu yapabilirsiniz, bir tane internet sitesi açmak kadar kolay bir şey yok ki, 100 liralık bir maliyeti var. Orada istediğiniz şeyi yazarsınız, çıkarıp ondan sonra bir defa attınız mı, oraya düştükten sonra da ilanihaye orada kalıyor. Bir başkası, adam Twitter’da bana hakaret etmiş, olmadık şeyler söylemiş, mahkeme beni haklı bulmuş “Bunun kaldırılması lazım.” demiş ama o mecra kaldırmamış. Ben ilgililerle konuşmuştum bana şunu şöyle söylemişlerdi: “Ya, İbrahim Bey, bununla hiç uğraşmayın yani 10-15 gün sonra zaten tesiri geçer bunun. Şimdi uğraşırsanız onlar bir daha sizinle ilgili böyle şeyler, iftiravari yazışmalar yaparlar.” Şuraya bakar mısınız, böyle bir zemin olabilir mi? Ve biz, millet adına yetki almış insanlar olarak, milletin hukukunu koruma adına burada bulunan insanlar olarak bu konuda zahirine, arka planına... “Efendim özgürlükleri kısıyoruz, kısıtlıyoruz.” gibi çok absürt –beni bağışlayın, hiç alakası yok- özgürlük...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet teşekkür ediyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, bitiriyorum hemen.

Çünkü bu özgürlük mevzuu herkes diline pelesenk etmiş. Ya, arkadaşım, özgürlük dediğiniz bana hakaret mi, bana küfür mü, bana iftira mı? Böyle bir şey yok. Hakaret ediyor, iftira atıyor “Git mahkemeye.” Mahkemeden karar alıyorum, orada kalıyor. Niye? Boşluk var, zeminde büyük bir boşluk var. Bunu hepimizin ciddi bir biçimde, sadece kendimize ucu değdiğinde değil, başkasına değdiğinde düşüneceğiz. Hakkı, adaleti üstün tutmak zaten budur. Özellikle ben, bu çalışmanın, bu Komisyonun çok çok mübarek, çok bereketli bir şey olacağına inanıyorum ve millet nezdinde de müthiş bir itibarı olacağına inanıyorum. O yüzden hepimizin bunu kabul etmesi lazım.

Bir başkası, mecra kavramını niye kabul etmediniz onu anlamadım. Yani yığınla Arapça kökenli, Farsça kökenli...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Aydemir, biz komisyona da karşı değiliz, siz başka şeyler konuşuyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet komisyona karşı değiller.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sen karşısın demiyorum ben, elbette ki karşı değiliz. Önceden görüşülmüş... Başkanımız bana söyledi. Ama biraz önce Utku Bey dedi ya “Hangi özgür ülke.” hiç alakası yok, işte burada madde var, b ve c bentlerinde çok açık “Uluslararası alanda kabul görmüş gelişmeleri izlemek, bu konular hakkında gerektiğinde yurt dışında incelemelerde bulunmak” komisyonun vazifeleri içerisinde. Çok özel, hakikaten hepimizin kabul etmesi gereken maddeler. Dolayısıyla ben bunun çok faydalı olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ederim.

Şimdi değerli arkadaşlar, bir tanesi, 5651'in altında olmasından doğan bir sıkıntıdan bahsettiniz. Müsaade ederseniz, onunla ilgili bir redaksiyon yetkisi alalım, bu kanunun içerisinde kalsın, 5651 müstakil bir madde olsun. Redaksiyon yetkisini oylarınıza sunacağım yani 5651'in... İnternetle ilgili kanun değil ama bu kanunun bir maddesi olarak kalacak, tek bir maddesi olarak, diğer maddeleri zaten ilgili kanunlara gidecek, tek madde bir madde olarak bu kalacak. Birincisi bu, bunu oylarınıza sunacağım.

İkincisi...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bunun gibi başka hangi kanunlar var Sayın Başkan? Başka kanunun altında kurulmuş komisyon var mı?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Biraz önce söyledim herhâlde kaçırdınız. AB Uyum Komisyonu, KEFEK, bir de İstihbarat Komisyonu, bunların hepsi ilgili kanunlara gitmiş ama ben şu görüntü katılıyorum: 5651'in altında olması yerine bu kanunda tek bir madde olarak kalması daha anlamlı değil mi Bülent Bey?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Daha anlamlı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Daha anlamlı, dolayısıyla bunun bu şekilde düzenlenmesi. Birincisi bu.

İkincisi, Sayın Sındır'ın ifade ettiği konu önemli, burada 3/A maddesinde “Başkanlığın” ifadesinin “Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının” olarak değiştirilmesi yani oraya açıklık kazandırılması. “Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının” şeklinde değiştirilmesi. Sanki bu, 5651'in altında olduğu için BTK Başkanlığı gibi anlaşılıyor ki öyle oluyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Cümlelerin tümüyle değişmesi lazım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Cümlelerin tümüyle değiştirilmesini... Bir de kanun teklifine eklenecek olan yeni madde çerçevesinde teklifin yürütme maddesinde de bir redaksiyon yapılması gerekiyor çünkü bunun yürütmesinin Cumhurbaşkanlığının değil, Meclis Başkanlığının olması gerekiyor. Dolayısıyla yürütmesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı uhdesinde olacağına yönelik...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Kanunun adının da değiştirilmesi lazım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Kanunun isminin değiştirilmesi hususunu...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir de şu 6'ncı fıkrada Komisyonun çalışma usul ve esaslarına ilişkin olarak “Bu maddede hüküm bulunmayan hâllerde İç Tüzük hükümleri uygulanır.” diyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – O tüm maddelerde var, tüm komisyonlarda var o.

Evet, bu redaksiyon değişikliği çerçevesinde maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun değerli üyeleri, bununla ilgili olarak eğer ilave önerileriniz varsa -hatta Utku Bey, siz de dâhil olmak üzere söylüyorum- bizlere aktırırsanız bunu, Genel Kurul aşamasında da bu tür birtakım şeyler yapılabilir diye düşünüyorum çünkü bizatihi ben kendim de açıkçası bunu çok detaylı olarak incelemiş de değilim, onu da ifade edeyim.

Şimdi, 9'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- Bu Kanunun;

a)3 üncü maddesi yayımı tarihini takip eden ayın başında,

b)8 inci maddesi 1/7/2020 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

ç) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, madde üzerinde söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, görüşülmekte olan kanun teklifinde, kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller çerçevesinde kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının gerekirse yeniden düzenlenmesi, önergelerle yapılan değişikliklerin kanun sistematığına uygun olarak yerleştirilmesi, eğer gerekirse anlama açıklık kazandırması amacıyla redaksiyona tabii tutulması, yürürlük maddesinin kabul edilen değişikliklere göre yeniden gözden geçirilmesi hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini, ayrıca, muhalefet şerhlerinin 19 Temmuz Pazar günü saat 10.00’a kadar verilmesini, özel sözcüler olarak da Sayın Uğur Aydemir, Sayın Nilgün Ök, Sayın Salih Cora, Sayın İbrahim Aydemir, Sayın Yaşar Kırkpınar, Sayın İbrahim Aydın, Sayın Cemal Öztürk, Sayın İsmail Güneş, Sayın Bekir Kuvvet Erim, Sayın Ayşe Keşir, Sayın Ekrem Çelebi, Sayın Ahmet Kılıç, Sayın Mustafa Kalaycı, Sayın İsmail Faruk Aksu, Sayın Mustafa Baki Ersoy, Sayın Şirin Ünal, Sayın Abdullah Nejat Koçer’in belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun efendim.

Kapanma Saati: 22.41

